

تذکر این کتاب توسط مؤسسه فرهنگی - اسلامی شبکه الامامین الحسنین
علیهما السلام بصورت الکترونیکی برای مخاطبین گرامی منتشر شده است.
لازم به ذکر است تصحیح اشتباهات تایپی احتمالی، روی این کتاب انجام
گردیده است

بانک احادیث اهل بیت علیهم السلام .

(خانواده)

واحد تحقیقات . رایانه ای قائمیه اصفهان.

تربیت اسلامی

حدیث - - 1

امام سجاد علیه السلام :

وَأَمَّا حَقُّ الْوَلَدِ فَتَعْلَمُ أَنَّهُ مِنْكَ وَمُضَافُ الْيَكِ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا بِخَيْرِهِ وَشَرِّهِ
وَأَنَّكَ مَسْئُولٌ عَمَّا وَلِيْتَهُ مِنْ حَسَنِ الْأَدَبِ وَالِدَلَالَةِ عَلَى رَبِّهِ وَالْمَعُونَةِ لَهُ عَلَى
طَاعَتِهِ ...؛

حق فرزند این است که بدانی او از تو است در دنیا با هر خیر و شری که
دارد به تو منسوب است و تو مسئول تربیت نیکو و راهنمایی اش به سوی خدا
و یاریش در اطاعت از پروردگارش هستی ...
تحف العقول ص 263.

حدیث - 2

امام سجاد علیه السلام :

اللَّهُمَّ ... اَعْنِي عَلَى تَرْبِيَتِهِمْ وَتَأْدِيبِهِمْ وَبِرْهِمْ ؛
خدایا مرا بر تربیت ، ادب آموزی و نیکی کردن به فرزندانم یاری فرما.
صحیفه سجادیه از دعای 25.

حدیث - 3

امام باقر علیه السلام :

اللهم ارزقني ولدا واجعله تقيا زكيا ليس في خلقه زيادة و لا نقصان واجعل عاقبته الى خير؛
خداوندا به من فرزندی عطا کن و او را پرهیزگار و پاک قرار ده که در آفرینش کم و زیادی نباشد و سرانجامش را نیکوگردان .
تهذیب الاحکام 1641/411/7.

حدیث - 4

رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم :

یا علی : رحم الله والدين حملا ولدهما علی برهما؛
ای علی : خداوند رحمت کند پدر و مادری را که فرزند خویش را بر نیکی کردن به خودشان یاری کنند.
من لا يحضره الفقيه 372/4.

حدیث - 5

امام صادق علیه السلام :

انا نامر صبياننا بالصلاة والصيام ما اءطاقوا اذا كانوا ابناء سبع سنين ؛
ما هنگامی که کودکانمان هفت ساله می شوند به اندازه ای که طاقت دارند آنان را به انجام نماز و روزه فرمان می دهیم .

حدیث - 6

قال الامام الصادق عليه السلام : بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ - قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجَةُ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: احادیث اسلامی را به نوجوانان خود بیاموزید (و در انجام این وظیفه تربیتی تسریع نمایید)، پیش از آن که مخالفان گمراه بر شما پیشی گیرند (و آنان را گمراه سازند).
«الکافی، ج 6، ص 47»

حدیث - 7

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فِي كَمْ يُؤْخَذُ الصَّبِيُّ بِالصَّلَاةِ؟ فَقَالَ بَيْنَ سَبْعِ سِنِينَ وَسِتِّ سِنِينَ.

معاویة بن وهب از امام صادق عليه السلام پرسید، در چه سنی کودک به نماز امر شود؟ حضرت فرمودند: بین شش و هفت سالگی.
«وسائل الشیعه، ج 2، ص 3»

حدیث - 8

قال الامام الباقر عليه السلام : يُحْفَظُ الْأَطْفَالُ بِصَلَاةِ آبَائِهِمْ.

امام باقر عليه السلام فرمودند: حفظ اطفال از خطرات و انحرافها در صلاحیت و شایستگی (وظیفه) پدران آنهاست.

«بحار الانوار، ج 15، ص 178»

حدیث - 9

قال الامام الصادق عليه السلام : دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ .
امام صادق عليه السلام فرمودند: فرزند خود را هفت سال آزاد بگذار تا بازی کند.
«الكافی، ج 6، ص 46»

حدیث - 10

قال الامام الصادق عليه السلام : الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ وَ
يَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَ الْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ .
امام صادق عليه السلام فرمودند: طفل هفت سال بازی کند، هفت سال خواندن و
نوشتن بیاموزد، هفت سال حلال و حرام (احکام الهی) را یاد بگیرد.
«الكافی، ج 6، ص 46»

حدیث - 11

قال أبو الحسن عليه السلام : إِذَا وَعَدْتُمُ الصِّبْيَانَ فَفُوا لَهُمْ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ أَنْكُمْ الَّذِينَ
امام کاظم عليه السلام فرمودند: چون به اطفال وعده‌ای دادید وفا کنید (و تخلف
ننمائید)، زیرا کودکان گمان می‌کنند شما رازق آن‌ها هستید. خداوند برای هیچ
چیز به قدر تجاوز به حقوق زنان و کودکان غضب نمی‌کند.
«الكافی، ج 6، ص 50»

حدیث - 12

قال الامام الصادق عليه السلام : صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالنَّاسِ ظَهْرَ مَخْفَفٍ فِي الرُّكْعَتَيْنِ الْآخِرَتَيْنِ ...

امام صادق عليه السلام فرمودند: رسول اکرم ﷺ نماز ظهر را با مردم به جماعت گذارد و دو رکعت آخر را به سرعت و با اسقاط مستحبات برگزار کرد. پس از نماز مردم گفتند: یا رسول الله آیا در نماز پیش آمده شد؟ حضرت پرسید مگر چه شده؟ عرض کردند دو رکعت آخر را به سرعت، ادا کردید. فرمودند: مگر صدای شیون و استغاثه کودک را نشنیدید.

«الکافی، ج 6، ص 48»

حدیث - 13

قال الامام الصادق عليه السلام : أَكْثَرُوا مِنْ قُبْلَةٍ أَوْلَادِكُمْ فَإِنَّ لَكُمْ بِكُلِّ قُبْلَةٍ دَرَجَةً. امام صادق عليه السلام فرمودند: فرزندان خود را بسیار ببوسید زیرا برای شما در هر بوسیدن درجه ای است.

«بحار الانوار، ج 101، ص 92»

حدیث - 14

قال الامام الصادق عليه السلام : اِعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ كَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يَعْدِلُوا بَيْنَكُمْ. امام صادق عليه السلام فرمودند: بین فرزندان خود به عدالت رفتار نمایید، همان طور که مایلید فرزندان شما بینتان به عدل و داد رفتار کنند.

«بحار الانوار، ج 101، ص 92»

حدیث - 15

امام باقر علیه السلام فرمودند: هنگامی که کودک به سه سالگی رسید به او بگویند هفت مرتبه بگوید لا اله الا الله (تا بیاموزد)، در چهار سالگی به او بگویند که هفت مرتبه بگوید محمد رسول الله (تا یاد بگیرد)، در پنج سالگی رویش را به قبله متوجه کنند و به او بگویند که سر به سجده بگذارد، در پایان شش سالگی رکوع و سجده صحیح را به او بیاموزند و در هفت سالگی به طفل گفته شود: دست و رویت را بشوی و پس از آن به او گفته شود: نماز بخوان.

«مکارم الاخلاق، ص 115»

حدیث - 16

قال الامام الصادق علیه السلام : ان الله عزَّ وَّ جَلَّ لیرحم الرجل لشدّة حبه لوکده.

امام صادق علیه السلام فرمودند: همانا خداوند متعال نسبت به شخصی که نسبت به فرزند خود محبت بسیار دارد رحمت و عنایت می‌کند.

«مکارم الاخلاق، ص 113»

حدیث - 17

قال الامام علی علیه السلام : لا یصلح الکذب جدًّا ولا هزلًّا ولا ان یعد احدکم صبیّه ثم لا یفی له.

امام علی علیه السلام فرمودند: شایسته نیست آدمی به جد یا به شوخی دروغ بگوید و شایسته نیست کسی به فرزند خود وعده‌ای بدهد و به آن وفا ننماید.
«وسائل الشیعه، ج 3، ص 232»

حدیث - 18

قالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام : مَنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ صَبًا.
امام علی علیه السلام فرمودند: کسی که کودکی دارد باید (در راه تربیت او) (کودکانه رفتار نماید.
«وسائل الشیعه، ج 5، ص 126»

حدیث - 19

قالَ الامام علی علیه السلام : تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ صِغَارًا تَسُودُوا بِهِ كِبَارًا.
امام علی علیه السلام فرمودند: در خردسالی علم بیاموزید تا در بزرگسالی به برتری و سیادت نائل آیید.
«شرح ابن ابی الحدید، ج 20، ص 267»

حدیث - 20

قالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ حَتَّى فِي الْقُبُلِ.
پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: خداوند دوست دارد که میان فرزندان عادلانه رفتار کنید، حتی در بوسیدن آنها.

حدیث - 21

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشَى امْرَأَتَهُ وَفِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ

رسول اکرم ﷺ فرمودند: قسم به آنکه جانم در دست اوست، اگر مردی با همسر خود آمیزش کند و در آنجا، کودک بیداری آن دو را در حال آمیزش ببیند و سخنان آنان و همچنین صدای تنفسشان را بشنود، آن طفل هرگز رستگار نخواهد شد، چه دختر باشد و یا پسر، سرانجام به زنا آلوده می‌شود.

«وسائل الشیعه، ج 5، ص 16»

حدیث - 22

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا يُقْبَلُهَا الْغُلَامُ وَالْغُلَامُ لَا يَقْبَلُ الْمَرْأَةَ إِذَا جَاوَزَ سَبْعَ سِنِينَ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: هنگامی که دختر بچه ای شش ساله شد، پسر بچه ای او را نبوسد و همچنین زن‌ها از بوسیدن پسر بچه‌ای که سنش از هفت سال تجاوز کرده است، خودداری کنند.

«مکارم الاخلاق، ص 115»

حدیث - 23

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَى وَلَدِهِ فَسَرَّهُ كَانَ لِلْوَالِدِ عِتْقُ نَسَمَةٍ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: هرگاه پدری با نگاه (مودّت آمیز) خود فرزند خویش را مسرور کند، خداوند به او اجر آزاد کردن یک بنده را می‌دهد.
«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 626»

حدیث - 24

قال رسول الله ﷺ مَنْ فَرَّحَ ابْنَتُهُ فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَ رَقَبَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَمَنْ أَقْرَّ عَيْنَ ابْنٍ فَكَأَنَّمَا بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ.
رسول خدا ﷺ فرمودند: کسی که دختر بچه خود را شادمان کند مانند کسی است که بنده‌ای را از فرزندان (حضرت) اسماعیل، آزاد کرده باشد، و آن کس که پسر بچه خود را مسرور و دیده او را روشن کند مانند کسی است که از خوف خدا گریسته باشد.
«مکارم الاخلاق، ص 114»

حدیث - 25

رُويَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ نَظَرَ إِلَى بَعْضِ الْأَطْفَالِ فَقَالَ: وَيْلٌ لِلْأَوْلَادِ آخِرِ الزَّمَانِ

...

رسول اکرم به تعدادی از کودکان نگاه کردند، سپس فرمودند: وای بر فرزندان آخر الزمان از پدرانشان، عرض شد یا رسول الله از پدران مشرک آنها؟ فرمودند: نه بلکه از پدران مسلمانان که هیچ چیز از فرائض مذهبی را به آنان نمی‌آموزند و اگر خود فرزندان پاره‌ای از مسائل دینی را فرا گیرند آنها را باز

می‌دارند و تنها به این قانع هستند که فرزندان‌شان متاع ناچیزی از دنیا بدست آورند، من از این قبیل پدران بری هستم و آنان نیز از من بیزارند.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 625»

حدیث - 26

قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرٍّ. قَالَ كَيْفَ يُعِينُهُ عَلَى بَرٍّ؟ قَالَ يَقْبَلُ مِسُورَهُ وَيَتَجَاوَزُ عَنْ مَعْسُورِهِ وَلَا يُرْهِقُهُ وَلَا يَخْرُقُ بِهِ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: خدای رحمت کند کسی را که فرزندش را در نیکی به خود یاری می‌کند. راوی حدیث پرسید: چگونه فرزندمان را در نیکی به خود یاری نماییم؟ حضرت فرمودند: آنچه را که کودک در قوه و توان داشته و انجام داده است از او قبول کند، آنچه انجام آن برای کودک سنگین و طاقت فرسا است از او نخواهد، او را به گناه و طغیان وادار نکند و به او دروغ نگوید و در برابر او مرتکب اعمال جاهلانه (و احمقانه) نشود.

«الکافی، ج 6، ص 50»

حدیث - 27

قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرٍّ بِالْإِحْسَانِ إِلَيْهِ وَالتَّأَلُّفِ لَهُ وَتَعْلِيمِهِ وَتَأْدِيبِهِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: خداوند رحمت کند پدری را که با نیکی نمودن و مهربانی به فرزندش و با آموزش دادن و ادب کردنش او را در نیکی به خود یاری می‌کند.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 626»

حدیث - 28

قال رسول الله ﷺ : مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: آن کس که نزد او کودکی است باید (در پرورش وی) کودکانه رفتار نماید.

«وسائل الشیعه، ج 5، ص 126»

حدیث - 29

قال رسول الله ﷺ : إِذَا وَاْعَدَ أَحَدُكُمْ صَبِيَّهُ فَلْيُنْجِزْ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: وقتی یکی از شما به فرزند خود وعده‌ای داد پس به آن وفا کند و از عهد خود تخلف ننماید.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 626»

حدیث - 30

دَعَى رسول الله ﷺ إِلَى صَلَاةٍ وَ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُتَعَلِّقٌ بِهِ فَوَضَعَهُ

رسول اکرم ﷺ مردم را به نماز دعوت کرد و حضرت حسن علیهما السلام طفل خردسال صدیقه اطهر نیز با آن حضرت بود. پیغمبر طفل را کنار خود نشاند و به نماز ایستاد. یکی از سجده‌های نماز را خیلی طول داد. (راوی حدیث می‌گوید: من سر از سجده برداشتم، دیدم حضرت حسن علیهما السلام از جای خود برخاسته و روی کتف پیغمبر نشست است. وقتی نماز تمام شد مأمومین گفتند: یا رسول الله

چنین سجده‌ای از شما ندیده بودیم، گمان کردیم وحی به شما رسیده است. پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: وحی نرسیده بود، فرزندم حسن در حال سجده بر دوشم سوار شد، نخواستم تعجیل کنم و کودک را به زمین بگذارم، آن قدر صبر کردم تا خودش از کتفم پائین آمد.

«بحار الانوار، ج 10، ص 82»

حدیث - 31

قال رسول الله ﷺ: أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَ أَحْسِنُوا آدَابَكُمْ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: به فرزندان خود احترام کنید و با آداب و روش پسندیده با آن‌ها معاشرت نمایید.

«بحار الانوار، ج 23، ص 114»

حدیث - 32

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْدُمُ مِنَ السَّفَرِ فَيَتَلَقَّاهُ الصَّبِيَانُ

موقعی که رسول اکرم از سفری مراجعت می‌فرمود و در رهگذر با کودکان مردم برخورد می‌کرد به احترام آن‌ها می‌ایستاد، سپس امر می‌فرمود کودکان را می‌آوردند، از زمین برمی‌داشتند و به آن حضرت می‌دادند. رسول اکرم بعضی را در بغل می‌گرفت و بعضی را بر پشت و دوش خود سوار می‌کرد و به اصحاب خویش می‌فرمودند: کودکان را بغل بگیرید و بر دوش خود بنشانید.

«محجة البيضاء، ج 3، ص 366»

حدیث - 33

النَّبِيُّ ﷺ نَظَرَ إِلَى رَجُلٍ لَهُ ابْنَانِ فَقَبَّلَ أَحَدَهُمَا وَتَرَكَ الْآخَرَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَهَلَّا سَاوَيْتَ بَيْنَهُمَا؟

(پدری با دو فرزند خود شرفیاب محضر رسول اکرم ﷺ بود. یکی از فرزندان خود را بوسید و به فرزند دیگر اعتنایی نکرد.) پیامبر اکرم که این رفتار (نادرست) را مشاهده کرد، به او فرمودند: چرا با فرزندان به طور مساوی رفتار نمی‌کنی؟

«مکارم الاخلاق، ص 113»

حدیث - 34

عن النبي ﷺ: كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ وَابَوَاهُ يَهُودَانِهِ وَ يُنَصْرَانِهِ وَ يَمَجْسَانِهِ.

نبی اکرم ﷺ فرمودند: همه مولودها بر فطرت (توحیدی) به دنیا می‌آیند، و این پدر و مادرها هستند که آنها را یهودی، مسیحی یا مجوسی بار می‌آورند.

«بحار الانوار، ج 58، ص 187»

حدیث - 35

پیامبر خدا ﷺ :

عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ السَّبَّاحَةَ وَالرَّمَايَةَ ؛

به کودکان خود شنا و تیراندازی یاد دهید .

وسائل الشیعه : 12 / 247 / 13 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 36

امام صادق علیه السلام :

الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ .

پسر باید هفت سال بازی کند ، هفت سال سواد بیاموزد و هفت سال به آموزش حلال و حرام بپردازد .

وسائل الشیعه : 12 / 247 / 12 منتخب میزان الحکمة : 616

حدیث - 37

امام علی علیه السلام :

عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ الصَّلَاةَ ، وَخُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا الْحُلُمَ ؛
به کودکان خود نماز یاد دهید و چون به سن بلوغ رسیدند ، برای (ترک) نماز ، بر آنان سخت بگیرید .

غرر الحکم : 6305 منتخب میزان الحکمة : 616

حدیث - 38

امام علی علیه السلام :

مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِطَلَبِ الْعِلْمِ ؛
فرزندان خود را به آموختن دانش وادارید .

کنز العمال : 45953 منتخب میزان الحکمة : 616

حدیث - 39

پیامبر خدا ﷺ :

الْوَلَدُ سَيِّدُ سَبْعِ سِنِينَ ، وَخَادِمٌ سَبْعِ سِنِينَ ، وَوَزِيرٌ سَبْعِ سِنِينَ ، فَإِنْ رَضِيتَ مُكَانَفَتَهُ لِأَحَدٍ وَعِشْرِينَ ، وَإِلَّا فَاضْرِبْ عَلَى كَتِفِهِ ، قَدْ أَعْدَرْتَ إِلَى اللَّهِ فِيهِ ؛
فرزند هفت سال سرور است ، هفت سال خدمتکار و هفت سال وزیر و
دستیار . اگر تا بیست و یک سالگی از کمکی که به او کرده‌ای راضی بودی (و
تربیت نتیجه داد) که خوب ، وگرنه به شانه او بزن (و دیگر به حال خود
رهاش کن) و تو درباره او نزد خداوند معذوری .

کنز العمال : 45338 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 40

امام صادق علیه السلام :

تَجِبُ لِلْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : اخْتِيَارُهُ لَوَالِدَتِهِ ، وَتَحْسِينُ اسْمِهِ ،
وَالْمُبَالَغَةُ فِي تَأْدِيبِهِ ؛
فرزند سه حق بر گردن پدرش دارد : انتخاب مادری خوب برای او ،
نامگذاری خوب او و کوشش در تربیت او .

بحار الأنوار : 67 / 236 / 78

حدیث - 41

امام علی علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَتَعَلَّمْ فِي الصَّغَرِ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الْكِبَرِ ؛

هر که در کودکی نیاموزد، در بزرگسالی پیشرفت نکند .

غرر الحکم : 8937 منتخب میزان الحکمة : 322

حدیث - 42

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

عَرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ زِيَادَةُ فِي عَقْلِهِ فِي كِبَرِهِ؛

بازی گوشی (و شیطننت) بچه در دوران کودکی ، نشانگر فزونی عقل او

در بزرگسالی است .

الْعُرامُ : الشَّدَّةُ وَالْقُوَّةُ وَالشَّرَاسَةُ (النهاية : 3 / 223) . كنز العمال : 30747

منتخب میزان الحکمة : 322

حدیث - 43

امام کاظم علیه السلام :

تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الْغُلَامِ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ ؛

بازی گوشی (و شیطننت) پسر در دوران کودکی پسندیده است ، برای این که

در بزرگسالی بردبار شود .

الفقیه : 3 / 493 / 4748 منتخب میزان الحکمة : 322

حدیث - 44

امام رضا علیه السلام :

مُرِ الصَّبِيَّ فَلْيَتَصَدَّقْ بِيَدِهِ بِالْكَسْرَةِ وَالْقَبْضَةِ وَالشَّيْءِ وَإِنْ قَلَّ ، فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ يُرَادُّ بِهِ اللَّهُ وَإِنْ قَلَّ بَعْدَ أَنْ تَصَدَّقَ النَّبِيُّ فِيهِ عَظِيمٌ؛

به کودک دستور بده که با دست خودش صدقه بدهد گر چه به اندازه تکه نانی یا یک مشت از چیزی باشد؛ زیرا هر چیزی که در راه خدا داده شود اگر با نیت پاک صورت گیرد ، هر چند کم باشد ، بسیار زیاد است .

الكافي : 4 / 4 / 10 منتخب میزان الحکمة : 16

حدیث - 45

أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا آدَابَهُمْ يُغْفَرَ لَكُمْ؛

فرزندان خود را گرامی بدارید و آنان را خوب تربیت کنید، (که به این ترتیب) آمرزیده می شوید .

بحار الأنوار : 104 / 95 / 44 منتخب میزان الحکمة : 16

حدیث - 46

امام صادق علیه السلام :

لِلْأَحْوَالِ: أَتَيْتَ الْبَصْرَةَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : كَيْفَ رَأَيْتَ مُسَارَعَةَ النَّاسِ فِي هَذَا الْأَمْرِ وَدُخُولَهُمْ فِيهِ ؟ فَقَالَ : وَاللَّهِ إِنَّهُمْ لَقَلِيلٌ ، وَقَدْ فَعَلُوا وَإِنَّ ذَلِكَ لَقَلِيلٌ ، فَقَالَ : عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ ؛ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛

خطاب به اَحْوَل : به بصره رفتی ؟ عرض کرد : آری . فرمودند: شوق مردم به این امر (ولایت و امامت ما) و پذیرش آنها را چگونه دیدی ؟ عرض کرد : به خدا قسم اندکند ، کارهایی کرده‌اند ، اما کم است . حضرت فرمودند: بر تو باد به نوجوانان ؛ زیرا این گروه در پذیرش هر نوع خوبی شتاب بیشتری نشان می‌دهند .

لإِسْنَاد : 128 / 450 منتخب میزان الحکمة :

حدیث - 47

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛

نوجوانان را دریاب که این گروه در پذیرش هر خوبی، شتاب می‌کنند.

الکافی، ج 8، ص 93

حدیث - 48

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ، وَأَحْسِنُوا أَدَبَهُمْ؛

به فرزندان خود احترام گذارید و آنان را آداب نیکو بیاموزید.

میزان الحکمة: ح 402

حدیث - 49

امام علی علیه السلام :

لَا أَدَبَ مَعَ غَضَبٍ؛

با خشم، تربیت ممکن نیست.

موسوعه امام علی: ج 10 ص 236 ح 5603

حدیث - 50

امام صادق علیه السلام به شخصی که نام دخترش را فاطمه گذاشته بود، فرمودند:

«... اِذَا سَمَيْتَهَا فَاطِمَةَ فَلَا تَسْبِهَا وَلَا تَلْعَنُهَا وَلَا تُضْرِبُهَا؛

حالاً که نام او را فاطمه گذاشته ای، پس دشنامش مده، نفرینش مکن و

کتکش مزن.»

کافی، ج 6، ص 48.

حدیث - 51

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ يُورِثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْعِلْمَ وَالدَّبَّ الصَّالِحَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ

جَمِيعًا؛

مؤمن همواره خانواده خود را از دانش و ادب شایسته بهره مند می سازد تا

همه آنان را وارد بهشت کند.

مستدرک الوسائل، ج 12، ص 201، ح 13881

حدیث - 52

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ : حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَ حُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ عَلَى قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ ؛

فرزندانتان را به سه چیز ادب کنید: عشق به پیامبرتان، عشق به خاندان او، و قرآن خواندن.

غرر الحکم، ح 4488

حدیث - 53

امام علی علیه السلام فرمودند:

لَا أَدَبَ مَعَ غَضَبٍ؛

با خشم، تربیت {ممکن} نیست .

(غرر الحکم، ح 10529)

حدیث - 54

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

تَهَادَوْا فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالضَّغَائِنِ؛

به یکدیگر هدیه بدهید، زیرا کینه ها را از بین می برد.

(کافی، ج 5، ص 144، ح 14)

حدیث - 55

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ يُورَثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْعِلْمَ وَالدَّبَّ الصَّالِحَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ
جَمِيعًا؛

مؤمن همواره خانواده خود را از دانش و تربیت شایسته بهره مند می سازد تا
همه آنان را وارد بهشت کند.

(مستدرک الوسائل، ج 12، ص 201، ح 13881)

حدیث - 56

امام علی علیه السلام فرمودند:

لَا وَاعِظُ أَبْلَغُ مِنَ النَّصِيحِ؛

هیچ واعظی مؤثرتر از نصیحت نیست.

(غرر الحکم، ح 10622 - منتخب میزان الحکمة، ص 600)

حدیث - 57

امام علی علیه السلام فرمودند:

بِالْمَوَاعِظِ تَنْجَلِي الْغَفْلَةَ؛

با اندرزهاست که (پرده) غفلت کنار می رود.

(غرر الحکم، ح 4191 - منتخب میزان الحکمة، ص 598)

حدیث - 58

امام علی علیه السلام فرمودند:

فِي وَصِيَّتِهِ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ: أَحْيِ قَلْبَكَ بِالْمَوْعِظَةِ؛

در مقام اندرز به فرزند خود: دلت را با اندرز زنده گردان.

(نهج البلاغة، کتاب 31)

حدیث - 59

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ لَمْ يَتَعَلَّمْ فِي الصَّغَرِ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الْكِبَرِ؛

هر که در کودکی نیاموزد، در بزرگی پیشرفت نمی کند.

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 8937

حدیث - 60

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ؛

هر که در خردسالی پرسد، در بزرگسالی پاسخ می دهد.

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 8273

حدیث - 61

امام علی علیه السلام فرمودند:

قَوَامُ الْعِيشِ حُسْنُ التَّقْدِيرِ وَ مِلَاكُهُ حُسْنُ التَّدْبِيرِ ؛

پایداری زندگی به برنامه‌ریزی درست و وسیله رسیدن به آن ، مدیریت صحیح است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6807

حدیث - 62

امام علی علیه السلام فرمودند:

عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ الصَّلَاةَ وَ خُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا الْحُلُمَ ؛

به کودکان خود نماز بیاموزید و چون به سن بلوغ رسیدند ، آنان را برای نماز بازخواست کنید .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6305

حدیث - 63

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدَثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَهْمَا أُلْقِيَ فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قَبِلَتْهُ ؛

قلب نوجوان ، همچون زمین ناکشته است که هرچه در آن افکنده شود، می‌پذیرد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث 3901

حدیث - 64

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ تَمِلُّ كَمَا تَمِلُّ الْأَبْدَانُ فَابْتَغُوا لَهَا طَرَائِفَ الْحِكَمِ ؛

دل‌ها چون تن‌ها افسرده شود ، برای [شادی] آنها حکمت‌های تازه بجوئید .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3549

حدیث - 65

قال الباقر علیه السلام :

فاذا اتم له ست سنين علم الركوع و السجود حتى يتم له سبع سنين فاذا تم له

سبع سنين قيل له اغسل وجهك و كفیک، فاذا غسلهما قيل له صل؛

هنگامی که فرزندان شما شش ساله شدند، رکوع و سجده (صحیح) را به آن

ها بیاموزید و در هفت سالگی به طفل بگویید: دست و رویت را بشوی و نماز

بگذار.

(بحار الانوار، ج 88، ص 132)

حدیث - 66

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اشتروا لصبيانكم اللحم و ذكروهم يوم الجمعة ؛

با سیاستهای تشویقی ، اهمیت و روز جمعه را به فرزندانان یادآوری کنید.

(مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 99).

حدیث - 67

قال رسول الله ﷺ :

رحم الله رجلا قام من الليل فصلی و ايقظ امرأته فصلت ، فان ابت نضح فی وجهها الماء، رحم الله امرأة قامت من الليل فصلت و ايقظت زوجها، فان ابى نضحت فی وجهه الماء؛

خدا رحمت کند، مردی را که شب از خواب برخیزد و نماز شب بخواند و همسرش را نیز براین عمل تشویق نماید، و اگر بیدار نشد (با اجازه قبلی او) به صورت وی آب بپاشد و او را بیدار کند و همچنین خدا بیامرزد زنی که در شب برخیزد و نماز شب بخواند و شوهرش را نیز بدین عمل وادار کند و اگر از جای برخواست (با اذن قبلی او) آب به صورتش بپاشد، تا او را بیدار کند.
(میزان الحکمه ، ج 5، ص 418).

حدیث - 68

قال الصادق عليه السلام :

حتى يتم له تسع سنين ، فاذا تمت له علم الوضوء وضرب عليه وامر بالصلوة و ضرب عليها، فاذا، تعلم ، الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه ؛
وقتی (فرزندتان) به سن نه سالگی برسد، پس وقتی که نه سالش تمام شد، وضو را به او یاد بدهید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید، و او را امر به نماز کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید پس زمانی که فرزند وضو و نماز را یاد گرفتید، خدا پدر و مادرش را می آمرزد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13).

حدیث - 69

قال رسول الله ﷺ :

مرو صبيانكم بالصلوة اذا كانوا ابناء ست سنين و اضربوهم اذا كانوا ابناء سبع سنين و فرقوا بينهم فى المضاجع كانوا ابناء عشر سنين؛
فرزندان خود را در سن شش سالگی به نماز وادار کنید، و در هفت سالگی آنان را (در صورت نخواندن) تنبيه کنید، ودر سن ده سالگی رختخواب آنان را جدا کنید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1 ص 171).

حدیث - 70

قال الصادق عليه السلام :

فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه ؛
چون فرزندی وضو و نماز را یاد گیرد، خداوند (به پاداش آن) پدر و مادر او را می آمرزد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13).

حدیث - 71

قال على عليه السلام :

علموا صبيانكم الصلاة ؛

نماز را به فرزندان بیاورید.
(جامع احادیث الشیعه ، ج 4 ص 46).

حدیث - 72

قال رسول الله ﷺ :

مروا صبيانكم بالصلوة اذا بلغوا سبع سنين و اضربوهم على تركها اذا بلغوا تسعا ؛

فرزندان هفت ساله تان را به نماز وادار کنید و نه سالگان را اگر ترک نماز نمودند تاءدیب کنید.
(سفينة البحار، ج 2 ص 25).

حدیث - 73

قال الباقر عليه السلام :

انا ناءمر صبيتنا بالصلاة اذا كانوا بنى خمس سنين فمروا صبيانكم بالصلاة اذا كانوا بنى سبع سنين ؛

فرزندان ما وقتی پنج ساله می شوند، امر می کنیم که نماز بخوانند، پس شما هم هنگامی که فرزندان ب هفت سالگی رسیدند، آنها را نماز خواندن امر کنید.
(وسائل الشیعه ، ج 3 ص 12).

حدیث - 74

قال علی عليه السلام :

علموا صبيانكم الصلاة وخدمهم بها اذا بلغوا ثمانى سنين ؛
نماز را به فرزندان خویش تعلیم دهید، و چون به هشت سالگی رسیدند، آنان
را وادار به خواندن این فریضه الهی نمایند.
(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 12).

حدیث - 75

أكرموا أولادكم و أحسنوا آدابهم؛
فرزندان خود را گرامی شمارید و نیکو تربیت شان کنید.
نهج الفصاحه

حدیث - 76

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:
أعینوا أولادکم علی البرّ من شاء إستخرج العقوق من ولده؛
فرزندان خود را در خوب شدن کمک کنید زیرا هر که بخواهد می تواند
نافرمانی را از فرزند خود بیرون آورد.
نهج الفصاحه

حدیث - 77

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اعدلوا بین اولادکم بالنحل كما تحبون أن يعدلوا بینکم فی البرّ و اللّطف؛
شما که می خواهید فرزندانان در نیکی و محبت با شما به عدالت رفتار کنند
در کار بخشش با آنها به عدالت رفتار کنید.
نهج الفصاحه

حدیث - 78

قال الباقر علیّه السلام :

انا نأمر صبیاننا بالصلاة اذا كانوا بنی خمس سنین، فمروا صبیانکم بالصلاة اذا
كانوا بنی سبع سنین.
امام باقر علیّه السلام فرمود:
هنگامی که فرزندان ما پنج ساله شدند دستور می دهیم نماز بخوانند، پس شما
هم وقتی فرزندانان به هفت سالگی رسیدند آنها را به نماز دستور دهید.
وسائل الشیعه، ج 3، ص 12

حدیث - 79

رسول اکرم ﷺ فرمودند :

حق الولد علی والده ان یعلمه الكتابة والسباحة والرمایة وان لا یرزقه الا طیباً
وان یزوجه اذا بلغ؛

حق فرزند (پسر) بر عهده پدرش این است که به او نوشتن، شنا کردن و تیراندازی را آموزش دهد و روزی او را تنها از راه حلال و پاکیزه تهیه نماید.

نهج الفصاحه : ح 1394

حدیث - 80

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

النَّاسُ مَعَادِنُ وَالْعِرْقُ دَسَّاسٌ وَادَبُ السُّوءِ كَعِرْقِ السُّوءِ؛

مردم، همانند معدن‌ها مختلف‌اند و اصل و نسب در انسان بسیار مؤثر است و تربیت بد، همانند اصل و نسب بد است.

نهج الفصاحه، ح 3146.

حدیث - 81

پیامبر اعظم ﷺ می فرمایند:

حق فرزند بر پدرش این است که برای او اسم خوب انتخاب کند، خوب تربیتش نماید و در کار شایسته‌ای مستقرش سازد.

الحدیث - ، ص 2.

حدیث - 82

رسول خدا ﷺ می فرمایند :

هیچ پدری مالی بهتر از ادب نیک، به فرزند خود نداده است.

(نهج الفصاحه ، ح 2613)

حدیث - 83

امام کاظم علیه السلام می فرمایند :

قَالَ بَعْضُهُمْ: شَكَوتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عليه السلام ابناً لِي، فَقَالَ: لَا تَضْرِبُهُ،
وَاهْجُرْهُ وَلَا تُطِلْ؛

کسی گفت : از فرزندم به امام کاظم علیه السلام شکایت کردم . ایشان فرمودند : او
را نزن بلکه با او قهر کن ولی نه به مدت طولانی .
عدة الداعی ، ص 79.

حدیث - 84

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

مَنْ قَبِلَ وَلَدَهُ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ حَسَنَةً وَمَنْ فَرَّحَهُ فَرَّحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ،
وَمَنْ عَلَّمَهُ الْقُرْآنَ دُعَىٰ بِالْأَبْوَيْنِ فَيُكْسِيَانِ حُلَّتَيْنِ يُضِيءُ مِنْ نَوْرِهِمَا وَجْهَهُ أَهْلِ
الْجَنَّةِ؛

هر کس فرزندش را ببوسد ، خداوند عزوجلّ برای او ثواب می نویسد و هر
کسی که او را شاد کند ، خداوند روز قیامت او را شاد خواهد کرد و هر کس
قرآن به او بیاموزد ، پدر و مادرش دعوت می شوند و دو لباس بر آنان پوشیده
می شود که از نور آنها ، چهره های بهشتیان نورانی می گردد .

کافی ، ج 6، ص 49، ح 1.

حدیث - 85

امام کاظم علیه السلام می فرمایند :

تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ، مَا يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ إِلَّا هَكَذَا ؛

خوب است بچه در کودکی بازی گوش باشد تا در بزرگسالی بردبار گردد و شایسته نیست که جز این باشد .

کافی ، ج 6، ص 51.

حدیث - 86

امام علی علیه السلام می فرمایند :

مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ ؛

هر کس در خردسالی سؤال کند، در بزرگسالی اش پاسخ می دهد .

غرر الحکم ، ح 8273.

حدیث - 87

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

الْوَلَدُ سَيِّدُ سَبْعِ سِنِينَ، وَ عَبْدٌ سَبْعِ سِنِينَ، وَ وَزِيرٌ سَبْعِ سِنِينَ؛

فرزند هفت سال سرور، هفت فرمانبردار، و هفت سال وزیر است .

مکارم الاخلاق، ص 222 .

حدیث - 88

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ ؛

هر کس با کودک سروکار دارد ، با او کودکانه رفتار کند .

من لا يحضره الفقيه ، ج 3، ص 483.

حدیث - 89

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

طَهَّرُوا أَوْلَادَكُمْ يَوْمَ السَّابِعِ فَإِنَّهُ أَطْيَبُ وَأَظْهَرُ وَأَسْرَعُ لِنَبَاتِ اللَّحْمِ، وَإِنَّ
الْأَرْضَ تَتَجَسُّ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ؛

روز هفتم [تولد] ، فرزندان را [با ختنه] پاک کنید ، چرا که مایه تمیزی و
پاکیزگی بیشتر و رویش شتابنده تر گوشت است و زمین ، چهل روز از بول
شخص ختنه نشده ، آلوده می ماند .

کافی ، ج 6، ص 35، ح 2.

حدیث - 90

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

أَحِبُّوا الصِّبْيَانَ وَارْحَمُوهُمْ ، وَإِذَا وَعَدْتُمُوهُمْ شَيْئًا فَفُؤُوا لَهُمْ ، فَإِنَّهُمْ لَا يَدْرُونَ
إِلَّا أَنْكُمْ تَرْزُقُونَهُمْ ؛

کودکان را دوست بدارید و با آنان مهربان باشید و هرگاه به آنان وعده دادید ، به آن وفا کنید ، زیرا آنان ، روزی دهنده خود را کسی غیر از شما نمی دانند .
کافی ، ج 6، ص 49، ح 3.

حدیث - 91

امام علی علیه السلام می فرمایند :
الْأَفْرَاطُ فِي الْمَلَامَةِ يَشْبُ نِيرَانُ اللَّجَاجِ ؛
زیاده روی در سرزنش کردن ، آتش لجاجت را شعله ور می سازد .
تحف العقول ، ص 84 .

حدیث - 92

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :
إِذَا بَلَغَ أَوْلَادُكُمْ سَبْعَ سِنِينَ فَفَرِّقُوا بَيْنَ فُرُشِهِمْ؛
هرگاه کودکانتان به هفت سالگی رسیدند، رخت خواب هایشان را جدا کنید.
مستدرک علی الصحیحین ، ج 1، ص 317.

حدیث - 93

امام صادق علیه السلام می فرمایند :
إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا تُقَبِّلُهَا وَالْغُلَامُ لَا يُقَبِّلُ الْمَرْأَةَ إِذَا جَاوَزَ سَبْعَ سِنِينَ ؛
سینین ؛

چون دختر [نامحرم] شش ساله شد ، او را مبوس و پسر نیز چون از هفت سالگی گذشت ، زن [نامحرم] را نبوسد .
مکارم الأخلاق ، ج 1، ص 479، ح 1659 .

حدیث - 94

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :
وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشِيَ امْرَأَتَهُ وَفِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ مُسْتَيْقِظٌ يَرَاهُمَا وَيَسْمَعُ كَلَامَهُمَا وَنَفْسَهُمَا مَا أَفْلَحَ أَبَدًا ؛ إِذَا كَانَ غُلَامًا كَانَ زَانِيًا أَوْ جَارِيَةً كَانَتْ زَانِيَةً؛

سوگند به کسی که جانم به دست اوست ، اگر کسی با همسرش درآمیزد و در اتاق ، کودکی بیدار باشد که آنان را ببیند و سخن گفتن و صدای نفس آنان را بشنود ، هرگز رستگار نمی شود . اگر پسر باشد ، مردی زناکار و اگر دختر باشد ، زنی زناکار می گردد .

کافی، ج 5، ص 500، ح 2.

حدیث - 95

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :
أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِهِمْ. قِيلَ: وَكَيْفَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: بِإِطْعَامِهِمُ الْحَلَالَ؛

فرزندانتان را در رحم مادرانشان تربیت کنید. سؤال شد: این چطور ممکن است، ای رسول خدا؟ فرمودند: با خوراندن غذای حلال (به مادرانشان)

حدیث - 96

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :
إِنَّ الْوَلَدَ الصَّالِحَ رِيحَانَةٌ مِنْ رِيَاحِينَ الْجَنَّةِ؛
فرزند شایسته ، گلی از گل‌های بهشت است .
کافی ، ج 6، ص 3، ح 10.

حدیث - 97

امام صادق علیه السلام می فرمایند :
مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَهُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ وَجَعَلَهُ اللَّهُ
عَزَّوَجَلَّ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ ، وَكَانَ الْقُرْآنُ حَجِيزًا عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛
هر جوان مؤمنی که در جوانی قرآن تلاوت کند ، قرآن با گوشت و خونس
می آمیزد و خداوند عزوجل او را با فرشتگان بزرگوار و نیک قرار می دهد و
قرآن نگهبان او در روز قیامت ، خواهد بود .
کافی ، ج 2، ص 603 ، ح 4 .

حدیث - 98

امام صادق علیه السلام می فرمایند :

لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيًا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ،
فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا ، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ ، وَإِنْ ضَيَّعَ أَثِمَ ، وَإِنْ أَثِمَ سَكَنَ النَّارَ وَالَّذِي
بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ ؛

دوست ندارم جوانان شما را جز در دو حالت ببینم : دانشمند یا دانش‌اندوز .
اگر جوانی چنین نکند ، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کرد ، تباه ساخته و اگر تباه
ساخت ، گناه کرده است و اگر گناه کند ، سوگند به آن کس که محمد صلی الله علیه و آله و سلم را
به حق برانگیخت ، دوزخ‌نشین خواهد شد .
امالی طوسی ، ص 303 ، ح 604 .

حدیث - 99

امام علی علیه السلام می فرمایند :

أَوَّلَى الْأَشْيَاءِ أَنْ يَتَعَلَّمَهَا الْأَحْدَاثُ ، الْأَشْيَاءُ الَّتِي إِذَا صَارُوا رِجَالًا احْتِاجُوا إِلَيْهَا ؛
شایسته‌ترین چیزهایی که جوانان باید آنها را بیاموزند ، چیزهایی هستند که
در بزرگسالی به آنها نیاز دارند .

شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید ، ج 20 ، ص 333 ، ح 817 .

حدیث - 100

قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا حَقُّ ابْنِي هَذَا؟ قَالَ: تُحَسِّنُ اسْمَهُ وَادَّبَهُ وَتَضَعُهُ مَوْضِعًا حَسَنًا؛

مردی به رسول خدا ﷺ عرض کرد: حق این فرزند بر من چیست؟ پیامبر فرمودند: اسم خوب برایش انتخاب کنی، به خوبی او را تربیت نمایی و به کاری مناسب و پسندیده بگماری.
عدّة الداعی، ص 76.

حدیث - 101

پیامبر ﷺ می فرمایند :
اَوْصِيكُمْ بِالشُّبَّانِ خَيْرًا فَإِنَّهُمْ أَرْقُ أَفْئِدَةً إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَحَالَفَنِي الشُّبَّانُ وَخَالَفَنِي الشُّيُوخُ؛
شما را به نیکی با جوانان سفارش می‌کنم، چرا که آنان، دل‌های رقیق‌تری دارند، به راستی که خداوند، مرا بشارت دهنده و هشدار دهنده برانگیخت، جوانان با من هم پیمان شدند و پیران با من به مخالفت برخاستند.
سفينة البحار، ج 2، ص 176.

حدیث - 102

امام علی علیه السلام می فرمایند :

فِي وَصِيَّتِهِ لِابْنِهِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدَّثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَا أُلْقِيَ فِيهَا مِنْ شَيْءٍ قَبْلَتْهُ فَبَادَرْتُكَ بِالْأَدَبِ قَبْلَ أَنْ يَقْسُوَ قَلْبُكَ وَيَشْتَغِلَ لُبُّكَ؛

امام علی علیه السلام :

در وصیت به فرزندش امام حسن علیه السلام : دل جوان ، مانند زمین کشت‌ناشده است . آنچه در آن افکنده شود، می‌پذیرد . از این رو ، پیش از آن‌که دلت سخت گردد و خردت سرگرم شود ، به تربیت تو همت گماشتم .
نهج البلاغه ، از نامه 31 .

حدیث - 103

امام علی علیه السلام می‌فرمایند:

إِذَا عَاتَبْتَ الْحَدَّثَ فَاتْرُكْ لَهُ مَوْضِعًا مِنْ ذَنْبِهِ لِئَلَّا يَحْمِلَهُ الْإِخْرَاجُ عَلَى الْمُكَابَرَةِ؛

هرگاه جوان را توبیخ کردی ، برخی خطاهای او را نادیده بگیر ، تا توبیخ تو ، او را به مقابله وادار نسازد .

شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید ، ج 20، ص 333، ح 819

حدیث - 104

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند:

عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛

جوانان را دریاب ، زیرا که آنان سریع‌تر به کارهای خیر روی می‌آورند .

کافی، ج 8، ص 93، ح 66

حدیث - 105

یا اباہارون! انا ناءمر صبیاننا بتسبیح فاطمة - علیہا السلام - کما ناءمرهم بالصلاة ، فالزمه ، فانه لم يلزمه عبد فشقی؛
ای اباہارون! ما بچه های خود را همان طور کہ بہ نماز امر می کنیم ، بہ تسبیح حضرت فاطمه علیہا السلام نیز امر می کنیم تو نیز بر آن مداومت کن ، زیرا بندہ شقی (و بدبخت معنوی) بدان پای بند نمی شود.
(فروع کافی ، کتاب الصلاة ص 343، ح 13).

حدیث - 106

قال رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم :
من ولد له مولود فلیؤ ذن فی اذنه الیمنی ، و لیقم فی الیسری ، فان ذلک عصمة من الشیطان ؛
کسی کہ فرزندی بہ او داده شد (بہ دنیا آمد) در گوش راستش اذان و در گوش چپش اقامہ بگوید، زیرا این عمل ، نوزاد را از شر شیطان حفظ می نماید.
(بحار الانوار، ج 84، ص 162)

حدیث - 107

قال الصادق عليه السلام :

المولود اذا ولد يؤذن في اذنه اليمنى و يقام في اليسرى ؛
فرزند وقتی به دنیا آمد، در گوش راست او اذان و در گوش چپ او اقامه
بگویند.

(مکارم الاخلاق ، ص 261)

حدیث - 108

قال الصادق عليه السلام :

حتى يتم له تسع سنين ، فاذا تمت له ، علم الوضوء و اضرب عليه و اءمر
بالصلوة و اضرب عليها، فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه ، ان شاء الله ؛
وقتی فرزندان تا به سن نه سالگی رسید، پس وقتی که نه سالش تمام شد
وضو را به او یاد بدهید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید و او را امر به نماز
کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید. پس وقتی فرزند وضو و نماز را یاد
گرفت ، خدا پدر و مادرش را می آمرزد، ان شاء الله .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13)

حدیث - 109

امام علی عليه السلام :

حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ ، وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ ، وَيُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ؛

از جمله حقوق فرزند بر پدر ، این است که نامی نیکو بر او بنهد و بخوبی تربیتش کند و قرآن را به او بیاموزد .

نهج البلاغة : الحکمة 399 منتخب میزان الحکمة : 460

حدیث - 110

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ : حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَ حُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ عَلَى قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ ؛

فرزندانتان را به سه چیز ادب کنید: عشق به پیامبرتان، عشق به خاندان او، و قرآن خواندن.

غرر الحکم، ح 4488

حدیث - 111

امام محمد باقر عجلایه فرمودند:

فرزندان ، به واسطه صالح بودن پدرانشان (از انحراف) محفوظ می مانند .
یحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج 68 ، ص 236

حدیث - 112

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من ربی صغیرا حتی یقول: لا إله إلا الله لم یحاسبه الله؛
هر که طفلی را تربیت کند تا لا اله الا الله گوید خدا از او حساب نخواهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 113

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

لأن يؤدّب رجل ولده خیر له من أن يتصدّق بصاع؛

این که مردی فرزند خویش را ادب کند برای وی بهتر است از پیمانه ای صدقه کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 114

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

عرامه الصَّبِيّ في صغره زیاده في عقله في کبره؛

سرکشی طفل در دوران کودکی مایه فزونی عقل او در بزرگی است.

نهج الفصاحه

حدیث - 115

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

حقّ الولد علی والده أن یحسنّ اسمه و یزوّجه إذا أدرك و یعلمه الکتاب؛

حق پسر بر پدر آن ست که نام او را نیک کند و همین که به بلوغ رسید زنش

دهد و خط نوشتن بدو بیاموزد.

نهج الفصاحه

حدیث - 116

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

حقّ الولد علی الوالد أن یعلمه الكتابه و السّباحه و الرّمايه و أن لا یرزقه إلّا طیباً و أن یزوجه إذا بلغ؛
حقّ پسر بر پدر آن است که نوشتن و شنا کردن و تیر انداختن به او بیاموزد
و جز غذای خوب بدو نخوراند و همین که بالغ شد به او زن بدهد.
نهج الفصاحه

حدیث - 117

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

حقّ الولد علی الوالد أن یحسنّ اسمه و یحسنّ موضعه و یحسنّ أدبه؛
حقّ پسر بر پدر آن است که نام او را نیک و جای او را نیک و ادب او را
نیک کند.
نهج الفصاحه

حدیث - 118

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أیما ناشئ نشأ فی طلب العلم و العباده حتّی یکبر أعطاه الله یوم القیامه ثواب
اثنین و سبعین صدیقاً؛

هر طفلی که در طلب علم و عبادت بزرگ شود خداوند ثواب هفتاد و دو
صدیق به او عطا کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 119

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يَعْلَمَهُ الْكِتَابَ وَأَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَأَنْ يَزُوجَهُ
إِذَا بَلَغَ؛

از جمله حقوق فرزند بر پدر آن است که او را نوشتن آموزد و نام او را
خوب انتخاب کند و هنگام بلوغ به او زن بدهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 120

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ تَسَمَّى بِاسْمِي يَرْجُو بَرَكَتِي وَيُؤْمِنِي، غَدَتِ عَلَيْهِ الْبَرَكَةُ وَرَاحَتْ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ؛

هر کس به نام من نامگذاری کند و برکت و خجستگی مرا امید داشته باشد،
برکت به سوی او خواهد آمد و تا قیامت (باقی) خواهد بود.

کنز العمال، ح 45221

حدیث - 121

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ : حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَ حُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ عَلَى قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ؛

فرزندانتان را به سه چیز ادب کنید: عشق به پیامبرتان، عشق به خاندان او، و قرآن خواندن.

غرر الحکم، ح 4488

حدیث - 122

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَ أَحْسِنُوا آدَابَهُمْ؛

فرزندانتان را گرامی بدارید و نیکو تربیت شان کنید.

عوالی الآلی، ج 1، ص 254

حدیث - 123

حضرت علی علیه السلام می فرمایند:

إِنَّ النَّاسَ إِلَى صَالِحِ الْأَدَبِ أَحْوَجُ مِنْهُمْ إِلَى الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ؛

مردم، به ادب (فرهنگ و تربیت) درست، نیازمندترند، تا به طلا و نقره.

غرر الحکم، ح 3590

حدیث - 124

امام علی علیه السلام می فرمایند:

لَا تَقْسِرُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى آدَابِكُمْ ، فَإِنَّهُمْ مَخْلُوقُونَ لِزَمَانٍ غَيْرِ زَمَانِكُمْ
آداب و رسوم خود را به فرزندانان تحمیل نکنید، زیرا آنان برای زمانی غیر
از زمان شما آفریده شده‌اند .

شرح ابن ابی الحدید ، ج 20، ح 102 .

حدیث - 125

امام علی علیه السلام می فرمایند:

لَا أَدَبَ مَعَ غَضَبٍ
با خشم، تربیت ممکن نیست.
غرر الحکم ، ح 10529

حدیث - 126

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

بَادِرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالْحَدِيثِ - قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرَجَّةُ؛
در آموزش حدیث به فرزندانان شتاب کنید پیش از آنکه مرجئه (منحرفان)
زودتر از شما به سراغ آنها بروند.

کافی، ج 6، ص 47

حدیث - 127

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثٍ: حُبِّ نَبِيِّكُمْ، وَحُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَعَلَى قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ؛
فرزندانتان را با سه خصلت تربیت کنید: دوستی پیامبر اکرم
صلی الله علیه و آله وسلم ، دوستی اهل بیت ایشان علیهم السلام و تلاوت قرآن.
لجامع الصغير، ج 1، ص 14

حدیث - 128

امام صادق علیهما السلام فرمودند:

عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ اسْرِعُوا إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛
نوجوانان را دریاب، که این گروه در پذیرش هر خوبی ، بیشتر شتاب می
کنند.

(الکافی ، ج 8 ، ص 93)

حدیث - 129

حضرت رسول ﷺ فرمودند:

أَوْسِعُوا لِلشَّبَابِ فِي الْمَجْلِسِ وَافْهَمُوهُمْ الْحَدِيثَ - فَإِنَّهُمْ الْخُلُوفُ وَأَهْلُ
الْحَدِيثِ ؛

برای جوانان در مجالس جای باز کنید، و امور نو و جدید را به آنان تفهیم
کنید، چرا که این گروه جایگزین شما و درگیر مسائل جدید خواهند شد.

(الفردوس ، ج 1، ص 98، ح 320)

حدیث - 130

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّ النَّاسَ إِلَى صَالِحِ الْآدَبِ أَحْوَجُ مِنْهُمْ إِلَى الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ؛

مردم، به ادب (فرهنگ و تربیت) درست ، نیازمندترند، تا به طلا و نقره.

(مکارم الأخلاق، ص 17)

حدیث - 131

امام علی علیه السلام فرمودند:

كُفَاكُ أَدَبًا لِنَفْسِكَ اجْتِنَابُ مَا تَكْرَهُهُ مِنْ غَيْرِكَ؛

برای تربیت کردن خود همین بس که از آنچه در دیگران نمی پسندی، دوری

کنی.

(بحار الأنوار، ج 70، ص 73)

حدیث - 132

امام علی علیه السلام فرمودند:

أُولَى الْأَشْيَاءِ أَنْ يَتَعَلَّمَهَا الْأَحْدَاثُ الْأَشْيَاءُ الَّتِي إِذَا صَارُوا رِجَالاً إِحْتَاجُوا إِلَيْهَا؛

بهترین چیزی که نوجوانان باید فراگیرند، چیزهایی است که در بزرگسالی

خود به آنها نیاز خواهند داشت.

(شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج 2، ص 333)

حدیث - 133

امام سجاد علیه السلام فرمودند:
کثرة النصح يدعو إلى التهمة؛
نصیحت زیاد، موجب بدبینی می شود.
بحار الأنوار، ج 72، ص 66

حدیث - 134

امام صادق علیه السلام فرمودند:
مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَهُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ، اخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ؛
هر جوان مؤمنی که قرآن بخواند، قرآن با گوشت و خون او در می آمیزد.
الامام صادق علیه السلام الوسائل 2/14

حدیث - 135

بهترین میراث پدران برای فرزندان، ادب است نه مال و ثروت؛ زیرا ثروت از
بین می رود و ادب می ماند.
اصول کافی، ج 8، ص 150.

حدیث - 136

حضرت امام صادق علیه السلام می فرمایند:
بهترین میراث پدران برای فرزندان، ادب است نه مال و ثروت؛ زیرا ثروت از
بین می رود و ادب می ماند.
اصول کافی، ج 8، ص 150.

حدیث - 137

حضرت امام علی علیه السلام می فرمایند:
بهترین شرافت و افتخار خانوادگی، ادب نیکو است.
غررالحکم، ح 2949.

حدیث - 138

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم :
إِذَا بَلَغَ أَوْلَادُكُمْ سَبْعَ سِنِينَ فَفَرِّقُوا بَيْنَ فُرْشِهِمْ؛
هرگاه کودکانتان به هفت سالگی رسیدند، رخت خواب هایشان را جدا کنید.
مستدرک علی الصحیحین ، ج 1، ص 317، ح 721 .

حدیث - 139

امام علی علیه السلام :

الْأَفْرَاطُ فِي الْمَلَامَةِ يَشُبُّ نِيرَانَ اللَّجَاجِ ؛

زیاده روی در سرزنش کردن ، آتش لجاجت را شعله ور می سازد .

تحف العقول ، ص 84 .

حدیث - 140

امام کاظم علیه السلام :

تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ، مَا يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ إِلَّا

هَكَذَا ؛

خوب است بچه در کودکی بازی گوش باشد تا در بزرگسالی بردبار گردد و

شایسته نیست که جز این باشد .

کافی ، ج 6، ص 51، ح 2 .

حدیث - 141

امام علی علیه السلام :

مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ ؛

هر کس در خردسالی سؤال کند، در بزرگسالی اش پاسخ می دهد .

غرر الحکم ، ح 8273.

حدیث - 142

قَالَ بَعْضُهُمْ: شَكَوتُ إِلَيَّ ابْنِ الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: لَا تَضْرِبْهُ، وَاهْجُرْهُ وَلَا تُطْلُ؛

کسی گفت: از فرزندم به امام کاظم علیه السلام شکایت کردم . ایشان فرمودند : او را نزن بلکه با او قهر کن ولی نه به مدت طولانی .
عدة الداعی ، ص 79.

حدیث - 143

امام علی علیه السلام :
وَ حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ إِسْمَهُ وَ يُحَسِّنَ آدَبَهُ، وَ يُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ ؛
حقّ فرزند بر پدر ، آن است که نام خوب بر او بگذارد و او را خوب تربیت کند و قرآن به او بیاموزد .
نهج البلاغة ، حکمت 399.

حدیث - 144

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم :
مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ ؛
هر کس با کودک سروکار دارد ، با او کودکانه رفتار کند .
من لا يحضره الفقيه ، ج 3، ص 483، ح 4707.

حدیث - 145

پیامبر اعظم ﷺ :

مَنْ وُلِدَ لَهُ مَوْلُودٌ فَلْيُؤَدِّنْ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى بِأَذَانِ الصَّلَاةِ وَلْيُقِمِّ فِي الْيُسْرَى فَإِنَّهَا عِصْمَةٌ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ؛

به هر کس فرزندی داده شود ، باید در گوش راست او اذان نماز و در گوش چپ او اقامه بگوید ؛ چرا که مایه ایمنی از شیطان رانده شده است .
کافی ، ج 6، ص 24، ح 6.

حدیث - 146

پیامبر اکرم ﷺ :

أَطْعِمُوا الْمَرْأَةَ فِي شَهْرِهَا الَّذِي تَلِدُ فِيهِ التَّمْرَ فَإِنَّ وَلَدَهَا يَكُونُ حَلِيمًا نَقِيًّا ؛
به زن، در ماهی که زایمان کرده ، خرما بدهید، چرا که فرزند او بردبار و پاک می شود .
مکارم الأخلاق ، ص 169 .

حدیث - 147

پیامبر ﷺ :

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشِيَ امْرَأَتَهُ وَفِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ مُسْتَيْقِظٌ يَرَاهُمَا وَيَسْمَعُ كَلَامَهُمَا وَنَفْسَهُمَا مَا أَفْلَحَ أَبَدًا ؛ إِذَا كَانَ غُلَامًا كَانَ زَانِيًا أَوْ جَارِيَةً كَانَتْ زَانِيَةً؛

سوگند به کسی که جانم به دست اوست ، اگر کسی با همسرش درآمیزد و در
اتاق ، کودکی بیدار باشد که آنان را ببیند و سخن گفتن و صدای نفَس آنان را
بشنود ، هرگز رستگار نمی شود . اگر پسر باشد ، مردی زناکار و اگر دختر باشد
، زنی زناکار می گردد .
کافی، ج 5، ص 500، ح 2.

حدیث - 148

امام علی عَلَيْهِ السَّلَام :
لَا أَدَبَ مَعَ غَضَبٍ؛
با خشم، تربیت [ممکن] نیست .
غرر الحکم، ح 10529.

حدیث - 149

پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :
إِنَّ الْوَلَدَ الصَّالِحَ رِيحَانَةٌ مِنْ رِيَّاحِينَ الْجَنَّةِ؛
فرزند شایسته ، گُلی از گل های بهشت است .
کافی ، ج 6، ص 3، ح 10.

حدیث - 150

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَلَّمَ بَابَ هُدًى فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَ لَا يُنْقَصُ أُولَئِكَ مِنْ أَجْوَرِهِمْ
شَيْئاً وَ مَنْ عَلَّمَ بَابَ ضَلَالٍ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ أَوْزَارٍ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَ لَا يُنْقَصُ أُولَئِكَ
مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْئاً؛

هرکس باب هدایتی را به کسی آموزش دهد، پاداش همه کسانی را که به آن عمل کنند، دارد، بی آنکه چیزی از پاداش آنان کم شود و هرکس باب گمراهی را یاد دهد، گناهان همه کسانی که بدان عمل کنند، بر او نیز بار می‌شود، بی آنکه چیزی از گناهان آنان کم شود.

کافی ، ج 1، ص 35، ح 4.

حدیث - 151

امام صادق علیه السلام فرمودند:

إِنَّا نَأْمُرُ صَبِيانَنَا بِتَسْبِيحِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ كَمَا نَأْمُرُهُمُ بِالصَّلَاةِ فَالزَّمَهُ فَإِنَّهُ لَمْ
يَلْزَمَهُ عَبْدٌ فَشَقِيَ؛

ما همان گونه که فرزندان خود را به نماز و می داریم به تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام وادار می سازیم پس به آن پایبند باش که هرکس به آن پایبند شود، بدبخت نخواهد شد.

کافی 13/343/3

فرزندان

حدیث - 1

امام سجاد علیه السلام :

وَأَمَّا حَقُّ الْوَلَدِ فَتَعْلَمُ أَنَّهُ مِنْكَ وَمُضَافُ الْيَكِ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا بِخَيْرِهِ وَشَرِّهِ
وَأَنَّكَ مَسْئُولٌ عَمَّا وَلِيْتَهُ مِنْ حَسَنِ الْأَدَبِ وَالِدَلَالَةِ عَلَى رَبِّهِ وَالْمَعُونَةِ لَهُ عَلَى
طَاعَتِهِ ...؛

حق فرزندان این است که بدانی او از تو است در دنیا با هر خیر و شری که
دارد به تو منسوب است و تو مسئول تربیت نیکو و راهنمایی اش به سوی خدا
و یاریش در اطاعت از پروردگارش هستی ...
تحف العقول ص 263.

حدیث - 2

الإمام علي عليه السلام :

اخْتِنُوا أَوْلَادَكُمْ يَوْمَ السَّابِعِ لَا يَمْنَعُكُمْ حَرٌّ وَلَا بَرْدٌ؛ فَإِنَّهُ طَهُورٌ لِلْجَسَدِ، وَإِنَّ
الْأَرْضَ لَتَضِجُ إِلَى اللَّهِ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ .

امام علی علیه السلام :

فرزندانتان را در روز هفتم [تولد] ختنه کنید . نه گرما ، شما را از آن ، باز
دارد ، نه سرما ؛ چرا که این کار ، مایه پاکیزگی تن است و زمین از پیشاب
ختنه‌ناشدگان به درگاه خداوند می‌نالد .

بحار الأنوار ، جلد 104 ، صفحه 110 ، حدیث - 16 دانش نامه احادیث

پزشکی : 1 / 590

حدیث - 3

الإمام الباقر عليه السلام :

إِسْتَرْضِعْ لَوْلَدِكَ بِلَبَنِ الْحِسَانِ ، وَإِيَّاكَ وَالْقَبَاحَ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ قَدْ يُعْدِي .

امام باقر عليه السلام :

برای شیر دادن کودک خود دایه خوش اخلاق استخدام کن و از دایه های بد

اخلاق دوری کن ؛ زیرا شیر (ویژگیها را) سرایت می دهد .

الكافی : 6 / 44 / 12

حدیث - 4

الإمام علي عليه السلام :

أَنْظُرُوا مَنْ تُرَضِعُ أَوْلَادَكُمْ ؛ فَإِنَّ الْوَلَدَ يَشَبُّ عَلَيْهِ .

امام علی عليه السلام :

بنگرید که چه کسی فرزندان را شیر می دهد ؛ چرا که کودک ، به همین شیر

، رشد می کند .

الكافی ، جلد 6 ، صفحه 44 ، حدیث - 10 ، دانش نامه احادیث پزشکی : 1

680 /

حدیث - 5

الإمام الباقر عليه السلام :

إِسْتَرْضِعْ لَوْلَدِكَ بِلَبَنِ الْحِسَانِ ، وَإِيَّاكَ وَالْقَبَاحَ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ قَدْ يُعْدَى .

امام باقر عليه السلام :

برای فرزند خود ، از زنان زیبا ، شیردهی بخواه و از زشتان پرهیز ؛ چرا که شیر ، گاه سرایت می کند .

تهذیب الأحکام ، جلد 8 ، صفحه 110 ، حدیث - 376 ، دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 682

حدیث - 6

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لَا تَسْتَرْضِعُوا الْحَمَقَاءَ وَلَا الْعَمَشَاءَ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ يُعْدَى .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

زن کودن و نیز زنی را که چشمش ضعیف است و آب ریزش دارد ، به دایگی مگیرید ؛ چرا که شیر ، سرایت می کند .

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 323 ، حدیث - 13 ، دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 682

حدیث - 7

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

مِنْ سُنَّتِي التَّزْوِيجُ ، وَاطْلُبُوا الْوَلَدَ ؛ فَإِنِّي أَكْثَرُ بِكُمْ الْأُمَمَ غَدًا . وَتَوَقَّوْا عَلَى
أَوْلَادِكُمْ لَبَنَ الْبَغِيِّ مِنَ النِّسَاءِ ، وَالْمَجْنُونَةِ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ يُعْدِي .

پیامبر خدا ﷺ :

همسر دادن و همسر گرفتن ، از سنت من است . فرزند بجوید ؛ چرا که من ،
فردا به شما بر دیگر امت‌ها فراوانی می‌جویم . درباره فرزندانتان ، از شیر زنان
بدکاره و دیوانه ، اجتناب کنید ؛ چرا که شیر ، سرایت می‌کند .

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 323 ، حدیث - 9 دانش نامه احادیث

پزشکی : 1 / 684

حدیث - 8

قال الامام الصادق عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَلَدِهِ أَوْرَثَهُ الْفَقْرَ .

امام صادق علیه السلام فرمودند: هر مردی که فرزند خود را نفرین کند، مبتلا به فقر
می‌شود.

«بحار الأنوار، ج 104، ص 99»

حدیث - 9

(كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا بُشِّرَ بِوَلَدٍ لَمْ يَسْأَلْ أَذَكَرْ هُوَ أَمْ أُنْثَى بَلْ يَقُولُ
أَسَوِيٌّ فَإِذَا كَانَ سَوِيًّا) قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَخْلُقْهُ مُسَوًّا.

(وقتی امام سجاد علیه السلام را به ولادت مولودی بشارت می‌دادند، نمی‌پرسید پسر
است یا دختر، بلکه از اندام معتدل و ساختمان سالم او سؤال می‌کرد. چون خبر

سلامتش را می شنید)، می گفت: خدا را شکر که او را قبیح و ناموزون نیافریده است.

«مکارم الاخلاق، ص 119»

حدیث - 10

قال الامام علی عليه السلام : لَا يَصْلَحُ الْكَذِبُ جِدًّا وَلَا هَزْلًا وَلَا أَنْ يَعِدَ أَحَدُكُمْ صَبِيَّهُ ثُمَّ لَا يَفِيَّ لَهُ.

امام علی عليه السلام فرمودند: شایسته نیست آدمی به جد یا به شوخی دروغ بگوید و شایسته نیست کسی به فرزند خود وعده ای بدهد و به آن وفا ننماید.
«وسائل الشیعه، ج 3، ص 232»

حدیث - 11

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ حَتَّى فِي الْقَبْلِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: خداوند دوست دارد که میان فرزندان عادلانه رفتار کنید، حتی در بوسیدن آنها.
«میزان الحکمه، ح 22665»

حدیث - 12

قال رسول الله ﷺ : رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرِّهِ بِالْإِحْسَانِ إِلَيْهِ وَ التَّأَلَّفَ لَهُ وَ تَعْلِيمِهِ وَ تَأْدِيبِهِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: خداوند رحمت کند پدری را که با نیکی نمودن و مهربانی به فرزندش و با آموزش دادن و ادب کردنش او را در نیکی به خود یاری می‌کند.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 626»

حدیث - 13

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا وَعَدَ أَحَدُكُمْ صَبِيَّهُ فَلْيُنْجِزْ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: وقتی یکی از شما به فرزند خود وعده‌ای داد پس به آن وفا کند و از عهد خود تخلف ننماید.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 626»

حدیث - 14

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْدُمُ مِنَ السَّفَرِ فَيَتَلَقَّاهُ الصَّبِيَانُ

موقعی که رسول اکرم ﷺ از سفری مراجعت می‌فرمود و در رهگذر با کودکان مردم برخورد می‌کرد به احترام آن‌ها می‌ایستاد، سپس امر می‌فرمود کودکان را می‌آوردند، از زمین برمی‌داشتند و به آن حضرت می‌دادند. رسول اکرم ﷺ بعضی را در بغل می‌گرفت و بعضی را بر پشت و دوش خود سوار می‌کرد و به اصحاب خویش می‌فرمودند: کودکان را بغل بگیرید و بر دوش خود بنشانید.

«محجة البيضاء، ج 3، ص 366»

حدیث - 15

قَبْلَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ - عَلَيْهِمَا السَّلَامُ - فَقَالَ: الْاَفْرَعُ بْنُ حَابِسٍ اِنَّ لِي عَشْرَةً مِنَ الْاَوْلَادِ مَا قَبَّلْتُ وَاحِدًا مِنْهُمْ. فَقَالَ: مَا عَلَيَّ اَنْ نَزَعَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِنْكَ.

رسول اکرم ﷺ حسن و حسین علیهما السلام را بوسید. افرع بن حابس که ناظر مهر و عطوفت پیغمبر نسبت به فرزندان خود بود، عرض کرد: من ده فرزند دارم و هرگز آن‌ها را نبوسیده‌ام. حضرت در جواب فرمودند: ربطی به من ندارد که خداوند ریشه رحمت و شفقت را از قلب تو کنده است.

«مکارم الاخلاق، ص 113»

حدیث - 16

النَّبِيُّ ﷺ نَظَرَ اِلَى رَجُلٍ لَهُ ابْنَانِ فَقَبَّلَ أَحَدَهُمَا وَ تَرَكَ الْآخَرَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَهَلَّا سَاوَيْتَ بَيْنَهُمَا؟

(پدری با دو فرزند خود شرفیاب محضر رسول اکرم ﷺ بود. یکی از فرزندان خود را بوسید و به فرزند دیگر اعتنائی نکرد.) پیامبر اکرم که این رفتار (نادرست) را مشاهده کرد، به او فرمودند: چرا با فرزندان به طور مساوی رفتار نمی‌کنی؟

«مکارم الاخلاق، ص 113»

حدیث - 17

پیامبر خدا ﷺ :

الْبَنَاتُ هُنَّ الْمُسْفِقَاتُ الْمَجْهَرَاتُ الْمُبَارَكَاتُ ؛

این دخترانند که دلسوز و مددکار و با برکتند .

کنز العمال : 45399 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 18

امام صادق علیه السلام :

مِيرَاثُ اللَّهِ مِنْ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ وَلَدٌ صَالِحٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ ؛

میراث خدا از بنده مؤمنش ، فرزند صالحی است که برای او آمرزش بطلبد .

مکارم الأخلاق : 1 / 471 / 1610

حدیث - 19

امام علی علیه السلام :

مَا سَأَلْتُ رَبِّي أَوْلَادًا نُضِرَ الْوَجْهَ، وَلَا سَأَلْتُهُ وَلَدًا حَسَنَ الْقَامَةِ ، وَلَكِنْ سَأَلْتُ رَبِّي أَوْلَادًا مُطِيعِينَ لِلَّهِ وَجَلِيلِينَ مِنْهُ ؛ حَتَّى إِذَا نَظَرْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ مُطِيعٌ لِلَّهِ قَرَّتْ عَيْنِي ؛

من از پروردگار خود نه فرزندی زیبارو خواستم و نه فرزندی خوش قد و قامت ، بلکه از پروردگارم فرزندی خواستم که فرمانبردار خدا باشند و از او

بترسند ، تا وقتی به او نگاه کنیم و ببینیم از خداوند فرمان می‌برد ، چشم روشن شود .

بحار الأنوار : 66 / 98 / 104

حدیث - 20

پیامبر خدا ﷺ :

الْوَلَدُ الصَّالِحُ رِيحَانَةٌ مِنَ اللَّهِ ، قَسَمَهَا بَيْنَ عِبَادِهِ ؛

فرزند شایسته ، دسته گلی خوشبوست از جانب خداوند که میان بندگانش قسمت می‌کند .

الکافی : 6 / 2 / 1 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 21

پیامبر خدا ﷺ :

أُولَادُنَا أَكْبَادُنَا ، صُغَرَاؤُهُمْ أُمَرَاؤُنَا ، وَكُبَرَاؤُهُمْ أَعْدَاؤُنَا ، فَإِنْ عَاشُوا فَتَنُّونَا ، وَإِنْ مَاتُوا أَحْزَنُونَا ؛

فرزندان ما جگر گوشه‌های ما هستند، خردسالانشان فرمانروایان ما هستند و بزرگترهایشان دشمنان ما، اگر زنده باشند بلای جان ما هستند و اگر بمیرند، باعث غم و اندوه ما می‌شوند .

جامع الأخبار : 755 / 283 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 22

پیامبر خدا ﷺ :

مِنْ سَعَادَةِ الرَّجُلِ الْوَلَدُ الصَّالِحُ؛

از خوشبختی مرد ، داشتن فرزند شایسته است .

بحار الأنوار : 104 / 98 / 67 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 23

امام علی علیه السلام :

مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِطَلَبِ الْعِلْمِ ؛

فرزندان خود را به آموختن دانش وادارید .

کنز العمال : 45953 منتخب میزان الحکمة : 616

حدیث - 24

پیامبر خدا ﷺ :

الْوَلَدُ سَيِّدُ سَبْعِ سِنِينَ ، وَخَادِمُ سَبْعِ سِنِينَ ، وَوَزِيرُ سَبْعِ سِنِينَ ، فَإِنْ رَضِيتَ

مُكَانَفَتَهُ لِأَحَدٍ وَعِشْرِينَ ، وَإِلَّا فَاضْرِبْ عَلَى كَتِفِهِ ، قَدْ أَعْدَرْتَ إِلَى اللَّهِ فِيهِ؛

فرزند هفت سال سرور است ، هفت سال خدمتکار و هفت سال وزیر و

دستیار . اگر تا بیست و یک سالگی از کمکی که به او کرده‌ای راضی بودی (و

تربیت نتیجه داد) که خوب ، وگرنه به شانه او بزن (و دیگر به حال خود

رهاش کن) و تو درباره او نزد خداوند معذوری .

کنز العمال : 45338 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 25

امام صادق علیه السلام :

تَجِبُ لِلْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : اخْتِيَارُهُ لَوَالِدَتِهِ ، وَتَحْسِينُ اسْمِهِ ،
وَالْمُبَالَغَةُ فِي تَأْدِيبِهِ ؛

فرزند سه حق بر گردن پدرش دارد : انتخاب مادری خوب برای او ،
نامگذاری خوب او و کوشش در تربیت او .

بحار الأنوار : 67 / 236 / 78

حدیث - 26

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

جُلُوسُ الْمَرْءِ عِنْدَ عِيَالِهِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ اعْتِكَافٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا ؛
نشستن مرد نزد زن و فرزندش ، نزد خداوند متعال محبوبتر است از اعتکاف
در این مسجد من .

تنبيه الخواطر : 2 / 122 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 27

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا آدَابَهُمْ يُغْفَرَ لَكُمْ؛

فرزندان خود را گرامی بدارید و آنان را خوب تربیت کنید، (که به این ترتیب) آمرزیده می شوید .

بحار الأنوار : 104 / 95 / 44 منتخب میزان الحکمة : 16

حدیث - 28

پیامبر خدا ﷺ :

أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ، وَأَحْسِنُوا أَدَبَهُمْ؛

به فرزندان خود احترام گذارید و آنان را آداب نیکو بیاموزید.

میزان الحکمة: ح 402

حدیث - 29

امام صادق علیه السلام :

كَسْبُ الْحَرَامِ يَبِينُ فِي الذَّرِيَّةِ؛

(اثر) کسب حرام، در نسل آشکار می شود.

الکافی: ج 5، ص 125، ح 4

حدیث - 30

أَطْعِمُوا الْمَرْأَةَ فِي شَهْرِهَا الَّذِي تَلِدُ فِيهِ، التَّمْرَ؛ فَإِنَّ وَلَدَهَا يَكُونُ حَلِيمًا نَقِيًّا؛

به زن، در ماهی که فرزند به دنیا می آورد، خرما می تازه بدهید؛ چرا که در این

صورت، کودک وی بردبار و پاک خواهد بود .

بحار الأنوار ، جلد 66 ، صفحه 141 ، حدیث - 58

حدیث - 31

امام صادق علیه السلام :

أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَلَدِهِ أَوْرَثَهُ الْفَقْرَ؛

هر مردی که فرزند خود را نفرین کند ، فقر برایش به ارث گذارد .

بحار الأنوار : 104 / 99 / 77

حدیث - 32

قال الصادق علیه السلام

حتى يتم له تسع سنين ، فاذا تمت له علم الوضوء وضرب عليه وامر بالصلوة و

ضرب عليها، فاذا، تعلم ، الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه ؛

وقتی (فرزندتان) به سن نه سالگی برسد، پس وقتی که نه سالش تمام شد،

وضو را به او یاد بدهید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید، و او را امر به نماز

کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید پس زمانی که فرزند وضو و نماز را یاد

گرفتید، خدا پدر و مادرش را می آمرزد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13).

حدیث - 33

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

مرو صبيانكم بالصلوة اذا كانوا ابناء ست سنين و اضربوهم اذا كانوا ابناء سبع

سنين و فرقوا بينهم في المضاجع كانوا ابناء عشر سنين؛

فرزندان خود را در سن شش سالگی به نماز وادار کنید، و در هفت سالگی آنان را (در صورت نخواندن) تنبیه کنید، و در سن ده سالگی رختخواب آنان را جدا کنید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1 ص 171).

حدیث - 34

قال علی عليه السلام:

علموا صبيانكم الصلاة ؛

نماز را به فرزندان تان بیاموزید.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4 ص 46).

حدیث - 35

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم :

مروا صبيانكم بالصلوة اذا بلغوا سبع سنين و اضربوهم على تركها اذا بلغوا

تسعا ؛

فرزندان هفت ساله تان را به نماز وادار کنید و نه سالگان را اگر ترک نماز

نمودند تاءدیب کنید.

(سفينة البحار، ج 2 ص 25).

حدیث - 36

قال الباقر عليه السلام :

انا ناءمر صبيتنا بالصلاة اذا كانوا بنى خمس سنين فمروا صبيانكم بالصلاة اذا كانوا بنى سبع سنين ؛
فرزدان ما وقتى پنج ساله مى شوند، امر مى كنيم كه نماز بخوانند، پس شما هم هنگامى كه فرزندانان به هفت سالگى رسيدند، آنها را نماز خواندن امر كنيد.
(وسائل الشيعه ، ج 3 ص 12).

حدیث - 37

قال على عليه السلام :

علموا صبيانكم الصلاة وخدمهم بها اذا بلغوا ثمانى سنين ؛
نماز را به فرزندان خویش تعليم دهيد، و چون به هشت سالگى رسيدند، آنان را وادار به خواندن اين فريضه الهى نمايند.
(وسائل الشيعه ، ج 3، ص 12).

حدیث - 38

قال الصادق عليه السلام - :

يا اباهارون ! انا ناءمر صبياننا بتسبيح فاطمة عليها السلام كما ناءمرهم بالصلاة ،
فالزمه ، فانه لم يلزمه عبد فشقى ؛

ای اباهارون! ما بچه های خود را همان طور که به نماز امر می کنیم ، به تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام نیز امر می کنیم تو نیز بر آن مداومت کن ، زیرا بنده شقی (و بدبخت معنوی) بدان پای بند نمی شود.
(فروع کافی ، کتاب الصلاة ص 343، ح 13).

حدیث - 39

قال الصادق عليه السلام :

حتی یتیم له تسع سنین ، فاذا تمت له ، علم الوضوء و اضرب علیه و امر بالصلوة و اضرب علیها ، فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه ، ان شاء الله ؛
وقتی فرزندانان به سن نه سالگی رسید، پس وقتی که نه سالش تمام شد وضو را به او یاد بدهید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید و او را امر به نماز کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید. پس وقتی فرزند وضو و نماز را یاد گرفت ، خدا پدر و مادرش را می آمرزد، ان شاء الله .
(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13)

حدیث - 40

قال الصادق عليه السلام :

من اقام فی مسجد بعد صلوته انتظارا للصلوة فهو ضیف الله و حق علی الله ان یکرم ضیفه ؛
کسی که بعد از هر نماز در مسجد بایستد، در حالیکه انتظار نماز بعدی را می کشد، پس او مهمان خدا است ، و بر خداست که مهمانش را اکرام کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 41

امام علی علیه السلام :

حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ ، وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ ، وَيُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ ؛
از جمله حقوق فرزند بر پدر ، این است که نامی نیکو بر او بنهد و بخوبی
تربیتش کند و قرآن را به او بیاموزد .

نهج البلاغة : الحکمة 399 منتخب میزان الحکمة : 460

حدیث - 42

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ : حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَ حُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ عَلَى قِرَاءَةِ
الْقُرْآنِ ؛

فرزندانتان را به سه چیز ادب کنید: عشق به پیامبرتان، عشق به خاندان او، و
قرآن خواندن.

غرر الحکم، ح 4488

حدیث - 43

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:

فرزندان ، به واسطه صالح بودن پدرانشان (از انحراف) محفوظ می مانند .

یحار الانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج 68 ، ص 236

حدیث - 44

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
لا تکرهوا البنات فَإِنَّهُنَّ المونسات؛
دختران را مکروه مدارید که آنها مایه انسند.
نهج الفصاحه

حدیث - 45

امام علی عیضه می فرمایند:
انس و همدمی در سه کس باشد: همسر همراه، فرزند صالح، و برادر همراه.
(غرالحکم ، باب انس و الفت)

حدیث - 46

امام علی عیضه می فرمایند :
إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَبْصَرَ رَجُلًا لَهُ وَلَدَانِ فَقَبَّلَ أَحَدَهُمَا وَتَرَكَ الْآخَرَ . فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : فَهَلَّا وَاسَيْتَ بَيْنَهُمَا ؛
پیامبر اکرم ﷺ کسی را دیدند که دو فرزند داشت . یکی را بوسید و
دیگری را رها کرد . پیامبر خدا ﷺ به او فرمودند : چرا میان آنان یکسان
عمل نکردی؟ .
جعفریات ، ص 55 .

حدیث - 47

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مَنْ قَبَّلَ وَلَدَهُ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ حَسَنَةً وَمَنْ فَرَّحَهُ فَرَّحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ،
وَمَنْ عَلَّمَهُ الْقُرْآنَ دُعَىٰ بِالْأَبْوَيْنِ فَيُكْسِيَانِ حُلَّتَيْنِ يُضِيءُ مِنْ نَوْرِهِمَا وَجْهَهُ أَهْلُ
الْجَنَّةِ ؛

هر کس فرزندش را ببوسد ، خداوند عزوجلّ برای او ثواب می نویسد و هر
کسی که او را شاد کند ، خداوند روز قیامت او را شاد خواهد کرد و هر کس
قرآن به او بیاموزد ، پدر و مادرش دعوت می شوند و دو لباس بر آنان پوشیده
می شود که از نور آنها ، چهره های بهشتیان نورانی می گردد .

کافی ، ج 6، ص 49، ح 1.

حدیث - 48

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

أَحَبُّ الصَّبِّانِ لِحُمْسٍ : الْأَوَّلُ : أَنَّهُمْ هُمُ الْبَكَاءُونَ ، وَالثَّانِي : يَتَمَرَّغُونَ بِالْتُّرَابِ
وَالثَّلَاثُ : يَخْتَصِمُونَ مِنْ غَيْرِ حَقْدٍ وَالرَّابِعُ : لَا يَدَّخِرُونَ لِعَدِّ شَيْئًا وَالْخَامِسُ :
يُعْمَرُونَ ثُمَّ يُخَرَّبُونَ ؛

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

کودکان را به خاطر پنج چیز دوست می دارم : اول آن که بسیار می گریند ،
دوم آن که با خاک بازی می کنند، سوم آن که دعوا کردن آنان همراه با کینه نیست؛

چهارم آن که چیزی برای فردا ذخیره نمی کنند، پنجم آن که می سازند و سپس،
خراب می کنند (دل بستگی ندارند).
مواعظ العددیه ، ص 259.

حدیث - 49

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :
مَنْ بَكَى صَبِيًّا لَهُ فَارْضَاهُ حَتَّى يُسَكِّنَهُ ، أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْجَنَّةِ حَتَّى
يَرْضَى ؛
هر کس کودک گریان خود را راضی کند تا آرام شود ، خداوند از بهشت
آن قدر به او می دهد تا راضی شود .
الفردوس ، ج 3، ص 549.

حدیث - 50

امام صادق علیه السلام می فرمایند :
إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَاكَ ؛
بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش، رحم
می کند .
کافی ، ج 6، ص 50، ح 5.

حدیث - 51

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ ؛

هر کس با کودک سروکار دارد ، با او کودکانه رفتار کند .

من لا يحضره الفقيه ، ج 3، ص 483.

حدیث - 52

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

طَهَّرُوا أَوْلَادَكُمْ يَوْمَ السَّابِعِ فَإِنَّهُ أَطْيَبُ وَأَظْهَرُ وَ أَسْرَعُ لِنَبَاتِ اللَّحْمِ، وَإِنَّ

الْأَرْضَ تَتَجَسُّ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ؛

روز هفتم [تولد] ، فرزندان را [با ختنه] پاک کنید ، چرا که مایه تمیزی و

پاکیزگی بیشتر و رویش شتابنده تر گوشت است و زمین ، چهل روز از بول

شخص ختنه نشده ، آلوده می ماند .

کافی ، ج 6، ص 35، ح 2.

حدیث - 53

امام صادق علیه السلام می فرمایند :

الْبَنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ ، وَ يُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ

؛ پسران، نعمت‌اند و دختران خوبی. خداوند ، از نعمت‌ها سؤال می‌کند و به

خوبی‌ها پاداش می‌دهد .

کافی ، ج 6، ص 7، ح 12 .

حدیث - 54

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

أَحِبُّوا الصَّيَّانَ وَارْحَمُوهُمْ ، وَإِذَا وَعَدْتُمُوهُمْ شَيْئًا فَفُوا لَهُمْ ، فَإِنَّهُمْ لَا يَدْرُونَ إِلَّا أَنَّكُمْ تَرْزُقُونَهُمْ ؛

کودکان را دوست بدارید و با آنان مهربان باشید و هرگاه به آنان وعده دادید ، به آن وفا کنید ، زیرا آنان ، روزی دهنده خود را کسی غیر از شما نمی دانند .
کافی ، ج 6، ص 49، ح 3.

حدیث - 55

امام صادق علیه السلام می فرمایند :

الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ شَهْرًا ، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَى الصَّبِيِّ ؛
شیرخواری ، 21 ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است .
کافی ، ج 6، ص 40، ح 3 .

حدیث - 56

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

الْبَنَاتُ هُنَّ الْمُشْفِقَاتُ الْمَجْهَرَاتُ الْمُبَارَكَاتُ ، مَنْ كَانَتْ لَهُ ابْنَةٌ وَاحِدَةٌ جَعَلَهَا اللَّهُ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ ، وَ مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ ابْنَتَانِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ بِهِمَا ، وَ مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ أَوْ مِثْلُهُنَّ مِنَ الْأَخَوَاتِ وَضِعَ عَنْهُ الْجِهَادُ وَالصَّدَقَةُ ؛

دختران ، دلسوز ، مددکار و بابرکت‌اند . هر کس یک دختر داشته باشد ، خداوند ، او را پوششی از دوزخ قرار می‌دهد و هر کس دو دختر داشته باشد ، به خاطر آن وارد بهشت می‌شود و هر کس سه دختر یا مانند آن خواهر داشته باشد ، جهاد و صدقه از او برداشته می‌شود .
کنز العمال ، ح 45399 .

حدیث - 57

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند :
إِنَّ الْوَلَدَ الصَّالِحَ رِيحَانَةٌ مِنْ رِيَاحِينَ الْجَنَّةِ؛
فرزند شایسته ، گلی از گل‌های بهشت است .
کافی ، ج 6، ص 3، ح 10.

حدیث - 58

قالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا حَقُّ ابْنِي هَذَا؟ قَالَ: تُحَسِّنُ اسْمَهُ وَادَّبَهُ وَتَضَعُهُ مَوْضِعًا حَسَنًا؛
مردی به رسول خدا ﷺ عرض کرد: حق این فرزند بر من چیست؟ پیامبر فرمودند: اسم خوب برایش انتخاب کنی، به خوبی او را تربیت نمایی و به کاری مناسب و پسندیده بگماری.
عدّة الداعی، ص 76.

حدیث - 59

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ تَسَمَّى بِاسْمِي يَرْجُو بَرَكَتِي وَيُؤْمِنِي، غَدَتِ عَلَيْهِ الْبَرَكََةُ وَرَاحَتْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛

هر کس به نام من نامگذاری کند و برکت و خجستگی مرا امید داشته باشد، برکت به سوی او خواهد آمد و تا قیامت (باقی) خواهد بود.

کنز العمال، ح 45221

حدیث - 60

الْأُنْسُ فِي ثَلَاثٍ: فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافِقَةِ وَالْوَلَدِ الْبَارِّ وَالصَّدِيقِ الْمُصَافِي؛

انس (و آرامش) در سه چیز است: در زن سازگار، فرزند خوش رفتار و دوست باصفای وفادار.

تحف العقول، ص 318

حدیث - 61

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا آدَابَهُمْ؛

فرزندانان را گرامی بدارید و نکو تربیت شان کنید.

عوالی الآلی، ج 1، ص 254

حدیث - 62

امام علی علیه السلام می فرمایند:

لَا تَقْسِرُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى آدَابِكُمْ ، فَإِنَّهُمْ مَخْلُوقُونَ لِزَمَانٍ غَيْرِ زَمَانِكُمْ
آداب و رسوم خود را به فرزندانان تحمیل نکنید، زیرا آنان برای زمانی غیر
از زمان شما آفریده شده‌اند .

شرح ابن ابی الحدید ، ج 20، ح 102 .

حدیث - 63

امام صادق علیه السلام فرمودند:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَرْحَمُ الرَّجُلَ لَشِدَّةِ حُبِّ لَوْلَاهُ .

براستی که خداوند عزوجل رحم می نماید مرد را، به سبب شدت محبت او به
فرزندش .

(ثواب الاعمال و عقاب الاعمال)

حدیث - 64

حضرت امام سجاد علیه السلام می فرمایند:

از سعادت آدمی است که محل کسب و کارش در شهر خودش باشد و
همنشینانش مردان صالح باشند و فرزندی داشته باشد که کمک او باشد .

الحضال، ص 159.

حدیث - 65

پیامبر ﷺ :

أَحَبُّ الصَّبَّانِ لِحَمْسٍ : الْأَوَّلُ : أَنَّهُمْ هُمُ الْبَكَاءُونَ ، وَالثَّانِي : يَتَمَرَّغُونَ بِالتُّرَابِ
وَالثَّلَاثُ : يَخْتَصِمُونَ مِنْ غَيْرِ حَقْدٍ وَالرَّابِعُ : لَا يَدَّخِرُونَ لِعَدِّ شَيْئًا وَالْخَامِسُ :
يُعْمِرُونَ ثُمَّ يُخَرِّبُونَ ؛

کودکان را به خاطر پنج چیز دوست می دارم : اول آن که بسیار می گریند، دوم
آن که با خاک بازی می کنند، سوم آن که دعوا کردن آنان همراه با کینه نیست؛
چهارم آن که چیزی برای فردا ذخیره نمی کنند، پنجم آن که می سازند و سپس،
خراب می کنند (دل بستگی ندارند) .

مواعظ العددیه ، ص 259.

حدیث - 66

پیامبر ﷺ :

مَنْ قَبَلَ وَلَدَهُ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ حَسَنَةً وَمَنْ فَرَحَهُ فَرَحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ،
وَمَنْ عَلَّمَهُ الْقُرْآنَ دُعَىَ بِالْأَبْوَيْنِ فَيُكْسِيَانِ حُلَّتَيْنِ يُضِيءُ مِنْ نَوْرِهِمَا وَجْهَهُ أَهْلُ
الْجَنَّةِ ؛

هر کس فرزندش را ببوسد ، خداوند عزوجل برای او ثواب می نویسد و هر
کسی که او را شاد کند ، خداوند روز قیامت او را شاد خواهد کرد و هر کس
قرآن به او بیاموزد ، پدر و مادرش دعوت می شوند و دو لباس بر آنان پوشیده
می شود که از نور آنها ، چهره های بهشتیان نورانی می گردد .

کافی ، ج 6، ص 49، ح 1.

حدیث - 67

پیامبر ﷺ :

أَحِبُّوا الصَّيِّانَ وَارْحَمُوهُمْ ، وَإِذَا وَعَدْتُمُوهُمْ شَيْئًا فَفُوا لَهُمْ ، فَإِنَّهُمْ لَا يَدْرُونَ إِلَّا أَنَّكُمْ تَرْزُقُونَهُمْ ؛

کودکان را دوست بدارید و با آنان مهربان باشید و هرگاه به آنان وعده دادید، به آن وفا کنید، زیرا آنان ، روزی دهنده خود را کسی غیر از شما نمی دانند .

کافی ، ج 6، ص 49، ح 3.

حدیث - 68

پیامبر ﷺ :

مَنْ بَكَى صَبِيًّا لَهُ فَأَرْضَاهُ حَتَّى يُسَكِّنَهُ ، أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْضَى ؛

هر کس کودک گریان خود را راضی کند تا آرام شود، خداوند از بهشت آن قدر به او می دهد تا راضی شود .

الفردوس ، ج 3، ص 549، ح 5715 .

حدیث - 69

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ ؛

بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش ، رحم می‌کند .

کافی ، ج 6، ص 50، ح 5.

حدیث - 70

امام علی علیه السلام :

وَحَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ إِسْمَهُ وَيُحَسِّنَ آدَبَهُ، وَيُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ ؛
حقّ فرزند بر پدر ، آن است که نام خوب بر او بگذارد و او را خوب تربیت کند و قرآن به او بیاموزد .
نهج البلاغه ، حکمت 399.

حدیث - 71

پیامبر صلی الله علیه و آله :

مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ ؛
هر کس با کودک سروکار دارد ، با او کودکانه رفتار کند .
من لا يحضره الفقيه ، ج 3، ص 483، ح 4707.

حدیث - 72

امام صادق علیه السلام :

الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَى الصَّبِيِّ ؛
شیرخواری ، 21 ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است .

کافی ، ج 6، ص 40، ح 3 .

حدیث - 73

پیامبر اکرم ﷺ :

لَيْسَ لِلصَّبِيِّ لَبَنٌ خَيْرٌ مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ ؛

برای کودک ، هیچ شیری بهتر از شیر مادرش نیست .

عیون اخبار الرضا ، ج 1، ص 38، ح 69 .

حدیث - 74

پیامبر اعظم ﷺ :

مَنْ وُلِدَ لَهُ مَوْلُودٌ فَلْيُؤَدِّنْ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى بِأَذَانِ الصَّلَاةِ وَلْيُقِمِّ فِي الْيُسْرَى فَإِنَّهَا

عِصْمَةٌ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ؛

به هر کس فرزندی داده شود ، باید در گوش راست او اذان نماز و در گوش

چپ او اقامه بگوید ؛ چرا که مایه ایمنی از شیطانِ رانده شده است .

کافی ، ج 6، ص 24، ح 6.

حدیث - 75

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

«لَا يَدْخُلُ الْفَقْرُ بَيْتًا فِيهِ اسْمُ مُحَمَّدٍ أَوْ أَحْمَدٍ أَوْ عَلِيٍّ أَوْ الْحَسَنِ أَوْ الْحُسَيْنِ أَوْ

جَعْفَرٍ أَوْ طَالِبٍ أَوْ عَبْدِ اللَّهِ أَوْ فَاطِمَةَ مِنَ النِّسَاءِ؛

در خانه ای که نام محمد یا احمد یا علی یا حسن یا حسین یا جعفر یا طالب
یا عبدالله و یا از میان زنان، فاطمه باشد، فقر [و تنگدستی] وارد نمی شود.»
کافی، ج 6، ص 19 .

حدیث - 76

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:
خداوند دوست دارد که میان فرزندان خود حتی در بوسیدن آنها به عدالت
رفتار کنید. (بین فرزندان فرق نگذارید)
نهج الفصاحه صفحه 152 حدیث - 754

حدیث - 77

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند :
إِنَّ أَوَّلَ مَا يَنْحَلُّ أَحَدُكُمْ وَلَدَهُ : الْأَسْمُ الْحَسَنُ ، فَلْيُحَسِّنْ أَحَدُكُمْ اسْمَ وَلَدِهِ ؛
نخستین چیزی که هر یک از شما به فرزندش پیشکش می کند نام نیکوست.
بنا بر این، هر کدام شما نامی نیکو بر فرزند خویش نهد.
بحار الأنوار : 20/130/104 .

حدیث - 78

امام صادق علیه السلام فرمودند:
إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ ؛

بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدّت محبّت به فرزندش، رحم می‌کند.

کافی، ج 6، ص 50، ح 5

حدیث - 79

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

إِرْحَمِ الصَّغِيرَ وَوَقِّرِ الْكَبِيرَ تَكُنْ مِنْ رُقَقَائِي؛

به کودکان رحم کن و بزرگسالان را احترام نما تا از دوستان من باشی.

کافی، ج 2، ص 316، ح 7

حدیث - 80

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

رَحِمَ اللَّهُ أَبَا الْبَنَاتِ، الْبَنَاتُ مُبَارَكَاتٌ مُحَبَّبَاتٌ وَ الْبَنُونَ مُبَشِّرَاتٌ وَ هُنَّ الْبَاقِيَاتُ

الصَّالِحَاتُ؛

رحمت خدا بر پدری که دارای دخترانی است! دختران، با برکت و دوست

داشتنی‌اند و پسران، مژده آورند. دختران باقیات الصالحات (بازماندگان

شایسته)‌اند.

مستدرک الوسائل، ج 15، ص 115، ح 17700

حدیث - 81

امام صادق علیه السلام فرمودند:

الْبَنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَاللَّهُ يَسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ، وَيُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ؛
 پسران، نعمت‌اند و دختران خوبی. خداوند، از نعمت‌ها سؤال می‌کند و به
 خوبی‌ها پاداش می‌دهد.
 کافی، ج 6، ص 7، ح 12

حدیث - 82

امام علی عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند:
 فِي وَصِيَّتِهِ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ: أَحْيِ قَلْبَكَ بِالْمَوْعِظَةِ؛
 در مقام اندرز به فرزند خود: دلت را با اندرز زنده گردان.
 (نهج البلاغه، کتاب 31)

حدیث - 83

رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند:
 مَنْ بَكَى صَبِيًّا لَهُ فَأَرْضَاهُ حَتَّى يُسَكِّنَهُ، أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْجَنَّةِ حَتَّى
 يَرْضَى؛
 هر کس کودک گریان خود را راضی کند تا آرام شود، خداوند از بهشت آن
 قدر به او می‌دهد تا راضی شود.
 (الفردوس، ج 3، ص 549، ح 5715)

حدیث - 84

امام علی علیه السلام فرمودند:

وَقَرُّوا كِبَارَكُمْ يُوقِّرْكُمْ صِغَارُكُمْ ؛

پیرانتان را حرمت نهید تا کودکان شما را حرمت نهند .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 10069

حدیث - 85

امام علی علیه السلام فرمودند:

وَلَدُ السُّوءِ يَهْدِمُ الشَّرَفَ ، وَ يَشِينُ السَّلَفَ ؛

فرزند بد ، شرافت را بر باد می دهد و مایه ننگ پیشینیان می شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 10065

حدیث - 86

امام علی علیه السلام فرمودند:

عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ الصَّلَاةَ وَ خُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا الْحُلُمَ ؛

به کودکان خود نماز بیاموزید و چون به سن بلوغ رسیدند ، آنان را برای نماز

بازخواست کنید .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6305

حدیث - 87

امام علی علیه السلام فرمودند:

خَيْرُ مَا وَرَّثَ الْآبَاءُ الْأَبْنَاءَ الْأَدَبَ ؛

بهترین چیزی که پدران برای فرزندان به میراث می گذارند ، ادب است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 5036

حدیث - 88

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدَثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَهْمَا أُلْقِيَ فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قَبِلَتْهُ ؛

قلب نوجوان ، همچون زمین ناکشته است که هرچه در آن افکنده شود،

می پذیرد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3901

حدیث - 89

امام صادق علیه السلام فرمودند:

حَنَكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتَرَبَةِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَإِنَّهَا أَمَانٌ؛

کام کودکانتان را با تربت حسین علیه السلام بردارید چرا که خاک کربلا فرزندانتان

را بیمه می کند.

وسائل الشیعه، ج ??، ص ???

حدیث - 90

عَلِّمُوا بَنِيكُمْ الرَّمْيَ فَإِنَّهُ نَكَايَةُ الْعَدُوِّ؛
فرزندان خویش را تیر اندازی آموزید که سر شکستگی دشمن است.
نهج الفصاحه

حدیث - 91

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
سَبْعٌ يَجْرِي لِلْعَبْدِ أَجْرُهُنَّ وَهُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ: مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا، أَوْ أَجْرَى
نَهْرًا، أَوْ حَفَرَ بُئْرًا، أَوْ غَرَسَ نَخْلًا، أَوْ بَنَى مَسْجِدًا، أَوْ وَرَّثَ مَصْحَفًا، أَوْ تَرَكَ وَلَدًا
يَسْتَغْفِرُ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ؛
هفت چیز است که پاداش آن برای بنده در قبر او و پس از مرگش دوام دارد
کسی که علمی تعلیم دهد، یا نهری به جریان آورد یا چاهی حفر کند یا نخلی
بکارد یا مسجدی بسازد یا مصحفی به ارث گذارد یا فرزندی به جا نهد که پس
از مرگش برای او آمرزش خواهد.
نهج الفصاحه

حدیث - 92

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
حَقٌّ كَبِيرٌ الْإِخْوَةُ عَلَى صَغِيرِهِمْ كَحَقِّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ؛
حق بزرگ بر برادرهای کوچک مانند حق پدر بر فرزند است.

نهج الفصاحه

حدیث - 93

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

حقّ الولد علی والده أن یحسّن اسمه و یزوّجه إذا أدرك و یعلّمه الکتاب؛
حقّ پسر بر پدر آن ست که نام او را نیک کند و همین که به بلوغ رسید زنش
دهد و خط نوشتن بدو بیاموزد.

نهج الفصاحه

حدیث - 94

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

حقّ الولد علی الوالد أن یعلّمه الکتابه و السّباحه و الرّمايه و أن لا یرزقه إلّا
طیباً و أن یزوّجه إذا بلغ؛
حقّ پسر بر پدر آن است که نوشتن و شنا کردن و تیر انداختن به او بیاموزد
و جز غذای خوب بدو نخواند و همین که بالغ شد به او زن بدهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 95

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

الأکبر من الإخوه بمنزله الأب؛
برادر بزرگ به منزله پدر است.

نهج الفصاحه

حدیث - 96

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ لِكُلِّ شَجَرَةٍ ثَمْرَهُ وَ ثَمْرَةُ الْقَلْبِ الْوَلَدُ؛

هر درختی میوه ای دارد و میوه دل فرزند است.

نهج الفصاحه

حدیث - 97

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ الرَّجُلَ لَتَرْفَعُ دَرَجَتَهُ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ أَنَّى لِي هَذَا؟ فَيَقَالُ بِاسْتِغْفَارِ وَلَدِكَ

لَكَ؛

مقام یکی را در بهشت بالا برند و گوید این مقام از کجا برای من حاصل

شد؟ گویند فرزندی را برای تو آمرزش طلبید.

نهج الفصاحه

حدیث - 98

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَعِينُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى الْبِرِّ مِنْ شَاءَ إِسْتِخْرَجَ الْعُقُوقُ مِنْ وَلَدِهِ؛

فرزندان خود را در خوب شدن کمک کنید زیرا هر که بخواهد می تواند

نافرمانی را از فرزند خود بیرون آورد.

نهج الفصاحه

حدیث - 99

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اعدلوا بین أولادکم بالنحل كما تحبون أن يعدلوا بینکم فی البرّ و اللطف؛
شما که می خواهید فرزندانان در نیکی و محبت با شما به عدالت رفتار کنند
در کار بخشش با آنها به عدالت رفتار کنید.

نهج الفصاحه

حدیث - 100

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إذا مات الإنسان انقطع عمله إلّا من ثلاث صدقه جاریه أو علم ینتفع به أو ولد
صالح یدعو له؛
وقتی انسان بمیرد دنباله کارهای نیک او بریده شود جز سه چیز صدقه
جاری و دانشی که کسان از آن بهره ور شوند و فرزند درست کاری که برای او
دعا کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 101

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اتَّقُوا اللَّهَ واعدلوا بین أولادکم كما تحبون أن یبرؤکم؛

از خدا بترسید و میان فرزندان خود به عدالت رفتار کنید همان طور که می خواهید با شما به نیکی رفتار کنند.

نهج الفصاحه

حدیث - 102

پیامبر خدا ﷺ فرمودند :

علموا ابنائکم السباحة الرماية؛

به پسرانتان شنا و تیراندازی را آموزش دهید .

نهج الفصاحه : ح 1955

حدیث - 103

رسول اکرم ﷺ فرمودند :

حق الولد على والده ان يعلمه الكتابة والسباحة والرماية وان لا يرزقه الا طيباً

وان يزوجه اذا بلغ؛

حق فرزند (پسر) بر عهده پدرش این است که به او نوشتن، شنا کردن

و تیراندازی را آموزش دهد و روزی او را تنها از راه حلال و پاکیزه تهیه نماید.

نهج الفصاحه : ح 1394

حدیث - 104

پیامبر اکرم ﷺ :

رَحِمَ اللَّهُ أَبَا الْبَنَاتِ، الْبَنَاتُ مُبَارَكَاتٌ مُحَبَّبَاتٌ وَ الْبَنُونَ مُبَشَّرَاتٌ وَ هُنَّ الْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ؛

رحمت خدا بر پدری که دارای دخترانی است! دختران، با برکت و دوست
داشتنی اند و پسران، مژده آورند. دختران باقیات الصالحات (بازماندگان
شایسته) اند.

مستدرک الوسائل، ج 15، ص 115، ح 17700.

حدیث - 105

امام باقر علیّه السلام :

إِذَا أَرَدْتَ الْوَلَدَ فَقُلْ عِنْدَ الْجَمَاعِ : اَللّهُمَّ ارْزُقْنِي وَلَدًا وَ اجْعَلْهُ تَقِيًّا لَيْسَ فِي
خَلْقِهِ زِيَادَةٌ وَ لَا نُقْصَانٌ وَ اجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَى خَيْرٍ؛

هرگاه فرزند خواستی ، هنگام آمیزش بگو : بار الها! به من فرزندی عطا کن
و او را با تقوا قرار ده و در آفرینش او، کم و زیادی نباشد و او را عاقبت به خیر
گردان .

کافی، ج 6، ص 10، ح 12.

حدیث - 106

پیامبر اکرم ﷺ :

إِنَّ الْوَلَدَ الصَّالِحَ رِيحَانَةٌ مِنْ رِيَاحِينَ الْجَنَّةِ؛
فرزند شایسته ، گُلی از گل‌های بهشت است .
کافی ، ج 6، ص 3، ح 10.

حدیث - 107

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

کودکان را دوست بدارید و با آنان مهربان باشید.
وسائل الشیعه/484/21

سالمندان

حدیث - 1

امام صادق علیه السلام :

عَظُّمُوا كِبَارَكُمْ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ .

بزرگسالان خود را احترام کنید و صله ارحام به جای آورید .

الكافی : 2 / 165 / 3

حدیث - 2

امام علی علیه السلام :

وَقَارُ الشَّيْبِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَضَارَةِ الشَّبَابِ ؛

وقار پیری، نزد من دوست داشتنی تر از نشاط جوانی است .

غرر الحكم : 10099 منتخب میزان الحکمة : 308

حدیث - 3

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

ثَلَاثَةٌ لَا يَسْتَخِفُّ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ بَيْنُ النِّفَاقِ : ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ ، وَالْإِمَامُ

الْمُقْسِطُ ، وَمُعَلِّمُ الْخَيْرِ ؛

سه کس اند که جز منافقی که نفاقش آشکار است در حق آنان بی حرمتی نکند
: ریش سفید اسلام ، پیشوای دادگر و آموزگار خویبها.
کنز العمال : 43811 منتخب میزان الحکمة : 400

حدیث - 4

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:
وجود پیران سالخورده بین شما باعث افزایش رحمت و لطف پروردگار و
گسترش نعمتهای الهی بر شماست.
نهج الفصاحه، ص 222

حدیث - 5

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:
احترام گذاشتن به مسلمان مو سفید و سالخورده از جمله تجلیل خداست و
از ما نیست کسی که بزرگسال ما را احترام نکند و به خردسال ما مهربانی نکند.
اصول کافی، ج 3، ص 240

حدیث - 6

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:
إِرْحَمِ الصَّغِيرَ وَوَقِّرِ الْكَبِيرَ تَكُنْ مِنْ رُفَقَائِي؛
به کودکان رحم کن و بزرگسالان را احترام نما تا از دوستان من باشی.
کافی، ج 2، ص 316، ح 7

حدیث - 7

امام علی علیه السلام فرمودند:

وَقَرُّوا كِبَارَكُمْ يُوقِّرُكُمْ صِغَارُكُمْ ؛

پیرانتان را حرمت نهید تا کودکان شما را حرمت نهند .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 10069

حدیث - 8

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

ما أكرم شابَّ شيخاً لسنِّه إلَّا قَيِّضَ اللَّهُ عند سنِّه من يكرمه؛

هر جوانی که پیری را برای سنش گرامی دارد خدا هنگام پیری وی یکی را

بیارد که وی را گرامی دارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 9

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

ليس منا من لم يوقِّر الكبير و يرحم الصَّغير و يأمر بالمعروف و ينه عن المنكر؛

هر که بزرگتر را محترم ندارد و به کوچکتر رحم نکند و به نیکی و اندارد و از

بدی باز ندارد از ما نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 10

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
الشَّيْخُ فِي أَهْلِهِ كَالنَّبِيِّ فِي أُمَّتِهِ؛
پیر در میان کسان خود چون پیامبر در امت خویش است.
نهج الفصاحه

حدیث - 11

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
الْخَيْرُ مَعَ أَكْبَرِكُمْ؛
خوبی همراه بزرگان شماست.
نهج الفصاحه

حدیث - 12

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
الْبِرْكَةُ مَعَ أَكْبَرِكُمْ؛
برکت با بزرگان شماست.
نهج الفصاحه

حدیث - 13

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

البركة في أكابرنا فمن لم يرحم صغيرنا و يجلّ كبيرنا فليس منا؛
برکت در بزرگان ماست و هر کس بر کوچک ما رحم نکند و بزرگ ما را
محترم نشمارد از ما نیست.
نهج الفصاحه

حدیث - 14

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

مَنْ وَقَرَ ذَا شَيْبَةٍ فِي الْأِسْلَامِ أَمَّنَهُ اللَّهُ مِنْ فَزَعِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

هر کس بزرگ سال مسلمانی را گرامی دارد و احترام نماید، خداوند او را در
قیامت از سختی ها و مشکلات در امان می دارد.
الکافی، ج 2، ص 658، ح 3

حدیث - 15

امام رضا علیه السلام می فرمایند :

وَقَرُّوا كِبَارَكُمْ وَ ارْحَمُوا صِغَارَكُمْ وَ صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ؛

به بزرگترها یتان احترام بگذارید و با کوچکترها مهربان باشید و صله رحم
نمایید.

عیون اخبار الرضا، ج 2، ص 265.

حدیث - 16

پیامبر اکرم ﷺ :

الْبَرَكَةُ مَعَ أَكَابِرِكُمْ؛

برکت، با بزرگان شماست.

جامع الأخبار، ص 242، ح 617.

حدیث - 17

امام علی علیه السلام می فرماید:

تِسْعَةُ أَشْيَاءَ قَبِيحَةٌ وَهِيَ مِنْ تِسْعَةِ أَنْفُسٍ أَقْبَحُ مِنْهَا مِنْ غَيْرِهِمْ: ضَيْقُ الدَّرْعِ
مِنَ الْمُلُوكِ وَالبُخْلُ مِنَ الْأَغْنِيَاءِ وَ سُرْعَةُ الْغَضَبِ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَ الصَّبَا مِنَ الْكُهُولِ
وَ الْقَطِيعَةُ مِنَ الرُّؤُوسِ وَ الْكَذِبُ مِنَ الْقُضَاةِ وَ الزَّمَانَةُ مِنَ الْأَطِبَّاءِ وَ الْبَذَاءُ مِنَ
النِّسَاءِ وَ الطَّيْشُ مِنْ ذَوِي السُّلْطَانِ؛

نه چیز زشت است، اما از نه گروه زشت‌تر: درماندگی و ناتوانی از
دولتمردان؛ بخل از ثروتمندان؛ زود خشمی از دانشمندان؛ حرکات بچگانه از
میانسالان؛ جدایی حاکمان از مردم؛ دروغ از قاضیان؛ بیماری کهنه از پزشکان؛
بدزبانی از زنان و سختگیری و ستمگری از سلاطین.

دعائم الإسلام، ج 1، ص 83

حدیث - 18

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

إِذَا أَتَاكُمْ كَرِيمٌ قَوْمٍ فَأَكْرِمُوهُ ؛

هرگاه بزرگ قومی بر شما وارد شد ، گرامی اش بدارید .

الكافی ، ج 2 ، ص 659 .

والدین

حدیث - 1

قال رسول الله ﷺ :

العبدُ المطيعُ لوالديه و لربه في أعلى عليين .

رسول خدا ﷺ فرمودند:

بنده ای که مطیع پدر و مادر و پروردگارش باشد، روز قیامت در بالاترین جایگاه است.

«کنز العمال، ج 16، ص 467»

حدیث - 2

قال الامام الصادق عليه السلام : اِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسِرَّ أَبَوَيْكَ .

امام صادق علیه السلام : اگر دوست داری که خداوند عمرت را زیاد کند، پدر و مادرت را شاد کن.

«بحار الأنوار، ج 74، ص 81، ح 84»

حدیث - 3

قال الامام علي عليه السلام : مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ بَرَّهُ وَلَدَهُ .

امام علی علیه السلام فرمودند: کسی که به پدر و مادر خویش نیکی کند، فرزندان او نیز به او نیکی خواهند کرد.

«تصنیف غرر الحکم، ص 407، ح 9341»

حدیث - 4

قال الامام علی علیه السلام : برّ الوالدین اکبرُ فریضة.

امام علی علیه السلام فرمودند: بزرگترین تکلیف الهی نیکی کردن به پدر و مادر است.

«تصنیف غرر الحکم، ص 407، ح 9339»

حدیث - 5

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : ما ولدٌ بارٌّ نظَرَ الی أبویه الا کان له بكلّ نظرةٍ حجةٌ مبرورةٌ ...

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: هر فرزند نیکوکاری که با مهربانی به پدر و مادر خویش نگاه کند، در مقابل هر نگاه، ثواب یک حجّ کامل مقبول به او داده می شود. سؤال کردند ای رسول خدا، حتی اگر در هر روز صد مرتبه نگاه کند؟ فرمودند: آری خداوند بزرگتر و پاک تر است.

«بحار الانوار، ج 74، ص 73»

حدیث - 6

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ : يَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ بِالرَّحْمَةِ فِي أَرْبَعِ مَوَاضِعَ عِنْدَ نَزُولِ الْمَطَرِ
وَعِنْدَ نَظَرِ الْوَلَدِ فِي وَجْهِ الْوَالِدَيْنِ وَعِنْدَ فَتْحِ بَابِ الْكَعْبَةِ وَعِنْدَ النِّكَاحِ.
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: درهای آسمان رحمت الهی در چهار مورد گشوده
می شود، هنگام آمدن باران، آنگاه که فرزند به صورت پدر و مادر خود نگاه
کند و هنگام بازگشایی درب خانه خدا و هنگام ازدواج، کسی که دوست دارد
خدا را پاک و مطهر ملاقات کند، باید به زناشویی بپردازد.
«بحار الأنوار، ج 100، ص 221»

حدیث - 7

قال الامام علي بن الحسين عليه السلام : وَاَمَّا حَقُّ امِّكَ : اَنْ تَعْلَمَ اَنَّهَا حَمَلَتْكَ حَيْثُ
لَا يَحْتَمِلُ أَحَدٌ أَحَدًا وَاَعْطَتْكَ مِنْ ثَمَرَةِ قَلْبِهَا مَا لَا يُعْطَى أَحَدٌ أَحَدًا ...
امام سجاد علیه السلام فرمودند: و اما حق مادرت بر تو این است که بدانی! او تو را
در درون خود حمل نمود در موقعی که هیچ کس توان حمل کسی را در آن
موقعیت ندارد و از میوه دل و جانش به تو عطا کرد که هیچ کس این لطف را در
حق دیگری نمی کند، با تمام اعضاء و جوارح خود از تو مراقبت نمود و بدون
اینکه باکی از گرسنگی و تشنگی خود داشته باشد و متوجه آن گردد، تو را سیر
نموده و به تو آب نوشاند، خود با کمترین لباس به سر برد و تو را پوشاند، در
حرارت آفتاب نشست و تو را در سایه نهاد، به خاطر تو از خواب ناز چشم
پوشانید و تو را از سرما و گرم محفوظ داشت تا برای او زنده بمانی، پس به

درستی که توان و طاقت تشکر و قدررانی از او را نخواهی داشت، مگر با کمک و توفیق خداوند سبحان.

«بحار الانوار، ج 74، ص 6»

حدیث - 8

قال الامام علی بن الحسین علیه السلام : وَ اَمَّا حَقُّ اَبِيكَ فَاَنْ تَعْلَمَ اَنَّهُ اَصْلَكَ فَاَنْكَ لَوْلَاهُ لَمْ تَكُنْ، فَمَهْمَا رَأَيْتَ مِنْ نَفْسِكَ مَا يُعْجِبُكَ فَاَعْلَمْ اَنْ اَبَاكَ اَصْلُ النِّعْمَةِ عَلَيْكَ فِيهِ

امام سجاد علیه السلام فرمودند: و اما حق پدرت بر تو این است که: بدانی او اصل و ریشه توست، زیرا اگر او نبود تو نیز نبودی پس هر چه در وجود تو، تو را به شگفتی و خشنودی و امید دارد، بدان که پدرت منشاء و اساس آن نعمت است، پس خدای را حمد و سپاس گو و بر قدر و منزلت او شاکر باش.

«بحار الانوار، ج 74، ص 6»

حدیث - 9

قال الامام علی بن الحسین علیه السلام : جَاءَ رَجُلٌ اِلَى النَّبِيِّ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا مِنْ عَمَلٍ قَبِيحٍ اِلَّا قَدْ عَمِلْتَهُ فَهَلْ لِي تَوْبَةٍ؟ فَقَالَ لَهُ

امام سجاد علیه السلام فرمودند: شخصی خدمت رسول خدا آمد و گفت: ای رسول خدا، من هیچ کار زشتی نمانده که انجام نداده باشم، آیا می توانم توبه کنم؟ رسول خدا فرمودند: آیا هیچ یک از پدر و مادرت زنده هستند؟ گفت: بله، پدرم. رسول خدا فرمودند: برو به او نیکی کن (تا آمرزیده شوی). وقتی او راه

افتاد، پیامبر فرمودند: کاش مادرش زنده بود. (یعنی اگر او زنده بود و به او نیکی می کرد، زودتر آمرزیده می شد.)
«بحار الانوار، ج 74، ص 82»

حدیث - 10

قال الامام الباقر عليه السلام : ثلاثٌ لم يجعل الله لأحدٍ فيهنَّ رُخصةً: أداءُ الامانة ... و برّ الوالدين برّين كانا أو فاجرین.
امام باقر عليه السلام فرمودند: خداوند سبحان در سه چیز به احدی اجازه ترک نداده است: 1. ادای امانت به صاحب آن خواه نیکوکار باشد، خواه فاجر و گنهکار. 2. وفای به عهد نسبت به هر کسی، نیکوکار باشد یا بدکار. 3. نیکی به پدر و مادر خواه انسانهای خوب و نیکوکاری باشند، خواه گنهکار و اهل فجور.
«وسائل الشیعه، ج 21، ص 490»

حدیث - 11

قال الامام الرضا عليه السلام : سأل رجلٌ رسولَ الله صلى الله عليه وآله وسلم : ما حقُّ الوالدِ على ولده؟ قال: لا يسميه باسمه، و لا يمشي بين يديه و لا يجلسُ قبله و لا يستسبُّ له.
امام رضا عليه السلام فرمودند: مردی از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم سؤال کرد: حق پدر بر فرزند چیست؟ حضرت فرمودند: او را با نام صدا نکنند، در راه رفتن از او جلو نیفتند، قبل از او ننشینند و کاری انجام ندهد که مردم پدرش را لعنت کرده و دشنام دهند.

«بحار الانوار، ج 74، ص 45»

حدیث - 12

قال الامام الصادق عليه السلام : بينا موسى بن عمران يُناجى عزّوجلّ اذ رأى رجلاً
تحت عرش الله عزّوجلّ فقال: يا ربّ

امام صادق عليه السلام فرمودند: هنگامی که حضرت موسی عليه السلام مشغول مناجات با
پروردگارش بود، مردی را دید که در سایه عرش الهی در ناز و نعمت است،
عرض کرد: خدایا این کیست که عرش تو بر او سایه افکنده است؟ خداوند
متعال فرمودند: او نسبت به پدر و مادرش نیکوکار بود و هرگز سخن چینی نمی
کرد.

«بحار الانوار، ج 74، ص 65»

حدیث - 13

سئل عن الامام الصادق عليه السلام أى الاعمال أفضل؟ قال: الصلاة لوقتها و برّ
الوالدين و الجهاد فى سبيل الله.

از امام صادق عليه السلام پرسیدند: برترین اعمال کدامند؟ امام فرمودند: نماز اوّل
وقت، نیکی به پدر و مادر و جهاد در راه خدا.

«بحار الانوار، ج 74، ص 85»

حدیث - 14

قال الامام الرضا عليه السلام : انَّ اللهَ عزَّوجلَّ ... أمر بالشَّكر له و بالوالدين فمن لم يشكر والديه لم يشكر الله.

امام رضا عليه السلام فرمودند: همانا خداوند عزوجل به سپاسگذاری از خود و پدر و مادر فرمان داده است. پس کسی که از پدر و مادر خویش سپاسگذاری نکند، شکر خداوند را نیز به جا نیاورده است.

«بحارالانوار، ج 74، ص 77»

حدیث - 15

قال الامام الرضا عليه السلام : برَّ الوالدين واجبٌ و ان كان مُشركين و لا طاعةُ لهما في معصية الخالق

امام رضا عليه السلام فرمودند: نیکی به پدر و مادر واجب است اگر چه آنها مشرک باشند، البته در جائی که اطاعت از آنها موجب معصیت و نافرمانی پروردگار شود، نباید فرمانبرداری نمود.

«تفسیر صافی، ج 2، ص 37»

حدیث - 16

قال الامام الصادق عليه السلام : مَنْ نَظَرَ اِلَى اَبُوِيهِ نَظَرَ مَاقَتٍ وَهُمَا ظَالِمَانِ لَهُ، لَمْ يَقْبَلِ اللهُ لَهُ صَلَاةً.

امام صادق عليه السلام فرمودند: هر کس به پدر و مادرش از روی غضب نگاه کند حتی در حالی که آنها در حق او ظلم می کنند، خدا هیچ نمازی را از او قبول نمی نماید.

«اصول کافی، ج 4، ص 50»

حدیث - 17

قال الامام الصادق عليه السلام : جَاءَ رَجُلٌ اِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ مَنْ اَبْرُ؟ قَالَ: اُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ اُمُّكَ

امام صادق عليه السلام فرمودند: شخصی خدمت رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رسید و گفت: ای رسول خدا به چه کسی نیکی کنم؟ حضرت فرمودند: به مادرت. گفت: بعد از او به چه کسی؟ حضرت فرمودند: به مادرت. گفت: سپس به چه کسی؟ حضرت فرمودند: به مادرت. باز پرسید: بعد از او به چه کسی؟ حضرت فرمودند: به پدرت.

«بحار الانوار، ج 74، ص 94»

حدیث - 18

سئل ابا عبدالله علیه السلام عن قول الله: (وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا) فقال: أَلأحسانُ أن تُحسِنَ صحبتَهُما ...

از امام صادق علیه السلام در مورد معنای آیه (وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا) پرسیدند، حضرت فرمودند: احسان به پدر و مادر این است که رفتارت را با آنها نیکو سازی و مجبورشان نکنی تا چیزی را که نیاز دارند از تو بخواهند. (یعنی قبل از اظهار نیاز درخواست آنها را برطرف کنی).
«بحارالانوار، ج 74، ص 79»

حدیث - 19

قال الامام الصادق علیه السلام : لا تملأ عينيك من النظر اليهما الا برحمة و رقة و لا ترفع صوتك فوق أصواتهما و لا يدرك فوق أيديهما و لا تتقدم قدامهما.
امام صادق علیه السلام فرمودند: چشمهایت را جز از روی دلسوزی و مهربانی به پدر و مادر خیره مکن و صدایت را بلندتر از صدای آنان نبر و دستهایت را بالاتر از دستهای آنان نیاور و جلوتر از آنان قدم بر مدار.
«بحارالانوار، ج 74، ص 79»

حدیث - 20

قال الامام الصادق علیه السلام : ما يمنع الرجل منكم أن يبرّ والديه حيّين أو ميّتين، يصلّي عنهما و يتصدّق عنهما و يحجّ عنهما ...

امام صادق علیه السلام فرمودند: چه چیز مانع شخص می شود که وقتی پدر و مادرش زنده یا مرده اند، به آنها نیکی کند، به این صورت که به نیت آنها نماز بخواند، صدقه بدهد، حجّ به جا آورد و روزه بگیرد، زیرا اگر چنین کند ثواب آنها به پدر و مادرش می رسد و به خود شخص هم همان قدر ثواب داده می شود، به علاوه خداوند متعال به واسطه کارهای نیک و نماز، خیر زیادی به او عطا می کند.

«بحارالانوار، ج 74، ص 46»

حدیث - 21

قال الامام الصادق علیه السلام : و من العُقُوقِ أَنْ يَنْظُرَ الرَّجُلُ إِلَى وَالِدِيهِ فَيُحَدِّثَ النَّظَرَ إِلَيْهِمَا.

امام صادق علیه السلام فرمودند: از چیزهایی که موجب عاق شدن است، این است که انسان به پدر و مادر خویش تیز نگاه کند. (خیره شود)

«اصول کافی، ج 4، ص 50»

حدیث - 22

قال الامام الصادق علیه السلام : «عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكِبَائِرِ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ، جَعَلَ الْعَاقَّ عَصِيًّا شَقِيًّا».

امام صادق علیه السلام فرمودند: عاق پدر و مادر شدن از گناهان کبیره است، زیرا خداوند متعال عاق والدین را گناهکار شقی شمرده است.

«بحارالانوار، ج 74، ص 74»

حدیث - 23

قال الامام الصادق عليه السلام : يَجِبُ للوالدين على الوالدِ ثلاثةُ أشياءَ: شكرهما على كلِّ حالٍ، و طاعتهما فيما يأمرانه و ينهيانه عنه في غير معصية الله و نصيحتهما في السرِّ و العلانية.

امام صادق عليه السلام فرمودند: پدر و مادر سه حق بر فرزند خویش دارند؛ 1. در هر حال سپاس گذار و شاکر آنان باشد. 2. در آنچه به آن امر و یا از آن نهی می کنند، مطیع آنان باشد، مگر اینکه موجب معصیت پروردگار شود. 3. در آشکار و نهان، خیرخواه و دلسوز آنان باشد. «تحف العقول، ص 238»

حدیث - 24

قال ابو عبد الله عليه السلام : يا ميسر قد حضر اجلک غير مرة و لا مرتين، کل ذلک يؤخر الله اجلک، لصلتک قرابتک، و ان کنت تريد ان يزداد فی عمرک فبر شیخیک یعنی ابویک.

امام صادق عليه السلام فرمودند: ای میسر (یکی از اصحاب حضرت) بارها اجل و مرگ تو فرا رسیده و هر بار خداوند آن را به خاطر صله رحم با خویشاوندانت به تاخیر انداخته است و اگر می خواهی خداوند عمر تو را زیاد کند، به پدر و مادرت نیکی کن.

«بحار الانوار، ج 74، ص 84»

حدیث - 25

قال الامام الصادق عليه السلام في قوله تعالى: (وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا): اِنْ ضَرَبَاكَ فَقُلْ لَهُمَا غَفَرَ اللَّهُ لَكُمَا.

امام صادق عليه السلام درباره آیه «و با آن دو به شایستگی سخن بگو» فرمودند: اگر تو را کتک زدند، بگو: خدا شما را بیامرزد.
«الکافی، ج 2، ص 158»

حدیث - 26

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَاقٌ وَلَا مُدْمِنٌ خَمْرٍ.
پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: کسی که مورد عاق پدر و مادر باشد و نیز کسی که اهل میگساری باشد، وارد بهشت نخواهند شد.
«بحار الأنوار، ج 2، ص 117»

حدیث - 27

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: مِنْ حَقِّ الْوَالِدِ أَنْ يَخْشَعَ لَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ.
رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: حق پدر بر فرزند این است که به هنگام غضب و خشم پدر، فرزند در مقابل او خاشع بوده و سر تسلیم فرود آورد.
«کنز العمال، ح 45512»

حدیث - 28

قال رسول الله ﷺ : مَنْ أَصْبَحَ مُطِيعاً لِلَّهِ فِي الْوَالِدَيْنِ أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ مَفْتُوحَانِ فِي الْجَنَّةِ وَ إِنْ كَانَ وَاحِداً فَوَاحِداً.

رسول خدا ﷺ فرمودند: کسی که دستور الهی را در مورد پدر و مادر خویش اطاعت کند و دو درب از بهشت به رویش گشوده خواهد شد و اگر فرمان الهی را در مورد یکی از آنان انجام دهد، یک درب گشوده می شود.

«کنز العمال، ج 16، ص 467»

حدیث - 29

قال رسول الله ﷺ : مَنْ أَرْضَى وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَرْضَى اللَّهَ وَ مَنْ أَسْخَطَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَسْخَطَ اللَّهَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر کس که پدر و مادرش را خشنود سازد حقیقتاً خدا را خشنود ساخته است و کسی که پدر و مادر خویش را به خشم آورد، خدا را به خشم آورده است.

«کنز العمال، ج 16، ص 470»

حدیث - 30

قال رسول الله ﷺ : يُقَالُ لِلْعَاقِ : إِعْمَلْ مَا شِئْتَ فَإِنِّي لَا أَغْفِرُ لَكَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: به کسی که عاق والدین شده (از طرف خدا) گفته می شود: هر کاری می خواهی انجام بده که دیگر تو را نمی بخشم.

«بحارالانوار، ج 74، ص 80»

حدیث - 31

قال رسول الله ﷺ: أَرْبَعَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، عَاقٌ وَ مَنَّانٌ وَ مَكْذِبٌ بِالْقَدَرِ وَ مُدْمِنٌ خَمْرٍ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: خداوند در روز قیامت به چهار گروه نظر رحمت نخواهد کرد: عاق والدین، انسانی که بعد از انجام کار خیر منت می گذارد، منکر قضاء و قدر و شرابخوار.

«بحارالانوار، ج 74، ص 71»

حدیث - 32

قال رسول الله ﷺ: إِيَّاكُمْ وَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، فَإِنَّ رِيحَ الْجَنَّةِ تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَلْفِ عَامٍ وَ لَا يَجِدُهَا عَاقٌ وَ لَا قَاطِعُ رَحِمٍ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: بر حذر باشید از اینکه عاق والدین شوید، پس همانا با اینکه بوی بهشت از مسافت هزار سال به مشام می رسد، عاق والدین و کسی که قطع رحم کند بوی آن را احساس نخواهد کرد.

«بحارالانوار، ج 74، ص 62»

حدیث - 33

قال رسول الله ﷺ: الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَ اصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ يُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَ يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ.

پیامبر اکرم ﷺ : صدقه دادن با مراعات شرایطش و خوبی کردن به پدر و مادر و انجام دادن کارهای نیک، بدبختی را به خوشبختی تبدیل می کند و بر عمر می افزاید.

«کنز العمال، ح 4444»

حدیث - 34

قال رسول الله ﷺ : كَانَ فِي مَا أَعْطَى اللَّهُ تَعَالَى مُوسَى فِي الْأَلْوَابِ ... أَشْكُرُ لِي وَلِوَالِدَيْكَ أَقْكَ الْمَتَالِفَ وَأُنْسِيءُ لَكَ فِي عُمْرِكَ وَأُحْيِيكَ حَيَاةً طَيِّبَةً وَأَقْلَبُكَ إِلَى خَيْرٍ مِنْهَا.

پیامبر اکرم ﷺ : در آنچه خدای متعال در «الواح» به موسی علیه السلام داد، از جمله چنین بود: ... مرا و پدر و مادرت را سپاسگزاری کن، تا از نابود شدن ها حفظت کنم و اجلت را به تأخیر بیندازم و به تو زندگی ای پاک ببخشم و تو را از این زندگی به سوی بهتر از آن، ببرم.

«تاریخ دمشق، ج 61، ص 128»

حدیث - 35

رسول الله ﷺ :

إِنَّ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ قَالَ : خُلِقَ النَّهَارُ لِتُؤَدَّى فِيهِ الصَّلَاةُ الْمَفْرُوزَةُ أَلْتِي عَنْهَا تُسَالُ وَبِهَا تُحَاسَبُ ، وَبِرَّ وَالِدَيْكَ ، وَأَنْ تَضْرِبَ فِي الْأَرْضِ تَبْتَغِيَ الْمَعِيشَةَ ؛ مَعِيشَةً يَوْمِكَ ؛

هر آینه عیسی بن مریم علیه السلام فرمود: «روز آفریده شد تا در آن نماز واجب را ادا کنی که از آن بازخواست و با آن حسابرسی خواهی شد ؛ و تا به پدر و مادرت نیکی کنی ؛ و تا در زمین گام زنی و در پی گذران زندگی روزانه خود برآیی.» .

بحار الأنوار: 38/ 208/58.

حدیث - 36

امام هادی علیه السلام :
 الْعُقُوقُ يُعَقَّبُ الْقَلَّةَ، وَيُؤَدَّى إِلَى الذَّلَّةِ ؛
 نافرمانی والدین ، تنگدستی در پی دارد و به ذلت می کشاند .
 بحار الأنوار : 74 / 84 / 95 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 37

الامام الصادق علیه السلام
 فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : (وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا) : إِنْ ضَرَبَاكَ فَقُلْ لَهُمَا : غَفَرَ اللَّهُ لَكُمَا .
 امام صادق علیه السلام درباره آیه «و به آن دو به شایستگی سخن بگو» : اگر تو را کتک زدند ، بگو : خدا شما را بیامرزد .
 الکافی : 2 / 158 / 1 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 38

الامام الصلّی علیہ

فی قوله تعالى : «و اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ»: لا تَمَلَأْ عَيْنَيْكَ مِنَ النَّظَرِ إِلَيْهِمَا إِلَّا بِرَحْمَةٍ وَرِقَّةٍ ، ولا تَرْفَعْ صَوْتَكَ فَوْقَ أَصَوَاتِهِمَا ، ولا يَدَّكَ فَوْقَ أَيْدِيهِمَا ، ولا تَقْدِّمْ قُدَّامَهُمَا .

امام صادق علیہ دربارہ آیه «و از روی مهربانی ، در برابر آنان خوار و فروتن باش» : نگاهت را جز از سر مهر و دلسوزی به آنان خیره مکن و صدايت را از صدای آنها بلندتر مگردان و رو دست آنها نیز بلند نشو و خود را از آنها جلو مینداز .

الكافي : 2 / 158 / 1 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 39

امام صادق علیہ :

مِنَ الْعُقُوقِ أَنْ يَنْظُرَ الرَّجُلُ إِلَى وَالِدَيْهِ فَيُحِدَّ النَّظَرَ إِلَيْهِمَا .
و از جمله نافرمانی کردن از والدین آن است که انسان به آنان خیره نگاه کند

الكافي : 2 / 349 / 7 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 40

امام صادق علیه السلام :

أَدْنَى الْعُتُقُوقِ : «أُفٌّ» ، وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ شَيْئًا أَهْوَنَ مِنْهُ لَنَهَى عَنْهُ .
کمترین بی احترامی به پدر و مادر ، «أُف» گفتن است و اگر خداوند عز و
جل چیزی کمتر از آن سراغ داشت ، بی گمان از آن نهی می کرد .
الكافي : 2 / 348 / 1 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 41

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْعَبْدَ لَيَكُونُ بَارًّا بِوَالِدَيْهِ فِي حَيَاتِهِمَا ، ثُمَّ يَمُوتَانِ فَلَا يَقْضَى عَنْهُمَا دُيُونُهُمَا
وَلَا يَسْتَغْفَرُ لَهُمَا فَيَكْتُبُهُ اللَّهُ عَاقًا . وَإِنَّهُ لَيَكُونُ عَاقًا لَهُمَا فِي حَيَاتِهِمَا غَيْرَ بَارٍّ بِهِمَا
، فَإِذَا مَاتَا قَضَى دَيْنَهُمَا وَاسْتَغْفَرَ لَهُمَا فَيَكْتُبُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَارًّا .
یک وقت هست که بنده در زمان حیات پدر و مادر خود نسبت به آنان
نیکوکار است ، اما وقتی می میرند ، نه بدهی آنان را می پردازد و نه برایشان
طلب آمرزش می کند ، در این صورت خداوند او را نافرمان قلمداد می کند و یک
وقت هم هست که بنده در زمان حیات پدر و مادر خود ، ناخلف و نافرمان
است و به آنان نیکی نمی کند ، اما وقتی مُردند بدهی های آنها را می پردازد و
برای ایشان آمرزش می طلبد . لذا خداوند عز و جل او را نیکوکار می نویسد .
الكافي : 2 / 163 / 21

حدیث - 42

رسولُ الله ﷺ

لَمَّا سُئِلَ عَنْ بِرِّ الْوَالِدَيْنِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا: نَعَمْ ، الصَّلَاةُ عَلَيْهِمَا ، وَالِاسْتِغْفَارُ لَهُمَا ،
وإنْفَاذُ عَهْدِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا ، وَصِلَةُ الرَّحِمِ الَّتِي لَا تُوصَلُ إِلَّا بِهِمَا ، وَإِكْرَامُ
صَدِيقَيْهِمَا .

پیامبر خدا ﷺ در پاسخ به سؤال از نیکی کردن به پدر و مادر بعد از فوت
آنها : آری ، دعا کردن برای آنها ، آمرزش خواستن برایشان و اجرا کردن
وصیت‌هایشان بعد از مرگ آنها و صله رحم کردن با خویشان آنها ، و احترام
گذاشتن به دوستان آنهاست .

الترغیب والترہیب : 3 / 323 / 32 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 43

امام رضا ؑ :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ... أَمَرَ بِالشُّكْرِ لَهُ وَلِلْوَالِدَيْنِ ، فَمَنْ لَمْ يَشْكُرْ وَالِدَيْهِ لَمْ
يَشْكُرِ اللَّهَ .

خداوند عز و جل ... به سپاسگزاری از خود و پدر و مادر فرمان داده‌است .
پس هر که از پدر و مادرش سپاسگزاری نکند ، از خداوند سپاسگزاری
نکرده‌است .

الخصال : 156 / 196 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 44

پیامبر خدا ﷺ :

مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ طُوبَى لَهُ ، زَادَ اللَّهُ فِي عُمْرِهِ .

هر که به پدر و مادرش نیکی کند ، خداوند عمرش را زیاد کرده است ، خوشا به حالش .

التَّوْبَةُ وَالتَّوْبَةُ : 3 / 317 / 17 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 45

امام صادق علیه السلام :

إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسِرَّ أَبَوَيْكَ .

اگر دوست داری خداوند بر عمرت بیفزاید ، پدر و مادرت را خوشحال کن .

الزهد للحسين بن سعيد : 33 / 87 منتخب میزان الحکمة : 408

حدیث - 46

پیامبر خدا ﷺ :

النَّظَرُ إِلَى الْعَالِمِ عِبَادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ عِبَادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ بِرَأْفَةٍ وَرَحْمَةٍ عِبَادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إِلَى أَخٍ تَوَدُّهُ فِي اللَّهِ عِزٌّ وَجَلَّ عِبَادَةٌ .

نگریستن به دانشمند عبادت است ، نگریستن به پیشوای دادگر عبادت است ،

نگاه دلسوزانه و مهرآمیز به پدر و مادر عبادت است و نگریستن به برادری که

برای خداوند عز و جل دوستش داری عبادت است .

أُمَالِي الطُوسِيّ : 454 / 1015 منتخب ميزان الحكمة : 354

حديث - 47

امام صادق عليه السلام :

مَنْ نَظَرَ إِلَى أَبَوَيْهِ نَظْرَ مَاقِتٍ وَهُمَا ظَالِمَانِ لَهُ ، لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً .
هر که به پدر و مادر خود ، گرچه به وی ستم کرده باشند ، با نگاه دشمنانه
بنگردد ، خداوند نمازش را نمی پذیرد .

الكافي : 2 / 349 / 5 منتخب ميزان الحكمة : 326

حديث - 48

امام صادق عليه السلام :

عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكَبَائِرِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْعَاقَّ عَصِيًّا شَقِيًّا .
نافرمانی والدین از گناهان کبیره است ؛ زیرا خداوند متعال فرزند نافرمان را
عصیانگر و بدبخت قرار داده است .

علل الشرائع : 2 / 479 / 2 منتخب ميزان الحكمة : 614

حديث - 49

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

رِضَا اللَّهِ فِي رِضَا الْوَالِدِ ، وَسَخَطُ اللَّهِ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ ؛
خشنودی خدا در خشنودی پدر است و ناخشنودی خدا در ناخشنودی پدر .
الترغيب والترهيب : 3 / 322 / 30

حدیث - 50

رسولُ الله ﷺ

لَمَّا سُئِلَ عَنْ حَقِّ الْوَالِدَيْنِ عَلَى وَلَدِهِمَا: هُمَا جَنَّتَكَ وَنَارُكَ .
پیامبر خدا ﷺ در پاسخ به سؤال از حق پدر و مادر بر فرزندان
فرمودند:

آن دو بهشت و دوزخ تو هستند .

الترغیب والترہیب : 3 / 316 / 10 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 51

رسولُ الله ﷺ

لِرَجُلٍ قَالَ لَهُ: إِنَّ أَبِي يُرِيدُ أَنْ يَسْتَبِيحَ مَالِي: أَنْتَ وَمَالُكَ لِأَيِّكَ .
مردی به رسول خدا ﷺ عرض کرد: پدرم می‌خواهد مال مرا از آن
خود کند . حضرت فرمودند: تو و مال تو از آن پدرت هستی .
کنز العمال : 45933 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 52

رسولُ الله ﷺ وسلم

لَمَّا سُئِلَ عَنْ حَقِّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ: لَا يُسَمِّيهِ بِاسْمِهِ ، وَلَا يَمْشِي بَيْنَ يَدَيْهِ ، وَلَا
يَجْلِسُ قَبْلَهُ ، وَلَا يَسْتَسَبُّ لَهُ .

پیامبر خدا ﷺ در پاسخ به سؤال از حق پدر بر فرزندش فرمودند: او را به اسم صدا نزنند ، جلوتر از او راه نرود ، پیش از او ننشینند و برایش دشنام نخرند .

الكافي : 2 / 159 / 5 منتخب میزان الحکمة : 614

حدیث - 53

پیامبر خدا ﷺ :
أَعْظَمُ النَّاسِ حَقًّا عَلَى الْمَرْأَةِ زَوْجُهَا ، وَأَعْظَمُ النَّاسِ حَقًّا عَلَى الرَّجُلِ أُمُّهُ ؛
بزرگترین حق را بر زن ، شوهر او دارد و بزرگترین حق را بر مرد ، مادر او دارد .

كنز العمال : 44771 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 54

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:
به پدر و مادر خود نیکی کنید تا فرزندان شما به شما نیکی نمایند چشم از زنان و ناموس مردم بیوشانید و خیانت به آنها نکنید تا از زنانتان چشم بیوشند و به آنها خیانت نکنند.

نهج الفصاحه، ص 219

حدیث - 55

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

خداوند چهارچیز را در چهار چیز قرار داده است :

1. برکت علم را در احترام به استاد
2. بقای ایمان را در تعظیم خدا به وسیله انجام بی چون چرای دستوراتش
3. لذت و برکت زندگی را در نیکی به پدر و مادر
4. و آزادی از جهنم را در آزار ندادن مردم.

نصایح، صفحه 230

حدیث - 56

امام علی علیه السلام فرمودند:

ثَلَاثٌ لَا يُسْتَحْيَى مِنْهُنَّ: خِدْمَةُ الرَّجُلِ ضَيْفَهُ وَقِيَامُهُ عَنِ مَجْلِسِهِ لِأَيِّهِ وَمُعَلِّمِهِ
وَطَلَبُ الْحَقِّ وَإِنْ قَلَّ؛

از سه کار حیا نباید کرد: خدمت به میهمان، از جا برخاستن در برابر پدر و
آموزگار خویش و طلب حق گرچه اندک باشد.

غررالحکم، ج 3، ص 338، ح 4666

حدیث - 57

امام صادق علیه السلام فرمودند:

إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسِرَّ أَبَوَيْكَ ؛

اگر دوست داری که خداوند عمرت را زیاد کند، پدر و مادرت را شاد کن.
بحار الأنوار، ج 74، ص 81، ح 84

حدیث - 58

امام صادق علیه السلام فرمودند:

الذُّنُوبُ الَّتِي تُغَيِّرُ النِّعَمَ الْبَغْيُ وَ الذُّنُوبُ الَّتِي تَوْرِثُ النَّدَمَ الْقَتْلُ وَ الَّتِي تُنْزِلُ
النِّقَمَ الظُّلْمُ وَ الَّتِي تَهْتِكُ السُّتُورَ شُرْبُ الْخَمْرِ وَ الَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزِّنَا وَ الَّتِي
تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ تُظْلِمُ الْهَوَاءَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ؛

گناهی که نعمت‌ها را تغییر می‌دهد، تجاوز به حقوق دیگران است. گناهی که
پشیمانی می‌آورد، قتل است. گناهی که گرفتاری ایجاد می‌کند، ظلم است. گناهی
که آبرو می‌برد، شرابخواری است. گناهی که جلوی روزی را می‌گیرد، زناست.
گناهی که مرگ را شتاب می‌بخشد، قطع رابطه با خویشان است. گناهی که مانع
استجابت دعا می‌شود و زندگی را تیره و تار می‌کند، نافرمانی از پدر مادر است.

علل الشرایع، ج 2، ص 584

حدیث - 59

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الصَّلَاةُ لَوْ قَتَلَهَا ثُمَّ بَرَّ الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛
بهترین کارها در نزد خدا نماز به وقت است، آنگاه نیکی به پدر و مادر،
آنگاه جنگ در راه خدا.

کنز العمال، ج 7، ص 285، ح 18897

حدیث - 60

من نظر الی ابویه نظر ماکت ، و هما ظالمان لم یقبل الله له صلاة ؛
هرکه به پدر و مادر نگاه تند و خشم آلود کند، اگرچه به وی ستم کرده
باشند، خداوند نمازش را نمی پذیرد.
(جامع السعادات ، ج 2، ص 351)

حدیث - 61

قال الصادق عليه السلام :

یا هشام ! افضل ما یتقرب به العبد الی الله بعد معرفة به الصلوة و بر الوالدین و
ترک الحسد و العجب و الفخر ؛
بهترین وسیله ای که انسان را به خداوند نزدیک می سازد، بعد از خداشناسی
، نماز و نیکوکاری به پدر و مادر و ترک رذیله های حسد و عجب و فخر فروشی
است .
(تحف العقول ، ص 455)

حدیث - 62

امام صادق عليه السلام :

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فِي الْمُصْحَفِ ، مُتَّعٍ بَبَصَرِهِ ، وَخُفِّفَ عَنِ الْوَالِدِيهِ وَإِنْ كَانَا كَافِرَيْنِ ؛
هر کس قرآن را از رو بخواند ، از بهره بینایی برخوردار است و از گناه پدر و
مادرش کاسته می شود ، هر چند کافر باشند .

الكافی ، جلد 2 ، صفحه 613 ، حدیث - 1

حدیث - 63

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من أرضی والديه فقد أرضی الله و من أسخط والديه فقد أسخط الله؛
هر که پدر و مادر خویش را خشنود کند خدا را خشنود کرده و هر که پدر و
مادر خویش را خشمگین کند خدا را خشمگین کرده است.
نهج الفصاحه

حدیث - 64

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من أصبح مطيعا لله في والديه أصبح له بابان مفتوحان من الجنة وإن كان
واحدا فواحد؛
هر که روز آغازد و در کار پدر و مادر خویش مطیع خدا باشد، دو در از
بهشت بر او گشوده باشد و اگر یکی باشد یکی.
نهج الفصاحه

حدیث - 65

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من قبل بين عيني أمه كان له ستر من النار؛
هر که پیشانی مادر خویش را ببوسد از آتش جهنم مصون شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 66

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ملعون من سبّ أباه، ملعون من سبّ أمّه؛

هر که به پدر خویش ناسزا گوید ملعون است و هر که به مادر خویش ناسزا گوید ملعون است.

نهج الفصاحه

حدیث - 67

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ما من رجل ينظر إلى وجه والديه نظر رحمه إلّا كتب الله له بها حجّ مقبوله

مبروره؛

هر که از روی مهربانی به صورت پدر و مادر خویش نظر کند خدا به پاداش آن برای وی حج مقبول نیکوئی رقم زند.

نهج الفصاحه

حدیث - 68

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ما برّ أباه من شدّ إليه الطّرف بالغضب؛

هر که نگاه خشمگین سوی پدر خویش افکند از فضیلت نیکی با وی بی نصیب است.

نهج الفصاحه

حدیث - 69

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

لا يصلح الملق إلّا للوالدين و الإمام العادل لا تصلح الصّنیعه إلّا عند ذی حسب أو دین؛

تملق گفتن جز از پدر و مادر و پیشوای عادل روا نباشد و نکوئی جز پیش شرافتمند و دیندار به ثمر نرسد.

نهج الفصاحه

حدیث - 70

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

لعن الله من لعن والديه؛

هر که پدر و مادر خویش را لعن کند خدایش لعنت کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 71

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

كُلِّ الذَّنُوبِ يُؤَخِّرُ اللَّهُ تَعَالَى مَا شَاءَ مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَقُوقَ الْوَالِدَيْنِ فَإِنَّ
 اللَّهَ يُعَجِّلُهُ لِصَاحِبِهِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا قَبْلَ الْمَمَاتِ؛
 خدای والا، از همه گناهان هر چه را خواهد تا روز رستاخیز مؤخر دارد مگر
 نارضایی پدر و مادر که خدا سزای آن را در زندگی دنیا پیش از مرگ دهد.
 نهج الفصاحه

حدیث - 72

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
 العبد المطيع لوالديه و لربه في أعلى عليين؛
 کسی که مطیع پدر و مادر و پروردگار خویش باشد، در اعلاهی بهشت است.
 نهج الفصاحه

حدیث - 73

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
 طاعة الله طاعة الوالد و معصية الله معصية الوالد؛
 اطاعت پدر اطاعت خداست و نافرمانی پدر نافرمانی خداست.
 نهج الفصاحه

حدیث - 74

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

الصّدقه على وجهها و اصطناع المعروف و برّ الوالدين و صله الرّحم تحوّل
 الشّقاء سعادته و تزيد في العمر و تقى مصارع السّوء؛
 صدقه به موقع و نیکوکاری و نیکی با پدر و مادر و پیوستگی خویشاوند
 بدبختی را به خوشبختی مبدل کند و عمر را افزایش دهد و از مرگ های بد
 جلوگیری کند.
 نهج الفصاحه

حدیث - 75

إنّ الله تعالى یزید فی عمر الرّجل ببرّه والديه؛
 خداوند به وسیله نیکی با پدر و مادر، عمر انسان را فزون می کند.
 نهج الفصاحه

حدیث - 76

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
 إنّ الله تعالى یحبّ أن تعدلوا بین أولادکم حتّی فی القبل؛
 خداوند دوست دارد که میان فرزندان خود حتی در بوسیدن آنها به عدالت
 رفتار کنید.
 نهج الفصاحه

حدیث - 77

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أُمِّكَ، أُمِّكَ، ثُمَّ أُمِّكَ، ثُمَّ أَبَاكَ، ثُمَّ الْأَقْرَبَ فَلِأَقْرَبَ؛
 مادر خود، مادر خود، مادر خود را رعایت کن، سپس پدر خود را و پس از
 آن کسانی را که به تو نزدیک ترند.
 نهج الفصاحه

حدیث - 78

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
 أكبر الكبائر الإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَ قَتْلُ النَّفْسِ وَ عَقْوُقُ الْوَالِدَيْنِ وَ شَهَادَةُ الزُّورِ؛
 بزرگترین گناهان بزرگ شرک به خدا و قتل نفس و بد رفتاری با پدر و مادر
 و شهادت دروغ است.
 نهج الفصاحه

حدیث - 79

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
 أعظم الناس حقاً على المرأة زوجها و أعظم الناس حقاً على الرجل أمّه؛
 شوهر از همه کس بیشتر بر زن حق دارد و مادر از همه کس بیشتر بر مرد
 حق دارد.
 نهج الفصاحه

حدیث - 80

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

احفظ ودَّ أبیک لا تقطعه فیطفی الله نورک.

دوستی پدر خویش را حفظ کن و رشته آن را مبر که خداوند نور تو را
خاموش می کند.
نهج الفصاحه

حدیث - 81

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أحبّ الأعمال إلى الله الصّلاه لوقتها ثمّ برّ الوالدین ثمّ الجهاد فی سبیل الله؛
بهترین کارها در نزد خدا نماز به وقت است آنگاه نیکی با پدر و مادر آنگاه
جنگ در راه خدا.
نهج الفصاحه

حدیث - 82

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اثنان یعجلهما الله فی الدنیا البغی و عقوق الوالدین؛
دو چیز را خداوند در این جهان کیفر می دهد تعدی و ناسپاسی پدر و مادر.
نهج الفصاحه

حدیث - 83

امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند:
فرزند خردسالی که به پدر گستاخی کند، چون بزرگ شد عاق و ناسپاس او گردد.

(تحف العقول/520)

حدیث - 84

امام حسن عسکری علیه السلام می فرمایند:
جرأة الولد علی والده فی صغره تدعو الی العقوق فی کبره؛
فرزند خردسالی که به پدر گستاخی کند، چون بزرگ شد عاق و ناسپاس او گردد .

تحف العقول ، ص 520

حدیث - 85

امام هادی علیه السلام می فرمایند:
نارضایتی پدر و مادر، باعث ضعف و ذلت آدمی می شود.
(مسند الامام الهادی (ع)/303)

حدیث - 86

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

هر که پدر و مادر را اندوهگین کند آنان را ناسپاسی کرده .

تحف العقول

حدیث - 87

قالتْ فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ علیها السلام :

الزَّمُ رِجْلَهَا، فَإِنَّ الْجَنَّةَ تَحْتَ أَقْدَامِهَا، وَالزَّمُ رِجْلَهَا فَتَمَّ الْجَنَّةَ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام فرمودند:

همیشه در خدمت مادر و پای بند او باش، چون بهشت زیر پای مادران

است؛ و نتیجه آن نعمت های بهشتی خواهد بود.

کنز العمال، ج 16، ص 462، ح 45443

حدیث - 88

قالَ الْأَمَامُ عَلِيُّ علیه السلام :

فِي الْمَرَضِ يُصِيبُ الصَّبِيَّ، كَفَّارَةٌ لِوَالِدَيْهِ ؛

امام علی علیه السلام فرمودند:

مریضی کودک، کفاره گناهان پدر و مادرش می باشد.

بحار الأنوار، ج 5، ص 317، ح 16

حدیث - 89

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

افضل الاعمال الى الله الصلاة لوقتها و بر الوالدين و الجهاد في سبيل الله؛
بهترین اعمال نزد خداوند، نمازاول وقت است پس از آن نیکی بر پدر ومادر،
و سپس جهاد در راه خدا است .
(بحار الانوار، ج 3، ص 85)

حدیث - 90

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

يُقَالُ لِلْعَاقِ إِعْمَلْ مَا شِئْتَ فَأَنِّي لَا أَعْفِرُ لَكَ
به فرزندی که عاق (والدین) شده گفته می شود: هر کاری می خواهی انجام
بده که من تو را نمی آمرزم.
بحار الانوار، ج 71، ص 80

حدیث - 91

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

ثَلَاثٌ لَيْسَ لِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ فِيهِنَّ رُخْصَةٌ: بِرُ الْوَالِدَيْنِ مُسْلِمًا كَانَ أَوْ كَافِرًا وَ
الْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِمُسْلِمٍ أَوْ كَافِرًا وَأَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى مُسْلِمٍ كَانَ أَوْ كَافِرًا؛

سه چیز است که ترک آن برای هیچ کس جایز نیست: نیکی به پدر و مادر
مسلمان باشند یا کافر، وفای به عهد با مسلمان یا کافر و ادای امانت به مسلمان
یا کافر.

جامع الصغیر، ج 2، ص 716، ح 3469

حدیث - 92

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

كَانَ فِي مَا أَعْطَى اللَّهُ تَعَالَى مُوسَى فِي اللُّوْحِ... أَشْكُرُ لِي وَلِوَالِدَيْكَ أَقِيكَ
الْمَتَالِفَ وَأُنْسِيءَ لَكَ فِي عُمْرِكَ وَأُحْيِيكَ حَيَاةً طَيِّبَةً وَأَقْلَبُكَ إِلَى خَيْرٍ مِنْهَا؛
در آنچه خدای متعال در «الواح» به موسی عليه السلام داد، از جمله چنین بود:...
مرا و پدر و مادرت را سپاسگزاری کن، تا از نابود شدن‌ها حفظت کنم و اجلت
را به تأخیر بیندازم و به تو زندگی‌ای پاک ببخشم و تو را از این زندگی به سوی
بهتر از آن، ببرم.

تاریخ دمشق، ج 61، ص 128

حدیث - 93

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

الْصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَأَصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ تُحَوِّلُ
الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَتَزِيدُ فِي الْعُمُرِ وَتَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ؛
صدقه به جا، نیکوکاری، نیکی به پدر و مادر و صله رحم، بدبختی را به
خوشبختی تبدیل و عمر را زیاد و از پیشامدهای بد جلوگیری می‌کند.

حدیث - 94

امام رضا علیه السلام فرمودند:

لَيْسَ بَيْنَ الْوَالِدِ وَوَلَدِهِ رِبَاٌ وَلَا بَيْنَ الزَّوْجِ وَالْمَرْأَةِ رِبَاٌ؛
بین پدر و فرزند و بین شوهر و همسرش ربا (حرام) نیست.
فقه الرضا، ص 258

حدیث - 95

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ بَرَّهُ وَلَدُهُ؛
هر که به پدر و مادرش نیکی کند، فرزندش به او نیکی می‌کند.
غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 9145

حدیث - 96

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ اسْتَنكَفَ مِنْ أَبَوَيْهِ فَقَدْ خَالَفَ الرُّشْدَ؛
هر که [از سرِ خود بزرگ بینی] از پدر و مادرش روی گرداند، با رشد و
کمال خویش مخالفت کرده است.
غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 8623

حدیث - 97

امام علی علیه السلام فرمودند:

ثَلَاثٌ لَا يُسْتَحْيَى مِنْهُنَّ : خِدْمَةُ الرَّجُلِ ضَيْفَهُ وَ قِيَامُهُ عَنْ مَجْلِسِهِ لِأَبِيهِ وَ مُعَلِّمِهِ
وَ طَلَبُ الْحَقِّ وَ إِنْ قَلَّ ؛

از سه چیز نباید شرم داشت : خدمت کردن مرد به میهمانش ، برخاستن از
جایش به احترام پدر و معلمش ، و حق خواهی، اگر چه اندک باشد .
غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4666

حدیث - 98

امام علی علیه السلام فرمودند:

بَرُّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكْكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ ؛

به پدرانتان نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4448

حدیث - 99

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّ أَفْضَلَ الْخَيْرِ صَدَقَةُ السِّرِّ وَ بَرُّ الْوَالِدَيْنِ وَ صَلََةُ الرَّحِمِ ؛

برترین خوبی ، صدقه پنهانی و نیکی به پدر و مادر و صله رحم است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3550

حدیث - 100

امام علی علیه السلام فرمودند:

أَكْرَمَ ضَيْفِكَ وَإِنْ كَانَ حَقِيرًا وَقُمْ عَنْ مَجْلِسِكَ لِأَيِّكَ وَ مُعَلِّمِكَ وَإِنْ كُنْتَ
أمیرا؛

مهمانت را گرامی بدار، اگر چه حقیر باشد، و به احترام پدر و معلّم از
جایت برخیز، اگر چه فرمانروا باشی .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2341

حدیث - 101

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

افضل العمل : الصلاة على ميقاتها، ثم بر الوالدین ، ثم ان یسلم الناس من
لسانک ؛

بهترین عمل ، به پا داشتن نماز در وقت معین و زمان فضیلت آن است و
سپس نیکی به پدر و مادر و بعد از آن در امان بودن مردم از زبان تو است .

(کنز العمال ، ج 15، ص 948)

حدیث - 102

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لا یقبل الله صلاة خمسة نفر، الا بق من سیده و امرأة لا یرضی عنها زوجها و
مدمن الخمر و العاق و اکل الربا ؛

خداوند نماز پنج گروه را نمی پذیرد:

- 1 - بنده ای که از نزد مولای خود فرار کرده است .
 - 2 - زنی که شوهرش از وی راضی نیست .
 - 3 - شرابخوار و دائم الخمر .
 - 4 - کسی که عاق والدین شده است .
 - 5 - رباخوار .
- (مستدرک الوسائل ، ج 13، ص 332)

حدیث - 103

قال الصادق عليه السلام:

من نظر الى ابويه نظر مآقت و هما ظالمان له لم يقبل الله له صلوۃ ؛
هر کس با چشم بغض و کینه به پدر و مادر خود که به وی ستم کرده اند،
نگاه کند، نمازش در پیشگاه الهی نامقبول است .
(اصول کافی ، ج 2، ص 349)

حدیث - 104

قال الرضا عليه السلام:

ان الله عز و جل امر بثلاثة مقرون بها ثلاثة اخرى : امر بالصلوة و الزكاة فمن
صلى و لم يترك لم تقبل منه صلاته و امر بالشكر له و للوالدين فمن لم يشكر
والديه لم يشكر الله و امر باتقاء الله و صلة الرحم ، فمن لم يصل رحمه لم يتق الله
- عز و جل - :

سه چیز با سه چیز همراه است :

- 1 - نمازگزاری که به او زکات تعلق گیرد و نپردازد، نمازش پذیرفته نیست .
 - 2 - و به سپاسگزاری برای خود و پدر و مادر فرمان داد: آن که سپاس پدر و مادر نکند، هرگاه خدا را سپاس کند پذیرفته نیست .
 - 3 - به پرهیزکاری از خدا و پیوند با خویشاوند فرمان داد: آن که پیوند با خویشان ندارد از خدا بیمناک نیست .
- (بحارالانوار، ج 96، ص 12، الخصال ، ج 1، ص 55)

حدیث - 105

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

رضا الربّ فی رضا الوالدین و سخطه فی سخطهما؛
خشنودی خدا در خشنودی پدر و مادر است و دلگیری وی در دل گیری آنها است.

نهج الفصاحه

حدیث - 106

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

دعاء الوالد لولده كدعاء - النّبیّ لأُمَّته؛
دعائی که پدر برای فرزند کند مانند دعائی است که پیغمبر برای امت خود می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 107

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
الجنة تحت أقدام الأمّهات؛
بهشت زیر قدم مادران است.
نهج الفصاحه

حدیث - 108

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
ثلاث من كن فيه نشر الله تعالى عليه كنفه و أدخله جنته: رفق بالضعيف و
شفقه على الوالدين و الإحسان إلى المملوك؛
سه چیز است که در هر که باشد خداوند وی را پناه دهد و بهشت برد: مدارا
با ناتوان و مهربانی با پدر و مادر و نیکی با زیر دست.
نهج الفصاحه

حدیث - 109

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
ثلاث من فعلهنّ فقد أجرم: من عقد لواء في غير حقّ أو عوّ والديه أو مشى
مع ظالم لينصره؛

سه کار است که هر کس بکند خطا کار است: هر کس پرچمی جز در راه حق برافرازد، یا با پدر و مادر بدی کند، یا با ستمگری راه سپرد تا او را یاری کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 110

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث ليس لأحد الناس فيه رخصة: برّ الوالدين مسلماً كان أو كافراً و الوفاء بالعهد لمسلم أو كافراً و الأمانة إلى مسلم كان أو كافراً؛ سه چیز است که هیچ کس به ترک آن مجاز نیست: نیکی با پدر و مادر مسلمان باشند یا کافر، وفای به عهد برای مسلمان یا کافر و رد امانت مسلمان یا کافر.

نهج الفصاحه

حدیث - 111

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه لا ينفع معهنّ عمل، الشّرک باللّه و عقوق الوالدين و الفرار من الزّحف؛ سه گناه است که با وجود آن هیچ کار نیکی سودمند نیست شریک قرار دادن برای خدا و ناخشنودی پدر و مادر و فرار از جنگ.

نهج الفصاحه

حدیث - 112

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه لا ينظر الله إليهم يوم القيامة العاقّ لوالديه و المرأه المترجّله المتشبهه بالرجال و الديوث؛
سه کسند که خدا روز رستاخیز به سوی آنها نمی نگرد عاق والدین و زنی که مرد نما باشد و دیوث.
نهج الفصاحه

حدیث - 113

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه لا يحجبون النار: المنان و عاقّ والدیه و مدمن الخمر؛
سه کسند که میان آنها و جهنم حجابی نیست: منت گذار و عاق پدر و مادر و شراب خوار.
نهج الفصاحه

حدیث - 114

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه قد حرّم الله عليهم الجنّة مدمن الخمر و العاقّ و الديوث الذي يقرّ في أهله الخبث؛

سه کسند که خداوند بهشت را بر آنها حرام کرده است: شراب خوار و آن که پدر و مادر از او ناراضی نباشند و دیوث که بی ناموسی را در خانواده خود ندیده گیرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 115

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

برّوا آباءکم تبرّکم أبناؤکم و عفوّا تعفّ نساؤکم؛

با پدران خود نیکی کنید تا فرزندان شما با شما نیکی کنند و عقیف باشید تا زنان شما عقیف باشند.

نهج الفصاحه

حدیث - 116

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

برّ الوالدین یزید فی العمر و الکذب ینقص الرّزق و الدّعاء یردّ القضاء؛

نیکی با پدر و مادر عمر را افزون کند و دروغ روزی را کاهش دهد و دعا قضا را دفع کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 117

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

برّ الوالدین یجزئ عن الجهاد؛

نیکی با پدر و مادر جای جهاد را می گیرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 118

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

بابان معجلان عقوبتهما فی الدّینا البغی و العقوق؛

دو چیز است که کیفر آن را در دنیا می دهند ظلم و بد رفتاری با پدر و مادر.

نهج الفصاحه

حدیث - 119

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ الله تعالى ینهاکم أن تحلفوا بآبائکم؛

خداوند نهی کرده که به پدران خود قسم بخورید.

نهج الفصاحه

حدیث - 120

من نظر الى ابويه نظرمآقت ، و هما ظالمان لم يقبل الله له صلاة؛
هر كه به پدر و مادر نگاه تند و خشم آلود كند، اگر چه به وی ستم كرده
باشند، خداوند نمازش را نمی پذیرد.
(جامع السعادات ، ج 2، ص 351)

حدیث - 121

قال رسول الله ﷺ:
النَّظَرُ إِلَى الْعَالَمِ عِبَادَةٌ، وَ النَّظَرُ إِلَى الْإِمَامِ الْمَقْسُطِ عِبَادَةٌ، وَ النَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ
بِرَافَةٌ وَ رَحْمَةٌ عِبَادَةٌ، وَ النَّظَرُ إِلَى أَخٍ تَوَدُّهُ فِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ عِبَادَةٌ؛
نگریستن به دانشمند عبادت است، نگریستن به پیشوای دادگر عبادت است،
نگاه دلسوزانه و مهرآمیز به پدر و مادر عبادت است و نگریستن به برادری كه
برای خدای عزوجل دوستش داری عبادت است.
أمالی الطوسی: 1015 / 454.

حدیث - 122

امام صادق علیه السلام می فرماید:
إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ سَبْعَةَ حُقُوقٍ، فَأَوَّلُهَا أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ حَقًّا وَ إِنْ كَانَ
عَلَى نَفْسِهِ أَوْ عَلَى وَالِدَيْهِ، فَلَا يَمِيلُ لَهُمْ عَنِ الْحَقِّ؛

مؤمن را بر مؤمن، هفت حق است. واجب‌ترین آنها این است که آدمی تنها حق را بگوید، هر چند بر ضد خود یا پدر و مادرش باشد و به خاطر آنها از حق منحرف نشود.

بحار الأنوار، ج 74، ص 223، ح 8.

حدیث - 123

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ يَضْمَنُ لِي بِرَّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةَ الرَّحِمِ أَضْمَنَ لَهُ كَثْرَةَ الْمَالِ وَ زِيَادَةَ الْعُمْرِ وَ
الْمَحَبَّةَ فِي الْعَشِيرَةِ؛

هر کس نیکی به پدر و مادر و صله رحم را برایم ضمانت کند، من نیز زیادی ثروت، طول عمر و محبت او را در دل خویشاوندان ضمانت می‌نمایم.
مستدرک الوسائل، ج 15، ص 176، ح 12.

حدیث - 124

پیامبر اکرم ﷺ و سلم می فرمایند:

الْصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ تُحَوِّلُ
الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَتَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَتَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ؛

صدقه بجا، نیکوکاری، نیکی به پدر و مادر و صله رحم، بدبختی را به خوش‌بختی تبدیل و عمر را زیاد و از پیشامدهای بد جلوگیری می‌کند.
نهج الفصاحه، ح 1869.

حدیث - 125

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثَلَاثٌ لَيْسَ لِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ فِيهِنَّ رُخْصَةٌ: بِرُّ الْوَالِدَيْنِ مُسْلِمًا كَانَ أَوْ كَافِرًا وَ
الْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِمُسْلِمٍ كَانَ أَوْ كَافِرٍ وَ آدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى مُسْلِمٍ كَانَ أَوْ كَافِرٍ؛
سه چیز است که ترک آن برای هیچ کس جایز نیست: نیکی به پدر و مادر؛
مسلمان باشند یا کافر، وفای به عهد؛ با مسلمان یا کافر و ادای امانت؛ به
مسلمان یا کافر.

جامع الصغیر، ج 2، ص 716، ح 3469.

حدیث - 126

امام علی علیه السلام می فرمایند:

از جمله حقوق (نافرمانی و آزار پدر و مادر) ضایع کردن و تباه ساختن
حقوق آنهاست.
غررالحکم ، باب حقوق

حدیث - 127

امام علی علیه السلام می فرمایند:

سه چیز است که نباید از آنها شرم کرد : خدمت کردن به میهمان ، برخاستن
انسان از جایگاه خود برای پدر و آموزگار ، و طلب حق اگر چه اندک باشد.
غررالحکم ، باب حیا

حدیث - 128

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

أَطِيعِي زَوْجَكَ يَكْفِكَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَبِرِّي وَالِدَيْكَ يَكْثُرُ خَيْرُ بَيْتِكَ؛
شوهرت را اطاعت کن تا خیر دنیا و آخرت تو را کفایت کند و به پدر و
مادرت نیکی کن تا خیر خانه‌ات زیاد شود.
کنز العمال، ح 43388.

حدیث - 129

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

كَانَ فِي مَا أَعْطَى اللَّهُ تَعَالَى مُوسَى فِي الْأَلْوَابِ... أَشْكُرُ لِي وَلِوَالِدَيْكَ أَقْكَ
الْمَتَالِفَ وَأَنْسِيءُ لَكَ فِي عُمْرِكَ وَأُحْيِيكَ حَيَاةً طَيِّبَةً وَأَقْلَبَكَ إِلَى خَيْرٍ مِنْهَا؛
در آنچه خدای متعال در الواح به موسی ﷺ داد، از جمله چنین بود... مرا
و پدر و مادرت را سپاسگزاری کن، تا از نابود شدن‌ها حفظت کنم و اجلت را به
تأخیر بیندازم و به تو زندگی‌ای پاک ببخشم و تو را از این زندگی به سوی بهتر
از آن، ببرم.

تاریخ دمشق ، ج 61، ص 128.

حدیث - 130

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

خداوند سه چیز را به سه چیز دیگر مربوط کرده است و به طور جداگانه نمی پذیرد . نماز را با زکات ذکر کرده است ، هرکس نماز بخواند و زکات ندهد نمازش پذیرفته نیست . نیز شکر خود و شکر از والدین را با هم ذکر کرده است . از این رو هرکس از والدین خود قدردانی نکند از خدا قدردانی نکرده است . نیز در قرآن سفارش به تقوا و سفارش به ارحام در کنار هم آمده است . بنابراین اگر کسی به خویشاوندانش رسیدگی و احسان ننماید ، با تقوا محسوب نمی شود .

(عیون اخبار الرضا ، ج 1 ، ص 258)

حدیث - 131

امام موسی کاظم علیه السلام فرمودند:

مَنْ أَحْزَنَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّهُمَا؛

هر که پدر و مادر را اندوهگین کند آنان را ناسپاسی کرده است .

(تحف العقول ، ص 425)

حدیث - 132

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

اثنان یعلمهما الله فی الدنيا البغی و عقوق الوالدین .

دو چیز را خداوند در دنیا کیفر می دهد: تعدی و ناسپاسی پدر و مادر.
(کنز العمال، ج 16، ص 462، ح 45458)

حدیث - 133

حضرت امام صادق علیه السلام می فرمایند:
به پدران خود نیکی کنید، تا فرزندان به شما نیکی کنند.
تحف العقول، ص 359.

حدیث - 134

حضرت فاطمه زهرا علیه السلام می فرمایند:
الزم رجلها فان الجنة تحت اقدامها؛
در خدمت مادر باش، زیرا بهشت زیر پای مادران است.
کنز العمال، ج 16، ص 426.

حدیث - 135

هنگامی که زن باردار می شود ، همانند روزه دار شب زنده دار و مجاهدی است
که با جان و مالش در راه خدا جهاد می کند و هنگامی که فارق شود ، پاداشی
دارد که نمی دانی عظمت آن چه قدر است و هنگامی که شیر بدهد ، در هر بار
مکیدن ، پاداش آزاد کردن یکی از فرزندان اسماعیل علیه السلام برای اوست و آن گاه
که شیردادن تمام شود ، فرشته ای بر پهلوی او می زند و می گوید : عمل را از نو
آغاز کن که بی تردید ، آمرزیده شوی .

امالی صدوق ، ص 496، ح 678 .

حدیث - 136

پیامبر اکرم ﷺ :

الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ يُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَ
يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ؛

صدقه دادن با مراعات شرایطش و خوبی کردن به پدر و مادر و انجام دادن
کارهای نیک، بدبختی را به خوشبختی تبدیل می‌کند و بر عمر می‌افزاید.
کنز العمال ، ح 4444 .

حدیث - 137

امام صادق علیه السلام :

إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسِرَّ أَبَوَيْكَ ؛

اگر دوست داری که خداوند عمرت را زیاد کند، پدر و مادرت را شاد کن.
بحار الأنوار ، ج 74 ، ص 81 ، ح 84 .

حدیث - 138

پیامبر ﷺ :

مَنْ أُلْهِمَ الصِّدْقَ فِي كَلَامِهِ وَالْإِنصَافَ مِنْ نَفْسِهِ وَبِرَّ وَالِدَيْهِ وَوَصَلَ رَحِمِهِ،
أُنْسِيَ لَهُ فِي أَجَلِهِ وَوُسِّعَ عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ وَمُتِّعَ بِعَقْلِهِ وَلُقِنَ حُجَّتَهُ وَقَتَ مُسَاءَلَتِهِ

؛

به هر کس، راستگویی در گفتار، انصاف در رفتار، نیکی به والدین و صله رحم الهام شود، اجلش به تأخیر می‌افتد، روزیش زیاد می‌گردد، از عقلش بهره‌مند می‌شود و هنگام سؤال [مأموران الهی] پاسخ لازم به او تلقین می‌گردد. اعلام الدین ، ص 265 .

حدیث - 139

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم :
 يَا بَنَ آدَمَ! اِبْرِرْ وَالِدَيْكَ وَ صِلْ رَحِمَكَ، يُبَسِّرْ لَكَ يُسْرُكَ وَ يُمَدِّ لَكَ فِي عُمْرِكَ وَ اطع رَّبَّكَ تُسَمَّى عَاقِلًا وَ لَا تَعْصُهُ تُسَمَّى جَاهِلًا ؛
 ای فرزند آدم! به پدر و مادرت نیکی کن و صله رحم داشته باش تا خداوند، کارت را آسان و عمرت را طولانی بگرداند. پروردگارت را فرمان ببر تا خردمند به شمار آیی و از او نافرمانی نکن که نادان شمرده می‌شوی. الفردوس، ج 5، ص 282، ح 8190 .

حدیث - 140

حضرت امام رضا علیه السلام می فرمایند:
 بِرُّالْوَالِدَيْنِ وَاجِبٌ وَ اِنْ كَانَا مُشْرِكَيْنِ وَ لَا طَاعَةَ لَهُمَا فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ؛
 نیکی به پدر و مادر واجب است ، هرچند مشرک باشند ، ولی در راه معصیتِ آفریدگار، اطاعت از آن دوجایز نیست.
 بحار الانوار، ج 71، ص 72

حدیث - 141

حضرت امام رضا علیه السلام می فرمایند:

عَلَيْكَ بِطَاعَةِ الْأَبِ وَبِرِّهِ وَالتَّوَّاضُعِ وَالْخُضُوعِ وَالْإِعْظَامِ وَالْإِكْرَامِ لَهُ وَحِفْظِ
الصَّوْتِ بِحَضْرَتِهِ؛

بر تو باد که از پدر فرمانبرداری کنی ، به او نیکی کنی ، در برابرش فروتنی
و کرنش و بزرگداشت و احترام داشته باشی و صدایت را در حضور او پایین
بیاوری.

فقه الرضا علیه السلام ، ص 334

حدیث - 142

قال الامام علي عليه السلام :

... حَقُّ الْوَالِدِ أَنْ يُطِيعَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ.

امام علی علیه السلام فرمودند:

حق والدین بر فرزندان این است که در هر چیزی از او اطاعت کند مگر در
چیزی که موجب معصیت و نافرمانی خداوند سبحان است.

«نهج البلاغه، حکمت 339»

خانه و خوشبختی

حدیث - 1

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

خير الرجال من امتی الذين لا يتطاولون على اهلهم و يحنون عليهم ولا يظلمونهم ؛

بهترین مردان امت من، آن کسانی هستند که نسبت به خانواده خود خشن و متکبر نباشند و بر آنان ترحم و نوازش کنند و به آنان آزار نرسانند .
مکارم الاخلاق، ص 216 .

حدیث - 2

امام سجاد علیه السلام می‌فرمایند:

«لان ادخل السوق ومعی درهم ابتاع به لحما لعیالی وقد قرموا الیه احب الی من ان اعتق نسمة؛

برای من به بازار رفتن و خرید یک درهم گوشت برای خانواده‌ام که میل به گوشت دارند، از بنده آزاد کردن دوست داشتنی‌تر است
وسائل الشیعة، ج 15، ص 251 .

حدیث - 3

قال الامام علی علیه السلام : اَخْلَصُ تَلْ.

امام علی علیه السلام فرمودند: اخلاص داشته باش، کامیاب و سعادتمند می شوی.

«غررالحکم، ح 2248»

حدیث - 4

قال الامام الصادق علیه السلام : بَيْتُ الْغِنَاءِ بَيْتٌ لَا تُؤْمَنُ فِيهِ الْفَجِيعَةُ وَلَا تُجَابُ فِيهِ الدَّعْوَةُ وَلَا تَدْخُلُهُ الْمَلَائِكَةُ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: خانه ای که در آن غناء و ساز و آواز نواخته شود، از مصیبت ها و بلاهای دردناک در امان نیست و دعا در آن خانه مستجاب نمی گردد و فرشتگان به آن خانه وارد نمی شوند.

«دعائم الاسلام، ج 2، ص 280»

حدیث - 5

قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتاً فِيهِ خَمْرٌ أَوْ دِفٌّ أَوْ طَنْبُورٌ أَوْ نَرْدٌ وَلَا يُسْتَجَابُ دَعَاءُهُمْ وَ تَرْتَفِعُ عَنْهُمْ الْبَرَكَةُ.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: فرشتگان وارد خانه ای که در آن شراب یا دایره یا طنبور (نوعی از آلات موسیقی) و یا نرد (نوعی وسیله قمار) باشد، نمی شوند و دعای اهل آن خانه مستجاب نمی گردد و برکت از آنان برداشته می شود.

«مستدرک الوسائل، ج 13، ص 218»

حدیث - 6

قال الامام الصادق عليه السلام : أَرْوَحُ الرُّوحِ أَلْيَاسُ مِنَ النَّاسِ .
امام صادق عليه السلام فرمودند: آساینده ترین آسایش، ناامیدی از مردم است.
«بحار الأنوار، ج 78، ص 249»

حدیث - 7

قال الامام على عليه السلام : مِنْ دَلَائِلِ الدَّوْلَةِ قِلَّةُ الْغَفْلَةِ .
امام علی علیه السلام فرمودند: یکی از نشانه های کامیابی کمی غفلت است.
«غررالحکم، ح 9410»

حدیث - 8

عَنْ الامام الصادق عليه السلام : الرِّزْقُ مَعَ النِّسَاءِ وَ الْعِيَالِ .
امام صادق عليه السلام فرمودند: رزق و روزی انسان در گرو وجود زن و فرزند است.
«نور الثقلین، ج 3 ص 595»

حدیث - 9

قال الامام الصادق عليه السلام : مَنْ حَسُنَ بَرُّهُ بِأَهْلِهِ زَادَ اللَّهُ فِي عُمْرِهِ .

امام صادق علیه السلام: هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، خداوند بر عمرش می افزاید.

«الکافی، ج 8، ص 219، ح 269»

حدیث - 10

امام علی علیه السلام :

وَلَوْ ضَرَبْتَ فِي مَذَاهِبِ فِكْرِكَ لَتَبْلُغَ غَايَاتِهِ مَا دَلَّتْكَ الدَّلَالَةُ إِلَّا عَلَى أَنَّ فَاطِرَ النَّمْلَةِ هُوَ فَاطِرُ النَّخْلَةِ لِذَقِيقِ تَفْصِيلِ كُلِّ شَيْءٍ وَغَامِضِ اخْتِلَافِ كُلِّ حَيٍّ وَمَا الْجَلِيلُ وَاللَّطِيفُ وَالثَّقِيلُ وَالْخَفِيفُ وَالْقَوِيُّ وَالضَّعِيفُ فِي خَلْقِهِ إِلَّا سَوَاءٌ؛

اگر راههای اندیشه ات را در نوردی تا به پایانه های آن رسی، هیچ دلیلی تو را جز به این رهنمون نشود که آفریننده مورچه همان آفریننده درخت خرما است و این به سبب دقت و ظرافتی است که جداسازی هر چیزی از چیز دیگر و پیچیدگی و تنوعی است که در هر موجود زنده ای به کار رفته است موجودات بزرگ و کوچک، سنگین و سبک و نیرومند و ناتوان، همگی در آفرینش برای خداوند یکسانند.

نهج البلاغه، خطبه 184

حدیث - 11

امام صادق علیه السلام می فرماید:

إِذَا سَافَرَ أَحَدُكُمْ فَقَدِمَ مِنْ سَفَرِهِ فليأتِ أَهْلَهُ بِمَا تيسَّرَ؛

هرگاه یکی از شما به مسافرت رود و سپس از سفر برگردد، پس باید برای خانواده خود به اندازه‌ای که توانایی دارد سوغاتی بیاورد .
وسائل الشیعه، ج 8، ص 337 .

حدیث - 12

امام سجاد علیه السلام می‌فرمایند:
لَانَ ادْخَلَ السُّوقَ وَ مَعِيَ دِرْهَمٌ ابْتِغَاءً بِهٖ لَحْمًا لِّعِيَالِي وَ قَدْ قَرِمُوا اِلَيْهِ اَحَبُّ اِلَيَّ
مِنْ اَنْ اُعْتِقَ نَسَمَةً ؛
برای من به بازار رفتن و خرید یک درهم گوشت برای خانواده‌ام که میل به
گوشت دارند، از بنده آزاد کردن دوست داشتنی‌تر است.
وسائل الشیعه، ج 15، ص 251 .

حدیث - 13

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند:
مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَاشْتَرَى تُخْفَةً فَحَمَلَهَا اِلَى عِيَالِهِ كَانَ كَحَامِلٍ صَدَقَةٍ اِلَى قَوْمٍ
مَحَاوِيجَ وَلِيْدَا بِالْاُنَاثِ قَبْلَ الذَّكَوْرِ فَاِنْ مِنْ فَرَحٍ ابْنَتْهُ فَكَانَمَا اُعْتَقَ رَقَبَةً مِنْ وُلْدِ
اِسْمَاعِيْلَ وَ مَنْ اَقْرَبَ بَعِيْنِ ابْنٍ فَكَانَمَا بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَ مَنْ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ
ادْخُلْهُ اللّٰهُ جَنَّاتِ النَّعِيْمِ ؛

هر کس به بازار رود و هدیه‌ای برای خانواده‌اش بخرد و ببرد، [پاداش او]
مانند کسی است که برای نیازمندان صدقه می‌برد [. و هنگامی که هدیه را به
خانه می‌برد]، باید، قبل از پسران، به دختران بدهد، زیرا کسی که دخترش را

شادمان کند، مانند کسی است که یک بنده از فرزندان اسماعیل را آزاد کرده است . و هر کس [با دادن هدیه‌ای] چشم پسری را روشن کند، گویا از ترس خدا گریسته است و هر کس از ترس خدا بگرید، خداوند او را داخل نعمت‌های بهشت کند .

وسائل الشیعة، ج 15، ص 227 .

حدیث - 14

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

خَيْرُ الرَّجَالِ مِنْ أُمَّتِي الَّذِينَ لَا يَتَطَاوَلُونَ عَلَى أَهْلِيهِمْ وَ يَحْنُونَهُ عَلَيْهِمْ وَ لَا يَظْلِمُونَهُمْ ؛

بهترین مردان امت من، آن کسانی هستند که نسبت به خانواده خود خشن و متکبر نباشند و بر آنان ترحم و نوازش کنند و به آنان آزار نرسانند .
مکارم الاخلاق، ص 216 .

حدیث - 15

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّ أَهْنَ النَّاسِ عَيْشَا مَنْ كَانَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ رَاضِيًا ؛
گواراترین زندگی را کسی دارد که از آنچه خدا قسمت او کرده، خشنود باشد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3397

حدیث - 16

امام علی علیه السلام فرمودند:

الْقَنَاعَةُ أَهْنُ عَيْشٍ ؛

قناعت ، گواراترین زندگی است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 933

حدیث - 17

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَسَّنَ بَرَّهُ أَهْلَ بَيْتِهِ زِيدَ فِي رِزْقِهِ؛

هر که با خانواده خود نیکوکار باشد، روزیش زیاد شود .

بحار الأنوار : 69 / 408 / 117

حدیث - 18

امام باقر علیه السلام :

كَنَسُ الْبُيُوتِ يَنْفِي الْفَقْرَ؛

جارو کردن اتاقها فقر را از بین می برد .

وسائل الشیعه : 3 / 571 / 2

حدیث - 19

امام صادق علیه السلام :

غَسَلُ الْإِنَاءِ وَكَسْحُ الْفِنَاءِ ، مَجْلَبَةٌ لِلرِّزْقِ؛

شستن ظرف و جارو زدن جلو در منزل ، باعث جلب روزی می شود .

الخصال : 54 / 73

حدیث - 20

قال رسول الله صلی الله علیه و آله :

نوروا منازلکم بالصلاة و قراءة القرآن ؛

به خانه هایتان با خواندن نماز، و قرائت قرآن ، نورانیت ببخشید.

(کنز العمال ، ج 15، ص 392، حدیث - 41518)

حدیث - 21

امام علی علیه السلام :

لَا يَسْعَدُ أَمْرٌ إِلَّا بِطَاعَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَلَا يَشْقَى أَمْرٌ إِلَّا بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ؛

هیچ کس جز با اطاعت خدا خوشبخت نمی شود و جز با معصیت خدا

بدبخت نمی گردد.

(غررالحکم، ح 10848)

حدیث - 22

امام صادق علیه السلام فرمودند:

مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا اسْتِعْفَا عَنْ النَّاسِ وَ سَعِيَ عَلَى أَهْلِهِ وَ تَعَطَّفَ عَلَى جَارِهِ لَقِيَ
اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛

هرکس دنیا را طلب کند به قصد این که آبروی خود را از مردم حفظ، رفاه
خانواده‌اش را تأمین و به همسایه‌اش کمک کند، وقتی با خدا دیدار کند،
چهره‌اش همانند ماه شب بدر می‌درخشد.

وسائل الشیعه، ج 17، ص 21

حدیث - 23

امام صادق علیه السلام فرمودند:

الْكَادُّ عَلَى عِيَالِهِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛

کسی که خود را برای روزی خانواده‌اش به زحمت می‌اندازد و کار می‌کند
مانند رزمنده‌است که در راه خدا می‌جنگد.

کافی، ج 5، ص 88

حدیث - 24

امام رضا علیه السلام فرمودند:

الَّذِي يَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ يَكْفِي بِهِ عِيَالَهُ أَعْظَمُ أَجْراً مِنَ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛

کسی که دنبال روزی می‌رود تا آبروی خود و خانواده‌اش را حفظ کند، اجر و پاداشش از رزمندگانی که در راه خدا جنگ می‌کند بیشتر است (عرق کارگر معادل خون شهید است).

وسائل الشیعه، ج 17، ص 67

حدیث - 25

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:

هر کس با خانواده‌اش خوشرفتار باشد، بر عمرش افزوده می‌گردد.

بحارالانوار، دار احیاء التراث العربی، ج 75، ص 175

حدیث - 26

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند:

غَسْلُ الْإِنَاءِ وَكَسْحُ الْفِنَاءِ، مَجْلَبَةٌ لِلرِّزْقِ؛

شستن ظرف و جارو زدن جلو در منزل، باعث جلب روزی می‌شود.

الخصال: 73 / 54

حدیث - 27

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند:

الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ بِشَهْوَةِ أَهْلِهِ، وَالْمُنَافِقُ يَأْكُلُ أَهْلُهُ بِشَهْوَتِهِ.

مؤمن، به میل خانواده‌اش خود غذا می‌خورد و منافق، خانواده‌اش به میل او می‌خورند.

حدیث - 28

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من باع داراً ثمّ لم يجعل ثمنها فی مثلها لم یبارک له فیها؛
هر که خانه ای فروشد و با قیمت آن خانه دیگر نخرد، برکت نیابد.
نهج الفصاحه

حدیث - 29

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

لیس منّا من وسع الله علیه ثمّ قتر علی عیاله؛
هر کس خدا بدو گشایش دهد و باز بر عیال خود سخت گیرد، از ما نیست.
نهج الفصاحه

حدیث - 30

کلّ نفس من بنی آدم سیّد فالرجل سیّد أهله، و المرأة سیّده بیتها؛
هر یک از فرزندان آدم فرمان روایی است: مرد فرمانروای کسان خویش
است و زن فرمانروای خانه خویش است.
نهج الفصاحه

حدیث - 31

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

کفی بالمرء سعادة أن يوثق به في أمر دينه و دنياه؛
خوشبختی مرد همین بس که در کار دین و دنیایش بر او اعتماد کنند.
نهج الفصاحه

حدیث - 32

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

قلّ العیال أحد الیسارین؛
نانخور کم داشتن یکی از طرق توانگر بودن است.
نهج الفصاحه

حدیث - 33

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خیرکم خیرکم لأهله و أنا خیرکم لأهلی ما أکرم النساء إلّا کریم و لا أهانهنّ
إلّا لثیم؛

بهترین شما کسی است که برای کسان خود بهتر است، من از همه شما برای
کسان خود بهترم، بزرگ مردان زنان را گرامی شمارند و فرومایگان زنان را
خوار دارند.
نهج الفصاحه

حدیث - 34

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خیر بیوتکم بیت فیه یتیم مکرم؛

بهترین خانه های شما خانه ایست که در آن یتیمی محترم باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 35

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خیر بیت فی المسلمین بیت فیه یتیم یحسن إلیه و شرّ بیت فی المسلمین بیت

فیه یتیم یساء إلیه أنا و کافل الیتیم فی الجنّه هکذا؛

بهترین خانه های مسلمانان خانه ایست که در آن یتیمی باشد و به او نیکی

کنند و بدترین خانه های مسلمانان خانه ایست که در آن یتیمی باشد و به او

بدی کنند من و کسی که کفالت یتیم را به عهده بگیرد در بهشت مانند دو انگشت

همراهیم.

نهج الفصاحه

حدیث - 36

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

الثَّلاثُ وَ الثَّلَثُ كَثِيرٌ إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَهُمْ عَالَةً
يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ وَ إِنَّكَ لَنْ تَنْفَقَ نَفَقَهُ تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أَجْرَتْ بِهَا حَتَّى مَا
تَجْعَلَ فِي فِي أَمْرَاتِكَ؛

ضمن وصیت فقط ثلث مال خود را به دیگران ده و ثلث بسیار است تو اگر
وارثان خود را بی نیاز واگذاری بهتر از آن است که فقیر و محتاج مردم باشند،
تو هیچ خرجی در راه خدا نمی کنی مگر آنکه در مقابل آن پاداش می یابی
حتی غذایی که به زن خود می خورانی.

نهج الفصاحه

حدیث - 37

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

الْبَيْتُ الَّذِي يَقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ يَتَرَاءَى لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تَتَرَاءَى النُّجُومُ لِأَهْلِ
الْأَرْضِ؛

خانه ای که در آن قرآن خوانده می شود در نظر اهل آسمان چنان می نماید
که ستارگان در نظر اهل زمین.

نهج الفصاحه

حدیث - 38

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

بیت لا صبیان فیہ لا برکہ فیہ؛

خانه که بچه در آن نیست برکت در آن نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 39

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

بئس القوم قوم لا ینزلون الضیف؛

چه بدند مردمی که مهمان به خانه نمی آورند.

نهج الفصاحه

حدیث - 40

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إنَّ من أكمل المؤمنین إیماناً أحسنهم خلقاً و ألطفهم بأهله؛

از همه مؤمنان ایمان آن کس کاملتر است که اخلاقش نیک تر است و با

کسان خود بهتر رفتار می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 41

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اسمح یسمح لك؛

با کسان سهل انگاری کن تا با تو سهل انگاری کنند.

نهج الفصاحه

حدیث - 42

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أربع من سعادته المرء أن تكون زوجته صالحه و أولاده أبرارا و خلطاءه

صالحين و أن يكون رزقه في بلده؛

چهار چیز نشان خوشبختی مرد است، زنش پارسا باشد و فرزندانش نیکوکار

باشند، و معاشرانش صالح باشند و روزی خویش را در شهر خود به دست

آورد.

نهج الفصاحه

حدیث - 43

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أحبّ بيوتكم إلى الله بيت فيه یتیم مکرّم؛

محبوبترین خانه های شما در نظر خدا خانه ایست که در آن یتیمی محترم

باشد.

حدیث - 44

امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند:

هر کس با خانواده اش خوش رفتار باشد ، بر عمرش افزوده می گردد .
بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج 75 ، ص 175

حدیث - 45

أَطْرَقُوا أَهَالِيَكُمْ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ بِشَيْءٍ مِنَ الْفَاكِهَةِ، كَيْ يَفْرَحُوا بِالْجُمُعَةِ ؛
امام علی علیه السلام فرمودند:

در هر شب جمعه همراه با مقداری میوه بر اهل منزل و خانواده خود وارد
شوید تا موجب شادمانی آن ها در جمعه گردد.
بحارالانوار، ج 101، ص 73، ح 24

حدیث - 46

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند :

نوروا منازلکم بالصلاة و قراءة القران؛
به خانه هایتان با خواندن نماز، و قرائت قرآن ، نورانیت ببخشید.
(کنز العمال ، ج 15، ص 392 حدیث - 41518)

حدیث - 47

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند :

طوبی لمن اسلم وکان عیشه کفافاً وقواه شداداً؛

خوشبخت کسی است که اسلام را پذیرفته و به قدر معاش خود در آمد دارد
وقوای بدنش نیرومند است.

بحار الانوار : 67 / 72

حدیث - 48

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

مَنْ حَسُنَ بَرُّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ زَيْدٌ فِي رِزْقِهِ؛

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، روزیش زیاد می شود.
الدعوات الراوندی، ص 127.

حدیث - 49

پیامبر اکرم ﷺ و سلم می فرمایند :

كُلُّ بَيْتٍ لَا يَدْخُلُ فِيهِ الضَّيْفُ لَا تَدْخُلُهُ الْمَلَائِكَةُ؛

هر خانه ای که میهمان بر آن وارد نشود، فرشتگان واردش نمی شوند.
جامع الأخبار، ص 378.

حدیث - 50

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

شَرُّ النَّاسِ الضَّيِّقُ عَلَى أَهْلِهِ، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ يَكُونُ ضَيِّقًا عَلَى أَهْلِهِ
قَالَ: الرَّجُلُ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ خَشَعَتِ امْرَأَتُهُ وَهَرَبَ وَلَدُهُ وَفَرَّ فَإِذَا خَرَجَ ضَحِكَتِ
امْرَأَتُهُ وَاسْتَأْنَسَ أَهْلُ بَيْتِهِ؛

بدترین مردم کسی است که بر خانواده‌اش سخت‌گیر باشد. گفتند ای رسول
خدا! سخت‌گیری بر خانواده چگونه است؟ فرمودند: مرد وقتی وارد خانه شود،
همسرش از او هراسان و فرزندان از او گریزان شده، فرار کنند و چون بیرون
رود همسرش شاد گردد و خانواده‌اش با یکدیگر انس گیرند.

مجمع الزوائد و منبع الفوائد، ج 8، ص 25.

حدیث - 51

امام علی علیه السلام :

إِنَّ لِلدَّارِ شَرَفًا وَشَرَفُهَا السَّاحَةُ الْوَاسِعَةُ وَالْخُلَطَاءُ الصَّالِحُونَ وَإِنَّ لَهَا بَرَكََةً وَ
بَرَكَتُهَا جَوْدَةُ مَوْضِعِهَا وَسَعَةُ سَاحَتِهَا وَحُسْنُ جَوَارِ جِيرَانِهَا؛

خانه را شرافتی است. شرافت خانه به وسعت حیاط (قسمت جلوی خانه) و
هم‌نشینان خوب است. و خانه را برکتی است، برکت خانه جایگاه خوب آن،
وسعت محوطه آن و همسایگان خوب آن است.
(مکارم الاخلاق، ص 125).

حدیث - 52

پیامبر اکرم ﷺ :

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ بَيْتَهُ فَلْيُسَلِّمْ، فَإِنَّهُ يُنْزِلُ الْبَرَكَهَ وَتُؤْنِسُهُ الْمَلَائِكَةُ؛

هرگاه یکی از شما به خانه خود وارد می شود، سلام کند، چرا که سلام برکت می آورد و فرشتگان با سلام دهنده انس می گیرند.

علل الشرایع، ج 2، ص 583، ح 23.

حدیث - 53

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

خَيْرُ الرِّجَالِ مِنْ أُمَّتِي الَّذِينَ لَا يَتَطَاوَلُونَ عَلَى أَهْلِيهِمْ وَ يَحْنُونَ عَلَيْهِمْ وَلَا يَظْلِمُونَهُمْ؛

بهترین مردان امت من کسانی هستند که نسبت به خانواده خود خشن نباشند، اهانت نکنند، دلسوزشان باشند و به آنان ظلم نکنند.

مکارم الاخلاق، ص 216.

حدیث - 54

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مَا أَكْرَمَ النِّسَاءَ إِلَّا كَرِيمٌ وَلَا أَهَانَهُنَّ إِلَّا لَئِيمٌ؛

بهترین شما کسی است که برای خانواده خود بهتر باشد و من از همه شما برای خانواده‌ام بهترم، زنان را گرمی نمی‌دارد، مگر انسان بزرگوار و به آنان اهانت نمی‌کند، مگر شخص پست و بی‌مقدار.
 نهج الفصاحه، ح 1520.

حدیث - 55

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:
 خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسَنُ إِلَيْهِ وَ شَرُّ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ أَنَا وَ كَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا؛
 بهترین خانه‌های مسلمانان، خانه‌ای است که در آن یتیمی باشد که به او نیکی می‌شود و بدترین خانه‌های مسلمانان خانه‌ای است که در آن یتیمی باشد که با او بدی می‌شود، من و سرپرست یتیم در بهشت مانند دو انگشت همراهیم.
 نهج الفصاحه، ص 1510.

حدیث - 56

امام علی علیه السلام می‌فرمایند:
 إِنَّ حَقِيقَةَ السَّعَادَةِ أَنْ يُخْتَمَ لِلْمَرْءِ عَمَلُهُ بِالسَّعَادَةِ وَ إِنَّ حَقِيقَةَ الشَّقَاءِ أَنْ يُخْتَمَ لِلْمَرْءِ عَمَلُهُ بِالشَّقَاءِ؛
 برآستی که حقیقت خوشبختی آن است که پایان کار انسان خوشبختی باشد و حقیقت بدبختی آن است که کار انسان به بدبختی خاتمه یابد.
 معانی الأخبار، ص 345، ح 1.

حدیث - 57

امام علی علیه السلام می فرمایند :

مَنْ أَجْهَدَ نَفْسَهُ فِي إِصْلَاحِهَا سَعِدَ، مَنْ أَهْمَلَ نَفْسَهُ فِي لَذَائِهَا شَقِيَ وَ بَعْدُ؛
هر کس برای اصلاح خود، خویشتن را به زحمت بیندازد، خوشبخت می شود
هر کس خود را در لذت ها رها کند، بدبخت می گردد و بی بهره می ماند.
غررالحکم، ح 8246 و ح 8247 .

حدیث - 58

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَ مِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سُوءُ الْخُلُقِ؛
از خوشبختی انسان خوش اخلاقی و از بدبختی انسان بد اخلاقی است.
کنز العمال، ح 5243 .

حدیث - 59

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

إِنَّ السَّعِيدَ كُلَّ السَّعِيدِ حَقَّ السَّعِيدِ مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَ بَعْدَ مَوْتِهِ وَ إِنَّ
الشَّقِيَّ كُلَّ الشَّقِيِّ حَقَّ الشَّقِيِّ مَنْ أَبْغَضَ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَ بَعْدَ وَفَاتِهِ؛
خوشبخت کامل و واقعی کسی است که علی را در زندگی و بعد از مرگش
دوست بدارد و بدبخت کامل و واقعی کسی است که دشمن علی در زندگی و بعد
از مرگش باشد.

الأمالی، صدوق، ص 249، ح 8 .

حدیث - 60

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ اسْتِخَارَةُ اللَّهِ وَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ وَ مِنْ شِقْوَةِ ابْنِ آدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهِ وَ سَخَطُهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ ؛

از خوشبختی انسان درخواست خیر از خداوند و خشنودی به خواست اوست
و از بدبختی انسان است که از خدا درخواست خیر نکند و به خواست او
ناخشنود باشد.

تحف العقول، ص 55 .

حدیث - 61

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

يَا عَلِيُّ لَا يَخْدُمُ الْعِيَالُ إِلَّا صَدِيقٌ أَوْ شَهِيدٌ أَوْ رَجُلٌ يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ؛

ای علی! به خانواده خود خدمت نمی‌کند، مگر مرد بسیار راستگو یا شهید یا
مردی که خداوند خیر دنیا و آخرت را برای او می‌خواهد.

مستدرک الوسائل، ج 13، ص 49.

حدیث - 62

امام علی علیه السلام می فرمایند:

مَنْ تَحَرَّى الصَّدَقَ خَفَّتْ عَلَيْهِ الْمُؤُنُ؛

هر کس صداقت و راستگویی پیشه کند، بار زندگی برای او سبک می شود.

تحف العقول، ص 91.

حدیث - 63

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ وَيُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ؛

خداوند خانه‌ای را که در آن عروسی برپا شود دوست دارد و با خانه‌ای که

در آن طلاق صورت گیرد، دشمن است.

کافی، ج 6، ص 54، ح 3.

حدیث - 64

امام علی علیه السلام می فرمایند:

حُسْنُ الْخُلُقِ فِي ثَلَاثٍ: اجْتِنَابُ الْمَحَارِمِ وَ طَلَبُ الْحَلَالِ وَ التَّوَسُّعُ عَلَى

الْعِيَالِ؛

خوش اخلاقی در سه چیز است: دوری کردن از حرام، طلب حلال و فراهم

آوردن آسایش و رفاه برای خانواده.

بحار الأنوار، ج 71، ص 394

حدیث - 65

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :
حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ... أَنْ يَسْتَفْرِهَ أُمُّهُ ؛
حق فرزند بر پدر این است که مادر او را گرامی بدارد.
کافی ، ج 6، ص 48.

حدیث - 66

امام صادق علیه السلام می فرمایند:
مَنْ حَسُنَ بَرُّهُ بِأَهْلِهِ زَادَ اللَّهُ فِي عُمْرِهِ ؛
هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، خداوند بر عمرش
می افزاید.
کافی ، ج 8، ص 219، ح 269 .

حدیث - 67

امام علی علیه السلام می فرمایند :
وُصُولُ الْمَرْءِ إِلَى كُلِّ مَا يَبْتَغِيهِ مِنْ طَيِّبِ عَيْشِهِ وَآمَنِ سِرِّهِ وَ سَعَةِ رِزْقِهِ بِحُسْنِ
نِيَّتِهِ وَ سَعَةِ خُلُقِهِ؛
انسان، با نیت خوب و اخلاق خوب، به تمام آنچه در جستجوی آن است، از
زندگی خوش و امنیت محیط و روزی زیاد، دست می یابد.
غررالحکم، ح 10141 .

حدیث - 68

حضرت علی علیه السلام می فرمایند:

مَنْ اقْتَصَرَ عَلَى بُلْغَةِ الْكَفَافِ فَقَدْ انْتَضَمَ الرَّاحَةَ وَتَبَوَّأَ خَفْضَ الدَّعَةِ؛

هر کس به مقدار کفایت، قناعت کند، آسایش می یابد و برای خویش زمینه گشایش فراهم می کند.

نهج البلاغه، حکمت 377

حدیث - 69

امام علی علیه السلام می فرمایند:

وُصُولُ الْمَرْءِ إِلَى كُلِّ مَا يَتَّبِعُهُ مِنْ طَيِّبِ عَيْشِهِ وَ أَمْنِ سِرِّهِ وَ سَعَةِ رِزْقِهِ بِحُسْنِ نَيْتِهِ وَ سَعَةِ خُلُطِهِ؛

انسان، با نیت خوب و اخلاق خوب، به تمام آنچه در جستجوی آن است، از زندگی خوش و امنیت محیط و روزی زیاد، دست می یابد.

غررالحکم، ح 10141

حدیث - 70

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ حَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ طَابَتْ عِشْرَتُهُ؛

هر کس خوش اخلاق باشد، زندگی اش پاکیزه و گوارا می گردد.

(غررالحکم، ح 8153)

حدیث - 71

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

الْأُنْسُ فِي ثَلَاثٍ: فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافِقَةِ وَالْوَلَدِ الْبَارِّ وَالصَّدِيقِ الْمُصَافِي؛

انس (وآرامش) در سه چیز است: در زن سازگار، فرزند خوش رفتار و

دوست باصفای وفادار.

تحف العقول، ص 318

حدیث - 72

امام علی علیه السلام می فرمایند:

إِنَّ أَهْنَ النَّاسِ عَيْشاً مَنْ كَانَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ رَاضِياً؛

گواراترین زندگی برای کسی است که به آنچه خداوند قسمت او کرده،

خرسند و راضی باشد.

غررالحکم و دررالکلم، ح 3397

حدیث - 73

امام علی علیه السلام فرمودند:

أَطْيَبُ الْعَيْشِ الْقَنَاعَةُ؛

خوش ترین زندگی، زندگی با قناعت است.

(غررالحکم، ح 2918)

حدیث - 74

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ اقْتَصَرَ عَلَى بُلْغَةِ الْكَفَافِ فَقَدْ انْتَضَمَ الرَّاحَةَ وَتَبَوَّأَ خَفْضَ الدَّعَةِ
هر کس به اندازه‌ای که او را کفایت می‌کند، قناعت کند، به آسایش و نظم
می‌رسد و در آسودگی و رفاه منزل می‌گیرد.
(نهج البلاغه، حکمت 371)

حدیث - 75

فَدَارِهَا عَلَى كُلِّ حَالٍ وَاحْسَنُ الصُّحْبَةِ لَهَا فَيَصْفُو عَيْشُكَ ؛
همیشه با همسرت مدارا کن، و با او به نیکی همنشینی کن تا زندگیت باصفا
شود .
مکارم الاخلاق، ص 218 .

حدیث - 76

امام صادق علیه السلام :

كُلُّ بِنَاءٍ لَيْسَ بِكَفَافٍ فَهُوَ وَبَالٌ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .
هر بنایی که بیش از نیاز باشد ، در روز قیامت وبال گردن صاحب اوست .
الكافي : 6 / 531 / 7 منتخب میزان الحکمة : 276

حدیث - 77

امام علی علیه السلام :

مِنْ الْغَنَاءِ أَنَّ الْمَرْءَ يَجْمَعُ مَالًا يَأْكُلُ وَيَبْنِي مَا لَا يَسْكُنُ ، ثُمَّ يَخْرُجُ إِلَى اللَّهِ
تَعَالَى لَا مَالًا حَمَلَ ، وَلَا بِنَاءً نَقَلَ !

یکی از رنجها این است که انسان چیزی را فراهم آورد که نمی خورد و
بنایی بسازد که در آن سکونت نمی کند و سپس به جانب خداوند متعال می رود
در حالی که نه مالی با خود می برد و نه ساختمانی منتقل می کند!

نهج البلاغة : الخطبة 114 منتخب میزان الحکمة : 276

حدیث - 78

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى الْإِنَاثِ أَرْأَفُ مِنْهُ عَلَى الذُّكُورِ ، وَمَا مِنْ رَجُلٍ
يُدْخِلُ فَرْحَةً عَلَى امْرَأَةٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا حُرْمَةً ، إِلَّا فَرَحَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛

خداوند تبارک و تعالی به زنان مهربانتر از مردان است . هیچ مردی نیست که
زنی از محارم خود را خوشحال سازد ، مگر این که خداوند متعال در روز
قیامت او را شادمان گرداند .

الكافي : 6 / 6 / 7 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 79

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمَرْءَ يَحْتَاجُ فِي مَنْزِلِهِ وَعِيَالِهِ إِلَى ثَلَاثِ خِلَالٍ يَتَكَلَّفُهَا وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِي طَبْعِهِ ذَلِكَ : مُعَاشَرَةً جَمِيلَةً ، وَسَعَةً بِتَقْدِيرٍ ، وَغَيْرَةً بِتَحَصُّنٍ ؛
مرد برای اداره خانه و خانواده اش باید سه کار انجام دهد ، هر چند بر خلاف طبع او باشد : خوشرفتاری ، گشاده دستی به اندازه ، و غیرت و ناموس داری .
بحار الأنوار : 78 / 236 / 63 منتخب میزان الحکمة : 380

حدیث - 80

امام سجّاد علیه السلام :

إِنَّ أَرْضَاكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَسْبَغُكُمْ عَلَى عِيَالِهِ ؛
خداوند از آن کس خوشنودتر است ، که خانواده خود را بیشتر در رفاه و نعمت قرار دهد .
بحار الأنوار : 78 / 136 / 13 منتخب میزان الحکمة : 256

حدیث - 81

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مِنْ سَعَادَةِ الرَّجُلِ الْوَلَدُ الصَّالِحُ ؛
از خوشبختی مرد ، داشتن فرزند شایسته است .
بحار الأنوار : 104 / 98 / 67 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 82

امام سجّاد علیه السلام :

مِنْ سَعَادَةِ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ يَسْتَعِينُ بِهِمْ ؛

یکی از خوشبختی‌های مرد این است که فرزندانى داشته باشد که کمک کار و یاور او باشند .

الكافى : 2 / 2 / 6 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 83

امام باقر علیه السلام :

مِنْ سَعَادَةِ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ الْوَلَدُ يَعْرِفُ فِيهِ شِبْهَهُ : خُلُقُهُ ، وَخُلُقُهُ ، وَشَمَائِلُهُ ؛

از خوشبختی مرد این است که قیافه و اخلاق و رفتار فرزندش شبیه خود او باشد .

الكافى : 2 / 4 / 6 منتخب میزان الحکمة : 612

حدیث - 84

امام على علیه السلام :

أَنْعَمُ النَّاسِ عَيْشًا مَنْ مَنَحَهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ الْقَنَاعَةَ ، وَأَصْلَحَ لَهُ زَوْجُهُ ؛

خوشترین و آسوده‌ترین زندگی را کسی دارد که خداوند سبحان او را قناعت ببخشد و همسری پاک و شایسته عطایش فرماید .

غرر الحکم : 3295 منتخب میزان الحکمة : 422

حدیث - 85

پیامبر خدا ﷺ :

جُلُوسُ الْمَرْءِ عِنْدَ عِيَالِهِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ اعْتِكَافٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا ؛
نشستن مرد نزد زن و فرزندش ، نزد خداوند متعال محبوبتر است از اعتکاف
در این مسجد من .

تنبيه الخواطر : 2 / 122 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 86

امام صادق علیه السلام :

لَا يَنْبَغِي لِمَنْ لَمْ يَكُنْ عَالِمًا أَنْ يُعَدَّ سَعِيدًا ؛
کسی که عالم نباشد سزاوار نیست که خوشبخت شمرده شود .
تحف العقول : 364 منتخب میزان الحکمة : 272

حدیث - 87

پیامبر خدا ﷺ :

أَفْشِ السَّلَامَ يَكْثُرْ خَيْرُ بَيْتِكَ ؛
سلام را رواج ده تا خیر و برکت خانهات زیاد شود.
الخصال، ص 181

حدیث - 88

امام صادق علیه السلام :

أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ عَنِ النَّاسِ؛

خوش‌ترین آسایش، نومیدی از مردم است.

مشكاة الأنوار، ص 324

حدیث - 89

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

«لَا يَدْخُلُ الْفَقْرُ بَيْتًا فِيهِ اسْمُ مُحَمَّدٍ أَوْ أَحْمَدٍ أَوْ عَلِيٍّ أَوْ الْحَسَنِ أَوْ الْحُسَيْنِ أَوْ

جَعْفَرٍ أَوْ طَالِبٍ أَوْ عَبْدِ اللَّهِ أَوْ فَاطِمَةَ مِنَ النِّسَاءِ؛

در خانه ای که نام محمد یا احمد یا علی یا حسن یا حسین یا جعفر یا طالب

یا عبدالله و یا از میان زنان، فاطمه باشد، فقر [و تنگدستی] وارد نمی شود.»

کافی، ج 6، ص 19 .

حدیث - 90

امام علی علیه السلام فرمودند:

أَهْنَى الْعَيْشِ اطِّرَاحُ الْكَلْفِ

گواراترین زندگی، رها کردن تکلف‌ها (تجملات) است.

(غررالحکم، ح 2472)

حدیث - 91

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَنْ حَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ طَابَتْ عِشْرَتُهُ

هر کس خوش اخلاق باشد، زندگی اش پاکیزه و گوارا می گردد.

(غررالحکم، ح 8153)

حدیث - 92

امام علی علیه السلام فرمودند:

لَا يَسْعَدُ امْرُؤٌ إِلَّا بِطَاعَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَلَا يَشْقَى امْرُؤٌ إِلَّا بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ.

هیچ کس جز با اطاعت خدا خوشبخت نمی شود و جز با معصیت خدا

بدبخت نمی گردد.

(غررالحکم، ح 10848)

حدیث - 93

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِنَّ أَهْنَ النَّاسِ عَيْشًا مَنْ كَانَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ رَاضِيًا

هر کس به آنچه خداوند به او داده است راضی باشد، راحت ترین زندگی را

دارد.

(غررالحکم، ح 3397)

حدیث - 94

امام صادق علیه السلام فرمودند:

مَا زُؤَى الرَّفْقُ عَنْ أَهْلِ بَيْتٍ إِلَّا زُؤَى عَنْهُمْ الْخَيْرُ؛

سازگاری و مدارا از اهل هیچ خانه ای باز داشته نشده جز این که آنان از

خیر و خوبی محروم و بی بهره گشته است.

(جهاد با نفس، ح 279)

حدیث - 95

حضرت امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

هر کس به برادران و خانواده ی خود نیکی کند، عمرش دراز شود.

بحارالانوار، ج 78، ص 53.

حدیث - 96

حضرت امام علی علیه السلام می فرمایند:

کوشش در راه اصلاح توده ی مردم، از کمال خوشبختی است.

غررالحکم، ح 9361.

حدیث - 97

حضرت امام صادق علیه السلام می فرمایند:

خوشبخت کسی است که در نفس خود فراغتی یابد و به کار اصلاح آن
پردازد.

بحارالانوار، ج 78، ص 203.

حدیث - 98

حضرت امام علی علیه السلام می فرمایند:
بالاترین خوشبختی، استواری در دین است.
غررالحکم، ح 2869.

حدیث - 99

حضرت امام علی علیه السلام می فرمایند:
خالی بودن دل از کینه و حسادت، از خوشبختی بنده است.
غررالحکم، ح 5083.

حدیث - 100

حضرت امام علی علیه السلام می فرمایند:
خوشبخت ترین مردم کسی است که نفس او متقاضی طاعت خدا باشد.
غررالحکم، ح 3396.

حدیث - 101

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

با ایمان ترین مردم، خوش اخلاق ترین آنها و مهر ورزترین شان به خانواده خود است.

بحارالانوار، ج 71، ص 378.

حدیث - 102

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

بَيْتٌ لَا صَبِيَّانَ فِيهِ لَا بَرَكَةَ فِيهِ؛

خانه‌ای که کودک در آن نباشد، برکت ندارد.

کنز العمال ، ح 44425.

حدیث - 103

پیامبر اکرم ﷺ :

الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ يُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَ
يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ؛

صدقه دادن با مراعات شرایطش و خوبی کردن به پدر و مادر و انجام دادن

کارهای نیک، بدبختی را به خوشبختی تبدیل می‌کند و بر عمر می‌افزاید.

کنز العمال ، ح 4444 .

حدیث - 104

پیامبر خدا ﷺ می فرمایند :

مَنْ سَعَى عَلَى عِيَالِهِ فِي طَلَبِ الْحَلَالِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ؛

هرکس در جست و جوی حلال، برای گذران زندگی خانواده اش

بکوشد، [تلاش] او در راه خدا است.

کنز العمال : 4 / 12 / 9252 .

همسران

حدیث - 1

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

فای رجل لطم امراته لطمه، امرالله عزوجل مالک خازن النیران فیلطمه علی
حر وجهه سبعین لطمه فی نار جهنم؛
هر کس به صورت زنش سیلی بزند، خداوند به آتشبان جهنم دستور می دهد
تا در آتش جهنم هفتاد سیلی بر صورت او بزند .
مستدرک الوسائل، ج 14، ص 250 .

حدیث - 2

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

للمرأة علی زوجها ان یشبع بطنها، و یکسو ظهرها، و یعلمها الصلاة والصوم
والزکاة ان کان فی مالها حق، ولا تخالفه فی ذلک ؛
حق زن بر شوهرش این است که او را سیر کند، لباس بپوشاند، نماز و روزه
و زکات را اگر در مال زن حق زکاتی است به او یاد دهد، و زن نیز در این
کارها با او مخالفت نورزد .
مستدرک الوسائل، ج 14، ص 243 .

حدیث - 3

پیامبر اکرم ﷺ به یکی از زنان درباره حق زن بر شوهرش می‌فرمایند:
حقک علیه ان یطعمک مما یاکل و یکسوک مما یلبس ولا یلطم ولا یصیح فی وجهک؛
حق تو بر شوهرت این است که از آنچه خود می‌خورد به تو غذا دهد، و از آنچه خود می‌پوشد تو را نیز بپوشاند، و به روی تو سیلی نزند و فریاد نکشد .
مکارم الاخلاق، ص 218 .

حدیث - 4

قال الامام علی علیه السلام : اذا رأى أحدکم امرأةً تُعْجِبُهُ فلیأتِ أهله فان عند أهله مثل ما رأى
امام علی علیه السلام فرمودند: هر گاه فردی از شما زنی را دید و به شگفت آمد به نزد همسرش رود، زیرا نظیر آنچه دیده است در همسر خود او نیز هست، پس شیطان را به دل خود راه ندهد و چشم خود را از آن زن برگرداند؛ و اگر همسر ندارد دو رکعت نماز بخواند و بسیار حمد خدا گوید و بر پیامبر و آل او صلوات فرستد، و آن گاه از خداوند درخواست کند که از فضل خویش (همسری) عطایش فرماید، خداوند هم از روی مهر و رأفت خود نیاز او را برطرف می‌سازد.

«بحار الانوار، ج 10، ص 115»

حدیث - 5

رسول الله ﷺ :

اِخْتَضِبُوا بِالْحِنَاءِ ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ ، وَيُطَيِّبُ الرِّيحَ ، وَيُسَكِّنُ الزَّوْجَةَ .

پیامبر خدا ﷺ :

به حنا خضاب بندید ؛ چرا که دیده را جلا می دهد ، مو بر می رویاند ، بو را خوش می سازد و همسر مرد را آرامش می بخشد .

الکافی ، جلد 6 ، صفحه 483 ، حدیث - 4 ، 9 دانش نامه احادیث پزشکی

: 1 / 548

حدیث - 6

رسول الله ﷺ :

فِي وَصَايَاهُ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا عَلِيُّ ، لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَوَسْطِهِ وَآخِرِهِ ؛ فَإِنَّ الْجُنُونَ وَالْجُذَامَ وَالْخَبَلَ لَيُسْرِغُ إِلَيْهَا وَإِلَى وَلَدِهَا .

پیامبر خدا ﷺ :

در سفارش های ایشان به امام علی علیه السلام فرمودند: ای علی! در آغاز ، میان و پایان ماه با همسرت همبستری مکن؛ چه ، [در این صورت] دیوانگی ، جذام و تباه مغزی به سوی وی و فرزندش خواهد شتافت.

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 281 ، حدیث - 1 دانش نامه احادیث

پزشکی : 1 / 268

حدیث - 7

الإمام الرضا عليه السلام :

الجماعُ بعدَ الجماعِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ بَيْنَهُمَا غُسْلٌ ؛ يورثُ لِلوَلَدِ الْجُنُونَ .

امام رضا عليه السلام :

آمیزش پس از آمیزش ، بی آن که میان آنها غسلی صورت پذیرفته باشد ، دیوانگی فرزند را در پی می آورد.

طبّ الإمام الرضا عليه السلام ، صفحه 28 ، بحار الأنوار ، جلد 62 ، صفحه 321
دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 268

حدیث - 8

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

يُكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَغْشَى الْمَرْأَةَ وَقَدْ احْتَلَمَ ، حَتَّى يَغْتَسِلَ مِنْ احْتِلَامِهِ الَّذِي رَأَى ؛ فَإِنْ فَعَلَ وَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْنُونًا فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

برای مرد ، مکروه است که پس از احتلام ، با زن همبستری کند ، مگر آن که از احتلام پیشین ، غسل کرده باشد ؛ چه ، اگر چنین کند و فرزندش دیوانه زاده شود ، جز خویش را نکوهش نکند .

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 283 ، حدیث - 3

حدیث - 9

عَنِ الْإِمَامِ الْبَاقِرِ (ع) قَالَ: لَهْوُ الْمُؤْمِنِ فِي ثَلَاثَةِ أَشْيَاءٍ التَّمَتُّعُ بِالنِّسَاءِ وَ مُفَاكَهَةُ الْإِخْوَانِ وَ الصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ.

امام باقر (ع) فرمودند: سرگرمی انسان مؤمن در سه چیز است: کامجویی از زنان (حلال)، خوش گویی با دوستان و خواندن نماز شب.

«الخصال، ج 1، ص 116»

حدیث - 10

عَنِ النَّبِيِّ (ص) قَالَ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ مَطْهَرًا فَلْيُلْقِهِ بِزَوْجِهِ.

پیامبر اکرم (ص) فرمودند: کسی که دوست دارد خدا را با طهارت (درون) ملاقات کند، پس با زوجهش زناشویی نماید.

«سنن النبی، ص 147»

حدیث - 11

قَالَ الْإِمَامُ الْبَاقِرُ (ع) : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ كَتَبَ عَلَى الرِّجَالِ الْجِهَادَ وَ عَلَى النِّسَاءِ الْجِهَادَ فَجِهَادُ الرَّجُلِ أَنْ يَبْذُلَ مَالَهُ وَ دَمَهُ حَتَّى يُقْتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ جِهَادُ الْمَرْأَةِ أَنْ تَصْبِرَ عَلَى مَا تَرَى مِنْ أَذَى زَوْجِهَا وَ غَيْرَتِهِ.

امام باقر (ع) فرمودند: خداوند متعال برای مردان جهاد را مقرر داشت و برای زنان نیز جهاد را منظور داشت و جهاد مردان آن است که مال و جان خویش را

در راه خدا ایثارکنند. ولی جهاد زنان آنست که بر اذیت های شوهر و غیرت ورزیهای او صبر کنند.

«وسائل الشیعه، ج 20، ص 157»

حدیث - 12

قال الإمام الباقر عليه السلام : أيما امرأة خدمت زوجها سبعة أيام أغلق الله عنها سبعة أبواب النار وفتح لها ثمانية أبواب الجنة تدخل من أيها شاءت. وقال عليه السلام : ما من امرأة تسقى زوجها شربة من ماء

امام باقر عليه السلام فرمودند: هر زنی که هفت روز شوهرش را خدمت کند، خداوند هفت در دوزخ را به روی او ببندد و هشت در بهشت را به رویش بگشاید، تا از هر در که خواهد وارد شود و فرمودند: هیچ زنی نیست که جرعه ای آب به شوهرش بنوشاند مگر آن که این عمل او برایش بهتر از یک سال باشد که روزهایش را روزه بگیرد و شبهایش را به عبادت سپری کند.

«وسائل الشیعه، ج 14، ص 123»

حدیث - 13

قال الامام الباقر عليه السلام : لا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْجَحُ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا. امام باقر عليه السلام فرمودند: برای زن نزد پروردگارش، هیچ شفيعی کارسازتر از رضایت شوهرش نیست.

«میزان الحکمه، ح 7864»

حدیث - 14

قال الامام السجاد عليه السلام : وَاَمَّا حَقُّ الزَّوْجَةِ فَاَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَهَا لَكَ سَكَنًا وَانْسًا، فَتَعْلَمَ أَنَّ ذَلِكَ نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ عَلَيْكَ فَتُكْرِمَهَا وَتَرْفُقَ بِهَا. امام سجّاد عليه السلام فرمودند: حقّ زن این است که بدانی خداوند او را مایه آرامش و انس تو قرار داده است و بدانی این نعمتی است که خداوند به تو داده؛ پس باید او را گرامی داری و با وی نرمی کنی. «بحار الأنوار، ج 74، ص 5»

حدیث - 15

عَنْ الْإِمَامِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ عليه السلام قَالَ: ... إِنَّ أَقْرَبَكُمْ مِنَ اللَّهِ أَوْسَعُكُمْ خُلُقًا وَإِنْ أَرْضَاكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَسْبَغُكُمْ عَلَى عِيَالِهِ. امام سجّاد عليه السلام فرمودند: نزدیکترین شما به خدا کسی است که نسبت به اهل منزلش خوش رفتارتر باشد و کسی در پیشگاه خدا بیشتر مورد رضایت است که نسبت به خانواده خود نیکوکارتر و با محبت تر باشد. «تحف العقول، ص 201»

حدیث - 16

عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: أَيُّمَا أَهْلٍ بَيْتٍ أَعْطُوا حَظَّهُمْ مِنَ الرَّفْقِ فَقَدْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فِي الرِّزْقِ. عن الامام الصادق عليه السلام قال: أَيُّمَا أَهْلٍ بَيْتٍ أَعْطُوا حَظَّهُمْ مِنَ الرَّفْقِ فَقَدْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فِي الرِّزْقِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هر خانواده ای که با هم دیگر با رفق و مدارا برخورد کنند، خداوند نیز به رزق و روزی آنان وسعت می بخشد.
«وسائل الشیعه، ج 14، ص 123»

حدیث - 17

قال الامام الصادق علیه السلام : أَيُّمَا إِمْرَأَةٍ بَاتَتْ وَ زَوْجُهَا عَلَيْهَا سَاخِطٌ فِي حَقِّ لَمْ تُقْبَلْ مِنْهَا صَلَوةٌ حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا.
امام صادق علیه السلام فرمودند: هر زنی بخوابد در حالیکه شوهرش بر او خشمگین باشد نماز وی قبول نخواهد شد مگر اینکه رضایت شوهر خود را جلب کند.
«مسند امام رضا علیه السلام ، ج 2، ص 256»

حدیث - 18

قال الامام الصادق علیه السلام : لَا يَنْبَغِي لِلْمَرْأَةِ أَنْ تُعْطَلَ نَفْسُهَا وَلَوْ أَنْ تُعَلَّقَ فِي عُقْهَا قِلَادَةٌ.
امام صادق علیه السلام فرمودند: سزاوار نیست برای زن که خویشتن را برای شوهرش نیاراید، گرچه به آویختن چیزی بگردن خود.
«وسائل الشیعه، ج 20، ص 166»

حدیث - 19

قال الإمام الصادق علیه السلام : ملعونة ملعونة امرأة تؤذى زوجها وتغمه، وسعيدة سعيدة امرأة تكرم زوجها ولا تؤذيه وتطيعه في جميع أحواله.

امام صادق عليه السلام فرمودند: ملعون است، ملعون است آن زنی که شوهر خود را بیازارد و غمگین کند و خوشبخت است، خوشبخت است آن زنی که شوهر خود را احترام نهد و آزارش ندهد و در همه حال (غیر از امور حرام) از وی فرمان برد.

«بحار الأنوار، ج 103، ص 253»

حدیث - 20

قال الإمام الصادق عليه السلام : سألت أم سلمة رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم عن فضل النساء في خدمة أزواجهن، فقال: أيما امرأة رفعت من بيت زوجها شيئاً من موضع إلى موضع تريد به صلاحاً

امام صادق عليه السلام فرمودند: ام سلمه از رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم درباره فضیلت خدمت کردن زنان به شوهرانشان پرسید، آن حضرت فرمودند: هر زنی که در خانه شوهر خود به قصد مرتب کردن آن، چیزی را جا به جا کند، خداوند به او نظر افکند و هر که را خداوند به او نظر کند، عذابش نمی کند.

«بحار الأنوار، ج 103، ص 251»

حدیث - 21

قال الامام الصادق عليه السلام : لا غنى بالزوجة فيما بينها و بين زوجها المرافق لها عن ثلاث خصال و هن: صيانتها نفسها عن كل دنس حتى يطمئن قلبه إلى الثقة بها في حال المحبوب والمكروه

امام صادق علیه السلام فرمودند: زن در رابطه به شوهر سازگار خود از رعایت سه خصلت بی نیاز نیست: حفظ کردن خود از هر گناه و آلودگی تا شوهرش در هر حال، خوشایند یا ناخوشایند، در دل به او اطمینان داشته باشد؛ مراقبت از او و زندگی اش تا شوهرش در صورتی که لغزشی از او سرزند با او مهربانی کند و اظهار عشق به او با عشوه و دلبری و ظاهر مناسب و خوشایند در نظر او.

«بحار الأنوار، ج 78، ص 237»

حدیث - 22

قال الامام الصادق علیه السلام : لا غنى بالزوجة فيما بينها و بين زوجها المرافق لها عن ثلاث خصال و هن: صيانه نفسها عن كل دنس حتى يطمئن قلبه الى الثقة بها في حال المحبوب والمكروه ...

امام صادق علیه السلام فرمودند: زن در رابطه به شوهر سازگار خود از رعایت سه خصلت بی نیاز نیست: حفظ کردن خود از هر گناه و آلودگی تا شوهرش در هر حال، خوشایند یا ناخوشایند، در دل به او اطمینان داشته باشد؛ مراقبت از او و زندگی اش تا شوهرش در صورتی که لغزشی از او سرزند با او مهربانی کند و اظهار عشق به او با عشوه و دلبری و ظاهر مناسب و خوشایند در نظر او.

«بحار الأنوار، ج 78، ص 237»

حدیث - 23

قال الامام الصادق علیه السلام : من حسن بره بأهل بيته مد له في عمره.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هر کس به خانواده اش نیکی کند، بر عمرش افزوده شود.

«الکافی، ج 2، ص 105»

حدیث - 24

قال الامام الصادق علیه السلام : لا غنى بالزوج عن ثلاثة أشياء فيما بينه وبين زوجته و هي: الموافقة ليجتلب بها موافقتها و محبتها و هواها و حسن خلقه معها و استعماله استعمالاً قلبها بالهيئة الحسنة في عينها و توسعته عليها.

امام صادق علیه السلام فرمودند: شوهر در رابطه خود با همسرش از سه چیز بی نیاز نیست: سازگاری با او تا به این وسیله سازگاری و محبت و عشق او را به خود جلب کند و خوش خویی با او و دلبری از او با آراستن خود برای وی و فراهم آوردن امکانات آسایش او.

«میزان الحکمه، ح 7876»

حدیث - 25

قال الامام الصادق علیه السلام : إنَّ المرءَ يحتاجُ في منزله و عياله إلى ثلاث خصالٍ يتكلفتها و إن لم يكن في طبعه ذلك: معاشرة جميلة و سعة بتقدير و غيره بتحصن.

امام صادق علیه السلام فرمودند: مرد برای اداره منزل و خانواده خود به سه خصلت نیاز دارد که حتی اگر در طبیعت او نباشد، (باید خود را به آنها وادارد)، آن

خصلت ها عبارتند از: خوش رفتاری، گشاده دستی سنجیده و غیرت برای حفاظت از آنها.

«تحف العقول، ص 322»

حدیث - 26

قال الامام السجاد عليه السلام : لَأَنْ أَدْخُلَ السُّوقَ وَ مَعِيَ دِرْهَمٌ أَتَبَاغُ بِهِ لَحْمًا لِعِيَالِي وَ قَدْ قَرِمُوا إِلَيْهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَعْتِقَ نَسَمَةً.

امام سجّاد عليه السلام فرمودند: چنان چه وارد بازار شوم و درهمی داشته باشم و با آن برای خانواده ام گوشتی بخرم که بدان رغبت کرده اند، برای من محبوب تر است از این که بنده ای را آزاد کنم.
«وسائل الشیعه، ج 21، ص 543»

حدیث - 27

قال الامام السجاد عليه السلام : إِنَّ أَرْضَاكُم عِنْدَ اللَّهِ أَسْبَغُكُمْ عَلَى عِيَالِهِ.

امام سجّاد عليه السلام فرمودند: خداوند از آن کس خوشنودتر است که خانواده خود را بیشتر در آسایش و نعمت قرار دهد.
«بحار الأنوار، ج 78، ص 136»

حدیث - 28

مِنْ وَصِيَّةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام لِوَلَدِهِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ: فَدَارِهَا عَلَى كُلِّ حَالٍ وَ أَحْسِنِ الصُّحْبَةَ لَهَا لِيَصْفُو عَيْشُكَ.

امیرالمومنین علیه السلام در سفارشی به پسرش محمد بن حنیفه فرمودند: درهر حال با همسر خود مدارا و ملاطفت و خوش رفتاری کن تا زندگی ات بر تو گوارا باشد.

«وسائل الشیعه، ج 14، ص 110»

حدیث - 29

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: أعظم الناس حقا على المرأة زوجها، و أعظم الناس حقا على الرجل امه.

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: بزرگترین حق را بر زن، شوهر او دارد و بزرگترین حق را بر مرد، مادر او دارد.

«کنز العمال، ح 44771»

حدیث - 30

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: هر گاه مرد به زن خود آبی بنوشاند، پاداش برد.

«کنز العمال، ح 44435»

حدیث - 31

قال رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم: يَا عَلَى خِدْمَةِ الْعِيَالِ كَفَّارَةٌ لِلْكَبَائِرِ وَ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَ مُهُورُ حُورِ الْعَيْنِ.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: یا علی خدمت به خانواده، کفاره گناهان کبیره است و مایه فرونشاندن غضب پرودگار و مهریه حوریان بهشتی خواهد بود.

«جامع السعادات، ج 2، ص 142»

حدیث - 32

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ثَلَاثَةٌ مِنَ الْجَفَاءِ أَنْ يَصْحَبَ الرَّجُلُ الرَّجُلُ فَلَا يَسْأَلُهُ عَنْ إِسْمِهِ وَكُنْيَتِهِ وَأَنْ يَدْعِيَ الرَّجُلُ إِلَى طَعَامٍ فَلَا يُجِيبُ أَوْ يُجِيبُ فَلَا يَأْكُلُ وَ مَوَاقِعَةَ الرَّجُلِ أَهْلَهُ قَبْلَ الْمُلَاعَبَةِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: سه چیز از جفا کاریست: کسی که با کسی همسفر باشد ولی از اسم و کنیه اش جويا نشود و کسی را به غذا دعوت کنند ولی نپذیرد و یا بپذیرد اما از آن غذا نخورد و مردی که قبل از ملاعبه با همسرش همبستر شود.

«وسائل الشیعه، ج 12، ص 145»

حدیث - 33

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّمَا إِمْرَأَةٍ خَرَجَتْ مِنْ بَيْتِهَا بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِهَا فَلَا نَفَقَةَ لَهَا حَتَّى تَرْجِعَ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: زنی که بدون اجازه شوهرش از منزل خارج گردد، نفقه او بر شوهر واجب نیست تا آنکه باز گردد.

«الکافی، ج 5، ص 506»

حدیث - 34

قال رسول الله ﷺ: من صبرت على سوء خلق زوجها أعطاه الله مثل (ثواب) آسية بنت مزاحم.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: هر زنی که در برابر بداخلاقی شوهرش شکیبایی ورزد، خداوند همانند (ثواب) آسیه دختر مزاحم به او عطا کند.

«بحار الأنوار، ج 103، ص 247»

حدیث - 35

قال رسول الله ﷺ: من صبر على سوء خلق امرأته واحتسبه أعطاه الله تعالى بكل مره يصبر عليها من الثواب ما أعطى أيوب عليه السلام على بلائه، و كان عليها من الوزر في كل يوم و ليلة مثل رمل عالج.

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر مردی که به خاطر خدا و به امید پاداش او در برابر بداخلاقی همسرش صبر کند، خدای متعال برای هر مرتبه ای که شکیبایی می ورزد، همان ثوابی را به او دهد که به ایوب علیہ السلام در قبال بلایی که دید عطا کرد و گناه زن نیز در هر روز و شب به اندازه ریگهای ریگستان می باشد.

«ثواب الأعمال، ص 287»

حدیث - 36

قال رسول الله ﷺ: إني لأتعجب ممن يضرب امرأته و هو بالضرب أولى منها.

رسول خدا ﷺ فرمودند: من درشگفتم از کسی که زنش را کتک می زند، در حالی که خودش به کتک خوردن سزاوارتر از اوست.
«جامع الأخبار، ص 447»

حدیث - 37

قال رسول الله ﷺ: من كان له امرأة تؤذيه لم يقبل الله صلاتها ولا حسنة من عملها حتى تعينه وترضيه وإن صامت الدهر ... وعلى الرجل مثل ذلك الوزر والعذاب إذا كان لها مؤذيا ظالما.

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر که زنی داشته باشد که آن زن وی را بیازارد، خداوند نه نماز آن زن را قبول کند و نه کار نیکش را، هر چند همه عمر روزه بگیرد تا زمانی که به شوهرش کمک کند و او را خشنود سازد، مرد نیز اگر زن خود را بیازارد و به او ستم کند همین گناه و عذاب را دارد.
«وسائل الشیعه، ج 14، ص 116»

حدیث - 38

قال رسول الله ﷺ: إن الرجل ليؤجر في رفع اللقمة إلى في امرأته.
رسول خدا ﷺ فرمودند: مردی که به طرف دهان همسرش لقمه ای بالا
برد، پاداش برد.
«المحجة البيضاء، ج 3، ص 70»

حدیث - 39

قال رسول الله ﷺ: اتقوا الله في الضعيفين: اليتيم والمرأة فإن خياركم،
خياركم لأهله.
رسول خدا ﷺ فرمودند: از خدا درباره دو ناتوان بترسید: یتیم و زن؛ به
درستی که بهترین شما کسی است که برای خانواده اش بهتر باشد.
«بحار الأنوار، ج 79، ص 268»

حدیث - 40

قال رسول الله ﷺ: لا يخدم العيال إلا صديق أو شهيد أو رجل يريد الله به
خير الدنيا والآخرة.
رسول خدا ﷺ فرمودند: به زن خود خدمت نکند مگر صديق یا شهيد یا
مردی که خداوند خیر دنیا و آخرت او را بخواهد.
«بحار الأنوار، ج 104، ص 132»

حدیث - 41

قال رسول الله ﷺ : حق المرأة على زوجها أن يسد جوعتها وأن يستر عورتها ولا يقبح لها وجهها.

رسول خدا ﷺ فرمودند: حق زن به شوهرش این است که شکمش را سیر کند و بدنش را بپوشاند و برای او هیچگاه روی درهم نکشد.

«بحار الأنوار، ج 103، ص 254»

حدیث - 42

قال رسول الله ﷺ : ما زال جبرئيل يوصيني بالمرأة حتى ظننت أنه لا ينبغي طلاقها إلا من فاحشة مبينة.

رسول خدا ﷺ فرمودند: جبرئیل پیوسته مرا درباره زن سفارش می کرد تا جایی که گمان بردم طلاق او جایز نیست مگر در صورت ثابت شدن فحشا.

«بحار الأنوار، ج 103، ص 253»

حدیث - 43

قال رسول الله ﷺ : ويل لامرأة أغضبت زوجها، و طوبى لامرأة رضى عنها زوجها.

رسول خدا ﷺ فرمودند: وای بر زنی که شوهرش را ناراحت کند و خوشا به حال زنی که شوهرش از او راضی باشد.

«بحار الأنوار، ج 103، ص 245»

حدیث - 44

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَوْ أَمَرْتُ أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: اگر قرار بود دستور دهم کسی در برابر کسی سجده کند، به زن دستور می دادم تا برای شوهرش سجده کند.
«بحار الأنوار، ج 103، ص 246»

حدیث - 45

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّمَا امْرَأَةٍ حَمَلَتْهُ عَلَى مَا لَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ وَمَا لَا يُطِيقُ لَمْ تُقْبَلْ مِنْهَا حَسَنَةٌ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: زنی که شوهر خود را بر انجام کارهایی وادار کند که او توانایی انجام دادن آنها را ندارد، هیچ یک از کارهای نیک او پذیرفته نخواهد شد.
«مکارم الأخلاق، ص 215»

حدیث - 46

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا حَمَلَتِ الْمَرْءَةُ كَانَتْ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُجَاهِدِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا وَضَعَتْ كَانَ لَهَا مِنَ الْأَجْرِ مَا لَا يَدْرِي أَحَدٌ مَا هُوَ لِعِظَمِهِ ...

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: آنگاه که زن حامله شود چنان است که با دهان روزه به جهاد مالی و جسمی در راه خدا پردازد و هنگامی که زایمان کند، برای او اجر و پاداش عظیمی است که کسی قادر به محاسبه آن نخواهد بود و آنگاه که به شیر دادن فرزند می پردازد، در هر مرتبه چنان است که بنده ای از اولاد اسماعیل پیامبر را در راه خدا آزاد کرده باشد و آنگاه که بچه را از شیر گرفت، فرشته ای به پهلویش می زند و می گوید: همه گناهانت آمرزیده شد.

«وسائل الشیعه، ج 15، ص 175»

حدیث - 47

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

لِلْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يُشْبِعَ بَطْنَهَا، وَيَكْسُو ظَهْرَهَا، وَيُعَلِّمَهَا الصَّلَاةَ وَالصَّوْمَ وَالزَّكَاةَ إِنْ كَانَ فِي مَالِهَا حَقٌّ، وَلَا تُخَالِفُهُ فِي ذَلِكَ؛ حَقُّ زَنْ بَرِّ شَوْهَرِشَ ائِینِ
 است که او را سیر کند، لباس بپوشاند، نماز و روزه و زکات را اگر در مال زن حق زکاتی است به او یاد دهد، و زن نیز در این کارها با او مخالفت نرزد .

مستدرک الوسائل، ج 14، ص 243 .

حدیث - 48

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

فَإِی رَجُلٍ لَطَمَ امْرَأَتَهُ لَطْمَةً، أَمَرَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ مَالِكَ خَازِنَ النَّیْرَانِ فَيَلْطِمُهُ عَلَى حُرٍّ وَجْهِهِ سَبْعِينَ لَطْمَةً فِی نَارِ جَهَنَّمَ؛

هر کس به صورت زنش سیلی بزند، خداوند به آتشبان جهنم دستور می دهد تا در آتش جهنم هفتاد سیلی بر صورت او بزند .
مستدرک الوسائل، ج 14، ص 250 .

حدیث - 49

حضرت علی علیه السلام می فرمایند:
فَدَارِهَا عَلَيَّ كُلِّ حَالٍ وَاحْسَنُ الصُّحْبَةِ لَهَا فَيَصْفُو عَيْشَكَ ؛
همیشه با همسرت مدارا کن، و با او به نیکی همنشینی کن تا زندگیت باصفا شود .
مکارم الاخلاق، ص 218 .

حدیث - 50

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :
كُلَّمَا ازْدَادَ الْعَبْدُ إِيْمَانًا ازْدَادَ حُبًّا لِلنِّسَاءِ ؛
هر چه ایمان بنده بیشتر شود، زن دوستی او فزونتر می شود .
النوادر للراونديّ : 12 منتخب میزان الحکمة : 510

حدیث - 51

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :
مَا اسْتَفَادَ الْمُؤْمِنُ بَعْدَ تَقْوَى اللَّهِ عِزًّا وَ جَلَّ خَيْرًا لَهُ مِنْ زَوْجَةٍ صَالِحَةٍ ؛

مؤمن ، بعد از تقوای خداوند عز و جل ، بهره‌ای بهتر از زن شایسته نبرده
است .

کنز العمال : 44410 منتخب میزان الحکمة : 256

حدیث - 52

امام صادق علیه السلام :

مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ حُبُّ النِّسَاءِ ؛

از اخلاق پیامبران علیهم السلام ، زن دوستی است .

الكافی : 5 / 320 / 1

حدیث - 53

امام علی علیه السلام :

وَلَا تُمَلِّكِ الْمَرْأَةَ مِنْ أَمْرِهَا مَا جَاوَزَ نَفْسَهَا ؛ فَإِنَّ الْمَرْأَةَ رِيحَانَةٌ وَلَيْسَتْ
بَقَهْرْمَانَةٍ ، وَلَا تَعْدُ بِكَرَامَتِهَا نَفْسَهَا ، وَلَا تُطْمَعُهَا فِي أَنْ تَشْفَعَ لغيرِهَا .

به زن ، کاری را که از حدّ و توان او فراتر است ، مسپار ؛ زیرا زن گل است
نه کارگزار و در گرامیداشت او پا از حدّ فراتر مگذار و کاری مکن که (نزد تو)
به شفاعت کردن از کسی طمع کند .

نهج البلاغة : الكتاب 31 منتخب میزان الحکمة : 510

حدیث - 54

امام علی علیه السلام :

أَنْعَمُ النَّاسِ عَيْشًا مَنْ مَنَحَهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ الْقَنَاعَةَ ، وَأَصْلَحَ لَهُ زَوْجُهُ ؛
خوشترین و آسوده‌ترین زندگی را کسی دارد که خداوند سبحان او را قناعت
ببخشد و همسری پاک و شایسته عطایش فرماید .

غرر الحكم : 3295 منتخب میزان الحکمة : 422

حدیث - 55

امام علی علیه السلام :

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ أَلْهَمَهُ الْقَنَاعَةَ ، وَأَصْلَحَ لَهُ زَوْجَةٌ ؛
وقتی خداوند خوبی بنده‌ای را بخواهد به او قناعت عطا کند و همسرش را
شایسته گرداند .

غرر الحكم : 4115 منتخب میزان الحکمة : 190

حدیث - 56

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَنْ صَبَرَ عَلَى سُوءِ خُلُقِ امْرَأَتِهِ وَاحْتَسَبَهُ ، أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِكُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ
يَصْبِرُ عَلَيْهَا مِنَ الثَّوَابِ مَا أُعْطِيَ أَيُّوبَ عليه السلام عَلَى بَلَائِهِ ، وَكَانَ عَلَيْهَا مِنَ الْوِزْرِ
فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ مِثْلُ رَمْلِ عَالِجٍ ؛

هر مردی که به خاطر خدا و به امید پاداش او در برابر بداخلاقی همسرش صبر کند و آن را به حساب خدا گذارد ، خداوند متعال برای هر روز و شبی که شکیبایی می‌ورزد همان ثوابی را به او دهد که به ایوب عَلَيْهِ السَّلَام در قبال بلایی که دید ، عطا کرد و گناه زن نیز در هر روز و شب به اندازه ریگهای ریگستان باشد .

ثواب الأعمال : 339 / 1 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 57

پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

مَنْ كَانَ لَهُ امْرَأَةٌ تُؤْذِيهِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ صَلَاتَهَا وَلَا حَسَنَةً مِنْ عَمَلِهَا حَتَّى تُعِينَهُ وَتَرْضِيَهُ وَإِنْ صَامَتِ الدَّهْرَ ... وَعَلَى الرَّجُلِ مِثْلُ ذَلِكَ الْوِزْرُ وَالْعَذَابُ إِذَا كَانَ لَهَا مُؤْذِيًا ظَالِمًا ؛

هر که زنش وی را بیازارد ، خداوند ، نماز آن زن را قبول نکند و کار نیکش را نپذیرد تا زمانی که به شوهرش کمک کند و او را خشنود سازد ، هر چند آن زن همه عمرش روزه بگیرد ، مرد نیز اگر زن خود را بیازارد و به او ستم کند همین گناه و عذاب را دارد .

وسائل الشیعه : 14 / 116 / 1

حدیث - 58

پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

إِذَا سَقَى الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ أُجِرَ ؛

هرگاه مرد به زن خود آب بنوشاند ، پاداش برد .

کنز العمال : 44435

حدیث - 59

پیامبر خدا ﷺ :

جُلُوسُ الْمَرْءِ عِنْدَ عِيَالِهِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ اعْتِكَافٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا ؛
نشستن مرد نزد زن و فرزندش ، نزد خداوند متعال محبوبتر است از اعتكاف
در این مسجد من .

تنبيه الخواطر : 2 / 122 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 60

پیامبر خدا ﷺ :

إِنَّ الرَّجُلَ لَيُؤْجَرُ فِي رَفْعِ اللَّقْمَةِ إِلَى فِي امْرَأَتِهِ ؛
کسی که به طرف دهان همسرش لقمه‌ای بالا برد پاداش برد .
المحجّه البيضاء : 3 / 70 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 61

پیامبر خدا ﷺ :

حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يَسُدَّ جَوْعَتَهَا، وَأَنْ يَسْتُرَ عَوْرَتَهَا ، وَلَا يُقَبِّحَ لَهَا
وَجْهًا ؛

حقّ زن به شوهرش این است که شکمش را سیر کند و بدنش را بپوشاند و برای او هیچگاه روی درهم نکشد .

بحار الأنوار : 103 / 254 / 60 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 62

الإمام الرضا عليه السلام

فی ذکر الجماع وآدابه: ثُمَّ اغْتَسَلَ وَاشْرَبَ مِنْ سَاعَتِكَ شَيْئاً مِنَ الْمُمِيَاءِ بِشَرَابِ الْعَسَلِ أَوْ بَعْسَلٍ مَنْزُوعِ الرَّغْوَةِ ؛ فَإِنَّهُ يَرُدُّ مِنَ الْمَاءِ مِثْلَ الَّذِي خَرَجَ مِنْكَ .
امام رضا عليه السلام

درباره آمیزش و آداب آن: پس ، غسل کن و همان دم ، قدری مومیایی با شربت عسل یا با عسلی که کف آن را برداشته باشند ، بخور ؛ زیرا این کار ، همانند آن آبی را که از تو بیرون رفته است ، به تو باز می گرداند .

بحار الأنوار ، جلد 62 ، صفحه 327 نقلاً عن طب الإمام الرضا عليه السلام ، وكذا فی بعض نسخ الكتاب ، ولكنه سقطت من الطبعة التي بأيدينا دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 628

حدیث - 63

الإمام الرضا عليه السلام

فی ذکر الجماع وآدابه: فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ فَلَا تَقُمْ قَائِماً ، وَلَا تَجْلِسَ جَالِساً ، وَلَكِنْ تَمِيلُ عَلَى يَمِينِكَ ، ثُمَّ انْهَضْ لِلْبَوْلِ إِذَا فَرَغْتَ مِنْ سَاعَتِكَ شَيْئاً ؛ فَإِنَّكَ تَأْمَنُ الْحَصَاةَ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى .

امام رضا علیه السلام درباره آمیزش و آداب آن فرمودند: پس چون آن کار را کردی ، راست مایست و کامل هم منشین؛ بلکه بر پهلوی راست لم بده و سپس، زمانی پس از آن که کار خویش به پایان برده‌ای، برای پیشاب کردن برخیز. در این صورت، به اذن خداوند عز و جل از سنگ [مثانه] در امان خواهی بود .

بحار الأنوار ، جلد 62 ، صفحه 327 نقلاً عن طب الإمام الرضا علیه السلام ، وقد سقطت من الطبعة التي بأيدينا دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 626

حدیث - 64

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

يُكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَغْشَى الْمَرْأَةَ وَقَدْ احْتَلَمَ ، حَتَّى يَغْتَسِلَ مِنْ احْتِلَامِهِ الَّذِي رَأَى ؛ فَإِنْ فَعَلَ وَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْنُونًا ، فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ .

برای مرد مکروه است پس از احتلام با زن همبستری کند، مگر آن که از احتلام، غسل کرده باشد؛ چه ، اگر چنین کند و فرزندش دیوانه زاده شود، جز خویش را نکوهش نکند .

تهذيب الأحكام ، جلد 7 ، صفحه 412 ، حدیث - 1646 ، بحار الأنوار، جلد 103 ، صفحه 283 ، حدیث - 3 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 624

حدیث - 65

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ ، ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يَعُودَ فَلْيَتَوَضَّأْ ؛ فَإِنَّهُ أَنْشَطُ لِلْعُودِ ؛

اگر کسی از شما به سراغ زن خویش برود و آن‌گاه بخواهد دیگر بار هم این کار را انجام دهد ، وضویی بسازد ؛ زیرا این کار ، نشاط بیشتری برای بازگشتن ، ایجاد می‌کند .

کنز العمال ، جلد 16 ، صفحه 347 ، حدیث - 44855 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 624

حدیث - 66

پیامبر خدا ﷺ :

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْجَفَاءِ : أَنْ يَصْحَبَ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَلَا يَسْأَلُهُ عَنْ اسْمِهِ وَكُنْيَتِهِ ، وَأَنْ يُدْعَى الرَّجُلُ إِلَى طَعَامٍ فَلَا يُجِيبُ أَوْ يُجِيبَ فَلَا يَأْكُلُ ، وَمُوَاقَعَةُ الرَّجُلِ أَهْلَهُ قَبْلَ الْمُدَاعَبَةِ ؛

سه چیز از نامهربانی است : این که کسی با کسی همراه شود و از نام و کنیه وی نپرسد ؛ این که مردی به غذایی دعوت شود و نپذیرد یا بپذیرد و نخورد ؛ و این که مرد پیش از بازی ، با همسر خویش نزدیکی کند .

کنز العمال ، جلد 9 ، صفحه 37 ، حدیث - 24814 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 620

حدیث - 67

امام صادق علیه السلام :

هر کس بخواهد زنش بچه‌دار شود ، پس از نماز جمعه ، دو رکعت نماز بگذارد و در آنها رکوع و سجده را طولانی سازد و سپس بگوید : «خداوندا! به

حرمت آنچه زکریّا بدان از تو مسئلت داشت ، از تو می‌خواهم. پروردگارا! مرا تنها مگذار که تو خود ، برترین وارثانی . خداوندا! از نزد خویش ، مرا فرزندان پاک ببخش که تو شنوای دعایی . خداوندا! به نام تو او را بر خویش حلال ساختم و به امانت تو ، او را در اختیار گرفتم . اکنون ، اگر در رَحِم او برای فرزندی تقدیر کرده‌ای ، او را فرزندی خجسته و پیراسته قرار ده و در او برای شیطان ، بهره و سهمی قرار مده» .

بحار الأنوار ، جلد 90 ، صفحه 71 ، حدیث - 14 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 616

حدیث - 68

امام باقر علیه السلام :

إِذَا أَرَدْتَ الْوَلَدَ فَقُلْ عِنْدَ الْجَمَاعِ :

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي وَلَدًا وَاجْعَلْهُ تَقِيًّا لَيْسَ فِي خَلْقِهِ زِيَادَةٌ وَلَا نُقْصَانٌ ، وَاجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَى خَيْرٍ» ؛

اگر فرزند خواستی ، در هنگام آمیزش بگو : «خداوندا! مرا فرزندی روزی کن و او را پرهیزگاری که در خلقت وی فزونی و کاستی‌ای نیست ، قرار ده و عاقبت او را به خیر گردان» .

الکافی ، جلد 6 ، صفحه 10 ، حدیث - 12

حدیث - 69

امام علی علیه السلام :

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ مُجَامَعَةَ زَوْجَتِهِ فَلْيَقُلْ :

«اللَّهُمَّ إِنِّي اسْتَحَلَلْتُ فَرْجَهَا بِأَمْرِكَ ، وَقَبِلْتُهَا بِأَمَانَتِكَ ؛ فَإِنْ قَضَيْتَ لِي مِنْهَا وَلَدًا فَاجْعَلْهُ ذَكَرًا سَوِيًّا ، وَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ نَصِيبًا وَلَا شَرِيكًا» ؛

اگر کسی از شما بخواهد با همسر خویش به هم آید ، بگوید : «خداوندا! من به فرمان تو شرمگاه او را بر خویش حلال دانستم و به عنوان امانت تو ، او را پذیرفتم . اکنون ، اگر از او برایم فرزندی تقدیر کردی ، وی را پسر سالم و کامل قرار ده و در او برای شیطان ، بهره و سهمی مگذار» .

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 287 ، حدیث - 19

حدیث - 70

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

أَمَّا لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ يَقُولُ حِينَ يَأْتِي أَهْلَهُ :

«بِاسْمِ اللَّهِ ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا» ثُمَّ قُدِّرَ بَيْنَهُمَا فِي ذَلِكَ أَوْ قُضِيَ وَلَدٌ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا ؛

زنهار که اگر کسی هنگام همبستری با همسرش بگوید : «به نام خدا ، خداوندا! شیطان را از من دور کن و شیطان را از آنچه روزی مان کرده‌ای ، دور ساز» و سپس میانشان در این آمیزش یا به هر ترتیب ، فرزندی تقدیر شود ، هرگز شیطان به او زیانی نخواهد رساند .

الكافي ، جلد 5 ، صفحه 503 ، حديث - 3

حديث - 71

امام علی عليه السلام :

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُجَامَعَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ ، وَالصَّبِيُّ فِي الْمَهْدِ يَنْظُرُ إِلَيْهِمَا ؛

پیامبر خدا از این نهی فرمودند که در حالی مرد با همسرش آمیزش کند که
کودکی در گهواره ، آنان را می‌نگرد .

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 295 ، حديث - 51

حديث - 72

پیامبر خدا ﷺ :

لَا يُجَامِعَنَّ أَحَدُكُمْ وَبِهِ حَقٌّ مِنْ خَلَاءٍ ؛ فَإِنَّهُ يَكُونُ مِنَ الْبَوَاسِيرِ ، وَلَا يُجَامِعَنَّ
أَحَدُكُمْ وَبِهِ حَقٌّ مِنْ بَوْلٍ ؛ فَإِنَّهُ يَكُونُ النَّوَاصِيرِ ؛

مبادا کسی در حالی که از قضای حاجت خودداری می‌ورزد ، نزدیکی کند ؛
چرا که این کار ، بواسیر می‌آورد ؛ و مبادا کسی در حالی که پیشاب خود را نگه
می‌دارد ، نزدیکی کند ؛ چرا که این کار ، ناسور می‌آورد .

کنز العمال ، جلد 16 ، صفحه 355 ، حديث - 44902 نقلاً عن ابن النجّار
عن أنس ، دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 604 ناسور ، بیماری است که در
محاق چشم ، اطراف مقعد و بُن دندان ، ظاهر می‌شود و موجب جراحی چرکین
در موضع بیماری می‌گردد (ر.ک. : لغت نامه دهخدا : ذیل «ناسور» و «ناصور»)

حدیث - 73

امام رضا علیه السلام :

لَا تَقْرَبِ النِّسَاءَ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ لَا شِتَاءً وَلَا صَيْفًا ؛ وَذَلِكَ أَنَّ الْمَعِدَةَ وَالْعُرْوَقَ تَكُونُ مُمْتَلِئَةً وَهُوَ غَيْرُ مَحْمُودٍ ، يُتَخَوَّفُ مِنْهُ . . . ضَعْفُ الْبَصَرِ وَالْذِّمَاجِ ؛

در اوایل شب ، چه زمستان و چه پاییز ، با زنان نزدیکی مکن؛ چرا که معده و رگها [در این هنگام] ، پُر است و این کار ، ناستوده است و از آن بیم...
ضعف بینایی و سست خردی می رود.

طبّ الإمام الرضا علیه السلام ، صفحه 64 ، بحار الأنوار ، جلد 62 ، صفحه 327

نحوه دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 284

حدیث - 74

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

فِي وَصَايَاهُ لِعَلِيِّ علیه السلام : يَا عَلِيُّ ، لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ بَعْدَ الظُّهْرِ ، فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ يَكُونُ أَحْوَلَ ، وَالشَّيْطَانُ يَفْرَحُ بِالْحَوْلِ فِي الْإِنْسَانِ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

از سفارش های ایشان به امام علی علیه السلام : ای علی! بعد از ظهر با همسرت نزدیکی مکن ، که اگر در این هنگام برایتان فرزندی تقدیر شود ، کثر چشم خواهد بود ، و شیطان نیز به کثر چشمی انسان ، شادمان می گردد.

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 281 ، حدیث - 1 دانش نامه احادیث

پزشکی : 1 / 284

حدیث - 75

پیامبر خدا ﷺ :

خَمْسُ خِصَالٍ تَوَرَّثُ الْبَرَّصَ : النُّورَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ ، وَالتَّوَضُّؤُ
وَالْاِغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الَّذِي تُسَخِّنُهُ الشَّمْسُ ، وَالْأَكْلُ عَلَى الْجَنَابَةِ ، وَغِشْيَانُ الْمَرْأَةِ فِي
أَيَّامِ حَيْضِهَا ، وَالْأَكْلُ عَلَى الشَّيْبِ ؛

پنج چیز است که پیسی می آورد : نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه ؛
وضو گرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است ؛ خوردن در حال
جنابت ؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش ؛ و خوردن در حال سیری .
الخصال ، صفحه 270 ، حدیث - 9 عن ابن عباس ، روضة الواعظین ،
صفحه 338 ، بحار الأنوار ، جلد 59 ، صفحه 34 ، حدیث - 11 دانش نامه
احادیث پزشکی : 1 / 508

حدیث - 76

پیامبر خدا ﷺ :

مَنْ جَامَعَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ ، فَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْذُومًا أَوْ أَبْرَصَ ، فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا
نَفْسَهُ ؛

هر کس با زن خود در حالی که وی حائض است ، آمیزش کند و فرزند
جذامی یا پیس زاده شود ، مبادا جز خود را نکوهش کند .

کتاب من لا يحضره الفقيه ، جلد 1 ، صفحه 96 ، حدیث - 201 ، مکارم
الأخلاق ، جلد 1 ، صفحه 459 ، حدیث - 1557 دانش نامه احادیث پزشکی :
602 / 1

حدیث - 77

پیامبر خدا ﷺ :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى كَرِهَ لَكُمْ أَيْتُهَا الْأُمَّةُ أَرْبَعًا وَعِشْرِينَ خَصْلَةً وَنَهَاكُمْ عَنْهَا :
... كَرِهَ لِلرَّجُلِ أَنْ يَغْشَى امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ ، فَإِنْ غَشَّيَهَا فَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْذُومًا
أَوْ أَبْرَصَ ، فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ ؛

ای امت! خداوند تبارک و تعالی برای شما امت ، 24 چیز را دوست ندارد و
شما را از آنها نهی می‌کند : ... برای مرد ، این را خوش نمی‌دارد که با زن
خویش در حالی که وی حائض است ، آمیزش کند . پس اگر چنین کند و فرزند
حاصل از آن جذامی یا گرفتار پیری زاده شود ، مبادا جز خویش را نکوهش
کند .

کتاب من لا يحضره الفقيه ، جلد 3 ، صفحه 556 ، حدیث - 4914 ،
الخصال ، صفحه 520 ، حدیث - 9 ، الأمالی للصدوق ، صفحه 378 ، حدیث
- 478 کلّها عن الحسين بن زيد عن الإمام الصادق عن آبائه عليهم السلام ،
المحاسن ، جلد 2 ، صفحه 41 ، حدیث - 1131 عن سليمان بن جعفر البصري
عن الإمام الصادق عن آبائه عليهم السلام وليس فيه صدره ، بحار الأنوار ، جلد
76 ، صفحه 338 ، حدیث - 2 دانش نامه احادیث پزشکی : 602 / 1

حدیث - 78

امام رضا علیه السلام :

الْجَمَاعُ بَعْدَ الْجَمَاعِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ بَيْنَهُمَا غُسْلٌ ؛ يَوْرَثُ لِلْوَلَدِ الْجُنُونُ ؛
آمیزش پس از آمیزش، بی آن که میان آنها غسلی صورت پذیرفته باشد،
دیوانگی فرزندی را در پی می آورد.

طب الإمام الرضا علیه السلام ، صفحه 28 ، بحار الأنوار ، جلد 62 ، صفحه 321
دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 268

حدیث - 79

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

فِي وَصَايَاهُ لِعَلِيِّ علیه السلام : يَا عَلِيُّ ، لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَوَسْطِهِ
وآخِرِهِ ؛ فَإِنَّ الْجُنُونَ وَالْجُدَامَ وَالْخَبَلَ لَيُسْرِعُ إِلَيْهَا وَإِلَى وَلَدِهَا .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم

در سفارش های ایشان به امام علی علیه السلام : ای علی! در آغاز ، میان و پایان
ماه با همسرت همبستری مکن؛ چه ، [در این صورت] دیوانگی ، جذام و
تباہ مغزی به سوی وی و فرزندش خواهد شتافت.

کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد 3 ، صفحه 552 ، حدیث - 4899 ، علل
الشرائع ، صفحه 515 ، حدیث - 5 ، الأمالی للصدوق ، صفحه 663 ، حدیث -
896 کلّها عن أبي سعيد الخدري ، بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 281 ،
حدیث - 1 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 268

حدیث - 80

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ ، وَيُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ الطَّلَاقِ ؛
خداوند عز و جل خانه‌ای را که در آن عروسی باشد دوست دارد و خانه‌ای را که در آن طلاق باشد ، دشمن دارد و نزد خداوند عز و جل چیزی منفورتر از طلاق نیست .

الكافي : 3 / 54 / 6 منتخب میزان الحکمة : 344

حدیث - 81

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَا أَحَلَّ اللَّهُ شَيْئًا أَبْغَضَ إِلَيْهِ مِنَ الطَّلَاقِ ؛
خداوند چیزی را که نزد او منفورتر از طلاق باشد، حلال نکرده است .
کنز العمال : 27871 منتخب میزان الحکمة : 342

حدیث - 82

امام رضا علیه السلام فرمودند:

لَيْسَ بَيْنَ الْوَالِدِ وَوَلَدِهِ رِبَاً وَلَا بَيْنَ الزَّوْجِ وَالْمَرْأَةِ رِبَاً ؛
بین پدر و فرزند و بین شوهر و همسرش ربا (حرام) نیست .
فقه الرضا، ص 258

حدیث - 83

امام صادق علیه السلام فرمودند:

خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ، فَأَوَّلُهَا: صِحَّةُ الْبَدَنِ وَالثَّانِيَةُ: الْأَمْنُ وَالثَّلَاثَةُ: السَّعَةُ فِي الرِّزْقِ، وَالرَّابِعَةُ: الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ (قال الراوى:) قُلْتُ: وَ مَا الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ؟ قَالَ: الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ، وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ، وَ الْخَلِيطُ الصَّالِحُ وَ الْخَامِسَةُ: وَ هِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالُ: الدَّعَةُ؛

پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش کمبود دارد و کم خرد و دل نگران است: اول، تندرستی، دوم امنیت، سوم روزی فراوان، چهارم همراهِ همراهی. راوی پرسید: همراهِ همراهی کیست؟ امام فرمودند: همسر و فرزند و همنشین خوب و پنجم که در برگیرنده همه اینهاست، رفاه و آسایش است.

خصال، ص 284

حدیث - 84

امام سجاد علیه السلام فرمودند:

وَ أَمَّا حَقُّ الزَّوْجَةِ فَإِنْ تَعَلَّمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَهَا لَكَ سَكَنًا وَ أَنْسَا فَتَعَلَّمَ أَنَّ ذَلِكَ نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ عَلَيْكَ فَتُكْرِمُهَا وَ تَرْفُقُ بِهَا وَ إِنْ كَانَ حَقُّكَ أَوْجَبَ فَإِنَّ لَهَا عَلَيْكَ أَنْ تَرْحَمَهَا؛

حق زن این است که بدانی خداوند عزوجل او را مایه آرامش و انس تو قرار داده و این نعمتی از جانب اوست، پس احترامش کن و با او مدارا نما، هر چند حق تو بر او واجب تر است اما این حق اوست که با او مهربان باشی.

من لایحضره الفقیه، ج 2، ص 621، ح 3214

حدیث - 85

امام علی علیه السلام فرمودند:

أَحْسِنِ الصُّحْبَةَ لَهَا فَيَصْفُوَ عَيْشُكَ؛

با همسرت خوش رفتار باش تا زندگی ات با صفا گردد.

من لایحضره الفقیه، ج 4، ص 392، ح 5834

حدیث - 86

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند :

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِ وَاَنَا خَيْرُكُمْ لِنِسَائِي؛

بهترین شما کسی است که برای زنان خود بهتر باشد و من بهترین شما برای زن خود هستم.

من لایحضره الفقیه، ج 3، ص 443

حدیث - 87

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند :

إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ أَهْلُهُ فَلْيَسْتَتِرْ، فَإِنَّهُ إِذَا لَمْ يَسْتَتِرْ اسْتَحْيَتِ الْمَلَائِكَةُ وَخَرَجَتْ، وَحَضَرَتِ الشَّيَاطِينُ؛

هرگاه کسی از شما خواست با همسرش آمیزش کند ، باید خود را بپوشاند ، چرا که اگر نپوشاند ، فرشتگان حیا می کنند و خارج می شوند و شیطان حاضر می شود.

کنز العمال، ح 44835

حدیث - 88

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند :

إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَى امْرَأَتِهِ وَنَظَرَتْ إِلَيْهِ نَظَرَ اللَّهِ تَعَالَى إِلَيْهِمَا نَظَرَ الرَّحْمَةِ؛
وقتی مردی به همسر خود نگاه کند و همسرش به او نگاه کند خداوند بدیده رحمت به آنان نگاه می کند.

نهج الفصاحه، ح 621

حدیث - 89

امام علی علیه السلام فرمودند:

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ أَلْهَمَهُ الْقَنَاعَةَ وَ أَصْلَحَ لَهُ زَوْجَهُ ؛

وقتی خداوند خیرخواه بنده‌ای باشد، قناعت را در دل او می‌اندازد و همسرش را شایسته می‌گرداند .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4115

حدیث - 90

قال رسول الله ﷺ :

إذا أيقظ الرجل أهله من الليل توضيا و صليا كتب من الذاكرين الله كثيرا و
الذاكرات ؛

هرگاه مردی همسر خویش را در نیمه‌های شب بیدار کند و با هم وضو
بسازند و به نماز بایستند، آنان از ذاکرانی ، که خداوند تبارک و تعالی بسیار یاد
می‌کند، محسوب می‌گردند.
(میزان الحکمه ، ج 5، ص 418).

حدیث - 91

قال رسول الله ﷺ :

من كان له امرئة تؤذيه لم يقبل الله صلاتها و لاحسنة من عملها حتى تعينه و
ترضيه و ان صامت الدهر... و على الرجل مثل ذلك الوزر اذا كان لها مؤذيا
ظالما ؛

کسی که همسر خود را بیازارد، نماز و اعمال نیک او مورد پذیرش الهی قرار
نمی‌گیرد، مگر آن که به کمک او بپردازد و رضایتش را جلب کند، گرچه

همیشه روزه دار باشد والبته شوهر نیز دارای همین نوع از عقاب است و در صورتی که همسر خویش را بیازارد و به او ظلم روا دارد.

(وسائل الشیعه ، ج 14، ص 116)

حدیث - 92

پیامبر خدا ﷺ :

رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيَّقَظَ امْرَأَتَهُ فَصَلَّتْ ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ ، رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيَّقَظَتْ زَوْجَهَا ، فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ ؛

رحمت خدا بر آن مردی باد ، که نیمه‌های شب برخیزد و نماز بخواند و همسرش را برای نماز خواندن بیدار کند و اگر بیدار نشد آب به صورتش پاشد . رحمت خدا بر آن زنی باد که نیمه‌های شب از خواب برخیزد و نماز بخواند و شوهرش را برای نماز بیدار کند و اگر امتناع کرد ، به صورتش آب پاشد .

سنن أبی داود : 1450 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 93

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خَمْسُ خِصَالٍ تَوَرِّثُ الْبَرَصَ : النَّوْرَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ ، وَالتَّوَضُّؤُ وَالْإِغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الَّذِي تُسَخِّنُهُ الشَّمْسُ ، وَالْأَكْلُ عَلَى الْجَنَابَةِ ، وَغِسْيَانُ الْمَرْأَةِ فِي أَيَّامِ حَيْضِهَا ، وَالْأَكْلُ عَلَى الشَّيْبِ ؛

پنج چیز است که پیسی می‌آورد: نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه؛ وضوگرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است؛ خوردن درحال جنابت؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش؛ و خوردن در حال سیری .

الخصال، صفحه 270، حدیث - 9

حدیث - 94

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

من رزقه الله امرأه صالحه فقد أعانه على شطر دينه فليتنق الله في الشطر الباقي؛

هر که را خدا زنی پارسا داده وی را بر نصف دین خویش یاری کرده و باید در باره نصف دیگر آن از خدا بترسد.

نهج الفصاحه

حدیث - 95

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

ما استفاد المؤمن بعد تقوى الله عزّ وجلّ خيراً له من زوجة صالحه إن أمرها أطاعته و إن نظر إليها سرته و إن أقسم عليها أبرته و إن غاب عنها نصحتة في نفسها وماله؛

مؤمن پس از پرهیزکاری خدای عز و جل چیزی بهتر از زن پارسائی که فرمانش دهد اطاعت کند و اگر بدو نگردد مسرورش کند و اگر در باره او قسم

خورد قسمش را رعایت کند و اگر از او غایب شود مال وی و عفت خویش حفظ کند، چیزی بهتر از این نیابد.

نهج الفصاحه

حدیث - 96

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ما من حلال أبغض إلى الله من الطلاق؛

هیچ حلالی نزد خدا مبغوضتر از طلاق نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 97

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ليس للمرأة أن تنتهك شيئاً من مالها إلا بإذن زوجها؛

زن حق ندارد چیزی از مال خود را بی اجازه شوهرش ببخشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 98

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

كفى بالمرء إثماً أن يضيع من يقوت؛

گناهکاری مرد همین بس که عیال خویش را بی تکلیف گذارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 99

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خیارکم خیارکم لنسائهم؛

بهترین شما کسانی هستند که برای زنان خود بهتر باشند.

نهج الفصاحه

حدیث - 100

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خدمتک زوجتک صدقه.

خدمتی که به زن خود می کنی، صدقه است.

نهج الفصاحه

حدیث - 101

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تَعَوِّذُوا بِاللَّهِ مِنْ ثَلَاثٍ فَوَاقِرٍ: جَارٍ سَوْءٍ إِنْ رَأَى خَيْرًا كَتَمَهُ وَ إِنْ رَأَى شَرًّا
أَذَاعَهُ وَ زَوْجَةً سَوْءٍ إِنْ دَخَلَتْ عَلَيْهَا لَسْتَنكَ وَ إِنْ غَبَتْ عَنْهَا خَائِتُكَ وَ إِمَامٌ سَوْءٍ
إِنْ أَحْسَنْتَ لَمْ يَقْبَلْ وَ إِنْ أَسَأْتَ لَمْ يَغْفِرْ؛

از سه چیز به خدا پناه ببرید که کمر شکن است: همسایه بد که اگر خیری
ببیند مستور دارد و اگر بدی ببیند منتشر سازد و همسر بدی که اگر پیش وی

باشی بد زبانی کند و اگر پیش وی نباشی به تو خیانت کند و پیشوای بدی که
اگر نیکی کنی نپذیرد و اگر بدی کنی نبخشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 102

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الطَّلَاقَ؛

خداوند طلاق را دشمن دارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 103

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَى امْرَأَتِهِ وَنَظَرَتْ إِلَيْهِ نَظَرَ اللَّهِ تَعَالَى إِلَيْهِمَا نَظَرَ الرَّحْمَةِ؛

وقتی مرد به زن خود نگرد و زنش بدو نگرد خداوند به دیده رحمت بر آنها

می نگرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 104

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَبْغَضُ الْحَلَالِ إِلَى اللَّهِ الطَّلَاقُ؛

منفورترین چیزهای حلال در پیش خدا طلاق است.

حدیث - 105

اجْتَنِبُوا الْعِشْيَانَ فِي اللَّيْلَةِ الَّتِي تُرِيدُونَ فِيهَا السَّفَرَ، فَإِنَّ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ، ثُمَّ رُزِقَ
وَلَدًا كَانَ جَوَالَةً؛

امام حسین علیه السلام فرمودند:

در آن شبی که قصد مسافرت دارید، با همسر خود زناشوئی نکنید، که
چنانچه عمل زناشوئی انجام گردد و در آن زمان فرزندی منعقد شود، بسیار
متحرک و افکارش مغشوش می باشد.

وسائل الشیعة، ح 20، ج 3، ص 243

حدیث - 106

قَالَتْ فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ علیها السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ، إِنِّي لَأُسْتَحْيِ مِنْ إلهي أَنْ أَكْلِفَ
نَفْسَكَ مَا لَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ؛

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام خطاب به همسرشان امیرالمؤمنین علی علیه السلام کردند
و اظهار نمودند: من از خدای خود شرم دارم که از تو چیزی را در خواست
نمایم و تو توان تهیه آن را نداشته باشی.

امالی شیخ طوسی، ج 2، ص 228

حدیث - 107

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

کسی که همسر خود را بیازارد، نماز و اعمال نیک او مورد پذیرش الهی قرار نمی گیرد، مگر آن که به کمک او بپردازد و رضایتش را جلب کند، گرچه همیشه روزه دار باشد و البته شوهر نیز دارای همین نوع از عقاب است ، در صورتی که همسر خویش را بیازارد و به او ظلم روا دارد.

(وسائل الشیعه ، ج 14، ص 116)

حدیث - 108

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِ وَاَنَا خَيْرُكُمْ لِنِسَائِي؛

بهترین شما کسی است که برای زنان خود بهتر باشد و من بهترین شما برای زن خود هستم.

من لایحضره الفقیه، ج 3، ص 443.

حدیث - 109

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

همبستری در حال حیض باعث جذام فرزند می شود. همبستری ای که در پی آن دفع منی و ادرار نباشد باعث سنگ کلیه و مثانه می شود.
طب الرضا، ص 75.

حدیث - 110

امام علی علیه السلام می فرمایند:

انس و همدمی در سه کس باشد: همسر همراه، فرزند صالح، و برادر همراه.
(غرالحکم ، باب انس و الفت)

حدیث - 111

امام سجاد علیه السلام می فرمایند:

وَأَمَّا حَقُّ الزَّوْجَةِ فَإِنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَهَا لَكَ سَكَنًا وَأُنْسًا فَتَعْلَمَ أَنَّ
ذَلِكَ نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ عَلَيْكَ فَتُكْرِمُهَا وَتَرْفُقُ بِهَا وَإِنْ كَانَ حَقُّكَ أَوْجَبَ فَإِنَّ لَهَا
عَلَيْكَ أَنْ تَرْحَمَهَا؛

حق زن این است که بدانی خداوند عزوجل او را مایه آرامش و انس تو قرار
داده و این نعمتی از جانب اوست، پس احترامش کن و با او مدارا نما، هر چند
حق تو بر او واجب تر است اما این حق اوست که با او مهربان باشی.
من لایحضره الفقیه، ج 2، ص 621

حدیث - 112

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ... أَنْ يَسْتَفْرِهَ أُمُّهُ ؛

حق فرزند بر پدر این است که مادر او را گرامی بدارد.
کافی ، ج 6، ص 48.

حدیث - 113

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشِيَ امْرَأَتَهُ وَفِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ مُسْتَيْقِظٌ يَرَاهُمَا وَيَسْمَعُ كَلَامَهُمَا وَنَفْسَهُمَا مَا أَفْلَحَ أَبَدًا ؛ إِذَا كَانَ غُلَامًا كَانَ زَانِيًا أَوْ جَارِيَةً كَانَتْ زَانِيَةً؛

سوگند به کسی که جانم به دست اوست ، اگر کسی با همسرش درآمیزد و در اتاق ، کودکی بیدار باشد که آنان را ببیند و سخن گفتن و صدای نفس آنان را بشنود ، هرگز رستگار نمی شود . اگر پسر باشد ، مردی زناکار و اگر دختر باشد ، زنی زناکار می گردد .

کافی، ج 5، ص 500، ح 2.

حدیث - 114

امام رضا علیه السلام می فرمایند :

لَا تَقْرَبِ النِّسَاءَ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ لَا شِتَاءً وَلَا صَيْفًا وَذَلِكَ أَنَّ الْمَعِدَةَ وَالْعُرْوَقَ تَكُونُ مُمْتَلِئَةً وَهُوَ غَيْرُ مَحْمُودٍ ، يُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقَوْلَنْجُ وَالْفَالِجُ ، وَاللَّقْوَةُ وَالنَّقْرَسُ ، وَالْحَصَاةُ وَالتَّقْطِيرُ ، وَالْفَتَقُ وَضَعْفُ الْبَصَرِ وَالِدَّمَاعُ ، فَإِذَا أُرِيدَ ذَلِكَ فَلْيَكُنْ فِي آخِرِ اللَّيْلِ؛ فَإِنَّهُ أَصَحُّ لِلْبَدَنِ ، وَارْجَى لِلْوَلَدِ ، وَأَذْكَى لِلْعَقْلِ فِي الْوَلَدِ الَّذِي يُقْضَى بَيْنَهُمَا؛

آغاز شب ، چه در زمستان و چه در تابستان ، با زنان آمیزش مکن ، این بدان جهت است که معده و رگ ها پُرند و این وضعیت مناسبی [برای آمیزش]

نیست و بیم قولنج و فلج و لقوه چانه و تقرس و سنگ [کلیه] و تقطیر (چکایش) بول و فتق و ضعف در بینایی و ذهن می‌رود . پس اگر قصد آمیزش دارد ، باید در پایان شب انجام دهد، که برای بدن ، صحت‌افزاتر و برای فرزندان شدن امیدبخش‌تر و برای باهوش شدن فرزندی که در این میان پدید می‌آید ، بهتر است .

طب الامام الرضا علیه السلام ، ص 64.

حدیث - 115

امام صادق علیه السلام می‌فرماید :

الْمَرْأَةُ تَحِيضُ، يَحْرُمُ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يَأْتِيَهَا لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى وَ لَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ؛

زنی که در عادت ماهیانه (حیض) است بر شوهرش آمیزش با او حرام است به دلیل این گفته خداوند متعال: به زنان حائض نزدیک نشوید تا زمانی که پاک گردند.

وسائل الشیعه ، ج 2، ص 322، ح 9.

حدیث - 116

امام رضا علیه السلام می‌فرماید:

کسی که نعمت دارد باید که بر عیالش در هزینه وسعت بخشد.

(تحف العقول ، ص 466)

حدیث - 117

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

الْأُنْسُ فِي ثَلَاثٍ: فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافِقَةِ وَالْوَلَدِ الْبَارِّ وَالصَّدِيقِ الْمُصَافِي؛

انس (وآرامش) در سه چیز است: در زن سازگار، فرزند خوش رفتار و دوست باصفای وفادار.

تحف العقول، ص 318

حدیث - 118

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می فرمایند:

بهترین شما کسی است که در برخورد با مردم نرم تر و مهربان تر است و ارزشمندترین مردم کسانی هستند که با همسرانشان مهربان و بخشنده اند.
کنز العمال، ج 7، ص 225.

حدیث - 119

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می فرمایند:

خياركم ألينكم مناكبة و اكرمهم لنسائهم؛

بهترین شما کسی است که در برخورد با مردم نرم تر و مهربان تر است و ارزشمندترین مردم کسانی هستند که با همسرانشان مهربان و بخشنده اند.
کنز العمال، ج 7، ص 225.

حدیث - 120

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشِيَ امْرَأَتَهُ وَفِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ مُسْتَيْقِظٌ يَرَاهُمَا وَيَسْمَعُ كَلَامَهُمَا وَنَفْسَهُمَا مَا أَفْلَحَ أَبَدًا ؛ إِذَا كَانَ غُلَامًا كَانَ زَانِيًا أَوْ جَارِيَةً كَانَتْ زَانِيَةً؛

سوگند به کسی که جانم به دست اوست ، اگر کسی با همسرش درآمیزد و در اتاق ، کودکی بیدار باشد که آنان را ببیند و سخن گفتن و صدای نفس آنان را بشنود ، هرگز رستگار نمی شود . اگر پسر باشد ، مردی زناکار و اگر دختر باشد ، زنی زناکار می گردد .
کافی، ج 5، ص 500، ح 2.

حدیث - 121

امام رضا علیه السلام :

لَا تَقْرَبِ النِّسَاءَ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ لَا شِتَاءَ وَلَا صَيْفًا وَ ذَلِكَ أَنَّ الْمَعِدَةَ وَالْعُرْوَقَ تَكُونُ مُمْتَلِئَةً وَ هُوَ غَيْرُ مَحْمُودٍ ، يُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقَوْلَنْجُ وَ الْفَالِجُ ، وَ اللَّقْوَةُ وَ النَّقْرَسُ ، وَ الْحَصَاةُ وَ التَّقْطِيرُ ، وَ الْفَتْقُ وَ ضَعْفُ الْبَصَرِ وَ الدِّمَاغُ. فَإِذَا أُرِيدَ ذَلِكَ فَلْيَكُنْ فِي آخِرِ اللَّيْلِ؛ فَإِنَّهُ أَصَحُّ لِلْبَدَنِ ، وَ أَرْجَى لِلْوَلَدِ ، وَ أَذْكَى لِلْعَقْلِ فِي الْوَلَدِ الَّذِي يُقْضَى بَيْنَهُمَا؛

آغاز شب ، چه در زمستان و چه در تابستان ، با زنان آمیزش مکن ، این بدان جهت است که معده و رگ ها پُرند و این وضعیت مناسبی [برای آمیزش] نیست و بیم قولنج و فلج و لقوه چانه و نقرس و سنگ [کلبه] [و تقطیر (چکایش)]

بول وفتق و ضعف در بینایی و ذهن می‌رود . پس اگر قصد آمیزش دارد ، باید در پایان شب انجام دهد، که برای بدن ، صحت‌افزاتر و برای فرزنددار شدن امیدبخش‌تر و برای باهوش شدن فرزندی که در این میان پدید می‌آید ، بهتر است .

طب الامام الرضا علیه السلام ، ص 64.

حدیث - 122

امام باقر علیه السلام می‌فرمایند:

النساء یحببن ان یرین الرجل فی مثل ما یحب الرجل ان یری فیہ النساء من الزینة ؛

همان گونه که مردان دوست دارند زینت و آرایش را در زنانشان ببینند، زنان نیز دوست دارند زینت و آرایش را در مردانشان ببینند .
مکارم الاخلاق، ص 80 .

ازدواج

حدیث - 1

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ثَلَاثَةٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَوْنُهُمْ، الْمَجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ الْمَكَاتِبُ الَّتِي يُرِيدُ الْإِدَاءَ، وَ النَّكَاحُ الَّذِي يُرِيدُ الْعِفَافَ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: سه گروه بر خداوند متعال حق دارند تا آنها را یاری کند: مجاهد در راه خدا و کسی که سعی می کند تا قرض خویش را ادا کند و آنکه می خواهد ازدواج کند تا دامن خویش را پاک نگهدارد.

«نهج الفصاحه، ح 1219»

حدیث - 2

عَنْ الْإِمَامِ الصَّادِقِ ع : لَمَّا زُفَّتْ فَاطِمَةُ إِلَى عَلِيٍّ ع نَزَلَ جِبْرِئِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ ... فَكَبَّرَ جِبْرِئِيلُ وَ كَبَّرَ إِسْرَافِيلُ وَ كَبَّرَ مِيكَائِيلُ فَكَبَّرَتِ الْمَلَائِكَةُ وَ جَرَّتِ السُّنَّةُ بِالتَّكْبِيرِ فِي الزَّفَافِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

امام صادق ع فرمودند: وقتی که شب عروسی حضرت فاطمه ع فرا رسید، جبرئیل و میکائیل و اسرافیل آمدند. جبرئیل تکبیر گفت و سپس اسرافیل و پس از آن میکائیل تکبیر گفت و آنگاه فرشتگان نیز تکبیر گفتند و بر این اساس «سنت» است که در شب عروسی «تکبیر» گفته شود.

«سنن النبی، ص 150»

حدیث - 3

عَنْ الْإِمَامِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: ثَلَاثَةٌ يُسْتَظَلُّونَ بِظِلِّ عَرْشِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمٌ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ رَجُلٌ زَوْجَ أَخَاهُ الْمُسْلِمِ أَوْ أَخْدَمَهُ أَوْ كَتَمَ لَهُ سِرًّا.

امام موسی بن جعفر علیه السلام فرمودند: خداوند در روز قیامت سه دسته را در زیر سایه عرش خویش پناه می دهد در حالتی که سایه ای جز سایه عرش پروردگار وجود ندارد و آنها عبارتند از: کسی که برادر مسلمان خود را زن دهد و کسی یا به برادر دینی خود خدمت کند و یا آنکه از فاش شدن اسرار برادر مسلمانانش جلوگیری کند.

«نور الثقلین، ج 3، ص 599»

حدیث - 4

عَنْ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عليه السلام : وَ لَا تَزَوَّجُوا الْحَمَقَاءَ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: با زنان احمق ازدواج نکنید.

«قصار الجمل، ج 1، ص 29»

حدیث - 5

قَالَ الْإِمَامُ الْجَوَادُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ حَرَّمَ عَلَى شِيعَتِنَا الْمُسْكِرَ مِنْ كُلِّ

شَرَابٍ وَ عَوَّضَهُمْ عَنْ ذَلِكَ الْمَتْعَةِ.

امام جواد علیه السلام فرمودند: خداوند متعال بر شیعیان ما استفاده از هر چیز مست

کننده را حرام نموده و در برابر آن ازدواج موقت را حلال دانسته است.

«معانی الاخبار، ص 316»

حدیث - 6

عَنِ الْإِمَامِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَ جَعَلَ النَّسَاءَ سَكَنًا وَ مِنْ
السَّنَةِ التَّزْوِيجُ بِاللَّيْلِ وَ اطْعَامُ الطَّعَامِ.
امام رضا علیه السلام فرمودند: خداوند متعال شب را برای استراحت و آرامش قرار
داده و زن را نیز مایه آرامش مرد قرار داده است و از سنت پیامبر است ازدواج
در شب و طعام دادن.
«سنن النبی، ص 147»

حدیث - 7

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: شَارِبُ الْخَمْرِ لَا يَزُوجُ إِذَا خُطِبَ.
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: با آدم شراب خوار، ازدواج نکنید.
«قصار الجمل، ج 1، ص 283»

حدیث - 8

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : وَ إِذَا ارَادَ أَنْ يَتَزَوَّجَ امْرَأَةً بَعَثَ إِلَيْهَا مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْهَا.
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: هنگامی که مردی خواست با زنی ازدواج کند، به
سوی آن زن کسی را بفرستد تا او را ببیند (مورد ارزیابی قرار دهد).
«سنن النبی، ص 147»

حدیث - 9

قال رسول الله ﷺ : عليكم بالآبكار من النساء فانهن اعذب افواهاً انتق ارحاماً و ارضى باليسير.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: بر شما باد به ازدواج با دختران باکره، زیرا اینان شیرین دهن تر، پاک رحم تر و سازگارترند.
«مستدرک الوسائل، ج 14، ص 179»

حدیث - 10

عن النبي ﷺ قال: مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَمْ يُرِدْ بِهَا إِلَّا أَنْ يَغُضَّ بَصَرَهُ وَيُحْصِنَ فَرْجَهُ أَوْ يَصِلَ رَحْمَهُ بَارَكَ اللَّهُ لَهُ فِيهَا وَبَارَكَ لَهَا فِيهِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: کسی که ازدواج نکند مگر به خاطر پاکي چشم و دامن خود و یا جهت صله رحم، خداوند وجود آن زن را برای او و نیز وجود او را برای آن زن مبارک و میمون می سازد.
«الزواج، ص 276»

حدیث - 11

عن النبي ﷺ : مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَا يَتَزَوَّجُهَا إِلَّا لِجَمَالِهَا لَمْ يَرْ فِيهَا مَا يُحِبُّ وَ مَنْ تَزَوَّجَ لِمَالِهَا وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ فَعَلَيْكُمْ بِذَاتِ الدِّينِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: کسی که با زنی ازدواج کند و ازدواج نکرده باشد مگر برای زیبایی آن زن، آنچه را که دوست می دارد در او نخواهد دید و کسی

که با زنی به خاطر مالش ازدواج کند، خداوند متعال او را به همان مال وی واگذارد، پس بر شما باد به ازدواج با زن با ایمان.

«وسائل الشیعه، ج 3، ص 6»

حدیث - 12

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: تَزَوَّجْ فَإِنَّ فِي التَّزْوِيجِ بَرَكَهً وَالتَّعَفُّفُ.
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: ازدواج کن، زیرا برکت و عفت در ازدواج است.
«مستدرک الوسائل، ج 14، ص 162»

حدیث - 13

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ : تَنَاقَحُوا تَنَاسَلُوا تَكْثُرُوا فَإِنِّي أَبَاهِي بِكُمْ الْاُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْ
بِالسَّقَطِ..

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: ازدواج کنید، فرزندان شما را با هم رسانید و تعداد افراد خود را فراوان کنید، من در قیامت در برابر امتها، به شما و حتی به فرزندان سقط شده شما مباحات می کنم.

«جامع الأخبار، ص 101»

حدیث - 14

قال رسولُ الله ﷺ : اِلْتَمِسُوا الرِّزْقَ بِالنِّكَاحِ.
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: بخواهید رزق و روزی خود را به وسیله ازدواج.
«مکارم الأخلاق، ص 196»

حدیث - 15

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: درهای آسمان رحمت الهی در چهار مورد گشوده می شود، هنگام آمدن باران، آنگاه که فرزند به صورت پدر و مادر خود نگاه کند و هنگام بازگشایی درب خانه خدا و هنگام ازدواج، کسی که دوست دارد خدا را پاک و مطهر ملاقات کند، باید به زناشویی بپردازد.

«بحار الأنوار، ج 100، ص 221»

حدیث - 16

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ : وَ مَنْ مَشَى فِي فِسَادٍ مَا بَيْنَهُمَا وَ لَمْ يُفَرِّقْ كَانَ فِي سَخَطِ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ حَرَّمَ أَنْظَرَ إِلَى وَجْهِهِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: هرکس برای ایجاد بی مهری و کاستن علاقه میان زن و مردی قدمی بردارد در دنیا و آخرت مورد لعن الهی است و از رحمت خدا محروم خواهد بود.

«ثواب الاعمال، ص 668»

حدیث - 17

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ : وَ مَنْ عَمِلَ فِي فُرْقَةٍ بَيْنَ امْرَأَةٍ وَ زَوْجِهَا كَانَ عَلَيْهِ غَضَبُ اللَّهِ وَ لَعْنَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَرْضَخَهُ بِأَلْفِ صَخْرَةٍ مِنْ نَارٍ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: هر کس بکوشد میان زن و مردی تفرقه اندازد، خشم و لعنت خدا بر اوست و خداوند متعال در دنیا و آخرت وی را با هزار پاره سنگ آتشین سنگسار سازد.

«ثواب الاعمال، ص 668»

حدیث - 18

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ : مَنْ أَحَبَّ فِطْرَتِي فَلَيْسَتْ بِسُنَّتِي وَمِنْ سُنَّتِي النَّكَاحُ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: کسی که دین مرا دوست می دارد باید به سنت من پایبند باشد و از سنتهای من ازدواج است.

«مکارم الأخلاق، ص 196»

حدیث - 19

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ : وَمَنْ عَمِلَ فِي تَزْوِيجٍ بَيْنَ مُؤْمِنِينَ حَتَّى يَجْمَعَ بَيْنَهُمَا زَوْجَهُ اللَّهُ أَلْفَ إِمْرَأَةٍ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ كُلِّ امْرَأَةٍ فِي قَصْرِ مِنْ ذَرٍّ وَ يَاقُوتٍ وَ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ خَطَايَا مِنْ ذَلِكَ

پیامبر اکرم ﷺ و سلم فرمودند: هر کس در امر برقرار ساختن ازدواج میان زن و مردی کوششی کند، خداوند متعال هزار حورالعین به وی عطا نماید که هر یک قصری از در و یاقوت دارند و نیز در برابر هر گامی که در این امر بر می دارد و یا هر کلامی که در این رابطه می گوید، خداوند عمل یک سال عبادت که روزها را روزه و شبها را در نماز باشد در نامه اعمال او می نگارد.

«ثواب الاعمال، ص 668»

حدیث - 20

قال رسول الله ﷺ : مَنْ تَزَوَّجَ احْرَزَ نِصْفَ دِينِهِ فليَتَّقِ اللهَ فِي النِّصْفِ الْآخِرِ .
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: کسی که ازدواج کند نصف ایمان خود را حفظ کرده، پس باید جهت حفظ نصف دیگر آن تقوای الهی را پیشه کند.
«نور الثقلین، ج 3، ص 596»

حدیث - 21

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: رَكْعَتَانِ يُصَلِّيهِمَا الْمُتَزَوِّجُ أَفْضَلُ مِنْ رَجُلٍ عَزَبَ يَقُومُ لَيْلَهُ وَ يَصُومُ نَهَارَهُ.
پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: دو رکعت نماز انسان با همسر برتر است از عمل انسان عزبی که همه شب را در نماز و روز آن را روزه دار باشد.
«وسائل الشیعه، ج 20، ص 19»

حدیث - 22

پیامبر خدا ﷺ :
مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَا يَتَزَوَّجُهَا إِلَّا لِجَمَالِهَا لَمْ يَرْفَعْهَا مَا يُحِبُّ ، وَمَنْ تَزَوَّجَهَا لِمَالِهَا لَا يَتَزَوَّجُهَا إِلَّا وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ، فَعَلَيْكُمْ بِذَاتِ الدِّينِ ؛
هر که با زنی به خاطر زیبایی‌اش ازدواج کند ، دلخواه خود را در او نبیند و
هر که با زنی به خاطر مال و ثروتش ازدواج کند خداوند او را به همان مال و
ثروت واگذارد ، پس بر شما باد به (ازدواج با) زنان متدین .

بحار الأنوار : 103 / 235 / 19

حدیث - 23

پیامبر خدا ﷺ :

لَا يُخْتَارُ حُسْنُ وَجْهِ الْمَرْأَةِ عَلَى حُسْنِ دِينِهَا ؛
نباید حُسن صورت زن را بر حُسن دینداری او برگزید .
کنز العمال : 44590 منتخب میزان الحکمة : 252

حدیث - 24

پیامبر خدا ﷺ :

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ طَاهِرًا مُطَهَّرًا فَلْيَلْقَهُ بِزَوْجَةٍ ؛
هر که دوست دارد که پاک و پاکیزه خدا را دیدار کند، با داشتن همسر به
دیدارش رود .

بحار الأنوار : 103 / 220 / 18

حدیث - 25

پیامبر خدا ﷺ :

النِّكَاحُ سُنَّةٌ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي ؛
ازدواج سنت من است ؛ پس هر که از سنت من روی گرداند از (امت) من
نیست .

بحار الأنوار : 103 / 220 / 23 منتخب میزان الحکمة : 252

حدیث - 26

پیامبر خدا ﷺ :

مَا مِنْ شَابٍّ تَزَوَّجَ فِي حَدَاثِهِ سِنَّهُ إِلَّا عَجَّ شَيْطَانُهُ : يَا وَيْلَهُ ، يَا وَيْلَهُ ! عَصَمَ مِنِّي ثُلْثَى دِينِهِ ، فَلْيَتَّقِ اللَّهَ الْعَبْدُ فِي الثُّلْثِ الْبَاقِي ؛

هیچ جوانی نیست که در دوره جوانی خود ازدواج کند ، مگر آن که شیطان او فریاد برآورد که : «وای بر او ، وای بر او ! دو سوم دینش را از (گزند) من حفظ کرد» . بنابراین ، انسان باید برای حفظ یک سوم دیگر ، تقوای خدا در پیش گیرد .

بحار الأنوار : 103 / 221 / 34 منتخب میزان الحکمة : 252

حدیث - 27

پیامبر خدا ﷺ :

الْمُتَزَوِّجُ النَّائِمُ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْعَزَبِ ؛

همسردار خفته، نزد خدا فضیلت دارد بر بی همسرِ روزه گیرِ شب زنده دار .

بحار الأنوار : 103 / 221 / 25

حدیث - 28

پیامبر خدا ﷺ :

زَوِّجُوا أَيْمَانَكُمْ ، فَإِنَّ اللَّهَ يُحْسِنُ لَهُمْ فِي أَخْلَاقِهِمْ ، وَيُوسِّعُ لَهُمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ ،

وَيَزِيدُهُمْ فِي مُرُواتِهِمْ ؛

بی همسران خود را همسر دهید ؛ زیرا با این کار خداوند اخلاق آنان را نیکو می گرداند و روزیهایشان را زیاد می کند و بر جوانمردیهای آنان می افزاید .

بحار الأنوار : 103 / 222 / 38

حدیث - 29

پیامبر خدا ﷺ :

اتَّخِذُوا الْأَهْلَ ؛ فَإِنَّهُ أَرْزَقُ لَكُمْ ؛

اهل و عیال اختیار کنید؛ زیرا که این کار روزی شما را بیشتر می کند .

بحار الأنوار : 103 / 217 / 1 منتخب میزان الحکمة : 252

حدیث - 30

پیامبر خدا ﷺ :

إِيَّاكُمْ وَتَزَوُّجَ الْحَمَقَاءِ ، فَإِنَّ صُحْبَتَهَا ضِيَاعٌ وَوُلْدُهَا ضِيَاعٌ ؛

از ازدواج با زن احمق پرهیزید ؛ زیرا همنشینی با او تباهی است و

فرزندانش گفتار صفت هستند .

بحار الأنوار : 103 / 237 / 35 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 31

الإمامُ الحسنُ ع :

لرجل جاء إليه يستشيرُهُ في تزويج ابنتِهِ: زَوَّجَهَا مِنْ رَجُلٍ تَقِيٍّ ، فَإِنَّهُ إِنْ

أَحَبَّهَا أَكْرَمَهَا وَإِنْ أَبْغَضَهَا لَمْ يَظْلِمْهَا ؛

امام حسن علیه السلام

خطاب به مردی که با ایشان در باره ازدواج دختر خود مشورت کرد
فرمودند: او را به مردی با تقوا شوهر ده ؛ زیرا اگر دختر تو را دوست داشته باشد
گرامیش می دارد و اگر دوستش نداشته باشد به وی ستم نمی کند .
مکارم الأخلاق : 1 / 446 / 1534 منتخب میزان الحکمة : 254

حدیث - 32

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

إِذَا جَاءَكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَأَمَانَتَهُ يَخْطُبُ (إِلَيْكُمْ) فَزَوِّجُوهُ ، إِنْ لَا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ
فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ؛
هرگاه کسی به خواستگاری نزد شما آمد و دینداری و امانتداری او را
پسندیدید ، به او زن دهید ؛ که اگر چنین نکنید ، در روی زمین تبهکاری و
فساد بسیار پدید خواهد آمد .

بحار الأنوار : 103 / 372 / 3 منتخب میزان الحکمة : 252

حدیث - 33

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

أَظْهَرُوا النِّكَاحَ وَأَخْفُوا الْخِطْبَةَ ؛
(مراسم) ازدواج را آشکار برگزار کنید و خواستگاری را پنهان .
کنز العمال : 44532 منتخب میزان الحکمة : 256

حدیث - 34

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

زن را صرفاً برای زیبایی ظاهرش به همسری انتخاب نکن چون ممکن است زیبایی زن سبب پستی و سقوط اخلاقیش شود و همچنین به انگیزه مالش با وی پیوند زناشوئی برقرار مکن زیرا مال او می تواند وسیله سرکشی و طغیانش بر تو گردد بلکه به سرمایه دینش و ایمانش متوجه باش و با زن با ایمان ازدواج نما.

محجة البیضاء، ج 3، ص 86

حدیث - 35

امام باقر علیہ السلام :

انَّ الرَّجُلَ إِذَا أَصَابَ مَالاً مِنْ حَرَامٍ لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ حَجٌّ وَلَا عُمْرَةٌ وَلَا صَلَۀُ رَحِمٍ حَتَّىٰ أَنَّهُ يَفْسُدُ فِيهِ الْفَرْجُ؛

هرگاه انسان مالی از حرام به دست آورد نه حجی از او پذیرفته شود، نه عمره‌ای و نه صله رحمی و حتی در ازدواج و زناشوئی او تأثیر سوء می‌گذارد.

أمالی الطوسی: 1447 / 680

حدیث - 36

قال رسول الله ﷺ وسلم :

ركعتان من المتأهل خير من اثنتين و ثمانين ركعة من العزب ؛
دو ركعت نماز کسی که همسر دارد، بهتر از هشتاد و دو ركعت نماز انسان
مجرد است .

(نهج الفصاحه ، ص 350).

حدیث - 37

قال رسول الله ﷺ :

ثلاث لا توخر و هن الصلاة اذا انت و الجنازة اذا حضرت و الایم اذا وجدت
كفوا ؛

سه چیز را نباید تاخیر انداخت ، نماز همین که وقت آن رسید، و برداشتن
جنازه وقتی آماده شد، و شوهر دادن بیوه وقتی هم کفو خود را یافت .
(نهج الفصاحه ، ص 262، حدیث - 1261)

حدیث - 38

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من أفضل الشفاعة أن تشفع بين اثنين في النكاح؛
از جمله بهترین وساطت، وساطت میان دو کس در کار زناشوئی است.
نهج الفصاحه

حدیث - 39

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من تزوج فقد استكمل نصف الإيمان فليتنق الله في النصف الباقي؛
هر که زن بگیرد یک نیمه ایمان خویش را کامل کرده از خدا در باره نیم
دیگر بترسد.

نهج الفصاحه

حدیث - 40

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

زوّجوا الأكفاء و تزوّجوا الأكفاء، و اختاروا لنطفكم؛
به اشخاص هم شأن زن بدهید و از اشخاص هم شأن زن بگیرند و محل نطفه
های خود را به دقت انتخاب کنید.

نهج الفصاحه

حدیث - 41

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ركعتان من المتزوّج أفضل من سبعين ركعه من الأعزب؛
دو رکعت نماز شخص زن دار بهتر از هفتاد رکعت نماز عزبست.

نهج الفصاحه

حدیث - 42

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

خیر النکاح أيسره؛

بهترین ازدواجها آن است که آسان تر انجام گیرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 43

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

حقّ على الله عون من نكح التماس العفاف عمّا حرّم الله؛

هر که زن گیرد به این منظور که از محرمات بر کنار ماند، بر خدا لازم است

که او را یاری کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 44

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث لا يجوز اللّعب فيهنّ: الطّلاق و النّكاح و العتق؛

سه چیز است که شوخی در آن روا نیست: طلاق و نکاح و آزاد کردن بنده.

نهج الفصاحه

حدیث - 45

ثلاث لا تؤخر و هنّ الصّلاه إذا أتت و الجنازه إذا حضرت و الأیّم إذا وجدت
كفؤا؛

سه چیز را نباید تأخیر انداخت: نماز همین که وقت آن رسید و بر داشتن
جنازه وقتی آماده شد و شوهر دادن بیوه وقتی هم شأنی یافت.
نهج الفصاحه

حدیث - 46

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
ثلاث جدّهنّ جدّ و هزلهنّ جدّ: النّکاح و الطّلاق و الرّجعه؛
سه چیز است که جدی آن جدیست و شوخی آن نیز جدی است: نکاح و
طلاق و رجوع.
نهج الفصاحه

حدیث - 47

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
ثلاثه حقّ علیّ الله تعالیّ عونهم: المجاهد فی سبیل اللّٰه و المکاتب الذی
یریدا الأداء و النّاکح الذی یرید العفاف؛

سه کسند که یاری آنها بر خدا لازم است: آن که در راه خدا جهاد کند و بنده
ای که برای آزادی خود قرارداد بسته و می خواهد قیمت آن را بپردازد و کسی
که به منظور عفت زن می گیرد.
نهج الفصاحه

حدیث - 48

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
تتکح المرأة لأربع، لمالها، و لحسبها و لجمالها و لدينها فاظفر بذات الدین
ترتّب یداک؛
زن را برای چهار چیز گیرند، مال و شرف و جمال و دین و تو زن دین دار
بجوی.

نهج الفصاحه

حدیث - 49

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم می فرمایند:
تناکحوا تکثروا فإنی أباهی بکم الامم یوم القیامه؛
ازدواج کنید تا عده شما بسیار شود زیرا من در روز رستاخیز به فزونی شما
بر امتهای دیگر افتخار می کنم.
نهج الفصاحه

حدیث - 50

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تزوَّجُوا و لَا تَطْلُقُوا فَإِنَّ الطَّلَاقَ يَهْتَزُّ مِنْهُ الْعَرْشُ؛
زن بگیرید و طلاق مدهید زیرا عرش از وقوع طلاق می لرزد.
نهج الفصاحه

حدیث - 51

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تزوَّجُوا و لَا تَطْلُقُوا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَحِبُّ الذَّوَاقِينَ و لَا - الذَّوَاقَاتِ؛
زن بگیرید و طلاق مدهید زیرا خداوند مردانی را که مکرر زن گیرند و زنانی
را که مکرر شوهر کنند، دوست ندارد.
نهج الفصاحه

حدیث - 52

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تزوَّجُوا فَإِنِّي مَكَاثِرُ بِكُمْ الْاِمَمَّ و لَا تَكُونُوا كَرِهَانِيهِ النَّصَارَى؛
زن بگیرید که من به کثرت شما بر ملل دیگر افتخار می کنم و مانند مسیحیان
راه رهبانیت پیش مگیرید.
نهج الفصاحه

حدیث - 53

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تزوَّجوا الولود فإنَّی مکاثر بکم الأنبیاء؛

زن مهربان و بچه آور بگیریید زیرا من به کثرت شما بر سایر پیغمبران افتخار

می کنم.

نهج الفصاحه

حدیث - 54

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تزوَّجوا النِّساء فإنَّهنَّ یأتین بالمال؛

زن بگیریید که زنان توانگری می آورند.

نهج الفصاحه

حدیث - 55

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تخیِّروا لنطفکم فإنَّ النِّساء یلدن أشباه إخوانهنَّ و أخواتهنَّ؛

برای نطفه های خود جای مناسب انتخاب کنید زیرا زنان نظیر برادران و

خواهران خود فرزند می آورند.

نهج الفصاحه

حدیث - 56

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تَخَيَّرُوا لِنَظْفِكُمْ فَأَنْكِحُوا الْأَكْفَاءَ وَ أَنْكِحُوا إِلَيْهِمْ؛

برای نظفه های خود محل مناسب انتخاب کنید و از اشخاص هم شأن خود
زن بگیرید و به آنها زن بدهید.

نهج الفصاحه

حدیث - 57

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

بُسُّ الطَّعَامِ طَعَامَ الْعَرَسِ يَطْعَمُهُ الْأَغْنِيَاءُ وَ يَمْنَعُهُ الْمَسَاكِينُ؛

چه بد است غذای عروسی که ثروتمندان از آن بخورند و فقیران محروم
مانند.

نهج الفصاحه

حدیث - 58

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَيُّمَا شَابٍّ تَزَوَّجَ فِي حَدَاثِهِ سَنَهُ عَجٍّ شَيْطَانَهُ يَأْوِيهِ عَصَمٌ مِّنِّي دِينَهُ؛

هر جوانی در آغاز جوانی زن بگیرد شیطان وی بانگ برآورد وای بر او دین
خود را از دستبرد من محفوظ داشت.

نهج الفصاحه

حدیث - 59

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أَيُّمَا رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَهُ فَنَوَى أَنْ لَا يُعْطِيَهَا مِنْ صَدَاقِهَا شَيْئًا مَاتَ يَوْمَ يَمُوتُ وَ
هُوَ زَانٍ وَ أَيُّمَا رَجُلٍ اشْتَرَى مِنْ رَجُلٍ بَيْعًا فَنَوَى أَنْ لَا يُعْطِيَهُ مِنْ ثَمَنِهِ شَيْئًا مَاتَ
يَوْمَ يَمُوتُ وَ هُوَ خَائِنٌ وَ الْخَائِنُ فِي النَّارِ؛

هر که زنی گیرد و در خاطر داشته باشد که مهر او را نپردازد هنگام مرگ
چون زناکاران بمیرد و هر کس چیزی از مردی بخرد و در خاطر داشته باشد که
قیمت آن را نپردازد هنگام مرگ چون خائنان بمیرد و خائن در آتش است.
نهج الفصاحه

حدیث - 60

إِيَّاكُمْ وَ خَضَاءَ الدِّمَنِ قِيلَ وَ مَا خَضَاءُ الدِّمَنِ؟ قَالَ الْمَرْأَةُ الْحَسَنَاءُ فِي مَنْبِتِ
سوء؛

از سبزه مزبله پرهیزید گفتند سبزه مزبله چیست؟ گفت زن زیبا در خانواده
بد.

نهج الفصاحه

حدیث - 61

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ مِنْ يَمْنِ الْمَرْأَةِ تَيْسِيرَ خُطْبَتِهَا وَ تَيْسِيرَ صَدَاقِهَا؛

نشان میمنت زن این است که خواستگارش آسان و مهرش سبک باشد.
نهج الفصاحه

حدیث - 62

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
إِنَّ مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يَعْلَمَهُ الْكِتَابَ وَأَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَأَنْ يَزُوجَهُ
إِذَا بَلَغَ؛
از جمله حقوق فرزند بر پدر آن است که او را نوشتن آموزد و نام او را
خوب انتخاب کند و هنگام بلوغ به او زن بدهد.
نهج الفصاحه

حدیث - 63

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الذَّوَاقِينَ وَلَا الذَّوَاقَاتِ.
خداوند مردانی را که مکرر زن بگیرند و زنانی را که مکرر شوهر کنند دوست
ندارد.
نهج الفصاحه

حدیث - 64

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم می فرمایند:
الْتَمِسُوا الرِّزْقَ بِالنِّكَاحِ؛

به وسیله زناشوئی روزی بجوئید.

نهج الفصاحه

حدیث - 65

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أشيدوا النّكاح و أعلنوه؛

عقد نکاح را محکم کنید و آن را علنی سازید.

نهج الفصاحه

حدیث - 66

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إذا خطب أحدكم المرأة و هو يخضب بالسّواد فليعلمها أنّه يخضب؛

اگر کسی زنی را خواستگاری کرد و موی خود را رنگ می بندد باید بدو

خبر دهد که موی خود را رنگ می بندد.

نهج الفصاحه

حدیث - 67

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إذا جاءكم الأكفاء فأنكحوهنّ و لا تربصوا بهنّ الحدّان؛

وقتی اشخاص هم شأن به خواستگاری پیش شما آمدند، دختران خود را

شوهر بدهید و در کار آنها منتظر حوادث مباشید.

نهج الفصاحه

حديث - 68

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرَأٍ خُطْبَهُ امْرَأَهُ فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا؛
وقتی خداوند خواستگاری زنی را به دل کسی انداخته باشد، مانعی نیست که
او را بنگرد.

نهج الفصاحه

حديث - 69

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِذَا أَتَاكُمْ مِنْ تَرْضُونَ خَلْقَهُ وَدِينَهُ فَرُوجُوهُ إِنْ لَا تَفْعَلُوا تَكُنْ فَتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ
و فساد عریض؛
وقتی کسی که خلق و دین وی مایه رضایت است به خواستگاری می آید به
وی زن بدهید و اگر چنین نکنید فتنه و فساد در زمین فراوان خواهد شد.
نهج الفصاحه

حديث - 70

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لِمَالِهَا وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ، وَ مَنْ تَزَوَّجَهَا لِجَمَالِهَا رَأَى فِيهَا مَا يَكْرَهُ،
و مَنْ تَزَوَّجَهَا لِدِينِهَا جَمَعَ اللَّهُ لَهُ ذَلِكَ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

هر کس زنی را به جهت ثروتش ازدواج کند خداوند او را به همان واگذار می نماید، و هر که با زنی به جهت زیبایی و جمالش ازدواج کند خوشی نخواهد دید، و کسی که با زنی به جهت دین و ایمانش تزویج نماید خداوند خواسته های او را تأمین می گرداند.

تهذیب الأحکام، ج 7، ص 399، ح 5

حدیث - 71

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث لا تؤخر و هن الصلاة اذا انت والجنابة اذا حضرت و الأیم اذا وجدت کفوًا؛

سه چیز را نباید به تأخیر انداخت، نماز همین که وقت آن رسید، و برداشتن جنازه وقتی آماده شد، و شوهر دادن بیوه وقتی هم کفو خود را یافت، (نهج الفصاحه، ص 262، حدیث - 1261)

حدیث - 72

امام حسن مجتبیٰ ؑ:

زَوْجُهَا مِنْ رَجُلٍ تَقَىٰ فَإِنَّهُ إِنْ أَحَبَّهَا أَكْرَمَهَا وَإِنْ أَبْغَضَهَا لَمْ يَظْلِمْهَا؛
دخترت را به ازدواج مردی با تقوا درآور؛ زیرا اگر دخترت را دوست داشته باشد، گرامی اش می دارد و اگر دوستش نداشته باشد به او ظلم نمی کند.
مکارم الاخلاق، ص 204.

حدیث - 73

رسول خدا ﷺ فرمودند:

هر جوانی در آغاز جوانی زن بگیرد ، شیطان وی بانگ برآورد ، وای بر او ،
دین خود را از دستبرد من محفوظ داشت. (به شرط رعایت آداب همسراری)
(نهج الفصاحه ، ح 1034)

حدیث - 74

رسول خدا ﷺ فرمودند:

زن بگیرید که من به کثرت شما بر سایر ملل افتخار می کنم و مانند مسیحیان
راه رهبانیت پیش نگیرید.
(نهج الفصاحه ، ح 1145)

حدیث - 75

رسول خدا ﷺ فرمودند:

وقتی کسی که خلق و دین وی مایه رضایت است به خواستگاری می آید ،
به او زن دهید و اگر چنین نکنید فتنه و فساد در زمین فراوان خواهد شد.
(نهج الفصاحه ، ح 130)

حدیث - 76

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ عَلَيْكُمْ بِالْبَاهِ فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِيعُوهُ فَعَلَيْكُمْ بِالصَّيَامِ فَإِنَّهُ وَجَاؤُهُ ؛
ای گروه جوانان! ازدواج کنید . اگر نمی توانید ، روزه بگیرید ، که روزه مهارِ
شهوت است .

کافی ، ج 4، ص 180، ح 2 .

حدیث - 77

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مَا مِنْ شَابٍ تَزَوَّجَ فِي حَدَاثَةٍ سِنَّهُ إِلَّا عَجَّ شَيْطَانُهُ : يَا وَيْلَهُ ، يَا وَيْلَهُ ! عَصَمَ
مَنْى ثُلُثَى دِينِهِ ، فَلَيْتَقِ اللَّهَ الْعَبْدُ فِي الثُّلُثِ الْبَاقَى ؛

هر جوانی که در سن کم ازدواج کند ، شیطان فریاد بر می آورد که : وای
بر من ، وای بر من ! دو سوم دینش را از دستبرد من ، مصون نگه داشت . پس
بنده باید برای حفظ یک سوم باقی مانده دینش ، تقوای الهی پیشه سازد .
نوادر راوندی ، ص 112 .

حدیث - 78

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

اطعام و میهمانی کردن برای ازدواج از سنت است.

(تحف العقول ، ص 469)

حدیث - 79

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ عَلَيْكُمْ بِالْبَاهِ فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِيعُوا فَعَلَيْكُمْ بِالصَّيَامِ فَإِنَّهُ وَجَاؤُهُ؛

ای گروه جوانان! ازدواج کنید . اگر نمی توانید، روزه بگیرید که روزه مهارِ

شهوت است.

کافی ، ج 4، ص 180، ح 2

حدیث - 80

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

مِنْ سُنَّتِي التَّزْوِيجُ ، وَاطْلُبُوا الْوَلَدَ ؛ فَإِنِّي أَكْثَرُ بِكُمْ الْأُمَمَ غَدًا . وَتَوَقَّوْا عَلَى

أَوْلَادِكُمْ لَبَنَ الْبَغْيِ مِنَ النِّسَاءِ ، وَالْمَجْنُونَةِ ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ يُعْدَى .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

همسر دادن و همسر گرفتن ، از سنت من است . فرزندان بجویند ؛ چرا که من ،

فردا به شما بر دیگر امّت ها فراوانی می جویم . درباره فرزندانان ، از شیر زنان

بدکاره و دیوانه ، اجتناب کنید ؛ چرا که شیر ، سرایت می کند .

بحار الأنوار ، جلد 103 ، صفحه 323 ، حدیث - 9 دانش نامه احادیث

پزشکی : 1 / 684

صله رحم

حدیث - 1

قال الامام الصادق عليه السلام : لا يَطْمَعَنَّ الْبَخِيلُ فِي صَلَةِ الرَّحِمِ .
امام صادق عليه السلام فرمودند: شخص بخیل نسبت به صله رحم رغبتی از خود
نشان نمی‌دهد.

«بحار الانوار، ج 73، ص 304»

حدیث - 2

قال الامام الصادق عليه السلام : ما نَعْلَمُ شَيْئًا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا صَلَةَ الرَّحِمِ، حَتَّى إِنَّ
الرَّجُلَ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثَ سِنِينَ فَيَكُونُ وَصُولًا لِلرَّحِمِ فَيَزِيدُ اللَّهُ فِي عُمُرِهِ ثَلَاثِينَ
سَنَةً فَيَجْعَلُهَا ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً، وَ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَكُونُ قَاطِعًا
لِلرَّحِمِ، فَيَنْقُصُهُ اللَّهُ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ يَجْعَلُ أَجَلَهُ إِلَى ثَلَاثِ سِنِينَ.

امام صادق عليه السلام : ما، غیر از صله رحم، چیزی نمی‌شناسیم که بر عمر
ببافزاید، تا آن جا که گاهی عمر کسی سه سال است، و وقتی که اهل صله رحم
می‌شود، خداوند هم سی سال بر عمرش می‌افزاید و آن را سی و سه سال می
کند و گاهی عمر کسی سی و سه سال است و قطع رحم می‌کند و خداوند هم
سی سال از عمر او می‌کاهد و عمرش را به سه سال، کاهش می‌دهد.

«الکافی، ج 2، ص 152، ح 17»

حدیث - 3

قال الامام علی علیه السلام : زیادةُ الشُّکرِ وَ صَلَةُ الرَّحِمِ تَزیدُ فی العُمُرِ وَ تَفْسَحُ فی الأَجَلِ.

امام علی علیه السلام : شکرگزاری فراوان و صله رحم، عمر را زیاد می کنند و بر مهلت زندگی می افزایند.

«عیون الحکم والمواعظ، ص 275، ح 4999»

حدیث - 4

امام صادق علیه السلام فرمودند:

ما نَعْلَمُ شَيْئًا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا صَلَاةَ الرَّحِمِ، حَتَّى إِنْ الرَّجُلُ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثَ سِنِينَ فَيَكُونُ وَصُولًا لِلرَّحِمِ فَيَزِيدُ اللَّهُ فِي عُمُرِهِ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَجْعَلُهَا ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً، وَ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَكُونُ قَاطِعًا لِلرَّحِمِ، فَيَنْقُصُهُ اللَّهُ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ يَجْعَلُ أَجَلَهُ إِلَى ثَلَاثِ سِنِينَ ؛

ما، غیر از صله رحم، چیزی نمی شناسیم که بر عمر بیفزاید، تا آن جا که گاهی عمر کسی سه سال است، و وقتی که اهل صله رحم می شود، خداوند هم سی سال بر عمرش می افزاید و آن را سی و سه سال می کند و گاهی عمر کسی سی و سه سال است و قطع رحم می کند و خداوند هم سی سال از عمر او می کاهد و عمرش را به سه سال، کاهش می دهد .

کافی : ج 2، ص 152، ح 17

حدیث - 5

امام صادق علیه السلام :

عَظُّمُوا كِبَارَكُمْ وَصِلُوا أَرْحَامَكُمْ .

بزرگسالان خود را احترام کنید و صله ارحام به جای آورید .

الكافی : 2 / 165 / 3

حدیث - 6

امام صادق علیه السلام :

الدُّنُوبُ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ ؛

از جمله گناهانی که مرگ و نابودی را شتاب می بخشد ، قطع رحم است .

بحار الأنوار : 74 / 94 / 23

حدیث - 7

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

إِنَّ الرَّحْمَةَ لَا تَنْزِلُ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعُ رَحِمٍ ؛

رحمت (خداوند) بر مردمی که در میان آنها قطع کننده رحم باشد ، فرود

نمی آید .

كنز العمال : 6978 منتخب میزان الحکمة : 232

حدیث - 8

پیامبر خدا ﷺ :

لَا تَقْطَعْ رَحِمَكَ وَإِنْ قَطَعْتَكَ ؛

از خویشاوند خود مبر، گرچه او از تو ببرد.

الكافی : 2 / 347 / 6

حدیث - 9

امام باقر علیہ السلام :

صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَتُسَمِّحُ الْكَفَّ وَتُطَيِّبُ النَّفْسَ ، وَتَزِيدُ فِي الرِّزْقِ

وَتُنَسِّيُ فِي الْأَجَلِ ؛

صله رحم خلق و خوی را نیکو، دست را بخشنده، جان را پاکیزه و روزی

را زیاد می‌کند و اجل را به تأخیر می‌اندازد .

الكافی : 2 / 152 / 12

حدیث - 10

حضرت فاطمه زهراء علیها السلام :

فَرَضَ اللَّهُ صَلَّةَ الْأَرْحَامِ مَنَامَةً لِلْعَدَدِ؛

خداوند صله ارحام را به جهت فزونی تعداد افراد مقرر داشته است .

بحار الأنوار : 74 / 94 / 23

حدیث - 11

امام صادق علیه السلام :

صِلْ رَحِمَكَ وَلَوْ بِشَرْبَةِ مِنْ مَاءٍ ، وَأَفْضَلُ مَا تُوصِلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا ؛
حتّٰی اگر شده با نوشاندن جرعه‌ای آب به خویشاوند صله رحم به جای آر و
بهترین صله رحم آزار نرساندن به خویشاوند است .

الکافی : 2 / 151 / 9 منتخب میزان الحکمة : 232

حدیث - 12

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

سِرُّ سَنَةِ صِلْ رَحِمَكَ ؛

برای به جا آوردن صله رحم (حتّٰی اگر شده) یک سال راه پیمایی کن .

بحار الأنوار : 61 / 103 / 74

حدیث - 13

امیر المؤمنین علی علیه السلام

مِنْ وَصِيَّتِهِ لِابْنِهِ الْحُسَيْنِ علیه السلام : كَثْرَةُ الزِّيَارَةِ تُورِثُ الْمَلَائَةَ .

امام علی علیه السلام در وصیت به فرزند خود حسین علیه السلام فرمودند: دیدار زیاد ،
ملال آور است .

بحار الأنوار : 1 / 237 / 77

حدیث - 14

پیامبر خدا ﷺ :

إِنَّ أَعْجَلَ الْخَيْرِ ثَوَابًا صَلََةُ الرَّحِمِ ؛

ثواب صله رحم زودتر از ثواب هر کار خیر دیگری می رسد .

الكافی : 2 / 152 / 15 منتخب میزان الحکمة : 232

حدیث - 15

امام صادق علیه السلام :

فَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ، وَبَرُّوا بِإِخْوَانِكُمْ، وَلَوْ بِحُسْنِ السَّلَامِ وَرَدَّ الْجَوَابِ؛

صله ارحام به جای آورید و به برادران خود نیکی کنید؛ اگر چه با سلام

کردنی نیکو و جواب سلام دادن باشد.

الكافی: ج 2، ص 157، ص 31

حدیث - 16

پیامبر خدا ﷺ :

الزَّيَّارَةُ تُنْبِتُ الْمَوَدَّةَ؛

دید و بازدید، محبت را می رویند.

میزان الحکمة، ح 7939

حدیث - 17

قال الامام علی علیه السلام :

صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ و لو بالتَّسْلِيمِ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: با بستگان و خویشان صله رحم کنید، هر چند با سلام کردن باشد.

«الکافی، ج 2، ص 155»

حدیث - 18

قال الامام علی علیه السلام :

فِي صَلَاةِ الرَّحِمِ حِرَاسَةُ النَّعْمِ؛

امام علی علیه السلام فرمود: صله رحم، باعث پاسداری (و حفظ) نعمت ها است.

«غررالحکم، ص 406، ح 9314»

حدیث - 19

قال الامام علی علیه السلام :

صَلَاةُ الرَّحِمِ تُدْرِئُ النَّعْمَ وَ تَدْفَعُ النَّقْمَ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: صله رحم نعمت ها را بر شما سرازیر می کند و گرفتاری ها را دور می سازد.

«غررالحکم، ص 406، ح 9305»

حدیث - 20

قال الامام علی علیه السلام :
صلة الرّحم تُوجبُ المُحبّة و تكبِتُ العدو؛
امام علی علیه السلام فرمودند: صله رحم باعث ایجاد محبت (در بین خویشاوندان) و
خوار و حقیر شدن دشمنان می گردد.
«غررالحکم، ص 46، ح 9309»

حدیث - 21

قال الامام علی علیه السلام :
إنّ الرّحم اذا تماسّت تعاطفت؛
امام علی علیه السلام فرمودند: خویشاوندان اگر با یکدیگر تماس و ارتباط برقرار
کنند، نسبت به یکدیگر مهربان و با عطوفت می شوند.
«غررالحکم، ص 406، ح 9301»

حدیث - 22

قال الامام علی علیه السلام :
«مَنْ آتَاهُ اللهُ مَالاً فَلْيَصِلْ بِهِ قَرَابَتَهُ؛
امام علی علیه السلام فرمودند: کسی که خدا به او (تمکن) مالی بدهد، باید بستگان
خویش را به وسیله آن دستگیری نماید.
«نهج البلاغه، خطبة 124»

حدیث - 23

قال الامام علی علیه السلام :

لیسَ لِقَاطِعِ رَحِمٍ قَرِیبٌ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: کسی که با خویشاوندان (رحمی) خویش قطع رابطه کند، هیچ نزدیکی (و دوستی ای) برای او نخواهد ماند.

غررالحکم، ص 406، ح 9324»

حدیث - 24

قال الامام علی علیه السلام :

أَقْبَحُ الْمَعَاصِي قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَ الْعُقُوقِ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: زشت ترین گناهان، بریدن از خویشان (رحمی) و عاق شدن نسبت به پدر و مادر است.

«غررالحکم، ص 406، ح 9315»

حدیث - 25

قال الامام علی علیه السلام :

قَطِيعَةُ الرَّحِمِ تَوْرِثُ الْفَقْرَ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: قطع رابطه با خویشاوندان (رحمی)، تنگدستی بر جای می گذارد.

«بحار الانوار، ج 71، ص 91»

حدیث - 26

قال الامام علی علیه السلام :
صِلَةُ الْأَرْحَامِ مِنْ أَحْسَنِ الشَّيْمِ؛
امام علی علیه السلام فرمودند: پیوند با خویشاوندان، از برترین و نیکوترین اخلاق
ها است.

«غررالحکم، ص 406، ح 9296»

حدیث - 27

قال الامام علی علیه السلام :
إِذَا قَطَعُوا الْأَرْحَامَ جُعِلَتْ الْأَمْوَالُ فِي أَيْدِي الْأَشْرَارِ؛
امام علی علیه السلام فرمودند: هرگاه (مردم) قطع رحم کنند، ثروت و اموال آن ها
در دست اشرار قرار می گیرد.
«الکافی، ج 2، ص 394»

حدیث - 28

قال الامام علی علیه السلام :
أَكْرَمُ ذَوَى رَحِمِكَ ... فَإِنَّهُمْ لَكَ نِعَمَ الْعُدَّةِ فِي الشَّدَةِ وَالرَّخَاءِ؛
امام علی علیه السلام فرمودند: خویشاوندان خویش را اکرام نما ...؛ زیرا آنها در
سختی و آسانی، بهترین پشتیبان و کمک برای تو هستند.
«غررالحکم، ص 407، ح 9330»

حدیث - 29

قال الامام علی علیه السلام :

مَنْ يَقْبِضُ يَدَهُ عَنْ عَشِيرَتِهِ فَإِنَّمَا يَقْبِضُ يَدًا وَاحِدَةً عَنْهُمْ وَ يُقْبِضُ عَنْهُ أَيْدِي كَثِيرَةٌ مِنْهُمْ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: کسی که دست یاری و بخشش خویش را از خویشاوندانش دریغ بدارد، آن ها را از یک دست (یاری دهنده) محروم می سازد، ولی خود از یاری و بخشش دست های بسیاری بی بهره می ماند.

«غررالحکم، ص 407، ح 9334»

حدیث - 30

قال الامام الصادق علیه السلام :

... أَفْضَلُ مَا تَوَصَّلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا؛

امام صادق علیه السلام فرمودند: برترین چیزی که با آن صله ارحام انجام می گیرد، خودداری کردن از آزار و اذیت آنان است.

«الکافی، ج 2، ص 151»

حدیث - 31

قال الامام الصادق علیه السلام :

صِلَةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُسَمِّحُ الْكَفَّ وَ تُطَيِّبُ النَّفْسَ وَ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ تُنْسِي فِي الْأَجْلِ؛

امام صادق علیه السلام فرمودند: صله ارحام، اخلاق را نیکو، دست را با سخاوت، دل و جان را پاک و روزی را زیاد می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.
«الکافی، ج 2، ص 158»

حدیث - 32

قال الامام الصادق علیه السلام :
إِنَّ صَلَّةَ الرَّحْمِ وَ الْبِرَّ لِيُهَوِّنَا الْحِسَابَ وَ يَعْصِمَانِ مِنَ الذُّنُوبِ؛
امام صادق علیه السلام فرمودند: صله رحم و نیکی کردن، حساب رسی را آسان می کنند و انسان را از گناه باز می دارند.
«بحار الانوار، ج 74، ص 131»

حدیث - 33

قال الامام الباقر علیه السلام :
صِلَةُ الْارْحَامِ تُزَكِّيْ الْعَمَالَ وَ تَدْفَعُ الْبَلْوَى؛
امام باقر علیه السلام فرمودند: صله ارحام، اعمال را پاک و بلاها را دور می سازد.
«الکافی، ج 2، ص 152»

حدیث - 34

قال الامام الرضا علیه السلام :
يَكُونُ الرَّجُلُ يَصِلُ رَحِمَهُ فَيَكُونُ قَدْ بَقِيَ مِنْ عَمْرِهِ ثَلَاثُ سَنِينَ فَيُصَيِّرُهَا اللَّهُ ثَلَاثِينَ سَنَةً ؛

امام رضا علیه السلام فرمودند: چه بسا مردی که سه سال از عمرش بیش نمانده، ولی صله رحم به جا آورد و خدا به خاطر این کار، عمرش را به سی سال افزایش دهد و خدا آنچه را می خواهد انجام می دهد.

«الکافی، ج 2، ص 150»

حدیث - 35

قال الامام الصادق علیه السلام :
 صلّة الرّحم و حسنُ الجوارِ یعمُرانِ الدّیارَ و یزیدانِ فی الاعمارِ؛
 امام صادق علیه السلام فرمودند: صله رحم و خوش رفتاری با همسایه، شهرها را آباد و بر عمرها می افزاید.

«بحار الانوار، ج 74، ص 120»

حدیث - 36

قال الامام الصادق علیه السلام :
 مَنْ أَحَبَّ أَنْ یخَفِّفَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهُ سَكَراتُ الْمَوْتِ فَلِیَكُنْ لِقَرَابَتِهِ وَ بِوَالِدَيْهِ
 بَاراً ؛
 امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که دوست دارد خدای متعال سختی های مرگ را بر او آسان سازد، نسبت به خویشان (و نزدیکان) و پدر و مادرش نیکوکار باشد؛ اگر چنین بود، خدای متعال سختی های مرگ را بر او آسان می کند و فقر (نیز) هرگز او را گرفتار نخواهد کرد.

«سفینة البحار، ج 2، ص 553»

حدیث - 37

قال الامام الصادق عليه السلام :

صَلَةُ الرَّحِمِ تُهَوِّنُ الْحَسَابَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ... وَتَقِيَّ مَصَارِعَ السَّوِّءِ؛

امام صادق عليه السلام فرمودند: رسیدگی و پیوند با خویشاوندان، حساب روز قیامت را آسان کرده و از مرگ های بد جلوگیری می کند.

«بحار الانوار، ج 74، ص 104»

حدیث - 38

قال الامام الصادق عليه السلام :

نَعُوذُ بِاللَّهِ عَنِ الذَّنُوبِ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ وَتُقَرِّبُ الْآجَالَ وَتَخْلِي الدِّيَارَ وَهِيَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَالْعُقُوقُ وَتَرْكُ الْبِرِّ؛

امام صادق عليه السلام فرمودند: به خدا پناه می بریم از گناهانی که نابودی را سرعت می بخشد، مرگ ها را نزدیک و شهرها را از ساکنانش خالی می سازد و آن گناهان، قطع رحم، آزدن پدر و مادر و ترک احسان و نیکی است.

«الكافي، ج 2، ص 184»

حدیث - 39

قال الامام الباقر عليه السلام :

ثَلَاثُ خِصَالٍ لَا يَمُوتُ صَاحِبُهُنَّ أَبَدًا حَتَّى يَرَى وَبِالْهَنْ: الْبَغْيُ وَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَ اليمين الكاذبة ؛

امام باقر علیه السلام فرمودند: سه خصلت است که هر که آنها را دارد نمی میرد، مگر این که کیفرشان را در همین دنیا می بیند: ستم، قطع رحم و قسم دروغ، (در این میان) پاداش صله رحم زودتر از ثواب اعمال دیگر به انسان می رسد.

«الکافی، ج 74، ص 348»

حدیث - 40

قال الامام الصادق علیه السلام :
 اتَّقُوا الْحَالِقَةَ فَإِنَّهَا تَمِيتُ الرِّجَالَ، قُلْتُ: وَ مَا الْحَالِقَةُ؟ قَالَ: قَطِيعَةُ الرَّحْمِ؛
 امام صادق علیه السلام فرمودند: از حالقه بپرهیزید که مردان را به کام مرگ فرو می برد. (راوی گوید): عرض کردم: حالقه چیست؟ فرمودند: قطع رحم.

«الکافی، ج 2، ص 347»

حدیث - 41

قال الامام علی بن الحسین علیه السلام :
 اِيَّاكَ وَ مَصَاحِبَةَ الْقَاطِعِ لِرَحِمِهِ فَإِنِّي وَجَدْتُهُ مَلْعُونًا فِي كِتَابِ اللَّهِ فِي ثَلَاثَةِ مَوَاضِعٍ؛
 امام سجاد علیه السلام فرمودند: از همنشینی با کسی که رابطه خود را با خویشاوندان (رحمی) خود قطع می کند، بپرهیز! زیرا من در سه جای قرآن کریم او را مود لعن و نفرین یافتیم.

«سفينة البحار، ج 1، ص 516»

حدیث - 42

قال رسول الله ﷺ :

انَّ الرَّحْمَةَ لَا تَنْزِلُ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعٌ رَحِمٍ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: رحمت (خدا) بر قومی که در میان آنان قطع رحم کننده باشد، نازل نمی شود.

«کنز العمال، ح 6978»

حدیث - 43

قال رسول الله ﷺ :

اِذَا ظَهَرَ الْعِلْمُ وَ احْتَذَرَ الْعَمَلُ وَ اتَّخَلَفَتِ الْاَلْسُنُ وَ اخْتَلَفَتِ الْقُلُوبُ وَ تَقَاطَعَتِ
الْاَرْحَامُ هُنَالِكَ لَعْنَهُمُ اللهُ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: زمانی که در جامعه ای علم گسترش یابد و به آن عمل نشود و زبان ها با هم موافق و دل ها با هم مخالف باشند و مردم با خویشاوندان (رحمی) خود قطع رابطه کنند، آن هنگام خشم و غضب الهی چنین آنان را فرا می گیرد که خداوند چشم و گوششان را کر و کور می گرداند.

«ثواب الاعمال، ص 289»

حدیث - 44

قال رسول الله ﷺ :

إِثْنَانِ لَا يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَاطِعُ الرَّحِمِ وَ جَارُ السَّوِّءِ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: دو گروه اند که خداوند روز قیامت (به نظر رحمت) به آنان نمی نگرد: کسی که با خویشان (رحمی) خود قطع رابطه کند و کسی که به همسایه بدی نماید.

«نهج الفصاحه، ح 55»

حدیث - 45

امام صادق علیه السلام فرمودند:

الْمَكَارِمُ عَشْرٌ ، فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ فِيكَ فَلْتَكُنْ ... : صِدْقُ الْبَسِ ، وَصِدْقُ اللِّسَانِ ، وَأَدَاءُ الْأَمَانَةِ ، وَصِلَةُ الرَّحِمِ ، وَإِقْرَاءُ الضَّيْفِ ، وَإِطْعَامُ السَّائِلِ ، وَالْمُكَافَأَةُ عَلَى الصَّنَائِعِ ، وَالتَّذَمُّمُ لِلْجَارِ ، وَالتَّذَمُّمُ لِلصَّاحِبِ ، وَرَأْسُهُنَّ الْحَيَاءُ؛

مکارم ده تاست: اگر می توانی آنها را داشته باش ... : استقامت در سختی ها، راستگویی، امانتداری، صله رحم، میهمان نوازی، اطعام نیازمند، جبران کردن نیکی ها، رعایت حق و حرمت همسایه، مراعات حق و حرمت رفیق و در رأس همه، حیا.

(غررالحکم، ج 6، ص 441، ح 10926)

حدیث - 46

امام علی علیه السلام فرمودند:

حِرَاسَةُ النَّعَمِ فِي صِلَةِ الرَّحِمِ؛

حفظ نعمت ها در صله رحم است.

غررالحکم، ح 4929

حدیث - 47

امام علی علیه السلام فرمودند:

صَلَّةُ الرَّحِمِ تُدْرِي النَّعَمَ وَتَدْفَعُ النَّقَمَ؛

صله رحم، نعمت‌ها را فراوان می‌کند و سختی‌ها را از بین می‌برد.

غررالحکم، ح 5836

حدیث - 48

امام صادق علیه السلام فرمودند:

صَلَّةُ الرَّحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَتُسَمِّحُ الْكَفَّ وَتُطِيبُ النَّفْسَ وَتَزِيدُ فِي الرِّزْقِ

وَتُنَسِّي فِي الْجَلِّ؛

صله رحم، انسان را خوش اخلاق، با سخاوت و پاکیزه جان می‌نماید و

روزی را زیاد می‌کند و مرگ را به تأخیر می‌اندازد.

(کافی، ج 2، ص 151، ح 6)

حدیث - 49

امام صادق علیه السلام فرمودند:

صَلَّةُ الرَّحَامِ تُزَكِّي الْعَمَالَ وَتُتَمِّي الْمَوَالَ وَتَدْفَعُ الْبَلَوَى وَتُيسِّرُ الْحِسَابَ

وَتُنَسِّي فِي الْجَلِّ؛

صله رحم، اعمال را پاکیزه، اموال را بسیار، بلا را برطرف و حساب (قیامت)

را آسان می‌کند و مرگ را به تأخیر می‌اندازد.

کافی، ج 2، ص 157، ح 33

حدیث - 50

امام علی عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند:

إِنَّ أَفْضَلَ الْخَيْرِ صَدَقَةُ السِّرِّ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ؛

برترین خوبی، صدقه پنهانی و نیکی به پدر و مادر و صله رحم است.

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث 3550

حدیث - 51

پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ وَيُنْسَأَ لَهُ فِي أَجَلِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ؛

هر که خوش دارد روزیش زیاد و عمرش دراز شود، صله رحم به جا آورد

الخصال: 32 / 112

حدیث - 52

پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

صِلَةُ الرَّحِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمُرِ، وَتَنْفِي الْفَقْرَ؛

صله رحم، عمر را زیاد می‌کند و فقر را از بین می‌برد.

بحار الأنوار: 61 / 103 / 74

حدیث - 53

قال رسول الله ﷺ :

افشوا السلام ، وصلوا الارحام ، و اطعموا الطعام ، و صلوا بالليل ، و الناس نيام ، تدخلوا الجنة بسلام؛
(باسلام کرن) سلام را میان مردم شایع کنید صله رحم به جای آورید اطعام کنید و در شب که همگان در خوابند به نماز برخیزید تا به سلامتی داخل بهشت گردید.

(بحار الانوار، ج 87، ص 159).

حدیث - 54

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

أَكْرَمُ أَخْلَاقِ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ التَّزَاوُرُ فِي اللَّهِ؛
بزرگوارانه ترین اخلاق پیامبران، صدیقین (انسان های راستین) شهدا و صالحین، دیدار یکدیگر برای خداست.
دعائم الاسلام، ج 2، ص 106

حدیث - 55

امام محمد باقر علیّه السلام فرمودند:

سه خصلت است که دارنده اش نمی میرد تا عاقبت شوم آن را ببیند:
ستمکاری، از خویشان بریدن، و قسم دروغ که نبرد با خداست.

کافی ، ج 75 ، ص 174

حدیث - 56

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:

پیوند با خویشان ، عملها را پاکیزه می نماید ، اموال را افزایش می دهد ، بلا رادور می کند ، حساب آخرت را آسان می نماید ، و مرگ را به تاخیر می اندازد .
بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج 71 ، ص 111

حدیث - 57

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

من أحبّ أن يبسط له في رزقه و أن ينسأ له في أجله فليصل رحمه؛
هر که دوست دارد که روزی وی گشاده کنند و زندگیش طولانی شود با خویشاوند پیوند گیرد.
نهج الفصاحه

حدیث - 58

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

من قطع رحماً أو حلف على يمين فاجره رأى و باله قبل أن يموت؛
هر که از خویشاوند ببرد یا قسم دروغ خورد پیش از آن که بمیرد و بال آن ببیند.
نهج الفصاحه

حدیث - 59

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
ما من شیء أطیع الله فيه بأعجل ثوابا من صله الرحم و ما من عمل يعصى الله فيه بأعجل عقوبه من بغى؛
هیچ اطاعتی را که برای خدا کرده باشند زودتر از پیوند خویشان ثواب ندهند
و هیچ معصیتی را زودتر از ستمگری عقاب نکنند.
نهج الفصاحه

حدیث - 60

لا يدخل الجنة قاطع الرحم؛
رسول خدا ﷺ فرمودند: کسی که با خویشاوندان (رحمی) خود، قطع رابطه کند، داخل بهشت نخواهد شد.
«بحار الانوار، ج 74، ص 91»

حدیث - 61

قال رسول الله ﷺ :
ابغضُ الاعمالِ الى الله الشِرْكُ بالله، ثمَّ قطعُيةُ الرَّحِمِ ثمَّ الامرُ بِالْمُنْكَرِ وَ النَّهْيِ
عن المعروف؛
رسول خدا ﷺ فرمودند: منفورترین اعمال نزد خداوند، عبارت اند از:
شرک به خدا، سپس قطع رحم و سپس امر به منکر و نهی از معروف.

«جامع السعادات، ج 2، ص 342»

حدیث - 62

قال رسول الله ﷺ :

مَنْ ضَمِنَ لِي وَاحِدَةً ضَمِنْتُ لَهُ أَرْبَعَةً يَصِلُ رَحْمَهُ فَيَحِبُّهُ اللَّهُ تَعَالَى وَ يُوسِّعُ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر کس برای من، انجام دادن یک کار را تضمین کند، من چهار چیز را برای او تضمین می کنم: صله رحم کند تا خداوند او را دوست بدارد و روزیش را وسیع نماید، عمرش را زیاد و او را در بهشت جای دهد.

«بحار الانوار، ج 74، ص 92»

حدیث - 63

قال رسول الله ﷺ :

أَوْصِيَ الشَّاهِدَ مِنْ أُمَّتِي وَ الْغَائِبَ مِنْهُمْ وَ مَنْ فِي أَصْلَابِ الرِّجَالِ وَ أَرْحَامِ النِّسَاءِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَنْ يَصِلَ الرَّحِمَ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: سفارش می کنم حاضران و غائبان از امتم را و کسانی را که در پشت پدران و در رحم مادران خویش هستند تا روز قیامت، که صله رحم نمایند گر چه به فاصله یک سال راه باشد؛ زیرا صله رحم جزو دین است.

«الكافي، ج 2، ص 158»

حدیث - 64

قال رسول الله ﷺ :

مَنْ مَشَى إِلَى ذِي قَرَابَةٍ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ لِيَصِلَ رَحِمَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَجْرَ مِائَةِ شَهِيدٍ؛

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: کسی که با جان و مالش در پی صله رحم بر آید، خداوند متعال اجر صد شهید را به او عطا می کند.
«وسائل الشیعه، ج 6، ص 286»

حدیث - 65

قال رسول الله ﷺ :

الْصَّدَقَةُ بِعَشْرَةٍ وَ الْقَرْضُ بِثَمَانِيَةِ عَشَرَ وَ صَلَّةُ الرَّحْمِ بِأَرْبَعَةٍ وَ عِشْرِينَ وَ صَلَّةُ الْإِخْوَانِ بِعِشْرِينَ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: پاداش صدقه در راه خدا، ده برابر است و قرض دادن، هیجده برابر و پاداش صله و پیوند با خویشاوندان، بیست و چهار برابر و پیوند با برادران دینی، بیست برابر است.
«بحار الانوار، ج 74، ص 31»

حدیث - 66

قال الامام علي بن الحسين عليه السلام :

ما مِنْ خُطْوَةٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ خُطْوَتَيْنِ: خُطْوَةٌ يُسَرُّ بِهَا صَفًّا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
تَعَالَى وَخُطْوَةٌ إِلَى ذِي رَحْمٍ قَاطِعٍ؛

امام سجاد علیه السلام فرمودند: دو گام نزد خداوند، محبوب ترین گام هاست؛ گامی
در راه خدا برای تحقق لشکر اسلام (برای جهاد) برداشته شود و گامی به سوی
خویشاوندی که با انسان قطع رابطه کرده است.

«بحار الانوار، ج 74، ص 87»

حدیث - 67

قال الامام علي عليه السلام :

من أَفْضَلَ الْمَرْوَةِ صَلَّةَ الرَّحْمِ؛

امام علی علیه السلام فرمودند: صله رحم، از برترین جوانمردی ها است.

«غررالحکم، ص 406، ح 9299»

حدیث - 68

قال الامام علي عليه السلام :

أَنَّهُ تَعَالَى يَصِلُ مَنْ وَصَلَهَا وَيَقْطَعُ مَنْ قَطَعَهَا وَيَكْرَمُ مَنْ أَكْرَمَهَا؛

امام علی علیه السلام فرمودند: همانا خداوند متعال به کسی که صله رحم نماید، توجه
و عنایت می کند و کسی که با خویشاوندان خود قطع رابطه کند، خداوند توجه
خویش را از او سلب می نماید.

«غررالحکم، ص 406، ح 9290»

حدیث - 69

قال الامام علی علیه السلام :

انَّ صَلَاةَ الْارْحَامِ لَمِنْ مَوْجِبَاتِ الْإِسْلَامِ إِنَّ اللَّهَ سَبْحَانَهُ أَمَرَ بِإِكْرَامِهَا؛
امام علی علیه السلام فرمودند: همانا صله رحم از واجبات دین اسلام است و
خداوند سبحان نسبت به اکرام ارحام و خویشان امر فرموده است.
«غررالحکم، ص 406، ح 9290»

حدیث - 70

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَا آمَنَ بِاللَّهِ مَنْ قَطَعَ رَحِمَهُ؛
کسی که با خویشاوندان خود قطع رابطه کند، به خدا ایمان نیاورده است.
«غررالحکم، ص 407، ح 9327»

حدیث - 71

رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

انَّ أَعْجَلَ الْخَيْرِ ثَوَاباً صَلَاةُ الرَّحِمِ؛
پاداش صله رحم، سریع ترین پاداش کار خیری است که به انسان می رسد.
«الکافی، ج 2، ص 160»

حدیث - 72

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

مَنْ مَشَى إِلَى ذِي قَرَابَةٍ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ لِيَصِلَ رَحِمَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَجْرَ مِائَةِ شَهِيدٍ؛

هر کس با جان و مال خود در راه صله رحم کوشش کند، خداوند عزوجل پاداش یکصد شهید به او می دهد.

من لایحضره الفقیه، ج 4، ص 16

حدیث - 73

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

الْصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَأَصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ تُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَتَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَتَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ؛

صدقه به جا، نیکوکاری، نیکی به پدر و مادر و صله رحم، بدبختی را به خوشبختی تبدیل و عمر را زیاد و از پیشامدهای بد جلوگیری می کند.

نهج الفصاحه، ح 1869

حدیث - 74

امام صادق علیه السلام فرمودند:

صِلَةُ الرَّحَامِ تُزَكِّي الْعَمَالَ وَتُنْمِي الْمَوَالَ وَتَدْفَعُ الْبَلَوَى وَتُيسِّرُ الْحِسَابَ وَتُنْسِي فِي الْجَلِّ؛

صله رحم، اعمال را پاکیزه، اموال را بسیار، بلا را برطرف و حساب (قیامت) را آسان می‌کند و مرگ را به تأخیر می‌اندازد.

(کافی، ج 2، ص 157، ح 33)

حدیث - 75

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

لا یدخل الجنه قاطع رحم؛

هر که پیوند خویشان ببرد به بهشت نرود.

نهج الفصاحه

حدیث - 76

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

الضیف یأتی برزقه و یرتحل بذنوب القوم، یمحّص عنهم ذنوبهم؛

مهمان روزی خویش بیارد گناهان کسان ببرد و گناهان آنها را پاک کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 77

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

الصدقه علی وجهها و اصطناع المعروف و برّ الوالدین و صله الرحم تحوّل

الشقاء سعاده و تزيد فی العمر و تقی مصارع السوء؛

صدقه به موقع و نیکوکاری و نیکی با پدر و مادر و پیوستگی خویشاوند
بدبختی را به خوشبختی مبدل کند و عمر را افزایش دهد و از مرگ های بد
جلوگیری کند.
نهج الفصاحه

حدیث - 78

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
الصَّدَقَه عَلَى الْقَرَابَةِ صَدَقَه وَصَلَه؛
صدقه به خویشاوندان هم صدقه است هم پیوستگی خویشاوندان.
نهج الفصاحه

حدیث - 79

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
صَلُّوا قَرَابَاتِكُمْ وَ لَا تَجَاوَرُوهُمْ فَإِنَّ الْجَوَارِ يورث بَيْنَكُمْ الضَّغَائِنَ؛
با خویشان دوستی کنید و همسایه ایشان مشوید که همسایگی میان شما کینه
ها پدید آرد.
نهج الفصاحه

حدیث - 80

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
صَلِّ الْقَرَابَةَ مَثْرَاهُ فِي الْمَالِ مَحَبَّهُ فِي الْأَهْلِ مَنْسَاهُ فِي الْأَجْلِ؛

پیوند خویشاوندی مایه فراوانی مال و محبت کسان و تأخیر اجل است.
نهج الفصاحه

حدیث - 81

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
صله الرحمّ تزید فی العمر و صدقه السرّ تطفی ۛ غضب الربّ؛
پیوند خویشان عمر را فزونی دهد و صدقه نهان خشم پروردگار را خاموش
کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 82

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
صله الرحمّ و حسن الخلق و حسن الجوار یعمران الدّیار و یزدن فی الأعمار؛
پیوند خویشان و نیک خویی و خوش همسایگی شهرها را آباد کند و عمرها
را فزونی دهد.
نهج الفصاحه

حدیث - 83

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

صله الرحم تزید فی العمر و تدفع میتة السوء؛

پیوند خویشان عمر را فزونی دهد و از مرگ بد جلوگیری کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 84

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

الرحم معلقه بالعرش یقول: من وصلنی وصله الله و من قطعنی قطعه الله؛

خویشاوندی به عرش آویخته است و گوید هر که مرا پیوند دهد خدا او را

پیوند دهد و هر که مرا ببرد خدا او را ببرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 85

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث معلقات بالعرش: الرحم تقول: اللهم إني بك فلا أقطع و الأمانة تقول:

اللهم إني بك فلا أختان و النعمه تقول: اللهم إني بك فلا أكفر؛

سه چیز به عرش آویخته است، خویشاوندی گوید خدایا من به تو وابسته ام

مرا نبرند و امانت گوید: خدایا من به تو وابسته ام در من خیانت نکنند و نعمت

گوید: خدایا من به تو وابسته ام مرا کفران نکنند.

نهج الفصاحه

حدیث - 86

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه لا یدخلون الجنه: مدمن الخمر و قاطع الرحم و مصدق بالسحر؛
سه کسند که داخل بهشت نشوند: شراب خوار و آن که از خویشان ببرد و آن
که جادو را تصدیق کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 87

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

تعرض الأعمال على الله تعالى يوم الإثنين و الخميس فيغفر الله إلا ما كان من
متشاحنين أو قاطع رحم؛
روز دوشنبه و پنجشنبه اعمال را بر خداوند عرضه می دارند و خداوند گناه
کسان را می بخشد مگر گناه ستیزه جویان و کسی که از خویشاوندان بریده
باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 88

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

بلّوا أرحامكم و لو بالسّلام؛

با خویشان نزدیکی جوئید اگر چه به وسیله سلام باشد.
نهج الفصاحه

حدیث - 89

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
إِنَّ صَدَقَةَ السِّرِّ تَطْفِي غَضَبَ الرَّبِّ وَ إِنَّ صَلَهِ الرَّحْمِ تَزِيدُ فِي الْعَمْرِ وَ إِنَّ صَنَائِعَ
المعروف تقى مصارع السوء؛
صدقه نهان خشم خدا را فرو می نشاند و نیکی با خویشاوندان عمر را افزون
می کند و کارهای نیک از مرگهای بد جلوگیری می کند.
نهج الفصاحه

حدیث - 90

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
إِنَّ الرَّحْمَةَ لَا تَنْزِلُ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعٌ رَحْمٍ؛
مردمی که در میان آنها کسی از خویشاوندان بریده باشد، رحمت خدا بر آنها
فروود نمی آید.
نهج الفصاحه

حدیث - 91

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:
اِنَّهُ لَا يَنْظُرُ اللّٰهُ اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَاطِعُ الرَّحْمِ وَ جَارُ السَّوْءِ؛

دو کس را خداوند روز قیامت به نظر رحمت نمی نگرد، آنکه با خویشان
ببرد و آنکه با همسایه بدی کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 92

امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند:
نزدیکترین و سریعترین طاعت در ثواب ، پیوند با خویشان است .
تحف العقول ، ص 303

حدیث - 93

قالَ الْأَمَامُ الْحُسَيْنُ عليه السلام :
إِنَّ أَجْوَدَ النَّاسِ مَنْ أُعْطِيَ مَنْ لَا يَرْجُوهُ، وَإِنَّ أَعْفَى النَّاسِ مَنْ عَفَى عَنْ قُدْرَةٍ،
وَإِنَّ أَوْصَلَ النَّاسِ مَنْ وَصَلَ مَنْ قَطَعَهُ ؛
امام حسین علیه السلام فرمودند:

همانا سخاوتمندترین مردم آن کسی است که کمک نماید به کسی که امیدی
به وی نداشته است. و بخشنده ترین افراد آن شخصی است که نسبت به ظلم
دیگری با آن که توان انتقام دارد گذشت نماید. صله رحم کننده ترین مردم و
دید و بازدید کننده نسبت به خویشان، آن کسی است که صله رحم نماید با کسی
که با او قطع رابطه کرده است.

بحارالأنوار، ج 75، ص 121، ح 4

حدیث - 94

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

الْصَّدَقَةُ بِعَشْرٍ، وَالْقَرْضُ بِثَمَانِيَةِ عَشْرٍ، وَصِلَةُ الرَّحِمِ بِأَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

پاداش و ثواب دادن صدقه ده برابر درجه، و دادن قرض الحسنة هیجده درجه، و انجام صله رحم بیست و چهار درجه افزایش خواهد داشت.

مستدرک الوسائل، ج 7، ص 194، ح 8010

حدیث - 95

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ يَضْمَنُ لِي بِرَّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةَ الرَّحِمِ أَضْمَنَ لَهُ كَثْرَةَ الْمَالِ وَ زِيَادَةَ الْعُمْرِ وَ الْمَحَبَّةَ فِي الْعَشِيرَةِ؛

هر کس نیکی به پدر و مادر و صله رحم را برایم ضمانت کند، من نیز زیاده ثروت، طول عمر و محبت او را در دل خویشاوندان ضمانت می نمایم.

مستدرک الوسائل، ج 15، ص 176، ح 12.

حدیث - 96

پیامبر اکرم ﷺ :

سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ اتَّقَى النَّاسَ؟ قَالَ: آمَرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ أَوْصَلَهُمْ لِلرَّحِمِ؛

از رسول خدا ﷺ سؤال شد: با تقواترین مردم کیست؟ فرمودند: کسی که بیشتر امر به معروف و نهی از منکر و صله رحم نماید.
کنز العمال، ح 8474 .

حدیث - 97

امام رضا علیه السلام می فرمایند :
وَقَرُّوا كِبَارَكُمْ وَارْحَمُوا صِغَارَكُمْ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ؛
به بزرگترهایتان احترام بگذارید و با کوچکترها مهربان باشید و صله رحم
نمایید.
عیون اخبار الرضا، ج 2، ص 265.

حدیث - 98

امام صادق علیه السلام می فرمایند :
صِلَةُ الرَّحِمِ تَعْمُرُ الدِّيَارَ وَتَزِيدُ فِي الْأَعْمَارِ وَإِنْ كَانَ أَهْلُهَا غَيْرَ أَحْيَارٍ؛
صله رحم، خانه‌ها را آباد و عمرها را طولانی می‌کند، هر چند صله رحم
کنندگان مردمان خوبی نباشند.
امالی طوسی، ص 481، ح 18 .

حدیث - 99

امام صادق علیه السلام می فرمایند :
صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ وَبِرُّوا بِإِخْوَانِكُمْ وَلَوْ بِحُسْنِ السَّلَامِ وَرَدَّ الْجَوَابُ؛

صله رحم نمایند و به برادران (دینی) خود نیکی کنید، هر چند با سلام کردن خوب و یا جواب سلام خوب باشد.
کافی، ج 2، ص 157، ح 31 .

حدیث - 100

امام صادق علیه السلام می فرمایند :
أَفْضَلُ مَا يَوْصَلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا؛
بهترین صله رحم، خودداری از آزار و اذیت خویشاوندان است .
بحارالأنوار، ج 74، ص 88، ح 1.

حدیث - 101

امام علی علیه السلام می فرمایند :
حِرَاسَةُ النَّعْمِ فِي صَلَةِ الرَّحِمِ؛
حفظ نعمت‌ها در صله رحم است.
غررالحکم، ح 4929.

حدیث - 102

امام علی علیه السلام می فرمایند :
به راستی که صله رحم از واجبات اسلام است و خدای سبحان، امر فرموده
که آن را گرامی بدارند و خداوند متعال با هر کس که صله رحم کند، رابطه

برقرار می‌کند و با هر کس که قطع رحم کند، قطع رابطه می‌کند و هر کس که
صله رحم را گرامی بدارد، گرامی‌اش می‌دارد.
غررالحکم، ح 3651.

حدیث - 103

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند :
مَنْ مَشَى إِلَى ذِي قَرَابَةٍ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ لِيَصِلَ رَحِمَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَجْرَ مِائَةِ
شَهِيدٍ؛
هر کس با جان و مال خود در راه صله رحم کوشش کند، خداوند عزوجل
پاداش یکصد شهید به او می‌دهد.
من لایحضره الفقیه، ج 4، ص 16.

حدیث - 104

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند :
صِلَةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُسَمِّحُ الْكَفَّ وَ تُطَيِّبُ النَّفْسَ وَ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ
و تُنَسِّي فِي الْأَجَلِ؛
صله رحم، انسان را خوش اخلاق، با سخاوت و پاکیزه جان می‌نماید و
روزی را زیاد می‌کند و مرگ را به تأخیر می‌اندازد.
کافی، ج 2، ص 151، ح 6.

حدیث - 105

امام صادق علیه السلام می فرمایند :

إِنَّ صَلَّةَ الرَّحِمِ وَالْبِرَّ لِيَهْوَتَانِ الْحِسَابَ وَيَعْصِمَانِ مِنَ الذُّنُوبِ؛

صله رحم و نیکی، حساب (قیامت) را آسان و از گناهان جلوگیری می کند.

کافی، ج 2، ص 157، ح 31 .

حدیث - 106

امام صادق علیه السلام می فرمایند :

صِلَةُ الْأَرْحَامِ تُزَكِّي الْأَعْمَالَ وَتُنْمِي الْأَمْوَالَ وَتَدْفَعُ الْبُلُوبَ وَتُسِّرُ الْحِسَابَ

وَتُنَسِّي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، اعمال را پاکیزه، اموال را بسیار، بلا را برطرف و حساب (قیامت)

را آسان می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.

کافی، ج 2، ص 157، ح 33 .

حدیث - 107

امام باقر علیه السلام می فرمایند :

إِنَّ أَعْجَلَ الْخَيْرِ ثَوَاباً صَلَّةُ الرَّحِمِ؛

ثواب صله رحم سریع تر از هر کار خیری به انسان می رسد.

کافی، ج 2، ص 152، ح 15 .

حدیث - 108

امام علی علیه السلام می فرمایند :
زَكَاةُ الْيَسَارِ بِرُ الْجِيرَانِ وَ صِلَةُ الْأَرْحَامِ؛
زکاتِ رفاه، نیکی با همسایگان و صله رحم است.
غررالحکم، ح 5453 .

حدیث - 109

امام علی علیه السلام می فرمایند :
صِلَةُ الرَّحِمِ تُدْرِئُ النَّعْمَ وَ تَدْفَعُ النَّقْمَ؛
صله رحم، نعمت‌ها را فراوان می‌کند و سختی‌ها را از بین می‌برد.
غررالحکم، ح 5836.

حدیث - 110

امام علی علیه السلام :
صِلَةُ الرَّحِمِ تَوْجِبُ الْمَحَبَّةَ وَ تَكْبِتُ الْعَدُوَّ؛
صله رحم، محبت آور است و دشمنی را از بین می‌برد.
غررالحکم، ح 5852.

حدیث - 111

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

الْصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ تُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَتَزِيدُ فِي الْعُمُرِ وَتَقِي مَصَارِعَ الشُّوءِ؛

صدقه بجا، نیکوکاری، نیکی به پدر و مادر و صله رحم، بدبختی را به خوشبختی تبدیل و عمر را زیاد و از پیشامدهای بد جلوگیری می‌کند.
نهج الفصاحه، ح 1869 .

حدیث - 112

رسول اکرم ﷺ :

لَيْسَ شَيْءٌ أَطِيعَ اللَّهَ فِيهِ أَعْجَلَ ثَوَابًا مِنْ صِلَةِ الرَّحِمِ وَ لَيْسَ شَيْءٌ أَعْجَلَ عِقَابًا مِنْ الْبُغْيِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحِمِ؛

هیچ طاعتی نیست که پاداشش زودتر از صله رحم برسد و مجازاتی سریع‌تر از مجازات ظلم و قطع رحم نیست.
نهج الفصاحه، ح 2398 .

حدیث - 113

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنْسَلَهُ فِي عُمُرِهِ وَ يُوسَعَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَ لِيَصِلْ رَحِمَهُ؛
هر کس دوست دارد که عمرش طولانی و روزی‌اش زیاد شود، تقوای الهی
پیشه کند و صله رحم نماید.

بحار الأنوار ، ج 74، ص 102، ح 56 .

حدیث - 114

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

خداوند سه چیز را به سه چیز دیگر مربوط کرده است و به طور جداگانه نمی پذیرد . نماز را با زکات ذکر کرده است ، هرکس نماز بخواند و زکات ندهد نمازش پذیرفته نیست . نیز شکر خود و شکر از والدین را با هم ذکر کرده است . از این رو هرکس از والدین خود قدردانی نکند از خدا قدردانی نکرده است . نیز در قرآن سفارش به تقوا و سفارش به ارحام در کنار هم آمده است . بنابراین اگر کسی به خویشاوندانش رسیدگی و احسان ننماید ، با تقوا محسوب نمی شود .

(عیون اخبار الرضا ، ج 1 ، ص 258)

حدیث - 115

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

پیوند خویشاوندی را برقرار کنید گرچه با جرعه آبی باشد ، و بهترین پیوند خویشاوندی ، خودداری از آزار خویشاوندان است .

(تحف العقول ، ص 469)

حدیث - 116

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

الصَّدَقَةُ بِعَشْرَةٍ وَالْقَرْضُ بِثَمَانِيَةِ عَشْرٍ وَصِلَةُ الْإِخْوَانِ بِعِشْرِينَ وَصِلَةُ الرَّحِمِ
بِأَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ؛

صدقه دادن، ده حسنه، قرض دادن، هجده حسنه، رابطه با برادران [دینی]،
بیست حسنه و صله رحم، بیست و چهار حسنه دارد.

کافی، ج 4، ص 10، ح 3

حدیث - 117

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

إِنَّ صِلَةَ الرَّحِمِ وَالْبِرَّ لِيَهَوِّنَا الْحِسَابَ وَيَعْصِمَانِ مِنَ الذُّنُوبِ؛

صله رحم و نیکی، حساب (قیامت) را آسان و از گناهان جلوگیری می کند.

کافی، ج 2، ص 157، ح 31

حدیث - 118

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

صِلَةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُسَمِّحُ الْكَفَّ وَ تُطِيبُ النَّفْسَ وَ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ
و تُنَسِّي فِي الْأَجَلِ

صله رحم، انسان را خوش اخلاق، با سخاوت و پاکیزه جان می نماید و
روزی را زیاد می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.

کافی، ج 2، ص 151، ح 6

حدیث - 119

امام علی علیه السلام فرمودند:
صِلَةُ الرَّحِمِ تُدْرِئُ النَّعَمَ وَتَدْفَعُ النَّقَمَ؛
صله رحم، نعمت‌ها را فراوان می‌کند و سختی‌ها را از بین می‌برد.
(غررالحکم، ح 5836)

حدیث - 120

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:
الصَّدَقَةُ عَلَى الْقَرَابَةِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ؛
صدقه دادن به خویشاوندان، هم صدقه است و هم صله رحم.
(مسند احمد، ج 4، ص 17)

حدیث - 121

امام باقر علیه السلام فرمودند:
مَا حَسَنَةُ الدُّنْيَا إِلَّا صِلَةُ الْإِخْوَانِ وَالْمَعَارِفِ؛
خوبی دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست.
(بحار الأنوار، ج 46، ص 291)

حدیث - 122

امام رضا علیه السلام فرمودند:

تزاور واتحابوا و تصافحوا ولا تحاشموا؛

به دیدن یکدیگر روید تا یکدیگر را دوست داشته باشید و دست یکدیگر را

بفشارید و به هم خشم نگیرید.

(بحار الانوار، ج 78، ص 347)

حدیث - 123

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:

مَا حَسَنَةُ الدُّنْيَا إِلَّا صَلَةُ الْإِخْوَانِ وَالْمَعَارِفِ؛

خوبی دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست.

(بحار الأنوار، ج 46، ص 291)

حدیث - 124

امام صادق علیه السلام فرمودند:

تزاوروا و تلاقوا و تذاکروا و احيوا امرنا

به زیارت و دیدار یکدیگر بروید، با هم به سخن و مذاکره بنشینید و امر ما را

زنده کنید.

(بحار الانوار، ج 71، ص 352)

حدیث - 125

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:

ان اعجل الطاعة ثوابا لصله الرحم

نزدیکترین و سریعترین طاعت در ثواب ، پیوند با خویشان است.

(تحف العقول، ص 303)

حدیث - 126

امام رضا علیه السلام فرمودند:

تزاوَرُوا تحابوا و تصافحُوا و لا تحاشموا

به دیدن یکدیگر روید تا یکدیگر را دوست داشته باشید و دست یکدیگر را

بفشارید و به هم خشم نگیرید.

(بحار الانوار، ج 78، ص 347)

حدیث - 127

امام علی علیه السلام :

زیادةُ الشُّكْرِ وَ صَلََةُ الرَّحِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمُرِ وَ تَفْسَحُ فِي الْأَجَلِ ؛

شکرگزاری فراوان و صله رحم، عمر را زیاد می کنند و بر مهلت زندگی

می افزایند.

عیون الحكم والمواعظ، ص 275، ح 4999.

حدیث - 128

امام صادق علیه السلام :

ما نَعْلَمُ شَيْئًا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا صَلَّةَ الرَّحِمِ، حَتَّى إِنْ الرَّجُلُ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثَ سِنِينَ فَيَكُونُ وَصُولًا لِلرَّحِمِ فَيَزِيدُ اللَّهُ فِي عُمُرِهِ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَجْعَلُهَا ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً، وَ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَكُونُ قَاطِعًا لِلرَّحِمِ، فَيَنْقُصُهُ اللَّهُ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ يَجْعَلُ أَجَلَهُ إِلَى ثَلَاثِ سِنِينَ؛

ما، غیر از صله رحم، چیزی نمی‌شناسیم که بر عمر بیفزاید، تا آن جا که گاهی عمر کسی سه سال است، و وقتی که اهل صله رحم می‌شود، خداوند هم سی سال بر عمرش می‌افزاید و آن را سی و سه سال می‌کند و گاهی عمر کسی سی و سه سال است و قطع رحم می‌کند و خداوند هم سی سال از عمر او می‌کاهد و عمرش را به سه سال، کاهش می‌دهد.

کافی، ج 2، ص 152، ح 17.

حدیث - 129

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم :

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنْسَالَهُ فِي عُمُرِهِ وَ يُوسَعَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَ لْيَصِلْ رَحِمَهُ؛ هر کس دوست دارد که عمرش طولانی و روزی‌اش زیاد شود، تقوای الهی پیشه کند و صله رحم نماید.

بحارالأنوار، ج 74، ص 102، ح 56.

حدیث - 130

پیامبر اکرم ﷺ :

إِنَّ الْقَوْمَ لَيَكُونُونَ فَجْرَةً وَ لَا يَكُونُونَ بَرَّةً فَيَصِلُونَ أَرْحَامَهُمْ فَتَنَّمَى أَمْوَالُهُمْ وَ تَطُولُ أَعْمَارُهُمْ فَكَيْفَ إِذَا كَانُوا أَبْرَارًا بَرَّةً!؟

مردمی که گناهکارند و نه نیکوکار، با صله رحم، اموالشان زیاد و عمرشان طولانی می شود. حال اگر نیک و نیکوکار باشند، چه خواهد شد!؟
کافی ، ج 2، ص 155، ح 21 .

حدیث - 131

پیامبر ﷺ :

مَنْ أُلْهِمَ الصِّدْقَ فِي كَلَامِهِ وَ الْإِنصَافَ مِنْ نَفْسِهِ وَ بَرَّ وَالِدَيْهِ وَ وَصَلَ رَحِمِهِ،
أُنْسِيَ لَهُ فِي أَجَلِهِ وَ وَسَّعَ عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ وَ مُتَّعَ بِعَقْلِهِ وَ لُقِّنَ حُجَّتَهُ وَ قَتَ مُسَاءَلَتِهِ

؛

به هر کس، راستگویی در گفتار، انصاف در رفتار، نیکی به والدین و صله رحم الهام شود، اجلش به تأخیر می افتد، روزیش زیاد می گردد، از عقلش بهره مند می شود و هنگام سؤال [مأموران الهی] پاسخ لازم به او تلقین می گردد.
اعلام الدین ، ص 265 .

حدیث - 132

پیامبر اکرم ﷺ :

يَا بَنَ آدَمَ! ابْرِرْ وَالِدَيْكَ وَ صِلْ رَحِمَكَ، يُبَسِّرْ لَكَ يُسْرُكَ وَ يُمَدِّ لَكَ فِي
عُمْرِكَ وَ اطعِ رَبَّكَ تُسَمِّيَ عَاقِلًا وَ لَا تَعْصُهُ تُسَمِّيَ جَاهِلًا ؛

ای فرزند آدم! به پدر و مادرت نیکی کن و صله رحم داشته باش تا خداوند،
کارت را آسان و عمرت را طولانی بگرداند. پروردگارت را فرمان ببر تا
خردمند به شمار آیی و از او نافرمانی نکن که نادان شمرده می‌شوی.
الفردوس، ج 5، ص 282، ح 8190 .

حدیث - 133

رسول الله ﷺ :

إِذَا جَاءَكُمُ الزَّائِرُ فَأَكْرِمُوهُ ؛

هر گاه کسی به دیدار شما آمد ، گرامی‌اش بدارید .
الأمالی ، صدوق ، ص 600 .

وصیت و ارث

حدیث - 1

قال الإمام الصادق عليه السلام : من أوصى بالثلث فقد أضر بالورثة، و الوصية بالخمس و الربع أفضل من الوصية بالثلث.

امام صادق عليه السلام فرمودند: هر که به یک سوم (دارایی اش) وصیت کند به وارثان ضرر زده است و وصیت کردن به یک پنجم و یک چهارم، از وصیت به یک سوم افضل است.

«الكافي، ج 7، ص 11»

حدیث - 2

قال الإمام الصادق عليه السلام : المسلم يحجب الكافر و يرثه، و الكافر لا يحجب المؤمن و لا يرثه.

امام صادق عليه السلام فرمودند: مسلمان مانع کافر (از ارث) می شود، ولی از او ارث می برد و کافر نه مانع مؤمن می شود و نه از او ارث می برد.

«الكافي، ج 7، ص 143»

حدیث - 3

قال الإمام الصادق عليه السلام (لما سئل عن علة إعطاء الذكر مثل حظ الانثيين): إن المرأة ليس عليها جهاد و لا نفقة و لا معقلة، وإنما ذلك على الرجال.

امام صادق علیه السلام (در پاسخ به این سؤال که چرا سهم الارث مرد دو برابر زن است)، فرمودند: چون بر زن نه جهادی واجب است، نه نفقه ای و نه پرداخت دیه ای (در مورد عاقله)، بلکه این ها بر عهده مردها گذاشته شده است.
«الكافی، ج 7، ص 85»

حدیث - 4

قال الإمام الرضا علیه السلام (لما سئل عن علة إعطاء الذكر مثل حظ الانثیین): علة إعطاء النساء نصف ما يعطى الرجال من الميراث لأن المرأة إذا تزوجت أخذت و الرجل يعطى

امام رضا علیه السلام (در پاسخ به این سؤال که چرا سهم الارث مرد دو برابر زن است)، فرمودند: علت این که از میراث به زنان نصف سهم مردها داده می شود این است که زن چون ازدواج کند، می گیرد ولی مرد دهنده دست به همین جهت بر سهم مردها افزوده شده است. و علت دیگر این که سهم مرد دو برابر سهم زن می باشد، این است که زن اگر احتیاج پیدا کند تحت کفالت مرد است و مرد مکلف است امور معاش او را تأمین کند و نفقه اش را بپردازد، اما زن نه مکلف است معاش مرد را تأمین کند و نه در صورتی که مرد محتاج شود، وظیفه دارد نفقه ی او را بپردازد.

«عیون أخبار الرضا - علیه السلام -، ج 2، ص 98»

حدیث - 5

قال الإمام علي عليه السلام : الحيف في الوصية من الكبائر.
امام علی علیه السلام فرمودند: ستم و حق کشی در وصیت، از گناهان کبیره است.
«من لا يحضره الفقيه، ج 4، ص 184»

حدیث - 6

قال الإمام علي عليه السلام : يابن آدم! كن وصي نفسك في مالك، و اعمل فيه ما
تؤثر أن يعمل فيه من بعدك.
امام علی علیه السلام فرمودند: ای پسر آدم، وصی خودت در مال و دارایی خویش
باش و با آن چنان کن که ترجیح می دهی پس از تو با آن چنان شود.
«نهج البلاغه، حکمت 254»

حدیث - 7

قال الإمام علي عليه السلام : ما ابالي أضررت بولدي أو سرقتهم ذلك المال.
امام علی علیه السلام فرمودند: از نظر من تفاوتی ندارد که در وصیت، فرزندانم را
متضرر کنم یا آن مال را از آنان بدزدم.
«من لا يحضره الفقيه، ج 4، ص 183»

حدیث - 8

قال الإمام علي عليه السلام: من أوصى و لم يحف و لم يضار كان كمن تصدق به في حياته.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: هر کس وصیت کند و (در وصیت خود) ستم نکند و به (وارث) زیان وارد نیاورد، مانند کسی است که آن (مال مورد وصیت) را در زمان حیات خود صدقه داده باشد.

«الکافی، ج 7، ص 62»

حدیث - 9

قال رسول الله ﷺ: من قتل قتيلا فإنه لا يرث وإن لم يكن له وارث غيره، وإن كان ولده أو والده.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: هر کس دیگری را بکشد، ارث نمی برد. اگر چه مقتول وارثی جز قاتل نداشته باشد و اگر چه (مقتول) فرزند او یا پدرش باشد.

«کنز العمال، ح 30432»

حدیث - 10

قال رسول الله ﷺ: ما حق امرئ مسلم له شيء يريد أن يوصي فيه يبيت ليلتين إلا وصيته مكتوبة عنده.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: مسلمانی که مالی دارد و می خواهد در آن وصیت کند، حق ندارد دو شب را سپری کند مگر این که وصیتش نوشته شده نزد او باشد.

«کنز العمال، ح 46052»

حدیث - 11

قال رسول الله ﷺ : المحروم من حرم الوصية.
پیامبر خدا ﷺ فرمودند: محروم کسی است که از وصیت کردن محروم شود.

«کنز العمال، ح 46051»

حدیث - 12

قال رسول الله ﷺ : ولد زنا لا يرث ولا يورث.
پیامبر خدا ﷺ فرمودند: زنازاده نه ارث می برد و نه کسی از او ارث می برد.

«کنز العمال، ح 30447»

حدیث - 13

قال رسول الله ﷺ : إن الله تعالى تصدق عليكم عند وفاتكم بثلاث أموالكم زيادة لكم في أعمالكم.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: خدای متعال یک سوم اموال شما را در هنگام وفاتتان به شما صدقه داده است تا بدین وسیله بر اعمال شما بیفزاید.

«کنز العمال، ح 46064»

حدیث - 14

قال رسول الله ﷺ : من مات على وصية مات على سبيل و سنة، و مات على تقى و شهادة، و مات مغفورا له.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: هر کس با وصیتی بمیرد بر راه و سنتی (از سنن پیامبر) مرده، بر پرهیزگاری و شهادتی مرده و آمرزیده مرده است.

«کنز العمال، ح 46050»

حدیث - 15

قال رسول الله ﷺ : الإضرار فى الوصية من الكبائر.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: ضرر زدن به (وارث) در وصیت از گناهان کبیره است.

«کنز العمال، ح 46069»

حدیث - 16

قال رسول الله ﷺ : من لم يحسن الوصية عند موته كان نقصا في عقله ومروته .

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر کس در هنگام فوت خود، وصیت را نیکو نشمارد (اهمیت ندهد)، این کار نقصی در عقل و جوانمردی اوست.
«فلاح السائل، ص 66»

حدیث - 17

قال رسول الله ﷺ : لا ميراث للقاتل.
پیامبر خدا ﷺ فرمودند: میراثی برای قاتل نیست.
«الکافی، ج 7، ص 141»

حدیث - 18

قال رسول الله ﷺ : إن الله لم يرض بملك مقرب و لا نبی مرسل حتی تولى قسم التركات و أعطى كل ذی حق حقه .
رسول خدا ﷺ فرمودند: خداوند راضی نشد که کار تعیین ارث را به فرشته ای مقرب یا پیامبری مرسل واگذارد، بلکه موضوع تقسیم ما ترک را شخصاً به عهده گرفت و حق هر حقداری را به او داد.
«مجمع البیان، ج 3، ص 23»

حدیث - 19

قال رسول الله ﷺ : ما ينبغي لامرئ مسلم أن يبيت ليلة إلا و وصيته تحت رأسه.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: بر هیچ مسلمانی سزاوار نیست که شبی را سپری کند، مگر این که وصیتش زیر سرش باشد.
«بحار الأنوار، ج 103، ص 194»

حدیث - 20

قال رسول الله ﷺ : الوصية حق على كل مسلم.
پیامبر خدا ﷺ فرمودند: وصیت کردن، وظیفه هر مسلمانی است.
«وسائل الشیعه، ج 13، ص 352»

حدیث - 21

قال رسولُ الله ﷺ :
ثَلَاثَةٌ مِنَ الذُّنُوبِ تُعَجَّلُ عُقُوبَتُهَا وَ لَا تُؤَخَّرُ إِلَى الْآخِرَةِ: عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَ
الْبَغْيُ عَلَى النَّاسِ، وَ كُفْرُ الْإِحْسَانِ؛
رسول خدا ﷺ فرمودند:
عقاب و مجازات سه دسته از گناهان زودرس می باشد و به قیامت کشانده نمی شود: ایجاد ناراحتی برای پدر و مادر، ظلم در حق مردم، ناسپاسی در مقابل کارهای نیک دیگران.

حدیث - 22

امام علی علیه السلام می فرمایند :
میراثی ماندگارتر و سودمندتر از ادب نیست.
نهج البلاغه

حدیث - 23

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند :
مَنْ ضَمِنَ وَصِيَّةَ الْمَيِّتِ مِنْ أَمْرِ الْحَجِّ فَلَا يَعْجُزَنَّ فِيهَا فَإِنَّ عُقُوبَتَهَا شَدِيدَةٌ وَ
نَدَامَتَهَا طَوِيلَةٌ، لَا يَعْجُزُ عَنْ وَصِيَّةِ الْمَيِّتِ إِلَّا شَقِيٌّ وَلَا يَقُومُ بِهَا إِلَّا سَعِيدٌ؛
هر کس وصیت میت را در کار حج بر عهده بگیرد، نباید در آن کوتاهی کند،
زیرا عقوبت آن سخت و پشیمانی اش طولانی است. از وصیت میت جز بدبخت
کوتاهی نکند و به آن جز خوشبخت عمل ننماید.
جامع الأخبار، ص 159 .

حدیث - 24

امام صادق علیه السلام می فرمایند:
لَوْ أَنَّ رَجُلًا وَرِثَ مِنْ أَبِيهِ مَالًا وَقَدْ عَرَفَ أَنَّ فِي ذَلِكَ الْمَالِ رِبَا وَلَكِنْ قَدْ
اخْتَلَطَ فِي التَّجَارَةِ بَعْضُ بَعْضِهِ حَلَالٌ كَانَ حَلَالًا طَيِّبًا فَلْيَأْكُلْهُ وَإِنْ عَرَفَ مِنْهُ شَيْئًا إِنَّهُ رِبَا
فَلْيَأْخُذْ رَأْسَ مَالِهِ وَلْيَرْدِ الرِّبَا؛

اگر کسی از پدرش مالی به ارث ببرد و بداند که در آن مال ربا وجود دارد، ولی مال ربوی با مال‌های دیگر مخلوط شده، آن مال برای او حلال و پاکیزه است و می‌تواند از آن استفاده کند، و اگر به ربوی بودن مقدار مشخصی از آن یقین دارد باید اصل مال را برای خود بردارد و مال ربوی را به صاحبش رد نماید.

کافی، ج 5، ص 145، ح 4.

حدیث - 25

قال الإمام الباقر عليه السلام: من لم يوص عند موته لذوی قرابته ممن لا يرثه فقد ختم عمله بمعصية.

امام باقر عليه السلام فرمودند: هر کس در هنگام مرگ خود برای خویشاوندانش که از او ارث نمی‌برند وصیت نکند، عمل خود را به معصیتی ختم کرده است.
«تهذیب الأحکام، ج 9، ص 174»

فهرست مطالب

3	تربیت اسلامی
3	حدیث - 2
4	حدیث - 3
4	حدیث - 4
4	حدیث - 5
5	حدیث - 6
5	حدیث - 7
5	حدیث - 8
6	حدیث - 9
6	حدیث - 10
6	حدیث - 11
7	حدیث - 12
7	حدیث - 13
7	حدیث - 14
8	حدیث - 15
8	حدیث - 16
8	حدیث - 17
9	حدیث - 18
9	حدیث - 19
9	حدیث - 20
10	حدیث - 21

10	حدیث - 22
10	حدیث - 23
11	حدیث - 24
11	حدیث - 25
12	حدیث - 26
12	حدیث - 27
13	حدیث - 28
13	حدیث - 29
13	حدیث - 30
14	حدیث - 31
14	حدیث - 32
15	حدیث - 33
15	حدیث - 34
15	حدیث - 35
16	حدیث - 36
16	حدیث - 37
16	حدیث - 38
17	حدیث - 39
17	حدیث - 40
18	حدیث - 41
18	حدیث - 42
18	حدیث - 43
19	حدیث - 44
19	حدیث - 45

19	حدیث - 46
20	حدیث - 47
20	حدیث - 48
20	حدیث - 49
21	حدیث - 50
21	حدیث - 51
22	حدیث - 53
22	حدیث - 54
23	حدیث - 55
23	حدیث - 56
23	حدیث - 57
24	حدیث - 58
24	حدیث - 59
24	حدیث - 60
25	حدیث - 61
25	حدیث - 62
25	حدیث - 63
26	حدیث - 64
26	حدیث - 65
26	حدیث - 66
27	حدیث - 67
27	حدیث - 68
28	حدیث - 69
28	حدیث - 70

28	حدیث - 71
29	حدیث - 72
29	حدیث - 73
30	حدیث - 74
30	حدیث - 75
30	حدیث - 76
31	حدیث - 77
31	حدیث - 78
31	حدیث - 79
32	حدیث - 80
32	حدیث - 81
32	حدیث - 82
33	حدیث - 83
33	حدیث - 84
34	حدیث - 85
34	حدیث - 86
34	حدیث - 87
35	حدیث - 88
35	حدیث - 89
35	حدیث - 90
36	حدیث - 91
36	حدیث - 92
36	حدیث - 93
37	حدیث - 94

37	حدیث - 95
38	حدیث - 96
38	حدیث - 97
39	حدیث - 98
39	حدیث - 99
40	حدیث - 100
40	حدیث - 101
40	حدیث - 102
41	حدیث - 103
41	حدیث - 104
42	حدیث - 105
42	حدیث - 106
43	حدیث - 107
43	حدیث - 108
43	حدیث - 109
44	حدیث - 110
44	حدیث - 111
44	حدیث - 112
45	حدیث - 113
45	حدیث - 114
45	حدیث - 115
46	حدیث - 116
46	حدیث - 117
46	حدیث - 118

47	حدیث - 119
47	حدیث - 120
48	حدیث - 121
48	حدیث - 122
48	حدیث - 123
49	حدیث - 124
49	حدیث - 125
49	حدیث - 126
50	حدیث - 127
50	حدیث - 128
50	حدیث - 129
51	حدیث - 130
51	حدیث - 131
51	حدیث - 132
52	حدیث - 133
52	حدیث - 134
52	حدیث - 135
53	حدیث - 136
53	حدیث - 137
53	حدیث - 138
54	حدیث - 139
54	حدیث - 140
54	حدیث - 141
55	حدیث - 142

55	حدیث - 143
55	حدیث - 144
56	حدیث - 145
56	حدیث - 146
56	حدیث - 147
57	حدیث - 148
57	حدیث - 149
58	حدیث - 150
58	حدیث - 151
59	فرزندان
59	حدیث - 1
59	حدیث - 2
60	حدیث - 3
60	حدیث - 4
61	حدیث - 5
61	حدیث - 6
61	حدیث - 7
62	حدیث - 8
62	حدیث - 9
63	حدیث - 10
63	حدیث - 11
63	حدیث - 12
64	حدیث - 13
64	حدیث - 14

65	حدیث - 15
65	حدیث - 16
66	حدیث - 17
66	حدیث - 18
66	حدیث - 19
67	حدیث - 20
67	حدیث - 21
68	حدیث - 22
68	حدیث - 23
68	حدیث - 24
69	حدیث - 25
69	حدیث - 26
69	حدیث - 27
70	حدیث - 28
70	حدیث - 29
70	حدیث - 30
71	حدیث - 31
71	حدیث - 32
71	حدیث - 33
72	حدیث - 34
72	حدیث - 35
73	حدیث - 36
73	حدیث - 37
73	حدیث - 38

74	حدیث - 39
74	حدیث - 40
75	حدیث - 41
75	حدیث - 42
75	حدیث - 43
76	حدیث - 44
76	حدیث - 45
76	حدیث - 46
77	حدیث - 47
77	حدیث - 48
78	حدیث - 49
78	حدیث - 50
79	حدیث - 51
79	حدیث - 52
79	حدیث - 53
80	حدیث - 54
80	حدیث - 55
80	حدیث - 56
81	حدیث - 57
81	حدیث - 58
82	حدیث - 59
82	حدیث - 60
82	حدیث - 61
83	حدیث - 62

83	حدیث - 63
83	حدیث - 64
84	حدیث - 65
84	حدیث - 66
85	حدیث - 67
85	حدیث - 68
85	حدیث - 69
86	حدیث - 70
86	حدیث - 71
86	حدیث - 72
87	حدیث - 73
87	حدیث - 74
87	حدیث - 75
88	حدیث - 76
88	حدیث - 77
88	حدیث - 78
89	حدیث - 79
89	حدیث - 80
89	حدیث - 81
90	حدیث - 82
90	حدیث - 83
91	حدیث - 84
91	حدیث - 85
91	حدیث - 86

92	حدیث - 87
92	حدیث - 88
92	حدیث - 89
93	حدیث - 90
93	حدیث - 91
93	حدیث - 92
94	حدیث - 93
94	حدیث - 94
94	حدیث - 95
95	حدیث - 96
95	حدیث - 97
95	حدیث - 98
96	حدیث - 99
96	حدیث - 100
96	حدیث - 101
97	حدیث - 102
97	حدیث - 103
98	حدیث - 104
98	حدیث - 105
99	حدیث - 106
99	حدیث - 107
100	سالمندان
100	حدیث - 1
100	حدیث - 2

100	حدیث - 3
101	حدیث - 4
101	حدیث - 5
101	حدیث - 6
102	حدیث - 7
102	حدیث - 8
102	حدیث - 9
103	حدیث - 10
103	حدیث - 11
103	حدیث - 12
104	حدیث - 13
104	حدیث - 14
104	حدیث - 15
105	حدیث - 16
105	حدیث - 17
106	حدیث - 18
107	والدین
107	حدیث - 1
107	حدیث - 2
107	حدیث - 3
108	حدیث - 4
108	حدیث - 5
109	حدیث - 6
109	حدیث - 7

110	8 - حدیث
110	9 - حدیث
111	10 - حدیث
111	11 - حدیث
112	12 - حدیث
112	13 - حدیث
113	14 - حدیث
113	15 - حدیث
114	16 - حدیث
114	17 - حدیث
115	18 - حدیث
115	19 - حدیث
115	20 - حدیث
116	21 - حدیث
116	22 - حدیث
117	23 - حدیث
117	24 - حدیث
118	25 - حدیث
118	26 - حدیث
118	27 - حدیث
119	28 - حدیث
119	29 - حدیث
119	30 - حدیث
120	31 - حدیث

120	حدیث - 32
120	حدیث - 33
121	حدیث - 34
121	حدیث - 35
122	حدیث - 36
122	حدیث - 37
123	حدیث - 38
123	حدیث - 39
124	حدیث - 40
124	حدیث - 41
125	حدیث - 42
125	حدیث - 43
126	حدیث - 44
126	حدیث - 45
126	حدیث - 46
127	حدیث - 47
127	حدیث - 48
127	حدیث - 49
128	حدیث - 50
128	حدیث - 51
128	حدیث - 52
129	حدیث - 53
129	حدیث - 54
130	حدیث - 55

130	حدیث - 56
130	حدیث - 57
131	حدیث - 58
131	حدیث - 59
132	حدیث - 60
132	حدیث - 61
132	حدیث - 62
133	حدیث - 63
133	حدیث - 64
133	حدیث - 65
134	حدیث - 66
134	حدیث - 67
134	حدیث - 68
135	حدیث - 69
135	حدیث - 70
135	حدیث - 71
136	حدیث - 72
136	حدیث - 73
136	حدیث - 74
137	حدیث - 75
137	حدیث - 76
137	حدیث - 77
138	حدیث - 78
138	حدیث - 79

138	حدیث - 80
139	حدیث - 81
139	حدیث - 82
140	حدیث - 83
140	حدیث - 84
140	حدیث - 85
141	حدیث - 86
141	حدیث - 87
141	حدیث - 88
142	حدیث - 89
142	حدیث - 90
142	حدیث - 91
143	حدیث - 92
143	حدیث - 93
144	حدیث - 94
144	حدیث - 95
144	حدیث - 96
145	حدیث - 97
145	حدیث - 98
145	حدیث - 99
146	حدیث - 100
146	حدیث - 101
146	حدیث - 102
147	حدیث - 103

147	حدیث - 104
148	حدیث - 105
148	حدیث - 106
149	حدیث - 107
149	حدیث - 108
149	حدیث - 109
150	حدیث - 110
150	حدیث - 111
151	حدیث - 112
151	حدیث - 113
151	حدیث - 114
152	حدیث - 115
152	حدیث - 116
153	حدیث - 117
153	حدیث - 118
153	حدیث - 119
154	حدیث - 120
154	حدیث - 121
154	حدیث - 122
155	حدیث - 123
155	حدیث - 124
156	حدیث - 125
156	حدیث - 126
156	حدیث - 127

157	حدیث - 128
157	حدیث - 129
158	حدیث - 130
158	حدیث - 131
158	حدیث - 132
159	حدیث - 133
159	حدیث - 134
159	حدیث - 135
160	حدیث - 136
160	حدیث - 137
160	حدیث - 138
161	حدیث - 139
161	حدیث - 140
162	حدیث - 141
162	حدیث - 142
163	خانه و خوشبختی
163	حدیث - 1
163	حدیث - 2
164	حدیث - 3
164	حدیث - 4
164	حدیث - 5
165	حدیث - 6
165	حدیث - 7
165	حدیث - 8

165	حدیث - 9
166	حدیث - 10
166	حدیث - 11
167	حدیث - 12
167	حدیث - 13
168	حدیث - 14
168	حدیث - 15
169	حدیث - 16
169	حدیث - 17
169	حدیث - 18
170	حدیث - 19
170	حدیث - 20
170	حدیث - 21
171	حدیث - 22
171	حدیث - 23
171	حدیث - 24
172	حدیث - 25
172	حدیث - 26
172	حدیث - 27
173	حدیث - 28
173	حدیث - 29
173	حدیث - 30
174	حدیث - 31
174	حدیث - 32

174.....	حدیث - 33
175.....	حدیث - 34
175.....	حدیث - 35
176.....	حدیث - 36
176.....	حدیث - 37
177.....	حدیث - 38
177.....	حدیث - 39
177.....	حدیث - 40
178.....	حدیث - 41
178.....	حدیث - 42
178.....	حدیث - 43
179.....	حدیث - 44
179.....	حدیث - 45
179.....	حدیث - 46
180.....	حدیث - 47
180.....	حدیث - 48
180.....	حدیث - 49
181.....	حدیث - 50
181.....	حدیث - 51
182.....	حدیث - 52
182.....	حدیث - 53
182.....	حدیث - 54
183.....	حدیث - 55
183.....	حدیث - 56

184.....	حدیث - 57
184.....	حدیث - 58
184.....	حدیث - 59
185.....	حدیث - 60
185.....	حدیث - 61
186.....	حدیث - 62
186.....	حدیث - 63
186.....	حدیث - 64
187.....	حدیث - 65
187.....	حدیث - 66
187.....	حدیث - 67
188.....	حدیث - 68
188.....	حدیث - 69
188.....	حدیث - 70
189.....	حدیث - 71
189.....	حدیث - 72
189.....	حدیث - 73
190.....	حدیث - 74
190.....	حدیث - 75
190.....	حدیث - 76
191.....	حدیث - 77
191.....	حدیث - 78
192.....	حدیث - 79
192.....	حدیث - 80

192	81 - حدیث
193	82 - حدیث
193	83 - حدیث
193	84 - حدیث
194	85 - حدیث
194	86 - حدیث
194	87 - حدیث
195	88 - حدیث
195	89 - حدیث
195	90 - حدیث
196	91 - حدیث
196	92 - حدیث
196	93 - حدیث
197	94 - حدیث
197	95 - حدیث
197	96 - حدیث
197	97 - حدیث
198	98 - حدیث
198	99 - حدیث
198	100 - حدیث
199	101 - حدیث
199	102 - حدیث
199	103 - حدیث
200	104 - حدیث

201.....	همسران
201.....	حدیث - 1
201.....	حدیث - 2
202.....	حدیث - 3
202.....	حدیث - 4
203.....	حدیث - 5
203.....	حدیث - 6
204.....	حدیث - 7
204.....	حدیث - 8
205.....	حدیث - 9
205.....	حدیث - 10
205.....	حدیث - 11
206.....	حدیث - 12
206.....	حدیث - 13
207.....	حدیث - 14
207.....	حدیث - 15
207.....	حدیث - 16
208.....	حدیث - 17
208.....	حدیث - 18
208.....	حدیث - 19
209.....	حدیث - 20
209.....	حدیث - 21
210.....	حدیث - 22
210.....	حدیث - 23

211	حدیث - 24
211	حدیث - 25
212	حدیث - 26
212	حدیث - 27
212	حدیث - 28
213	حدیث - 29
213	حدیث - 30
213	حدیث - 31
214	حدیث - 32
214	حدیث - 33
215	حدیث - 34
215	حدیث - 35
216	حدیث - 36
216	حدیث - 37
217	حدیث - 38
217	حدیث - 39
217	حدیث - 40
218	حدیث - 41
218	حدیث - 42
218	حدیث - 43
219	حدیث - 44
219	حدیث - 45
219	حدیث - 46
220	حدیث - 47

220	حدیث - 48
221	حدیث - 49
221	حدیث - 50
221	حدیث - 51
222	حدیث - 52
222	حدیث - 53
223	حدیث - 54
223	حدیث - 55
223	حدیث - 56
224	حدیث - 57
224	حدیث - 58
225	حدیث - 59
225	حدیث - 60
225	حدیث - 61
226	حدیث - 62
226	حدیث - 63
227	حدیث - 64
227	حدیث - 65
228	حدیث - 66
228	حدیث - 67
229	حدیث - 68
230	حدیث - 69
230	حدیث - 70
231	حدیث - 71

231	حدیث - 72
232	حدیث - 73
232	حدیث - 74
233	حدیث - 75
233	حدیث - 76
234	حدیث - 77
235	حدیث - 78
235	حدیث - 79
236	حدیث - 80
236	حدیث - 81
236	حدیث - 82
237	حدیث - 83
237	حدیث - 84
238	حدیث - 85
238	حدیث - 86
239	حدیث - 87
239	حدیث - 88
239	حدیث - 89
240	حدیث - 90
240	حدیث - 91
241	حدیث - 92
241	حدیث - 93
242	حدیث - 94
242	حدیث - 95

243	حدیث - 96
243	حدیث - 97
243	حدیث - 98
244	حدیث - 99
244	حدیث - 100
244	حدیث - 101
245	حدیث - 102
245	حدیث - 103
245	حدیث - 104
246	حدیث - 105
246	حدیث - 106
247	حدیث - 107
247	حدیث - 108
247	حدیث - 109
248	حدیث - 110
248	حدیث - 111
248	حدیث - 112
249	حدیث - 113
249	حدیث - 114
250	حدیث - 115
250	حدیث - 116
251	حدیث - 117
251	حدیث - 118
251	حدیث - 119

252	حدیث - 120
252	حدیث - 121
253	حدیث - 122
254	ازدواج
254	حدیث - 1
254	حدیث - 2
255	حدیث - 3
255	حدیث - 4
255	حدیث - 5
256	حدیث - 6
256	حدیث - 7
256	حدیث - 8
257	حدیث - 9
257	حدیث - 10
257	حدیث - 11
258	حدیث - 12
258	حدیث - 13
258	حدیث - 14
259	حدیث - 15
259	حدیث - 16
259	حدیث - 17
260	حدیث - 18
260	حدیث - 19
261	حدیث - 20

261	حدیث - 21
261	حدیث - 22
262	حدیث - 23
262	حدیث - 24
262	حدیث - 25
263	حدیث - 26
263	حدیث - 27
263	حدیث - 28
264	حدیث - 29
264	حدیث - 30
264	حدیث - 31
265	حدیث - 32
265	حدیث - 33
266	حدیث - 34
266	حدیث - 35
267	حدیث - 36
267	حدیث - 37
267	حدیث - 38
268	حدیث - 39
268	حدیث - 40
268	حدیث - 41
269	حدیث - 42
269	حدیث - 43
269	حدیث - 44

270	حدیث - 45
270	حدیث - 46
270	حدیث - 47
271	حدیث - 48
271	حدیث - 49
272	حدیث - 50
272	حدیث - 51
272	حدیث - 52
273	حدیث - 53
273	حدیث - 54
273	حدیث - 55
274	حدیث - 56
274	حدیث - 57
274	حدیث - 58
275	حدیث - 59
275	حدیث - 60
275	حدیث - 61
276	حدیث - 62
276	حدیث - 63
276	حدیث - 64
277	حدیث - 65
277	حدیث - 66
277	حدیث - 67
278	حدیث - 68

278.....	حدیث - 69
278.....	حدیث - 70
279.....	حدیث - 71
279.....	حدیث - 72
280.....	حدیث - 73
280.....	حدیث - 74
280.....	حدیث - 75
281.....	حدیث - 76
281.....	حدیث - 77
282.....	حدیث - 78
282.....	حدیث - 79
282.....	حدیث - 80
284.....	صلہ رحم
284.....	حدیث - 1
284.....	حدیث - 2
285.....	حدیث - 3
285.....	حدیث - 4
286.....	حدیث - 5
286.....	حدیث - 6
286.....	حدیث - 7
287.....	حدیث - 8
287.....	حدیث - 9
287.....	حدیث - 10
288.....	حدیث - 11

288	حدیث - 12
288	حدیث - 13
289	حدیث - 14
289	حدیث - 15
289	حدیث - 16
290	حدیث - 17
290	حدیث - 18
290	حدیث - 19
291	حدیث - 20
291	حدیث - 21
291	حدیث - 22
292	حدیث - 23
292	حدیث - 24
292	حدیث - 25
293	حدیث - 26
293	حدیث - 27
293	حدیث - 28
294	حدیث - 29
294	حدیث - 30
294	حدیث - 31
295	حدیث - 32
295	حدیث - 33
295	حدیث - 34
296	حدیث - 35

296	حدیث - 36
297	حدیث - 37
297	حدیث - 38
297	حدیث - 39
298	حدیث - 40
298	حدیث - 41
299	حدیث - 42
299	حدیث - 43
299	حدیث - 44
300	حدیث - 45
300	حدیث - 46
301	حدیث - 47
301	حدیث - 48
301	حدیث - 49
302	حدیث - 50
302	حدیث - 51
302	حدیث - 52
303	حدیث - 53
303	حدیث - 54
303	حدیث - 55
304	حدیث - 56
304	حدیث - 57
304	حدیث - 58
305	حدیث - 59

305.....	حدیث - 60
305.....	حدیث - 61
306.....	حدیث - 62
306.....	حدیث - 63
307.....	حدیث - 64
307.....	حدیث - 65
307.....	حدیث - 66
308.....	حدیث - 67
308.....	حدیث - 68
309.....	حدیث - 69
309.....	حدیث - 70
309.....	حدیث - 71
310.....	حدیث - 72
310.....	حدیث - 73
310.....	حدیث - 74
311.....	حدیث - 75
311.....	حدیث - 76
311.....	حدیث - 77
312.....	حدیث - 78
312.....	حدیث - 79
312.....	حدیث - 80
313.....	حدیث - 81
313.....	حدیث - 82
314.....	حدیث - 83

314	حدیث - 84
314	حدیث - 85
315	حدیث - 86
315	حدیث - 87
315	حدیث - 88
316	حدیث - 89
316	حدیث - 90
316	حدیث - 91
317	حدیث - 92
317	حدیث - 93
318	حدیث - 94
318	حدیث - 95
318	حدیث - 96
319	حدیث - 97
319	حدیث - 98
319	حدیث - 99
320	حدیث - 100
320	حدیث - 101
320	حدیث - 102
321	حدیث - 103
321	حدیث - 104
322	حدیث - 105
322	حدیث - 106
322	حدیث - 107

323	حدیث - 108
323	حدیث - 109
323	حدیث - 110
324	حدیث - 111
324	حدیث - 112
324	حدیث - 113
325	حدیث - 114
325	حدیث - 115
326	حدیث - 116
326	حدیث - 117
326	حدیث - 118
327	حدیث - 119
327	حدیث - 120
327	حدیث - 121
328	حدیث - 122
328	حدیث - 123
328	حدیث - 124
329	حدیث - 125
329	حدیث - 126
329	حدیث - 127
330	حدیث - 128
330	حدیث - 129
331	حدیث - 130
331	حدیث - 131

332	حدیث - 132
332	حدیث - 133
333	وصیت و ارث
333	حدیث - 2
333	حدیث - 3
334	حدیث - 4
335	حدیث - 5
335	حدیث - 6
335	حدیث - 7
336	حدیث - 8
336	حدیث - 9
336	حدیث - 10
337	حدیث - 11
337	حدیث - 12
337	حدیث - 13
338	حدیث - 14
338	حدیث - 15
339	حدیث - 16
339	حدیث - 17
339	حدیث - 18
340	حدیث - 19
340	حدیث - 20
340	حدیث - 21
341	حدیث - 22

341	حدیث - 23
341	حدیث - 24
342	حدیث - 25
343	فہرست مطالب